

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

NORDISKE HELTESAGAER.

Nordiske Heltesagaer.

Paa Dansk

ved

Fr. Winkel Horn.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Samfundet til den danske Litteraturs Fremme.

Bianco Lunos Bogtrykkeri.

1876.

Indhold.

	Side
Indledning	VII.
Saga om Vølsungerne	1.
Fortælling om Norne-Gest	93.
Hervørs og Hejdreks Saga	117.
Fortælling om Sørle	185.
Aasmund Kæmpebanes Saga	201.
Kong Hrolv Krakes og hans Kæmpers Saga	223.

Indledning.*)

De nordiske Heltesaer have deres Rod i den storartede Digtning, der i Oldtiden trivedes og blomstrede i alle Nordens Lande, som i Henseende til sin første Oprindelse viser tilbage til den fjærne Fortid, da den gotisk-germaniske Folkestamme endnu ikke havde sondret sig i de to Folkegrupper Nordboer og Germaner, og hvis kosteligste Rester ere komne til os i deres nordiske, af det gamle Hedenskab prægede Form, bevarede og samlede paa Island, navnlig i den saa kaldte ældre eller Sæmunds Edda, medens den i de gamle angelsaxiske Kvad, navnlig Bjovulvsdrapen, og endnu mere i de tyske middelalderlige Digte (Nibelungenlied, Kudrun) træder os i Møde kristnet og i det hele i en af senere Tidens Kultur stærkt paavirket Skikkelse. Som Grækenland havde sine Oldtidssangere, har Norden ogsaa haft sine, der dels besang saadanne Æmner, som allerede den Gang vare overleverede fra en fjærn Fortid, dels saadanne, som mer eller mindre umiddelbart maatte have Interesse for dem, de sang for. Naar der ikke heraf i Norden som i Hellas udviklede sig store samlede Digtninger, maa Grunden nærmest søges i den ejendommelige Udvikling, Forholdene tog i Oldtidens Slutning, den stormfulde Vikingetid, der kun lidet egnede sig til at give saadanne aandelige Størværker Trivsel, og i den helt nye Retning, alt fik ved Kristendommen. Som

*) Ovenstaaende Bemærkninger støtte sig i alt væsentligt til Prof. S. Grundtvigs Skrift „Udsigt over den nordiske Oldtids heroiske Digtning“, hvor man vil finde en klar og fyldig Udvikling af den Betragtning af den gamle nordiske Sagnpoesi, som her kun er antydnet.

VIII

Sagerne stillede sig, naaede disse Sange, hvor mange Forudsætninger de end bare i sig til Udvikling af en betydelig Kunstpoesi, ikke ud over Folkedigtningens Stade.

I den ældre Eddas Gude- og Heltekvad have vi, som alt antydet, de ypperste Rester af denne Digtning i mer eller mindre oprindelig poetisk Form, naturligvis med de Forandringer i sproglig Henscende, som maatte blive Følgen af en igjennem Aarhundreder fortsat Tradition, men det er langt fra de eneste. Kjendte vi ikke andre, vilde vi, hvor ypperlige de end ere, kun kunne danne os en meget ufuldstændig Forestilling om denne Digtning, navnlig om det umaadelige Omfang, den har haft. Det er i Virkeligheden saa, at hele den utallige Skare af heroiske Oldsagn, vi dels kunne sige, at vi kjende, dels kun kunne skimte i svage Omrids, dels kun af et bevaret Navn eller et enkelt Træk vide have været til, forudsætter en tilsvarende Besyngelse. Kun en liden Rest af de oprindelige Kvad have vi tilbage, og selv naar vi ogsaa tage Hensyn til, hvad der i vor Middelalders Kæmpeviser er levnet os af Sange, der mer eller mindre vise os, hvorledes Oldtidens Digtning omformedes efter Tidernes skiftende Tarv og Trang, er det kun en forsvindende Del af de Sagn, som en Gang have været kjendte her i Norden i poetisk Form, der ere naaede til os med Bevarelse af denne. Det er ikke her Stedet til at føre noget Bevis for, at alle vore Oldsagn grunde sig paa en Oldtidsdigtning; om denne Sætnings Rigtighed ere alle sagkyndige enige, og naar den er givet, er det med det samme indlysende, at denne Poesi har haft en Frodighed uden Mage. Exempelvis skulle vi nævne, at der i den gamle Bog om Skjaldskab, der er bekjendt under Navn af Snorres Edda, forekommer en lang Række Vers, indeholdende Fortegnelser over Navne og andre Ord fra Digtersproget; om de her opregnede Navne paa Søkonger ytrer den norske Sprog- og Oldforsker S. Bugge sig saaledes: «Naar vi overskue denne Mængde af Søkonge-Navne, er det som en Kredse af Mindesmærker, Sten rejst tæt til Sten. Til nogle Navne knytter sig endnu Sagn og Sang, og saa har det vist været ved dem alle. Men kanské ved de fleste har Saga glemt, hvad hun vidste, og de tomme Navne staa igjen som Vidner om den Mangfoldighed af Kvæder, der er forstummet, om vi end tro, at det ikke var de ringeste, der mindedes». Og saadanne Kredse og enkeltstaaende «Mærkesten», om hvilke vi ikke véd andet at sige, end at de staa som Minder om tabte Oldkvad, er der en Vrimmel af.

Imellem de Oldsagn, der ere bevarede i den oprindelige Sangform, og dem, af hvilke der nu er intet, eller, hvad der ikke vil sige stort mere, kun et Navn eller en senere Tids Skjaldesprogs fra saadanne Oldsagn hentede dunkle Omskrivninger tilbage, ligger der imidlertid et rigt Omraade, hvor vi træffe en Mængde Levninger af denne Oldtidsdigtning, som ere blevne optegnede, efter at den digteriske Form helt eller for største Delen var gaaet tabt, som altsaa kortelig kan betegnes som prosaisk Gjengivelse af et eller flere Oldkvads Indhold, og her indtage de heroiske Sagaer en fremragende Plads ved Siden af de ni første Bøger i Saxes Danmarks Krønike, i hvilke der er bevaret en stor Mængde danske Oldsagn. Erstatte os de tabte Oldkvad kunne de selvfølgelig ikke, men de ere ikke des mindre af stor Vigtighed for Opfattelsen af den oldnordiske Heltedigtning, som vi, selv om vi udelukkende holde os til de bevarede Kvad, kun kjende fra en Tid, der er senere end dens Kulmination. Adskillige af Oldtidens ypperste Digtæmner, indesluttende en Fylde af storartede Ideer og poetiske Karakterer og Livsbilleder af den højeste Interesse, ere igjennem dem naaede til os i en saadan Skikkelse, at Følelsen af Savnet af den poetiske Form, hvori de en Gang have været klædte, næsten forsvinder overfor den Rigdom, de bære i sig, selv i deres nuværende, i Sammenligning med den oprindelige, tarvelige Dragt. Den samme ejendommelige Livsanskuelse, de samme ægte nordiske Idealer, som give Eddasangene en saa overordentlig Tiltrækning, træde os i de bedste af dem i Møde, i Hovedsagen i uforfalsket Renhed, om end Tidens Tand har mærket enkelte Træk. De have intet med Historien at gjøre; ligger der end maaske faktiske Begivenheder til Grund for dem alle eller for nogle af dem, det er ørkesløst at søge at udskille det historiske af dem, thi det er smeltet om til Poesi. De føre os ind i en heroisk Sagnverden, der ligger højt over den historiske Virkeligheds Sfære, hvor den ene storslaaede poetiske Skikkelse dukker op for os efter den anden, og hvor Poesiens Aand gennemtrænger Helheden og de enkelte Dele, og de have derfor gyldigt Krav paa Interesse som Digtninger, aldeles bortset fra den Betydning, de have som Oldtidsminder, der i kultur- og literærhistorisk Henseende ere af højt Værd. Vi se da ogsaa, at vore Digttere, efter at man først var bleven opmærksom derpaa, jævnlig have tyet til dette rige Væld. Oehenschlägers Helge,

Hrolf Krake, Regnar Lodbrog, Grundtvigs Optrin af Asers og Norners Kamp, Tegnér's Frithjof o. fl. ere Vidnesbyrd derom.

Den heroiske Digtning har utvivlsomt strakt sig over et meget langt Tidsrum, uden det vilde den store Rigdom, hvortil den udfoldede sig, være ufattelig, og i hvad der er levnet os af den, lader der sig da ogsaa paavise gjennemgribende Forskjelligheder baade i Henseende til Formningen og til hele den aandelige Karakter, som kun lade sig forklare som Præg af forskellige Tidsaldre. Hvor langt den naar tilbage i Tiden, lader sig ikke bestemme; den havde, som alt anført, utvivlsomt udfoldet sig endnu medens Nordboer og Germaner væsentlig vare ét Folk, og den forstummede først hen imod den historiske Tids Begyndelse. Imellem disse to Tidsgrænser have da ogsaa de Oldkvad, der ligge til Grund for de heroiske Sagaer, deres Plads. Nogle af dem, som Vølsungesaga, Hervørs Saga o. fl., vise baade ved deres Indhold og ved hele deres Karakter tilbage til en meget fjærn Fortid, medens Æmner som dem, der behandles i Sagaen om Kong Halv og hans Kæmper, Fridthjov, Regnar Lodbrog o. a., stamme fra Vikingetiden, og Hrolv-Sagnet med dets ideale Kongeskikkelse i en Kreds af ypperlige Kæmper hører den heroiske Tids Middelalder til.

Men de Oldsagn, der ere blevne bevarede i de heroiske Sagaer, ere langt fra naaede lige oprindelige til os. Nogle give os Sagnene i en forholdsvis gammel Form, der i Hovedsagen er at betragte som en simpel prosaisk Opløsning af de paagjældende Kvad, til Dels endogsaa med Bevarelse af større og mindre Brudstykker af disse, hvilket altsaa forudsætter, at der kun er forløbet en kortere Tid, efter at Kvadenes poetiske Form er gaaet tabt, inden Sagnet fæstnede sig i den Skikkelse, hvori vi nu have det, og at man har holdt sig saa nær til Kilden, som man kunde. Andre derimod ere gaaede et eller flere Skridt videre i Henseende til Omformning af den oprindelige Behandling, idet man, nærmest under Paavirkning af Middelalderens Ridderromaner og Æventyr, mer eller mindre har tillæmpet dem efter en senere Tids Smag, navnlig saaledes, at man har søgt at gjengive Sagnene i disses Stil og i den Anledning udsmykket dem dels med vilkaarlig opfundne, dels med anden Steds fra laante Træk, en Bestræbelse, der ved adskillige Sagaer, i hvilke Kjærnen utvivlsomt er ældgamle Sagn, saa godt som ganske har udslettet det oldtidsagtige Præg, saa at de ere blevne forvandlede til rene Æventyr.

Den Sagnkreds, vi kjende bedst, og ved hvilken vi ogsaa formaa at danne os den tydeligste Forestilling om Forholdet imellem Sang og Saga, er den, der handler om Vølsunger og Gjukunger. Hvor udbredt og vel kjendt den har været i hele Norden, have vi talende Vidnesbyrd om i de billedlige Fremstillinger af dens mest fremtrædende Optrin, naturligvis med Helten Sigurd Fovnersbane som Hovedperson, i Sverige paa Runestene, i Norge paa en Kirkeportal o. s. v., ja, man har endogsaa ment at gjenkjende Sigurd paa adskillige af de rundt om i de nordiske Lande forekommende Guldrakteater fra Mellemjernalderen. I sit Grundlag stammer Sigurdsagnet utvivlsomt fra den fællesgotiske Tid, men paa dette fælles Grundlag synes det i Hovedsagen at have formet sig selvstændig baade hos de nordlige og sydlige Stammer, om der end langt ned i Tiden vedblev at gjøre sig en gjensidig Paavirkning gjældende ved dets Dannelse. Dette lader sig nu kun paavise i de Rester af Sagnkredsen, der haves fra Nordens Oldtid, idet Sagnet i de tyske Kvad, der omhandle det, fremtræder i en langt senere Skikkelse, hvor alle Mærker efter en saadan Paavirkning, der muligvis kan have fundet Sted, ere udviskede under den Omformning, det hele Sagnstof er undergaaet under Indflydelse af en senere Tids Ideer.

Hovedkilderne til Vølsungsagnene i deres nordiske Skikkelse er de Eddakvad, der besyngte Dele deraf, og Vølsungesaga, som dels er grundet paa de Sange, vi endnu have i Edda, dels paa tabte Oldkvad, og giver os Sagnkredsen i hele dens Udstrækning, omfattende baade selve det oprindelige Slægtsagn og de senere, men dog allerede i temmelig gammel Tid til det knyttede Sagn. Den første Del deraf, i hvilken Sigmund og Sinfjötle ere Hovedpersonerne, findes kun i Sagaen, Episoden om Helge Hundingsbane er derimod ogsaa bevaret i Kvad, og det samme gjælder om det egentlige Vølsungesagns Slutning om Sigurd Fovnersbane, Brynhild og Gudrun, Gjukungernes Undergang og Gudruns Hævn. Denne Sagnkreds er senere bleven udvidet ved, at Sagnene om Jonakr og Jørmunrek, der ligeledes haves i Eddakvad, ere blevne knyttede til den, og endnu senere er Sagnet om Asløg blevet føjet til, hvorved Sigurdsagnet, i Overensstemmelse med en i Slutningen af Oldtiden meget almindelig Tendens, der gik ud paa at knytte de fremragende Ætter til den heroiske Tidsalders Konger og Helte, bragtes i Forbindelse med Sagnene om Regnar Lodbrog. Denne sidste Udvæxt, som strax ligesom den foregaaende, men i endnu højere Grad

røber sin senere Tilkomst ved den Maade, hvorpaa den bryder Sagnkredsens organiske Enhed, findes der ikke Spor til i Eddakvadene.

Sammenligne vi nu de bevarede Kvad med Vølsungesaga, viser det sig strax, at Forholdet imellem Sang og Saga er et saadant, overalt hvor vi kunne kontrollere det, at vi maa antage, at vi i Sagaen gjennemgaaende i alt væsentligt have Sagnene bevarede i en meget ren og oprindelig Skikkelse. Paa sine Steder anslaaes der rigtignok en romantisk Tone, som ikke har eller kan have haft Hjemmel i Kvadene eller staar i Samklang med det oldtidsagtige Sagn, men minder om Riddertiden med dens Sans for æventyrlig Overdrivelse og vidtløftig Udmalen; undertiden er ogsaa det oprindelige forvansket i den prosaiske Gjengivelse, fordi man ikke har forstaaet de gamle Kvad ret, men i det hele taget er Omsætningen foretaget med Troskab, og Indtrykket svarer ogsaa i de Partier, hvor vi kun have den prosaiske Parafra, gjennemgaaende til det, man faar paa de Steder, der tillige haves i den digteriske Form; det er i Hovedsagen helt igjennem en netop ved sin Troskyldighed i høj Grad tiltrækkende Gjengivelse af Kvadenes Indhold, vi have for os, og undertiden ligger den Versformen saa nær, at denne med dens Rimstave kan skimtes igjennem den.

Et godt Exempel paa en heroisk Saga, der ikke nøjes med umiddelbart at meddele Sagnene, som den finder dem i Oldkvadene, men til en vis Grad bearbejder dem, er Nornegests Saga, der ogsaa fortrinsvis beskæftiger sig med Vølsungesagnene. Bearbejdelsen er dog her ikke af nogen synderlig gjennemgribende Natur, men indskrænker sig væsentlig til, at Sagnene ere passede ind i en ganske sindrig opfunden Ramme, der gjør det muligt at fremstille de gamle Helte, Sigurd, Starkad o. fl., med et Præg af historisk Virkelighed som samtidige af den gamle Nornegest, i hvis Mund Fortællingen er lagt. Exempler paa, hvorledes man har søgt at bringe Sagnene i mer eller mindre umiddelbar Forbindelse med den historiske Tid, haves blandt de i dette Bind meddelte Sagaer i Fortællingen om Sørle, der giver os det mærkelige, ægte nordisk-hedenske Sagn om Hedins og Høgenes uafsladlige Strid som Følge af en Trolddom, der efter Sagaen først hæves af en af Olav Tryggvessøns Mænd, og paa en noget anden Maade i Hervørs Saga, der for største Delen hviler paa utvivlsomt ældgamle Kvad, af hvilke mange i flere Henseender højst interessante større og mindre Brudstykker

ere bevarede i Sagaen, som imidlertid til Slutning løber ud i en tør, krønikeagtig Beretning om svenske Konger. Helt fri for saadanne Tendenser er af de her oversatte Fortællinger egentlig kun Hrolv Krakes Saga og Fortællingen om Aasmund Kæmpebane, der kun give Oldtidssagnene, som de have foreligget i de gamle Kvad, vel noget ændrede af Traditionen i Henseende til Stil og Tone, men uden nogen bevidst Stræben efter at give dem et udvortes Præg af Tilforladelighed ved at knytte dem til kjendte historiske Personligheder. Hrolvs Saga er aabenbart grundet paa flere forskellige Sangkredse, svarende til Sagaens «Fortællinger», der til en vis Grad hver for sig have udgjort et selvstændigt Hele, men som dog paa den anden Side staa som Led i en organisk gennemført Digtning, i hvilken den berømte Hlejdarkonge, Idealet for en kongelig Helt, før Vikingetiden sætter andre Skikkelser i Højsædet, staa som det Midtpunkt, hvorom alt samler sig, og til hvis Forherligelse det tjener. Hvor selvstændige de enkelte Fortællinger end staa, er den digteriske Enhed i hele Sagnkredsen i Virkeligheden langt fastere end i Vølsunge-sagnkredsen, hvor den ene Episode efter den anden er blevet knyttet til den oprindelige Stamme for igjennem de forskellige Slægtled at føre Vølsungeætten ned til den historiske Tid og drage en af Vikingetidens navnkundigste Konger, Regnar Lodbrog, ind i den, hvorved det ikke har kunnet undgaas, at den organiske Sammenhæng har lidt, hvor meget der end umiskjendelig er stræbt efter ogsaa at fastholde den Grundtanke, der gaar igjennem Sagnkredsens første oprindelig Led, i de senere Tilsætninger. En særlig Interesse har Hrolvs Saga for os Danske, fordi den er grundet paa gamle danske Kvad, paa hvilke Saxe ogsaa har grundet sin Fortælling om den store Hlejdarkonge; af et af dem, Bjarkemaalet, hvoraf der ogsaa haves enkelte Brudstykker paa Islandsk, har han bevaret store Stykker i sin rigtignok meget frit omskrivende latinske Oversættelse, og han vidner, at dette Kvad endnu paa hans Tid levede i Folkemunde som en gammel Vise.

Hvad Oversættelsen af de sex Sagaer i dette Bind angaar, da er der selvfølgelig stræbt efter at gjøre den saa tro som mulig, med Bevarelse af saa meget af den gamle Tone, som kunde beholdes, uden at berede Læsere, der ikke medbringe særlige Forudsætninger, nogen Vanskelighed. Nogle enkelte gamle Ord og Udtryk ere for en Sikkerheds Skyld forklarede i Anmærkningerne bag i Bogen. De tre første

Sagaer ere gjengivne efter S. Bugges kritiske Udgave (i «Norrøne Skrifter af sagnhistorisk Indhold» 1—3 Hefte Chra. 1864—73), de tre sidste efter Rafns «Fornaldar Sögur Norðrlanda» (Kbh. 1829—30). Versene ere oversatte i den gamle Form. De to Versearter, der forekomme, ere den saakaldte Kviðuháttr, en ottelinjet Strofe med to Taktslag i hver Linje, og Ljóðaháttr, en sexlinjet Strofe, der oprindeligt er opstaaet af den forrige, ved at dennes tredje og fjerde og syvende og ottende Linje ere smeltede sammen til Ljóðaháttrversets tredje og sjette. Bogstavrim findes i begge Versarter; i to sammenhørende Linjer (altsaa i Kviðuháttrs 1—2, 3—4, 5—6, 7—8, i Ljóðaháttrs 1—2, 4—5) begynde to eller tre betonedede Ord med samme Bogstav, saaledes at Rimstaven i den sidste Verslinje (Hovedstaven) altid saa vidt muligt findes i Linjens Begyndelse; 3dje og 6te Linie i Kviðuháttr er hver for sig selvrime. Begynder et af de rime Ord med Sk, St eller Sp, kræves der den samme Sammensætning i de andre Stave. Derimod ansaas det, naar de allitererende Ord begyndte med en Vokal, for smukke, at der anvendtes forskjellige Vokaler.

Til Slutning maa jeg bringe tvende af Samfundsraadets Medlemmer, d'Hrr. Professor S. Grundtvig og Docent V. Thomsen, min Tak for den værdifulde Hjælp, de have ydet mig. Docent Thomsen har jævnført største Delen af min Oversættelse med Originalen, og de Bemærkninger, han har meddelt mig, have paa adskillige Steder bidraget til at bringe Gjengivelsen, navnlig af Prosaen, i nærmere Overensstemmelse med Originalens Text. Prof. Grundtvig har gennemgaaet Versene, og har megen Del i den Form, hvori de her fremtræde paa Dansk, navnlig har han hjulpet meget til at give dem en Fynd og Malm, der paa mange Steder, kun staar lidet tilbage for Originalens.

Saga om Vølsungerne.

Først er at melde om en Mand, som hed Sige og som sagdes at være en Søn af Odin. En anden Mand hed Skade, en mægtig og anselig Mand, men derom vare Folk den Gang enige, at Sige var baade den mægtigste og ætstørste af de to. Skade havde en Træl, som hed Brede; han var dygtig til sin Gjerning og kunde i mandig Idræt maale sig med mange og overgaa somme af højere Stand. En Gang fór Sige paa Jagt, og Trællen var med ham; de jagede den hele Dag lige til Aften, og da de saa sammenlignede deres Jagtbytte, viste det sig, at Brede havde fældet meget mere end Sige. Det huede Sige overmaade ilde, at en Træl skulde være bedre Jæger end han, og saa slog han ham ihjel. Han begrov Liget i en Snefon og fór saa hjem og sagde, at Brede var redet fra ham i Skoven, «han kom mig strax ud af Syne, og jeg véd ikke, hvad der er blevet af ham». Skade troede ikke paa, hvad Sige sagde, men havde ham mistænkt for, at han selv havde dræbt Manden; han sendte Folk ud at lede efter ham, og de fandt ham i en Snefon; den, sagde Skade, skulde hede Bredefon herefter, og siden have Folk haft for Skik at kalde enhver stor Fon saa. Det kom da op, at Sige havde myrdet Trællen, han blev derfor gjort fredløs, saa han ikke kunde være hjemme hos sin Fader. Odin fulgte ham langt ud af Land, og slap ham ikke, før han havde hjulpet ham til Hærskibe. Saa lagde Sige sig i Viking

med det Mandskab, hans Fader gav ham, før de skiltes; han var sejrsl, og Enden blev, at han omsider fik vundet sig baade Land og Rige. Derefter fik han et gjævt Gifte og blev en mægtig og anselig Konge, raadede for Hune-land og var en vældig Kriger. Han havde med sin Kone en Søn, som hed Rerer; han voxede op hjemme hos sin Fader og blev tidlig stor af Væxt og en dygtig Kæmpe.

Sige blev en gammel Mand; han havde mange Avinds-mænd, og omsider blev han svegen af dem, han troede bedst, det var hans Hustrus Brødre. De overfaldt ham, da han mindst anede det, og da han kun havde faa Folk, laa han under for Overmagten, og i det Stævne faldt han og hele hans Hird. Hans Søn Rerer var da ikke hjemme, og han fik siden saa megen Bistand af sine Venner og Landets Høvdinger, at han blev Herre over hele sin Faders Land og Rige. Og da han nu tyktes, at han havde faaet fast Fod i sit Rige, da kom han i Hu, hvad han havde udstaaende med sine Morbrødre, som havde dræbt hans Fader; han samlede en stor Hær og fór mod sine Frænder med den. Det tyktes ham, at de havde forbrudt sig saa-ledes imod ham, at deres Frændskab med ham ikke kunde komme dem til gode, og det gjorde det ikke heller, thi han rastede ikke, før han havde dræbt alle sin Faders Banemænd, skjønt de var af hans eget Kjød og Blod. Han tilegnede sig da deres Lande og Løsere og blev endnu anseligere end hans Fader før ham. Rerer gjorde stort Krigsbytte og tog sig en Hustru efter sin Stand. De levede længe sammen uden at faa Barn og Arving; det huiede dem begge ilde, og de bad inderlig til Guderne, at de maatte faa Børn. Det siges da, at Frigg hørte deres Bøn og ligesaa Odin, og han var ikke raadvild, men kalder paa sin Ønskemø, en Datter af Jælten Hrimner, og giver hende et Æble, som han byder hende bringe Kongen. Hun fór i en Krageham og fløj, til hun kom til Kongen,

som sad paa en Høj. Hun lod Æblet falde i Kongens Skjød; han tog det op og skjønnede strax, hvad det havde at sæde, gik hjem med det til sin Dronning, og hun aad noget deraf.

2. Det er nu at melde, at Dronningen snart mærkede, at hun var med Barn, men der gik lang Tid hen, uden at hun kunde føde. Saa skete det, at Rerer fór i Leding for at skaffe sit Land Fred, som Konger have for Sik, og paa denne Færd faldt han i en Sot, som blev hans Bane, og han tænkte at fare til Odin, som det tyktes mange ønskeligt i de Tider. Med Dronningens Vanhelsen var det som før, at hun ikke kunde føde Barnet, og med den Sot gik hun i sex Aar; saa skjønnede hun, at hun ikke havde lang Tid tilbage at leve i, og bød, at de skulde skære Barnet ud, og det skete. Det var en Dreng, stor og svær, som venteligt var, og det siges for vist, at han kyssede sin Moder, førend hun døde. Han blev kaldet Vølsung og blev Konge over Huneland efter sin Fader; tidlig var han stor og stærk og dristig til alt, hvad der krævede Mandighed og hvor det gjaldt at vise, hvad man duede til; han blev en vældig Kriger og sejræl i de Kampe, han havde paa sine Hærtog. Da han var fuldvoxen, sendte Hrimner ham sin Datter Ljod, hende, som fór med Æblet til hans Fader, som før er meldt. Hun blev hans Hustru; de levede længe sammen, og deres Samliv var godt. De havde ti Sønner og én Datter; den ældste Søn Sigmund og Datteren Signy vare Tvillinger, og vare i alle Dele de fremmeligste og haabefuldeste af Kong Vølsungs Børn, skjønt alle vare de anselige, som det da længe har været vitterligt og meget omtalt, hvilke Stormænd Vølsungerne have været, og hvorlunde de have overgaaet de fleste Mænd, som de gamle Sagn melde om, baade i Visdom og Idrætter og i Lyst til alskens Storværk. Om Kong Vølsung fortælles, at han lod bygge en prægtig

Hal, saaledes at midt i den stod et stort Træ, Stammen i Hallen, men Grenene med fagre Blomster ud over Taget. Det Træ kaldte de Barnestokken.

3. Siggejr hed en Konge; han raadete for Götland, var en mægtig Konge og havde mange Mænd. Han fór til Kong Vølsung og bejlede til Signy. Kongen svarede vel herpaa og ligesaa hans Sønner, men Signy selv var ikke for det; hun bad dog sin Fader raade i denne Sag som i alt, hvad der angik hende, og Kongen tog da det Raad at give Kong Siggejr hende; hun blev ham fæstet og det blev aftalt, at, naar Brylluppet skulde staa, skulde Kong Siggejr søge til Gilde hos Kong Vølsung. Kongen lod nu rede til Gilde og skaffede alle de herligste Sager dertil, og da alt var rede, kom Kong Vølsungs Gjæster og ligesaa de, som Siggejr havde indbudt, til den fastsatte Dag, og Siggejr havde mange anselige Mænd med sig. Langs igjennem Hallen var der store Baal, og i Midten stod det store Træ, som før er meldt. Nu er at fortælle, at da Mændene sade ved Baalene om Kvælden, kom en Mand, som ingen kjendte, gaaende ind i Hallen; han var klædt saaledes, at han havde en spættet Kappe over sig, havde bare Fødder, men Linnedbroge knyttet om Benene; han var meget høj, en aldrende Mand, og han havde kun ét Øje; i Haanden havde han et Sværd og paa Hovedet en sid Hat. Han gik hen til Træet, drog Sværdet og stak det ind i Stammen, saa at det gik i til Hjaltet. Ingen kunde faa et Ord frem og hilse denne Mand; da tager han til Orde og siger: «Hvo som drager dette Sværd ud af Stammen, ham være det skjænket som Gave fra mig, og det skal han sande, at aldrig bar han bedre Sværd i sin Haand». Dermed gaar den gamle Mand ud af Hallen, og ingen véd, hvem han er, eller hvorhen han gaar. Alle staa nu op, og dem alle tykkes det at være den største Lykke, at blive Ejer af det Sværd; først gik de

gjæveste Mænd frem og saa de andre, den ene efter den anden, men ingen af dem faar det, thi det rokkes ikke af Stedet, naar de tage i det. Saa kom Sigmund, Kong Vølsungs Søn, tog ved Sværdet og trak det ud af Stammen, som om det sad løst for ham. Alle tyktes dette Vaaben saa godt, at ingen syntes han havde sét saa godt et Sværd, og Siggejr bød ham for det dets Vægt tredobbelt i Guld, men Sigmund sagde: «Du havde kunnet tage dette Sværd lige saa godt som jeg der, hvor det stod, om det tilkom dig at bære det; men nu, da det er i min Haand, faar du det aldrig, om du saa byder alt det Guld, du ejer, derfor». Kong Siggejr blev vred over disse Ord og tyktes, han havde faaet et haanligt Svar, men eftersom han var en underfundig Mand, lod han, som han ikke brød sig derom; men denne samme Kvæld udtænkte han den Løn for dette, som han siden gav.

4. Saa holdt da Siggejr Bryllup med Signy. Næste Dag var Vejret godt, og Kong Siggejr sagde da, at han vilde fare hjem, og ikke tøve til Vinden øgedes og Søen blev ufarbar. Der meldes intet om, at Kong Vølsung eller hans Sønner holdt paa ham, saa meget mere, som de saa, at han ikke vilde andet end fare fra Gildet. Da sagde Signy til sin Fader: «Nødig farer jeg herfra med Siggejr; jeg bærer ingen Kjærlighed til ham, og saa fremsynet er jeg, og saa megen Visdom følger der med vor Æt, at jeg grant skjønner, at der vil komme megen Sorg over os af dette Giftermaal, om der ikke snart bliver gjort Ende derpaa». «Ikke tale du saa min Datter», svarede han, «thi det vilde være en stor Skam baade for ham og os, om dette brødes, sagesløs som han er; bryde vi dette, da bryde vi baade Tro og Love og vort Venskab med, og han vil lønne os det med alt det onde, han kan. Det sømmer sig ikke for os andet end at holde, hvad vi have lovet». Kong Siggejr lavede sig nu til sin Hjemfærd,

men før han fór fra Gildet, bød han sin Maag Kong Vølsung til sig i Gøtland om tre Maaneder med alle hans Sønner og saa stort Følge, som han vilde have med og som han tyktes kunde være ham til Hæder; han vilde gjøre godt igjen, sagde han, hvad det kom til at skorte paa ved Brylluppet, fordi han ikke vilde blive der mere end én Nat, som ellers Sæd var. Kong Vølsung lovede at komme til den fastsatte Tid, og Kong Siggejr fór hjem med sin Hustru.

5. Nu er at fortælle, at til den fastsatte Tid fór Kong Vølsung og hans Sønner til Gøtland for at gjæste deres Maag, Kong Siggejr. De havde tre Skibe, alle vel bemandede. Overfarten var heldig, og en Aften sent kom de til Gøtland. Men samme Aften kom Signy, Kong Vølsungs Datter, tog sin Fader og sine Brødre i Enrum og sagde dem, hvad Kong Siggejr havde i Sinde. »Han har draget en vældig Hær sammen», siger hun, »og agter at svige eder; men nu beder jeg eder fare hjem til eders Rige og samle saa mange Folk, som I kan faa; kom saa hid igjen og hævner eder, men vov eder ikke i denne Fare, thi I ville ikke undgaa hans Svig, om I ikke følge mit Raad«. Da sagde Kong Vølsung: »Derom vide alle Folk at fortælle, at jeg talte et Ord allerede medens jeg laa i Moders Liv; da lovede jeg højt og dyrt, at jeg hverken skulde sky Ild eller Jærn af Frygt. Det Løfte har jeg hidtil holdt; hvi skulde jeg ikke gjøre det nu paa min gamle Alder? Ikke skulle Møer laste mine Sønner, naar de lege, for at de ræddedes for deres Bane, thi én Gang skal hver Mand dø, og ingen undgaar sin Skæbne. Det er mit Raad, at vi ikke fly, men værge os saa drabelig, som vi evne. Hundrede Gange har jeg staaet i Kamp, og stundum har jeg haft flere Folk og stundum færre, men altid har jeg fanget Sejr, og ikke skal det spørges, at jeg flyr eller beder om Fred«. Da græd Signy sine

modige Taarer og bad, om hun maatte være fri for at komme tilbage til Kong Siggejr; men Kong Vølsung svarede: «Visselig skal du gaa hjem til din Husbond og være hos ham, hvordan det saa end gaar med os». Saa gik Signy hjem, og de blev tilbage paa Skibene om Natten. Men om Morgenen, strax da det gryede ad Dag, byder Kong Vølsung alle sine Mænd staa op og gaa i Land og gjøre sig rede til Kamp. De gik da alle fuldt væbnede i Land, og længe havde de ikke ventet, før Kong Siggejr kom med hele sin Hær. Der blev nu den haardeste Kamp, og Kongen æggede djærvelig sine Mænd til Fremgang. Men om Kong Vølsung og hans Sønner meldes, at otte Gange gik de igjennem Kong Siggejrs Fylking og hug drabelig til baade Sider, og just som de agtede at gjøre det igjen, faldt Kong Vølsung midt i sin Fylking og alle hans Mænd med ham for den store Overmagt, undtagen hans ti Sønner; de bleve haandtagne og lagte i Baand og førte bort. Da Signy fik at vide, at hendes Fader var falden og hendes Brødre fangne og dømte til at lide Døden, kaldte hun Kong Siggejr i Enrum og sagde til ham: «Derom vil jeg bede dig, at du ikke strax lader mine Brødre dræbe, men lader dem sidde en Stund i Blokken; det gaar mig, som Ordet lyder, at Øjet frydes, saa længe det ser; mere beder jeg ikke om, thi det, mener jeg, er til ingen Nytte». «Taabelig og uforstandig er du», sagde Siggejr, «siden du beder om værre Kaar for dine Brødre end Døden; men det skal tilstaas dig, thi mig tykkes det des bedre, jo værre de lide og jo længere Kval de have, før de dø». Han lod da gjøre, som hun bad; de ti Brødre blev sat ud i Skoven med Benene i en stor Blok. De sad nu saa den Dag, men ved Midnatstid kom en gammel Ulvinde hen til dem, som de sad der i Blokken; hun var baade stor og grum at se til; hun bed en af dem ihjel og aad ham op og gik saa igjen. Om Morgenen sendte

Signy den Mand til sine Brødre, som hun bedst kunde lide paa, for at faa at vide, hvad der var sket, og da han kom tilbage, meldte han hende, at en af dem var død. Det tyktes hende stor Skade, om det skulde gaa dem alle paa samme Vis, men hun kunde ikke hjælpe dem, og, kort at melde, ni Nætter efter hverandre kom den samme Ulvinde ved Midnat og aad en af dem. Om Dagen inden den tiende Nat var kommen, sendte Signy Manden til sin Broder Sigmund og gav ham noget Honning med, som hun sagde, han skulde gnide ham i Ansigtet med, og noget skulde han give ham i Munden. Sendebudet gik til Sigmund og gjorde, som hun havde sagt, og gik saa hjem. Om Natten kom Ulvinden, som hun plejede, og agtede at bide ham ihjel som hans Brødre; men da hun lugtede Honningen, slikkede hun ham over hele Ansigtet, og tilsidst stak hun Tungen ind i Munden paa ham. Han blev ikke ræd, men bed Ulvinden i Tungen. Hun sprang hastig tilbage og trak Tungen til sig og stødte Fødderne mod Blokken saa haardt, at den revnede helt igjennem, men han holdt saa fast, at Tungen gik af helt oppe ved Roden, og det blev Ulvindens Bane. Men det sige somme, at denne Ulvinde var Kong Siggejrs Moder, som med Trolddom og Hexekunster havde paataget sig denne Skikkelse.

6. Nu var Sigmund kommen løs, da Blokken var brudt, og han opholdt sig nu der i Skoven. Signy sender atter Bud for at faa at vide, hvordan det staar til, om han er i Live, og da Sendebudene kom, fortalte han dem den hele Tildragelse, hvorlunde det var gaaet mellem ham og Ulven, og de fór hjem og sagde Signy det. Hun gik til sin Broder, og de toge da det Raad, at han lavede sig et Jordhus i Skoven, og det gik nu saa en Tid, at Signy holdt ham skjult der og gav ham, hvad han trængte til, men Kong Siggejr troede, at alle Velsungerne vare døde. Kong Siggejr havde to Sønner med sin Hustru. Om dem

er at melde, at da den ældste af dem var ti Aar gammel, sendte Signy ham til Sigmund, at han skulde yde ham Hjælp, i Fald han vilde søge Hævn for deres Fader. Drengen gik til Skoven og kom sent om Aftenen til Sigmunds Jordhus. Sigmund tog vel imod ham og sagde, at han skulde lave deres Brød til, «selv vil jeg gaa og hente Brændsel». Saa gav han ham en Pose med Mel og gik, men da han kom igjen, havde Drengen ikke gjort noget ved Brødlavingen, og da Sigmund spurgte, om Brødet var færdigt, sagde han, at han havde ikke turdet tage Melposen, thi der var noget levende i Melet. Saa skjønnede Sigmund, at denne Dreng ikke var saa mandhaftig, at han vilde have ham hos sig, og da Signy kom, sagde han, at han var ikke nærmere ved at have nogen til Hjælp, fordi den Dreng var hos ham. «Saa dræb ham», sagde Signy, «thi saa behøver han ikke at leve længer», og det gjorde han. Nu led den Vinter, og da den næste kom, sendte Signy sin yngste Søn til Sigmund, og kort at melde, Enden blev, at det gik paa samme Vis, han dræbte ogsaa ham efter Signys Raad.

7. Saa en Gang, da Signy sad i sin Fruerstue, kom der en saare troldkyndig Sejdkvinde til hende. «Det vilde jeg bede dig om», sagde Signy, «at du bytter Ham med mig». «Det skal du raade for», svarede Sejdkonen, og nu øver hun sine Tryllekunster, saa at de skifte Udseende, og Sejdkvinden tog Signys Plads og lagde sig ved Kongens Side om Aftenen, og han mærkede ikke andet, end at det var Signy, der var hos ham. Men om Signy er at melde, at hun farer til sin Broders Jordhus og beder om Husly for Natten, «thi jeg er faret vild ude i Skoven, og véd ikke, hvor jeg gaar». Han sagde, at hun skulde blive der, og Mad og Drikke vilde han heller ikke nægte hende, han tænkte, hun vilde ikke lønne ham hans Gjæstfrihed ved at røbe ham. Hun kom da ind til ham og satte sig

til Bords og fik Mad. Han kastede tit sine Øjne paa hende, og hun tyktes ham en fager Kvinde, og da de vare mætte, sagde han, at han vilde, hun skulde dele hans Leje med ham; det gjorde hun ingen Indvendinger imod, og tre Nætter sov hun ved hans Side. Derefter fór hun hjem til Sejdkvinden og bad hende atter skifte Ham med hende, og det gjorde hun. Da Tiden var gaaet, fødte Signy et Drengbarn; han blev kaldet Sinfjötle; da han voxede til, blev han baade stor og stærk og fager af Aasyn, og i meget slægtede han Vølsungerne paa. Han var endnu ikke ti Aar, da hun sendte ham til Sigmund i Jordhuset. Hun havde sat sine andre Sønner paa den Prøve, førend hun sendte dem til Sigmund, at hun syede i deres Arme gjennem Skind og Kjød, og de havde baaret det ilde og skreget derved, men da hun gjorde det samme ved Sinfjötle, fortrak han ikke en Mine derved; saa flaaede hun Kjortlen af ham, saa at Skindet fulgte med Ærmerne; hun sagde, at det gjorde vel ondt? men han svarede: «Lidet ænsrer en Vølsung sligt». Sigmund bød Drengen, da han kom til ham, at ælte Brød af deres Mel, selv vilde han hente Ved til Brændsel; han gav ham en Pose og gik saa ud i Skoven, men da han kom tilbage, var Sinfjötle færdig med at bage. Sigmund spurgte, om han havde fundet noget i Melet. «Det kom mig for», svarede han, «som om der var noget levende i Melet, da jeg begyndte at ælte, men jeg har æltet det med». Da lo Sigmund og sagde: «Ikke er det min Agt at give dig det Brød at spise i Kvæld, thi det var en stor Edderorm, du æltede med i det». Sigmund var saa haardfør, at han kunde æde Edder, uden at det skadede ham; men Sinfjötle kunde kun taale det udvendig, men hverken æde eller drikke det.

8. Sinfjötle tyktes endnu Sigmund for ung til at hjælpe ham at tage Hævn; han vilde først vænne ham

noget til Grumhed, og de fór da om Somrene vidt omkring i Skovene og dræbte Folk og tog deres Gods. Sigmund skjønnede vel, at han slægtede Vølsungerne meget paa, dog troede han, at han var Kong Siggejrs Søn, og at han havde sin Faders onde Sind tilligemed Vølsungernes Mod; men ikke tyktes han ham at være meget frændekjær, thi ofte minder han Sigmund om, hvad han har at hævne, og ægger ham til at dræbe Kong Siggejr. Engang da de var farnø i Skoven for at gjøre Bytte, kom de til et Hus, hvor de fandt to Mænd sovende med tykke Guldringe om Armene. De var Kongesønner, og man kunde se, at de var forgjorte, thi der hang Ulvehamme over dem; hvert tiende Døgn var de fri for at gaa om som Ulve. Sigmund og Sinfjötle fór i Hammene, og de kunde da ikke slippe ud af dem igjen, men maatte beholde den Natur, som fulgte med dem, og hyle som Ulve, og de forstode da begge Ulvenes Maal. De lagde sig nu ud i Skovene og gik hver sin Vej; men forinden gjorde de den Aftale, at naar der kun kom indtil syv Mand imod dem, skulde de gaa løs paa dem, men ellers ikke, og den, som kom i Ufred, skulde hyle. «Lad os nu ikke bryde denne Aftale», sagde Sigmund, «thi du er ung og dristig, og Folk ville synes godt om at jage dig». Saa fór de hver sin Vej, men da de vare komne lidt fra hinanden, mødte Sigmund otte Mænd; han hylede, og da Sinfjötle hørte det, fór han strax til og dræbte dem alle. Derefter skiltes de igjen; men da Sinfjötle havde vanket lidt omkring i Skoven, stødte han paa elleve Mænd; han sloges med dem, og gik det da saa, at han dræbte dem alle. Derefter var han meget mødig og lagde sig til Hvile under en Eg. Da Sigmund kom til, sagde Sinfjötle: «Du maatte kalde mig til Hjælp imod otte Mænd, men jeg, som er et Barn i Aar imod dig, havde ikke din Hjælp nødig imod elleve». Da løb Sigmund saa haardt ind paa ham, at han snublede

og faldt, og saa bed han ham i Struben. Den Dag kunde de ikke komme af Ulvehammene. Sigmund tog ham da paa Ryggen og bar ham hjem til Huset, sad og vaagede over ham og bad Troldene tage Ulvehammene. En Dag saa' Sigmund to Hermeliner slaas; den ene bed den anden i Struben og løb saa ind i Skoven og hentede et Blad, som den lagde over Saaret, og strax sprang Hermelinen op og var frisk igjen. Sigmund gik ud og saa' da en Ravn komme flyvende med sligt et Blad og bringe ham det; han lagde det paa Sinfjötles Saar, og strax sprang han op, saa karsk, som havde han aldrig fejlet noget. Saa fór de til Jordhuset og blev der, til de skulde fare af Ulvehammene, og da Tiden kom, tog de dem og brændte dem op, og bad, at de ikke skulde blive nogen til Mén; men mange Stovværker havde de øvet i Kong Siggejrs Rige, medens de vare under den Trolddom, og da Sinfjötle var fuldvoxen, tyktes Sigmund at have prøvet ham nok.

Der led nu ikke lang Tid, før Sigmund satte sig for at tage Hævn for sin Fader, om det vilde føje sig saa, og en Dag gik de fra Jordhuset og kom til Kong Siggejrs Gaard sent om Kvælden. De gik ind i Forstuen foran Hallen og skjulte sig bag nogle Ølkar, som stod der. Dronningen fik at vide, hvor de var, og kom ud til dem, og de lagde da det Raad op, at de skulde tage Hævn for deres Fader, naar det blev Nat. Kongen og Signy havde to Smaadrenge; de gik og legede i Hallen med en Guldring og trillede den henad Gulvet, saa den rullede ud i Forstuen, hvor Sigmund og Sinfjötle sad, og en af Drengene løb derud for at lede efter den; han saa' da de to store og fæle Mænd sidde derude med side Hjælme og hvide Brynjer paa. Han løb ind og sagde sin Fader, hvad han havde set, og Kongen anede nu nok, at der var Svig paa Færde. Signy herte, hvad de sagde, stod op, tog begge

Børnene og gik med dem ud i Forstuen; hun sagde Sigmund og Sinfjötle, at de havde røbet dem, «og nu raader jeg eder, at I dræbe dem». «Ikke vil jeg dræbe dine Børn», sagde Sigmund, «om de end have røbet mig», men Sinfjötle lod sig ikke nøde; han drog sit Sværd og dræbte dem begge, og kastede dem saa ind i Hallen for Kong Siggejr. Kongen stod da op og bød sine Mænd gribe de Mænd, som havde fjælet sig i Forstuen. Mændene løb ud og vilde gribe dem, men de værgede sig vel og mandig, og længe tyktes den at være værst faren, som kom dem næst. Omsider blev de dog overvældede og haandtagne; de blev lagt i Bolt og Jærn, og saaledes laa de den Nat. Kongen overvejer nu, hvilken Død han skulde lade dem lide, saa de længst kunde have ondt deraf, og om Morgenen lod han gjøre en stor Høj af Sten og Græstørv, og i Midten af den lod han sætte en stor flad Sten paa Højkant, saa stor, at den naaede helt ud til begge Sider af Højen, saa man ikke kunde komme forbi den. Saa lod han Sigmund og Sinfjötle sætte i Højen, hver paa sin Side af Stenen, thi det, tyktes ham, maatte gjøre det tungere for dem, at de ikke var sammen, men dog kunde høre hinanden. Men da de var ved at dække Højen til med Græstørv, kom Signy med et Knippe Halm i Armene, som hun kastede ned i Højen til Sinfjötle; hun bad Trællene dølge det for Kongen, det lovede de, og Højen blev lukket. Da det blev Nat, sagde Sinfjötle til Sigmund: «Ikke vil det skorte os paa Mad for det første; Dronningen har kastet Flæsk ned til os i Højen skjult i Halmen», men da han igjen tog paa Flæsket, mærkede han, at Sigmunds Sværd var stukket deri, han kjendte det i Mørket paa Hjaltet, og glade bleve de begge, da han sagde det til Sigmund. Sinfjötle stak nu Sværdet ind ovenover Stenen og trykkede til af al sin Kraft, og det bed i Stenen. Sigmund tog ogsaa fat, og de skar da Stenen igjennem

imellem sig og holdt ikke op, førend de var færdige, som kvædet er:

Kraftig de kløved
 Kampestenen,
 Sinfjötle og Sigmund,
 Sværdet bed.

Og da de nu var komne sammen, savede de sig baade igjennem Sten og Jærn, og slap saaledes ud af Højen. De gik op til Hallen, hvor alle laa og sov; saa lagde de Ved om den og stak Ild deri; vaagnede da de, som vare derinde, ved Røgen, og ved at Hallen stod i Lue over dem. Kongen spurgte, hvem der havde tændt den Ild. «Her er jeg og min Søstersøn Sinfjötle», sagde Sigmund; «nu tænke vi, du skal faa Syn for Sagn, at ikke ere alle Vølsunger døde». Derefter beder han sin Søster gaa ud og byder hende Hæder og Ære og Bod for al Sorg. Hun svarede: «Nu skal du vide, hvorlunde jeg har husket Kong Siggejr, at han dræbte vor Fader. Vore Børn lod jeg dræbe, da de tyktes mig for sene til at hævne min Fader. Jeg fór i Skoven til dig som Vølv, og Sinfjötle er vor Søn; det volder, at han har saa meget Mod, at han baade er Kong Vølsungs Sønesøn og Dattersøn. Jeg har gjort alt, for at Kong Siggejr skulde faa Bane, saa meget har jeg gjort for at faa Hævnen fremmet, at Livet er mig intet værd, og nu skal jeg ligesaa villig dø med Kong Siggejr, som jeg nødig har levet med ham». Saa kyssede hun sin Broder Sigmund og Sinfjötle, gik ind i Ilden og bad dem fare vel, og fik hun da Bane der med Kong Siggejr og hele deres Hird. Sigmund og hans Søn fik sig nu Folk og Skibe; Sigmund stævnedes til sit Fædrenerige og drev den Konge af Landet, som havde taget det efter Kong Vølsung. Han blev en mægtig og navnkundig Konge, vis og storraadig. Han tog sig en

Dronning, som hed Borghild; de havde to Sønner, Helge og Haamund. Da Helge var født, kom der Norner og spaaede ham hans Skæbne og sagde, at han skulde blive en navnkundig Konge. Sigmund var da nys kommen fra Strid; og han gik til sin Søn med et Løg og hilste ham, kaldte ham Helge og gav ham i Navnefæste Ringsted og Solfjæld samt et Sværd, bad ham fremme sig vel og slægte Vølsungerne paa. Helge blev gavmild og vennesæl og overgik de fleste andre Mænd i alle Idrætter. Han laa i Leding, da han var femten Vintre. Helge var Hærens Konge, men Sinfjøtle fulgte med, og de raadede begge for Hærfærden.

9. Paa sit Hærtog traf Helge en mægtig Konge ved Navn Hunding, som havde mange Mænd og ogsaa Land at styre. Det kom til Kamp imellem dem, og saa drabelig gik Helge frem, at Enden blev, at han fik Sejr, men Kong Hunding faldt og en stor Del af hans Folk, og tyktes da alle, at Helge var voxet meget, siden han havde fældet saa mægtig en Konge. Hundings Sønner bød nu Leding ud imod Helge og vilde hævne deres Fader; det kom til en haard Strid, men Helge brød igjennem deres Fylking og søgte frem til Brødrenes Mærker, vandt en berømmelig Sejr og fældede Hundingsønnerne Alv og Øjolv, Hervard og Hagbard. Da Helge red fra Striden, mødte han ved en Skov en Flok statelige Kvinder i prægtige Klæder og paa fagre Heste, men én overgik alle de andre. Hende spurgte Helge om Navn, og hun sagde, at hun hed Sigrun og var Kong Høgenes Datter. «Følg hjem med os», sagde Helge, «velkomne skulle I være». «Andet have vi at gjøre», sagde Kongedatteren, «end at sidde og drikke med dig». «Hvad er det, Kongedatter?» spurgte Helge. «Kong Høgne», svarede hun, «har lovet mig bort til Hoddbrod, Kong Granmars Søn, men jeg har lovet, at hellere skal jeg gifte mig med en Krageunge end

med ham. Dog vil han faa det frem, om du ikke hindrer det og gaar imod ham med din Hær og tager mig bort; men hos ingen Konge vilde jeg hellere bo og bygge end hos dig». «Vær glad og munter, Kongedatter», sagde Helge, «først skulle vi prøve en Dyst, han og jeg, før du bliver gift med ham, og se, hvem af os der staar sig, og det skal gjælde Livet». Saa sendte Helge Mænd ud med Gaver at stævne Folk til ham, og Mødestedet skulde være Rødebjerg. Der ventede han, til der kom en stor Flok til ham fra Hedinse, og en stor Hærskare kom fra Nørvasund paa fagre og store Skibe, og da Helge spurgte sin Hovedsmand, Lejv, om han havde talt deres Mandskab, svarede han: «Ikke er det let at tælle, Herre; paa de Skibe, som ere komne fra Nørvasund, er der tolv Tusind Mand, og den anden Flok er langt større». Kong Helge bød dem lægge ind i den Fjord, som hedder Varinsfjord, og det gjorde de; men saa blev det en vældig Storm og saa stor en Søgang, at Bølgerne slog imod Skibsbordene med Brag, som var det Fjælde, der slog sammen. Helge bad dem ikke ræddes og bød dem ikke mindske Sejlene, men hellere hejse dem højere endnu, og nær var det gaaet dem ilde, før de naaede Land. Da kom Sigrun, Kong Høgenes Datter, ned fra Land med en stor Flok og hjalp dem ind i en god Havn, som hedder Gnipalund. Det saa' Folk i Land, og Kong Hoddbrods Broder, som raadede der for Svarins høj, kom da ned og raabte til dem, hvem der styrede den store Hær. Da stod Sinfjotle op; paa Hovedet havde han en Hjælm saa blank som et Glar, hans Brynje var hvid som Sne, i Haanden holdt han Spydet med sit berømmelige Mærke paa og foran sig et guldbeslaaet Skjold; han forstod at tale Konger til: «Naar du har fodret Svinene og Hundene og træffer din Kone, kan du sige, at Vølsungerne er komne hid; her i Flokken kan Hoddbrod træffe Helge,

om han vil; hans Gammen er det at stride med Hæder, mens du kysser Trælkvinder ved Arnen». Granmar svarede: «Næppe har du Stortidender eller gamle Frasagn at melde, siden du lyver Høvdinger sligt paa. Sandere er det, at du længe har levet af Ulveføde ude i Skovene og dræbt dine Brødre, og sælsomt er det, at du tør komme i Følge med gode Mænd, saa mange kolde Lig som du har suget Blod af». Sinfjotle svarede: «Ikke mindes du nu grandt den Tid, da du var Vølvæ paa Varinsø og sagde, at du vilde giftes, og kaarede mig til den Bestilling at være din Mand, men siden var du Valkyrje i Asgaard, og nær var de alle komne op at slaas for din Skyld, og jeg avlede ni Ulve med dig paa Laaganæs, og jeg var Fader til dem alle ni». «Stærkt kan du lyve», svarede Granmar, «jeg tænker, at du ikke kunde være nogens Fader, siden du blev gildet af Jættens Døtre paa Trasnæs, men du er Kong Siggejrs Stifson og laa ude i Skoven med Ulvene, alskens Misgjerninger øvede du da, dræbte dine Brødre og vandt dig Ry for Udaad». Sinfjotle svarede: «Mindes du, at du var en Hoppe og gik med Hingsten Grane, og jeg red dig i fuldt Firspring over Braavold; men siden var du Jætten Gølners Gededreng?» »Hellere vil jeg give Fuglene dit Lig at mætte sig paa», sagde Granmar, «end tvistes længere med dig». Da sagde Kong Helge: «Bedre og klogere var det, om I sloges, end at skifte slige skammelige Ord. Ikke ere Granmars Sønner mine Venner, men dog ere de bolde Mænd». Granmar red nu bort og mødtes med Kong Hoddbrod ved Solfjæld; deres Heste hed Svejpud og Sveggjud. De mødtes ved Borgledet, og Granmar sagde ham Hærbud. Kong Hoddbrod var i Brynje og havde Hjælm paa Hovedet; han spurgte, hvem der var kommet, «og hvi ere I saa vrede?» «Det er Vølsungerne, som ere komne», sagde Granmar, «og de have tolv Tusind Mand ved Land og syv Tusind

ved Øen Sok, men ved Grinder er dog den største Flok, og tænker jeg nu, at Helge vil slaas». Kongen svarede: «Saa lad der gaa Bud over hele vort Rige, og lad os gaa imod dem, og ingen sidde hjemme, som har Hu til at stride. Lad os ogsaa sende Bud til Ringssønnerne og Kong Høgne og Alv den gamle, de ere vældige Kæmper». De mødtes ved Frekastén, og der stod en svar Strid; Helge gik frem igjennem deres Fylkinger, og der blev stort Mandefald. Da saa' de som en luende Glans, det var en Flok Skjoldmøer med Sigrun Kongedatter. Helge søgte frem imod Kong Hoddbrod og fældede ham under hans Mærke; da sagde Sigrun: «Hav Tak for denne Stordaad! Nu raader du for Landene, og Hæder og Ære har du vundet ved at fælde saa mægtig en Drot; dette er mig en stor Lykkedag». Kong Helge lagde Riget under sig og blev der længe; han tog Sigrun til Hustru og blev en navnkundig Konge; men nu er han ude af denne Saga.

10. Vælsungerne fore nu hjem og havde nu atter øget deres Berømmelse meget, men Sinfjötle gik igjen paa Hærtog. Han saa' da en fager Kvinde, som han fik stor Attraa til. Til hende bejlede ogsaa Borghilds Broder, Kong Sigmunds Maag. Det kom da til Kamp imellem dem for den Sags Skyld, og Sinfjötle fældede ham. Han hærjede nu viden om og holdt mange Slag og fik Sejr i dem alle, saa hans Ry fór vidt om Land, og om Høsten kom han hjem med mange Skibe og meget Gods. Han sagde sin Fader Tidender om sin Færd og fortalte Dronningen, hvad der var sket, men hun bød, at Sinfjötle skulde fare af Landet og sagde, at hun vilde ikke se ham mere for sine Øjne. Sigmund svarede, at han vilde ikke lade ham fare bort, men bød sig til at give Guld og meget Gods i Bod, skjønt han aldrig havde givet nogen Bøder før, men der var ingen Hæder ved at tvistes med Kvinder, sagde han. Da hun nu ikke kunde faa sin Vilje frem,

sagde hun: «I skal raade, Herre, saa sømmer det sig». Hun holdt nu Arvegilde efter sin Broder med Kongens Samtykke; der var skaffet alt det bedste, der kunde faas, til dette Gilde, og mange Stormænd vare budne. Selv bar Borghild Drik om til Mændene, og da hun kom for Sinfjötle med et stort Horn, sagde hun: «Drik nu Stif-søn». Han tog ved Hornet, saa' i det og sagde: «Grumset er Drikken». «Giv mig den», sagde Sigmund, og tømte Hornet. «Hvi lader du andre drikke dit Øl for dig?» sagde Droningen, kom saa igjen med Hornet og sagde: «Drik nu», og æggede ham med mange Ord. «Der er Svig i den Drik», sagde han, da han havde set i den. «Lad mig faa den», sagde Sigmund. Saa kom hun tredje Gang og bød ham drikke, om han havde Mod og Mands Hjærte som en Vølsung. Han tog ved Hornet og sagde: «Der er Edder i». «Si den igjennem Skjægget, min Søn», sagde Sigmund; han var meget drukken, derfor sagde han det. Sinfjötle drak og faldt strax død om. Da stod Sigmund op, og nær bragte den Sorg ham hans Bane. Han tog Liget i sine Arme og bar det igjennem Skoven, til han kom til en Fjord; der saa' han en Mand i en lille Baad; Manden spurgte, om han skulde sætte ham over Fjorden; det Tilbud tog Kongen imod, men Baaden var saa lille, at den ikke kunde bære dem alle; og saa skulde Liget først sættes over, men Sigmund gik langs Vandet; men da forsvandt baade Manden og Baaden, og Sigmund gik da hjem. Sin Dronning jog han bort, og kort efter døde hun, men Kong Sigmund vedblev at raade for sit Rige og var en af de største Kæmper og Konger i gamle Dage.

11. Ølime hed en mægtig og navnkundig Konge; hans Datter hed Hjærdis og var en saare fager og kløgtig Kvinde. Det spurgte Kong Sigmund, at hun passede for ham som ingen anden. Gjæstede han da Kong Ølime, og han redte strax til et stort Gilde for ham, for det Tilfælde at

han ikke kom med Ufred; der gik nu Bud imellem dem, og da Ølime fik Vished for, at han kom med Venskab og ikke for at øve Hærværk, blev alt gjort rede til Gildet paa bedste Maade, og mange bleve budne. Alle Vegne, hvor Kong Sigmund kom, var der Kjøbstævne og hvad andet der kunde være tjenligt for ham. Omsider kom han til Gildet, og begge Konger sad i én Hal. Der var ogsaa kommet Kong Lynges, Kong Hundings Søn; han vilde ogsaa have Hjørdis til Viv. Ølime skjønnede, at de kunde ikke faa hende begge, og at der var Ufred i Vente af den, som hun blev nægtet; han sagde da til sin Datter: «Du er en snild Kvinde, og jeg har sagt, at du selv skal vælge dig en Mand; vælg nu imellem de to Konger, og som du vil, vil ogsaa jeg». «Dette tykkes mig en vanskelig Sag», v arede hun, «men dog vil jeg vælge den Konge, hvis Ry er størst, og det er Kong Sigmund, skjønt han er noget til Aars». Ham blev hun da givet til, men Kong Lynges fór bort. Saa giftede Sigmund sig og fik Hjørdis, og Gildet var den ene Dag bedre og lystigere end den anden. Derefter fór han hjem til Huneland for at vogte paa sit Rige, og hans Maag, Kong Ølime fulgte med. Men Kong Lynges og hans Brødre samlede nu en Hær for at overfalde Kong Sigmund, thi vel var de vant til at trække det korteste Straa, men dette var dem dog for stærkt; nu vilde de gjøre Ende paa Kong Sigmunds Overmod. De kom da til Huneland og sendte ham Bud, thi de vilde ikke stjæle sig paa ham, men de tænkte, han vilde ikke fly. Kong Sigmund svarede, at han skulde møde til Kamp, og samlede en Hær. Hjørdis blev kjørt ud i Skoven med en Terne og meget Gods, og der var hun, medens de sloges. Vikingerne fór fra Skibene med en vældig Hær; Kong Sigmund og Ølime satte deres Mærker op, og der blev blæst i Lurerne. Sigmund lod blæse i sit Horn, som hans Fader havde ejet før ham, og æggede

sine Mænd, men han havde meget færre Folk. Der blev nu en svar Strid, og var end Kong Sigmund gammel, saa sloges han dog drabelig og var bestandig fremmerst blandt sine Mænd; hverken Skjold eller Brynje kunde staa sig for hans Hug, og han brød mange Gange igjennem sine Fjenders Flok den Dag, saa ingen kunde se, hvorlunde det vilde gaa imellem dem. Mange vare de Pile og Spyd, der fløj i Luften der, men hans Diser skjærmede ham saa vel, at han ikke blev saaret. Ingen vidste Tal paa, hvor mange der faldt for hans Haand, og begge hans Armearvare blodige til Axlerne. Men da Kampen havde varet en Stund, kom der en Mand med sid Hat og blaa Kappe ind imellem de stridende; han havde kun ét Øje, og i Haanden førte han et Spyd; han gik frem imod Kongen og løftede sit Spyd imod ham. Sigmund hug haardt til, men Sværdet brast i to Stykker, da det rørte det. Da vendte Mandefaldet sig, Lykken var veget fra Kong Sigmund, og mange af hans Mænd faldt, men Kongen skaaede sig ikke og æggede sine Kæmper djærvelig. Det gik nu, som Ordet lyder, at lidet mægte faa imod mange; i denne Kamp faldt Kong Sigmund og Kong Ølime, hans Maag, fremmerst i Fylkingen med største Delen af deres Hær.

12. Kong Lynge stævnedes nu til Kongsgaarden og agtede at fange Kongedatteren, men det slog fejl; han fik hverken Kvinde eller Gods. Han fór nu om i Landet og delte det imellem sine Mænd; han tænkte, at nu havde han lagt Vølsungeætten øde, saa han ikke havde mere at frygte af den. Om Natten efter Slaget gik Hjørdis i Valen og kom til det Sted, hvor Kong Sigmund laa. Hun spurgte, om hans Saar var til at helbrede. «Mangen faar bjærget Livet, skjønt der er liden Udsigt dertil, men min Lykke er vegen fra mig, saa jeg vil ikke lade mig helbrede. Odin vil ikke, at jeg skal drage Sværd mere, siden

han lod det briste for mig; jeg har kæmpet, saa længe det var ham til Vilje». Hun sagde: «Intet vilde jeg savne, om du blev helbredet og hævnede min Fader». «Anderledes er det bestemt», sagde Kongen; «du bærer paa en Søn, ham skal du opfostre godt og omhyggelig, han vil blive en navnkundig Mand og den ypperste i vor Æt. Gjem ogsaa Sværdstumperne godt; af dem skal der smeddes et godt Sværd, som skal hedde Gram, og som vor Søn skal bære og øve mange Sturværker med, som aldrig skulle glemmes, thi hans Navn skal leve, saa længe Verden staar. Trøst dig nu med dette; mine Saar gjøre mig mødig; nu vil jeg gjæste vore hedengangne Frænder». Hjørdis sad hos ham, til han døde, og da brød Dagen frem. Hun saa', at der var kommet mange Skibe til Land, og sagde til Ternen: «Nu skulle vi bytte Klæder, og du skal nævnes med mit Navn og kalde dig Kongedatter», og saa gjøre de. Vikingerne saa' det store Mandefald, der havde været, og at Kvinderne fore til Skovs; de skjønnede da, at der maatte have tildraget sig Stortidender, og gik fra Skibene. Men for den Flok raadede Alv, Kong Hjalpreks Søn af Danmark; han havde faret langs med Landet med sin Flaade; nu kom de til Valen og saa' det store Mandefald. Kongen bød da sine Mænd søge efter Kvinderne, og det gjorde de. Han spurgte dem, hvem de var, men Svaret blev ikke, som han havde ventet; thi Ternen svarede for dem og meldte om Kong Sigmunds og Kong Ølimes og mange andre Stormænds Fald, og hvem der havde raadet dem Bane. Saa spurgte han, om de vidste, hvor Kongens Skatte laa gjemte. «Vist vide vi det», sagde Ternen og viste dem det, og de fandt da saa stor en Rigdom, at de aldrig tyktes at have set saa meget paa ét Sted. De bar det til Kong Alvs Skibe, og Hjørdis og Ternen fulgte med. Kongen sejlede nu hjem til sit Rige og skjønnede vel, at det var anselige Konger,

dør vare faldne. Han sad ved Roret, men de i Forrummet; han talte med dem og gav nøje Agt paa deres Ord. Saa kom Kong Alv hjem med meget Gods, og da han havde været hjemme en liden Stund, spurgte hans Moder Dronningen ham: «Hvi har den fagreste af de to Kvinder færrest Ringe og er daarligst klædt? Det bæres mig for, at det er den ringeste, I have gjort mest Ære af». Han svarede: «Det har anet mig, at der ikke er Trællesind i hende; vel forstod hun at hilse anselige Mænd, da vi traf hende, og nu ville vi sætte hende paa en Prøve». Saa en Gang, da Kongen sad ved Drikkebordet og talte med Kvinderne, sagde han: «Hvoraf skjønte I, at Natten lider til Ende, og at Dagen er ved at gry, naar I ikke kunne se Stjernerne?» Ternen svarede: «Det Mærke har jeg derpaa, at i min Ungdom plejede jeg at faa min Drikke tidlig om Morgenens, og siden jeg lod af med det, vaagnede jeg altid paa den Tid; det er mit Mærke». Konge smilte og sagde: «Ilde var du vant af en Kongedatter at være!» Saa spurgte han Hjørdis om det samme, og hun svarede: «Min Fader gav mig en liden Guldring, som har den Natur, at ved Daggry bliver den kold paa min Finger; det er mit Mærke». «Nok maa der have været af Guld», sagde Kongen, «hvor Trælkvinder gik med gyldne Ringe, men altfor længe har du dulgt dig for mig; jeg skulde have handlet imod dig, som om vi vare én Konges Bern begge, og endnu skal jeg handle bedre imod dig, end du havde fortjent, thi du skal være min Hustru, og vort Bryllup skal staa, naar du har født dit Barn». Hun sagde da den fulde Sandhed om sig, og blev nu der i stor Ære og tyktes en anselig Kvinde.

13. Nu er at melde, at Hjørdis fødte en Dreng. Han blev bragt til Kong Hjalprek, som blev glad ved ham, da han saa' hans hvasse Øjne, og sagde, at ingen vilde blive ham lig eller hans Jævning. Han blev vand-

øst, og kaldt Sigurd, og derom ere alle enige, at ingen var hans Mage i Væxt og Adfærd, og naar alle de berømmeligste Mænd og Konger i de gamle Frasagn nævnes, da skal Sigurd gaa fremmerst baade i Styrke og Dygtighed, Mod og Manddom, thi deri overgik han alle andre i den nordlige Verdensdel. Han blev opfostret hos Hjalprek i stor Kjærlighed, og hvert Barn havde ham kjær. Kongen fæstede Hjordis til Alv og bestemte hendes Morgengave. Regin, Hrejdmars Søn, hed Sigurds Fosterfader, han lærte ham Idrætter, Brætspil og Runer og mange Tungemaal, som det den Tid var Sæd for Kongesønner at nemme, samt mange andre Ting. En Gang spurgte Regin Sigurd, om han vidste, hvor meget Gods hans Fader havde ejet, og hvem der tog Vare paa det. Han svarede, at det gjorde Kongerne. «Lider du fuldt og fast paa dem?» spurgte Regin. Sigurd svarede: «Det sømmer sig, at de tage Vare derpaa, til det kan blive mig til Gavn, thi de kan bedre styre med det end jeg». En anden Gang sagde Regin til Sigurd: «Sælsomt er det, at du vil være deres Stalddreng og gaa om som en Landstryger». «Ikke er det saa», sagde Sigurd, «thi jeg raader for alt i Fællig med dem, og jeg faar alt, som jeg vil have det». Regin sagde: «Bed ham da give dig en Hest». «Den faar jeg strax, naar jeg beder derom», sagde Sigurd. Saa gik han til Kongerne og fik dem i Tale. «Hvad vil du have af os?» sagde de. «Jeg vilde gjerne have en Hest til Morskab», svarede Sigurd. «Vælg dig selv en», sagde de, «og ligesaa hvad andet du vil have af hvad vi eje.» Dagen efter gik Sigurd til Skoven, og der mødte han en gammel sidskjæget Mand, som han ikke kjendte; han spurgte, hvor Sigurd skulde hen. «Jeg skulde vælge mig en Hest, nu kan du hjælpe mig med et godt Raad», sagde Sigurd. «Lad os drive Hestene ned til Aaen Busiltjørn», sagde Manden, og det gjorde de; de drev dem ud paa Dybet, men alle vendte

de om og svømmede til Land undtagen én, den tog Sigurd; den var graa af Lød, ung, stor af Væxt og fager, og ingen havde nogensinde redet den. Manden med Skjægget sagde: «Denne Hest stammer fra Slejpnir; du skal opdrætte den med Omhu, thi den vil komme til at overgaa alle andre Heste»; saa forsvandt Manden. Sigurd kaldte Hesten Grane, og den har været den bedste af alle Heste, men Manden, han mødte, var Odin. Atter sagde Regin til Sigurd: «Altfor lidt Gods har du; det harmer mig, at du skal løbe om som en Husmandsdræng, men jeg véd, hvor der er meget Gods at hente, og ventelig vil der ogsaa være stor Hæder og Ære at vinde, om du kunde naa det». Sigurd spurgte, hvor det var, og hvem der vogtede paa det. Regin svarede: «Han hedder Fovner og ligger paa Gnitaheden, ikke langt herfra, og naar du kommer did, da kan du sige, at aldrig saa' du mere Gods paa ét Sted, og ikke trængte du til mere, om du saa blev den ældste og navnkundigste af alle Konger». «Jeg har hørt om den Orm», sagde Sigurd, «fast end jeg kun er ung, og spurgt har jeg, at ingen tør komme den nær formedelst dens Størrelse og Ondskab». «Ikke er det saa», svarede Regin, «dens Størrelse er efter Lyngormenes Art, og der er gjort alt for meget Væsen deraf; det vilde ogsaa dine fremfarne Frænder have tænkt, og er du end af Vølsungernes Æt, du har dog ikke deres Sind, thi de nævnes først, naar Talen gaar om Stovværker». «Kan hænde», sagde Sigurd, «at jeg ikke har meget af deres Mod og Snille, men ikke har du nødig at laste mig for det, lige som jeg har traadt mine Børnesko; men hvi ægger du mig saa stærkt i denne Sag?» «Det hører der en Saga til», svarede Regin, «og den skal jeg fortælle dig». «Lad høre», sagde Sigurd.

14. «Først er at melde, at min Fader hed Hrejdmar og var en rig og anselig Mand. Fovner hed hans

ældste Søn, Odder hed den anden, og den tredje var jeg; jeg var den ringeste i alle Dele, men jeg forstod at smedde Jærn og Sølv og Guld, og af alle Ting gjorde jeg noget nyttigt. Min Broder Odder havde en anden Natur og øvede andre Idrætter; han var en stor Jæger og overgik deri alle andre; om Dagen var han en Odder og laa for det meste i Aaen og fangede Fisk, og hvad han fik, bragte han sin Fader, og det var ham en stor Hjælp. I mange Dele var han en Odder, kom sent hjem og aad ene for sig selv med lukkede Øjne, thi han kunde ikke lide at se Maden mindskes. Fovner var langt den største og grummeste og vilde tilegne sig alene alt. Andvare hed en Dværg, han holdt for det meste til i Andvarefos i en Geddes Skikkelse og tog sin Føde der, thi der var en Mængde Fisk i den Fos. Jævnlig gik ogsaa min Broder Odder i den Fos og hentede Fisk i sin Mund og lagde dem op paa Bredden en for en. Engang kom Odin, Loke og Høner til Andvarefos, som Odder sad paa Bredden med lukkede Øjne og aad en Lax, han havde taget. Loke tog da en Sten og slog ham ihjel, og Aserne bleve meget glade over deres Fangst og flaaede Bælgen af Odderen. Om Aftenen kom de til Hrejdmar og viste ham deres Bytte, men saa haandtog vi dem og paalagde dem som Bod og Løsepenge for deres Liv at fylde Odder-Bælgen med det røde Guld og ogsaa dække den til med Guld udenpaa. De sendte da Loke ud for at skaffe Guldet; han gik til Ran og fik hendes Net, gik saa til Andvarefos og kastede Nettet for Gedden, og den sprang i det. Da sagde Loke:

«Hvad hedder den Fisk,
 som i Floden render,
 og véd ej for Ve sig at vare?
 Fra Hel du løse
 dit Hoved brat
 og fly mig Flodens Flamme».

Gedden svarede:

«Andvare jeg hedder,
Oin hed min Fader,
i mangel Fos har jeg faret.
I Tidens Ophav
en umild Norne
bød, jeg i Vand skulde vade».

Loke saa' alt Andvares Guld, men da han havde udredet det, havde han beholdt en Ring tilbage, og den tog Loke da ogsaa fra ham. Dværgen gik ind i Stenen og sagde, at den Guldring skulde blive hver den til Bane, som ejede den, og ligesaa alt det andet Guld. Aserne udredte nu Hrejdmar Guldet, stoppede Bælgen og rejste den op paa Fødderne; derefter skulde de dække den til med Guld udenpaa, og da det var gjort, gik Hrejdmar frem for at tage den i Øjesyn; han saa' da et Knurhaar stikke frem, og bød dem ogsaa dække det til. Saa tog Odin Andvares Ring af sin Arm og skjulte Haaret med den. Da kvad Loke:

«Guldet du fik,
en gylden Bod
hented jeg dig for mit Hoved.
Liden Lykke
jeg lover din Søn,
det vorder eder begge til Bane».

Siden dræbte Fovner sin Fader, og jeg fik intet af hans Gods. Han blev saa onskabsfuld, at han lagde sig ud paa Heden og blev til en led Orm, og der ligger han nu og ruger over Guldet og under ingen anden at nyde godt deraf. Saa fór jeg hid til Kongen og blev hans Smed, og det vil jeg lægge til min Saga, at jeg er gaaet glip af min fædrene Arv og Bod for min Broder». «Meget

har du mistet, og onde have dine Frænder været», sagde Sigurd, «brug nu al din Kunst og smed mig et Sværd, som der ikke har været Mage til, og som jeg kan øve Stovværker med, om mit Mod forslaar dertil, hvis du vil, at jeg skal dræbe denne store Orm». «Det træster jeg mig vel til at give mig i Lav med», sagde Regin, «og med det Sværd skal du kunne dræbe Fovner».

15. Regin smeddede nu et Sværd og gav Sigurd det. Han tog det og sagde: «Det er daarligt smeddet, Regin», og da han hug det i Ambolten, brast det; saa kastede han det og bad ham smedde et andet. Regin gjorde saa og bragte Sigurd det. «Dette vil du synes om», sagde han, «men vanskeligt er det at smedde dig tilpas». Sigurd prøvede det, og det gik med det ligesom med det forrige, det brast. «Du ligner nok dine gamle Frænder og er ikke til at lide paa», sagde han. Saa gik han til sin Moder, som tog venlig imod ham; de satte sig til at drikke og tale sammen. «Er det sandt, hvad jeg har spurgt», sagde Sigurd, «at Kong Sigmund gav dig Sværdet Gram i to Stykker?» «Ja, det er sandt», sagde hun. «Saa giv mig det», sagde Sigurd, «jeg vil have det». Hun sagde, at han ventelig vilde blive en anselig Mand, og gav ham Sværdet. Sigurd gik nu til Regin og bad ham smedde saa godt et Sværd, som der kunde blive deraf. Regin blev vred og gik til Smedjen med Sværdstumperne, det tyktes ham, at Sigurd var alt for ufornejelig. Han smeddede nu et Sværd, og da han tog det ud af Essen, tyktes det Smeddesvendene, at der stod Luer ud af Æggene; han bad nu Sigurd tage imod det, og duede det ikke, var han ikke Mand for at smedde Sværd. Sigurd hug det i Ambolten og kløvede den ned i Fodstykket, og det hverken brast eller fik Skaar; han roste det meget og gik ned til Aaen med en Uldtot, som han kastede i Vandet imod Strømmen, og saa snart den rørte Sværdet, skar det den

igjennem. Da gik Sigurd glad hjem. «Nu faar du holde dit Løfte og gaa imod Fovner, siden jeg har smeddet Sværdet til dig», sagde Regin. «Vel skal jeg holde mit Løfte», sagde Sigurd, «men først vil jeg hævne min Fader». Jo ældre Sigurd blev, des vennsælere blev han hos alt Folket, saa at hvert Barn elskede ham.

16. Griper hed en Mand, der var Sigurds Morbroder. Kort efter at Sværdet var smeddet, fór Sigurd til Griper, thi han var fremvis og skjønnede forud Folks Skæbne. Sigurd spurgte, hvorlunde hans Liv vilde føje sig, men Griper undslog sig længe for at sige ham noget, dog gav han omsider efter for Sigurds stærke Bønner og sagde ham hele hans Skæbne, saaledes som den ogsaa siden blev, og da Griper havde sagt Sigurd, hvad han vilde vide, red han hjem. Kort efter traf han Regin, der sagde til ham: «Drøb Fovner, som du har lovet!» «Det skal jeg», svarede Sigmund, «men først vil jeg hævne Kong Sigmund og vore andre Frænder, som faldt i den Dyst».

17. Sigurd gik nu til Kongerne og sagde til dem: «Nu har jeg været en god Stund hos jer og skylder jer Tak for megen Kjærlighed og Hæder, men nu vil jeg fare af Landet og træffe Hundingssønnerne, at de kunne faa at vide, at ikke alle Vølsungerne ere døde, og dertil beder jeg jer yde mig Hjælp». Kongerne sagde, at de vilde give ham alt, hvad han vilde have, og der blev udrustet en stor Hær, og alt blev redet til paa bedste Maade, baade Skibe og hvad der ellers hørte til, at hans Færd kunde blive saa herlig som muligt. Den største og anseligste Drage styrede Sigurd selv, og alle Skibene havde kunstig virkede og pyntelige Sejl. De sejlede afsted for god Bør, men da der var ledet nogle faa Dage, fik de Storm og Uvejr, og Søen var at se til som Blod; men Sigurd bød dem ikke tage Reb i Sejlene, om de end revnede i Stormen, snarere bød han dem hejse dem endnu

højere. Som de nu sejlede frem forbi et Næs, raabte en Mand ud til dem og spurgte, hvem der raadede for Flaaden. Der blev svaret ham, at det gjorde Sigurd Sigmundsson, den navnkundigste af alle unge Mænd nu for Tiden. «Alle sige de det samme om ham», sagde Manden, «at ingen andre Kongesønner kunne maale sig med ham. Nu vilde jeg bede jer tage Sejlene ind paa et af Skibene og tage mig med». De spurgte, hvad han hed. Han svarede:

«Hnikar jeg hed,
da Hugin jeg glæded
og Valen vejed,
Vølsung hin unge;
nu kan du kalde
Karlen paa Bjærget
Feng eller Fjølner,
jeg følger med».

De lagde til Land og tog Gubben om Bord; da tog Vinden af, og de fór, til de naaede Hundingsønnernes Land, da forsvandt Fjølner. De fór strax frem med Ild og Sværd, dræbte Folk og brændte i Bygderne og lagde Landet øde, hvor de kom. En Mængde Mennesker slap dog bort og kom til Kong Lynges og fortalte ham, at der var kommet en Hær i Landet, som fór saa voldsomt frem, at man aldrig havde set Mage; Hundingsønnerne havde ikke været langsynede, sagde de, da de ikke troede, de havde nødig at frygte for Vølsungerne, «thi denne Hær raader Sigurd Sigmundsson for». Kong Lynges sender nu Hærbud ud over hele sit Rige og vil ikke fly. Han stævner alle dem, der ville yde ham deres Hjælp, til sig og gaar imod Sigurd med en stor Hær, og hans Brødre med ham. Der blev nu den haardeste Dyst; fuldt op var der at se af Spyd og Pile, haardt svungne. Øxer, kløvede

Skjolde og brystne Brynjer, søndrede Hjelme og flakte Pandeskaller, og mangen Mand bed i Græsset der. Og da Kampen havde staaet saaledes længe, brød Sigurd frem foran Mærkerne med Sværdet Gram i sin Haand; han hug baade Mænd og Heste ned og gik igjennem Fylkingerne; begge hans Arme vare blodige op til Axlerne, og hvor han fór frem, veg Folk til Siden for ham, thi hverken Hjælm eller Brynje kunde staa sig for hans Hug, og ingen tyktes nogensinde at have set slig en Kæmpe. Længe stod denne Dyst paa med stort Mandefald og drabelige Anfald, og der skete, hvad kun sjælden hænder, naar Landsens Folk komme Hæren til Hjælp, at det intet nyttede, og der faldt saa mange af Hundingsønnernes Mænd, at ingen vidste Tal paa dem. Da Sigurd var fremmerst i Fylkingen, kom Kong Hundings Sønner imod ham; Sigurd hug til Kong Lyng og kløvede hans Hjælm og Hoved og brynjeklædte Krop, og derefter hug han hans Broder Hjervard sønder i to Stykker og dræbte saa alle dem af Hundingsønnerne, der endnu vare i Live, og største Delen af deres Mandskab. Saa fór han hjem efter at have vundet en herlig Sejr, meget Gods og stor Hæder i denne Hærfærd, og hjemme i Riget blev der gjort Gilder til Ære for ham. Da han havde været hjemme en liden Stund, kom Regin til ham og sagde: «Nu er det vel din Agt at slaa Hjælmen af Hovedet paa Fovner, som du har lovet, thi nu har du jo taget Hævn for din Fader og dine andre Frænder». «Vel skal jeg holde, hvad jeg har lovet», sagde Sigurd, «det skal ikke gaa mig af Minde».

18. Nu red Sigurd og Regin op paa Heden til den Vej, Fovner plejede at komme ad, naar han vilde ned til Vandet, og saa siger man, at den Klippe, han laa paa ved Vandet, naar han drak, var tredive Favne høj. Da sagde Sigurd: «Du sagde, Regin, at denne Orm ikke var større end en Lyngorm, men overvættes store tykkes hans Spor

mig». «Grav dig en Grav», sagde Regin, «og sæt dig i den, og naar Ormen saa skrider til Vands, jag ham saa Sværdet i Hjærtet og giv ham Bane, saa vinder du stor Hæder». «Hvorledes skal det gaa, om Ormens Blod væl-
 der ned over mig?» sagde Sigurd. «Det baader lidet at give dig Raad, naar du er ræd for alt, hvad der kan hænde», sagde Regin, «ikke er du dine Frænders Jævning i Mod». Sigurd red nu op paa Heden, men Regin listede sig bort, over al Maade ræd. Sigurd gav sig til at grave en Grav, og som han var i Færd dermed, kom der en gammel sidskjægget Mand og spurgte, hvad det var, han havde for. Han sagde ham det. «Det er ikke raadeligt», sagde den gamle Mand; «grav flere Grave og sid selv i en af dem og bor Sværdet i Ormens Hjærte og lad saa Blodet løbe ned i dem». Dermed forsvandt Manden, men Sigurd gjorde, som han havde raadet ham. Da Ormen skred til Vands, skjalv Jorden vidt omkring, og den fnøs Edder til alle Sider. Men Sigurd ræddedes ikke for det Gny, den gjorde, og da den skred hen over Graven, stak han Sværdet i den under den venstre Bov, saa det gik i til Hjaltet; saa sprang han op af Graven og trak Sværdet til sig, og hans Arme var blodige op til Skuldrene. Men da den store Orm mærkede sit Banesaar, slog den med Hoved og Hale, saa at alt sprang isønder, hvad den ramte, og saa spurgte den: «Hvem er du, og hvem er din Fader? Hvad Æt er du af, som har haft Mod til at bære Vaaben paa mig?» «Ingen kjender min Æt», sagde Sigurd, «et gjævt Dyr hedder jeg; jeg har hverken Fader eller Moder, og ene fór jeg hid». «Hvilket Vidunder har da født dig, siden du hverken har Fader eller Moder?» sagde Fovner; «siger du mig end ikke dit Navn paa denne min Dødsdag, saa véd du dog godt, at du lyver nu». «Jeg hedder Sigurd, og Sigmund hed min Fader», sagde han. «Hvem æggede dig til denne Daad, og hvorfor lod du

dig ægge?» sagde Fovner; «havde du ikke spurgt, hvor rædde alle Mennesker vare for mig og for min Rædsels-hjælm? Du har haft en tapper Fader, du hvasøjede Svend». «Mit kjække Mod æggede mig, og denne min stærke Arm, og mit hvasse Sværd, som du nys fik at føle, hjalp mig til at øve Daaden; sjældnen bliver den haard paa sine gamle Dage, der er blød i Barndommen». «Vel skjønner jeg, at om du var voxet op blandt dine Frænder, maatte du nu være en drabelig Kæmpe», sagde Fovner, «men sælsomt tykkes det mig, at en hærtagen Fange har turdet gaa imod mig, thi sjældnen er hærtagen Mand tapper i Strid». «Du lader mig høre, at jeg var langt borte fra mine Frænder», sagde Sigurd, «men var jeg end hærtagen, var jeg dog aldrig Fange; selv har du faaet at føle, at jeg er en fri Mand». «Alt, hvad jeg siger, tager du for Haadingsord», sagde Fovner, «men Gullet, jeg har øjet, vil blive din Bane». «Guld og Gods stunder hver Mands Hu til lige til det sidste, og én Gang skal alle dø». «Liden Agt giver du vel paa mine Ord», sagde Fovner, «men farer du uvarlig paa Søen, drukner du; tøv hellere paa Land, til Stormen har lagt sig». «Siden du er saa overmaade vis, Fovner», sagde Sigurd, «saa sig mig, hvilke ere de Norner, der hjælpe Mødre i Barnsnød?» «Mange ere de og saare forskellige», sagde Fovner, «somme ere af Asernes Æt, somme af Alvernes, og somme ere Dvalins Døtre». «Hvad hedder den Holm, hvor Surt og Aserne blande Blod?» sagde Sigurd. «Den hedder Uskabt», sagde Fovner; «min Broder Regin», sagde han videre, «volder min Død, og det glæder mig, at han ogsaa skal volde din, og saa gaar det, som han vil have det. Rædselshjælm har jeg mod alle, siden jeg lagde mig paa min Broders Arv, og saalunde fnyste jeg Edder alle Vegne omkring mig, at ingen turde komme mig nær, og ingen Vaaben ræddedes jeg for, og aldrig saa' jeg saa

mange Mand imod mig, at jeg jo tyktes langt stærkere, men alle vare rædde for mig». «Den Rædselshjælm, du talte om, giver faa Sejr», sagde Sigurd, «thi den, som kommer mellem mange, vil en Gang finde, at hver Mand har sin Overmand». «Nu vil jeg raade dig», sagde Fovner, «at du tager din Hest og rider herfra, det forreste du kan, thi ofte hænder det, at den, der har faaet Banesaar, selv tager Hævn derfor». «Det er nu dit Raad», sagde Sigurd; «men anderledes vil jeg gjøre; jeg vil ride til dit Bo og tage det meget Guld, dine Frænder have ejet». «Rid saa kun, til du finder saa meget Guld, at det er ude med dig», sagde Fovner, «thi dette Guld skal vorde din Bane og enhver andens, der kommer til at eje det». «Hjem vilde jeg ride, skulde jeg end miste alt det meget Guld», sagde Sigurd, «om jeg vidste, at jeg aldrig skulde dø; men hver en kjæk Mand vil have Gods at raade over lige til det sidste. Men lig du nu og vrid dig i Døden, Fovner, til Hel tager dig». Og saa døde Fovner.

19. Nu kom Regin til Sigurd og sagde: «Hil dig Herre! En stor Sejr har du vundet, nu du har dræbt Fovner, som ingen før har turdet komme nær, og denne Stordaad vil mindes, saa længe Verden staar». Regin stod nu længe og saa' ned imod Jorden, og saa sagde han i stor Drøvelse: «Du har dræbt min Broder, og næppe kan jeg siges at være sagesløs ved denne Gjærning». Sigurd tog sit Sværd Gram og tørte det af i Græsset og sagde til Regin: «Langt borte var du, da jeg øvede denne Daad og prøvede dette hvasse Sværd i min Haand og satte min Kraft imod Ormens, medens du laa i Lyngen og vidste hverken hvad der var Himmel eller Jord». «Længe havde Ormen faaet Lov at ligge i sit Bo», sagde Regin, «om du ikke havde nydt godt af det Sværd, jeg gjorde til dig med mine Hænder, ellers havde hverken du eller nogen anden øvet denne Daad». «I Strid er et modigt Hjærte mere værd

for en Mand end et hvast Sværd», sagde Sigurd. Da sagde Regin atter i stor Tungsindighed: «Du har dræbt min Broder, og næppe kan jeg siges at være sagesløs i denne Gjerning». Sigurd skar nu Hjærtet ud af Ormen med det Sværd, som hed Ridil, og Regin drak Fovners Blod og sagde: «Gjør nu, hvad jeg beder dig om, det er en ringe Ting for dig. Gaa til Ilden med Hjærtet og steg det, og giv saa mig det at spise». Sigurd gik og stegte det paa en Gren; da der kom Skum paa det, rørte han ved det med Fingeren for at prøve, om det var stegt nok; han brændte sig og stak Fingeren i Munden, men da Ormens Hjærteblod kom paa hans Tunge, forstod han Fuglenes Maal og hørte nogle Mejser tale sammen i Krattet tæt ved. «Der sidder Sigurd og steger Fovners Hjærte», sagde en, «det skulde han selv spise, saa blev han klogere end alle andre». «Der ligger Regin og pønses paa at svige ham, der stoler paa ham», sagde en anden. «Han skulde hugge Hovedet af ham», sagde en tredje, «saa kunde han selv alene raade for det meget Guld». «Kløgest var han», sagde en fjerde, «om han gjorde, som I raader, og saa red op til Fovners Bo og tog det meget Guld der, og saa red op paa Hindefjæld, hvor Brynhild sover, der kan han lære megen Visdom; klog var han, om han fulgte eders Raad og tænkte paa sit eget Tarv; hvor man ser Ulvens Øren, er Ulven selv ikke langt borte». «Ikke er han saa klog, som jeg troede», sagde en femte, «hvis han skaaner Regin, efter først at have dræbt hans Broder». «Snildt var det», sagde en sjette, «om han dræbte ham og raadede ene for Guldet». «Ikke skal denne Ufærd times mig, at Regin bliver min Banemand», sagde Sigurd, «hellere skulle begge Brødre fare samme Vej», og saa drog han Gram og hug Hovedet af Regin. En Del af Ormens Hjærte spiste han, en Del gjemte han, saa sprang han op paa sin Hest og fulgte Fovners Spor til hans Bo; det

var aabent; alle Dørene vare af Jærn og Dørkarmene og alle Bjælkerne ligesaa, og det hele var gravet ned i Jorden. Der fandt Sigurd en stor Mængde Guld og Sværdet Hrotte, og der tog han ogsaa Rædselshjælmen og Guldbrynjen og mange andre kostelige Klenodier. Der var saa meget Guld, at det tyktes ham rimeligt, at to eller tre Heste ikke vilde kunne bære mere; han lagde det alt sammen i to store Kister og læssede det paa Grane; han holdt den i Tømmen, men Hesten vilde ikke gaa, og det nyttede ikke, at han piskede paa den. Saa skjønnede Sigurd, hvad Hesten mente; han sprang op paa den og gav den af Sporerne, og nu løb den, som havde den intet at bære.

20. Sigurd red nu sønder paa til Frankland. Da han kom til Hindekjæld, saa' han paa Bjerget frem for sig et Skin, som af Ild, og det lysnede deraf højt op imod Himlen; men da han kom derhen, saa' han en Skjoldborg, og over den vajede der et Mærke. Sigurd gik ind i Borgen, hvor han fandt et Menneske, som laa og sov i fuld Hærklædning; han tog Hjælmen af og saa', at det var en Kvinde; hun havde Brynje paa, og den sad saa fast, som om den var groet til Kroppen; han skar den op fra Halsaabningen helt ned igjennem og ud igjennem begge Ærmerne, og Sværdet bed, som var det Klæde, han skar i. Sigurd sagde til hende, at hun havde sovet længe. Hun spurgte, hvad der havde haft Kraft nok til at bide i Brynjen og vække hende af hendes Søvn; «er det Sigurd Sigmunds Søn, der er kommen hid med Fovners Hjælm og hans Bane i Haanden?» «Af Vølsungernes Æt er den, der har øvet denne Daad», sagde Sigurd; «jeg har spurgt, at du er en mægtig Konges Datter, og ligesaa har jeg hørt om din Fagerhed og Visdom, og den vil jeg prøve». Brynhild fortalte nu, at to Konger havde kæmpet med hinanden; den ene hed Hjælmgunnar, han var gammel og en vældig Hærmand, og ham havde Odin lovet Sejr; den

anden hed Agnar, Ødes Broder; «jeg fældte Hjælmgunnar i Striden, men Odin stak mig med Søvntorn til Straf derfor og sagde, at jeg aldrig siden skulde faa Sejr, og at jeg skulde blive gift; men jeg gjorde da det Løfte derimod, at jeg aldrig vilde gifte mig med nogen, der kunde ræddes». «Giv mig Raad til Storværker», sagde Sigurd. «Dem kjender du selv bedst», svarede hun, «men gjerne vil jeg lære dig, hvad jeg kan, om du kan have nogen Gammen deraf, Runer eller andet af allehaande. Lad os drikke sammen, og Guderne give os en god Dag, at min Visdom maa blive dig til Nytte og Berømmelse og du maa mindes siden, hvad vi tale om». Saa fyldte Brynhild et Bæger, rakte Sigurd det og kvad:

«Øl jeg byder dig,
 Brynjetings Drot,
 Kraft og Hæder
 i Hornet er blandet,
 fuldt af Stave
 og stærke Sange,
 gode Galdre
 og Gammensruner.

Sejrruner du nemme,
 vil Sejr du fange,
 rist da paa Hjaltet de Runer;
 rist dem paa Odden,
 rist dem paa Klodden,
 og nævn saa to Gange «Ty».

Brændingsruner du riste,
 om du vil bjærge
 Sejlheste paa Sø;
 paa Stavn og paa Styre,

paa stærke Aarer
 du riste de Runer med Ild.
 I brattest Brænding,
 naar Bølger brydes,
 du kommer med Helsen af Hav.

Maalruner du nemme,
 om mægte skal ingen
 at give dig Harm for Had;
 du vinde de Runer
 og væve de Runer
 og slynge dem alle sammen
 trindt om Tinget,
 naar Tiden kommer,
 at Sagerne sendes til Doms.

Ølruner du nemme,
 om mod anden Mands Viv
 du vil vare dig vel for Svig;
 paa Horn du dem riste,
 paa Haandens Bag,
 og «Nød» skal mærkes paa Negl.

Dit Bæger du signe,
 for Svig dig vogte,
 og læg i Drikken Læg;
 for vist jeg da véd,
 dig vorder aldrig
 Mjøden blandet med Mén.

Hjælperuner du nemme,
 om Hjælp du vil yde
 Kvinder i Barnsens Kvide;
 paa Haand skal de lægges,

om Leddene spændes,
og da bed du Diserne due.

Livsruner du nemme,
vil Læge du være,
snild til at se til Saar;
skær dem i Bark
og i Skovens Træ,
hvor Løvet luder mod Øst.

Visdomsruner du nemme,
vil vis du være
som ingen anden Mand;
de Runer risted
og raaded Odin,
selv han fandt de stærke Stave.

Paa Skjoldet de staa
for den skinnende Gud,
paa Aarvaagens Øre
og Alsvinns Hov,
paa det rullende Hjul
under Røgners Vogn,
paa Slejpners Tænder
og Slædens Baand;

paa Bjørnens Lab
og paa Brages Tunge,
paa Ulvens Kløer
og paa Ørnens Næb,
paa blodige Vinger,
ved Broens Ende,
paa lægende Haand
og paa lindrende Fod;

paa Glar og Guld
 og det gode Sølv,
 i Vin og Most
 og paa Vølvens Sæde,
 paa Gungners Odd
 og paa Granes Bryst,
 paa Uglens Næb
 og paa Nornens Negl.

De ristedes af,
 som de ristedes paa,
 og mængedes i den hellige Mjød
 og sendtes ad vide Veje:
 de er hos Aser,
 de er hos Alver,
 somme er hos de vise Vaner,
 somme er hos Midgaards Mænd.

Det er Bogruner,
 det er Bjægruner
 og alle Ølruner
 og ædle Kraftruner,
 hvo ej dem vilder
 og ej dem spilder,
 ham de vorde til Held.
 Nyd dem, om du nemmed dem,
 til Ragnarok.

Nu skal du vælge,
 da Valg dig bydes,
 du hvasse Vaabens Svinger!
 om tale jeg skal
 eller tie nu,
 al Skæbne er forud skabt».

Sigurd svarede:

«Vige jeg vil ej,
 véd du end jeg er dødsens,
 ikke med Fejghed jeg fødtes;
 hvert Raad du mig giver,
 glad jeg tager,
 saa længe som jeg lever».

21. «Aldrig har der været visere Kvinde i Verden end du», sagde Sigurd, «giv mig flere vise Raad». «Vel bør det sig at gjøre dig til Vilje og give dig Heldraad, saa videlysten og klog som du er», sagde hun; «vær venlig imod dine Frænder og sen til at tage Hævn for hvad de gjør dig imod, men bær det med Taalsomhed, saa vinder du dig et godt Lov, som vil vare længe. Vogt dig for hvad der er ondt, for Kjærlighed baade til Mø og til anden Mands Viv, det kommer der ofte ondt af. Giv dig ikke i Trætte med taabelige Mænd, hvor der er mange sammen, de bruger tidt Ord, der er værre, end de selv véd af, og strax har du Ord for at være fejj, og man tror, det er sandt; drøb ham næste Dag og lön ham saa for hans onde Ord. Farer du ad Veje, hvor onde Vætter bo, saa vær varsom; søg ikke Ly ved Vejen, om end Natten kommer over dig, thi ofte bor der onde Vætter dér, som føre Menneskene vild. Lad ikke fagre Kvinder daare dig, naar du ser dem ved Gilder, saa det røver dig din Søvn eller volder dig Hjærteve; lok dem ikke med Kys eller andre Kjærtegn; hører du taabelige Ord af drukne Mænd, saa giv dig ikke i Strid med dem, thi drukne Mænd have mistet deres Vid, og sligt volder mangen Mand stor Sorg eller Bane. Hellere skal du slaas med dine Fjender end lade dig indebrænde; sværg ikkē Mened, thi grum Hævn følger Fredsbrud. Tag dig omhyggelig af døde Mænd, hvad enten de ere sotsdøde eller faldne for Vaaben

eller døde paa Søen, og sørg godt for deres Lig; tro ikke den, hvis Fader eller Broder eller anden nære Frænde du har fældet, om end han er ung; tit er der en Ulv i en ung Søn. Vogt dig vel for Svig af dine Venner. Lidet kan jeg kun se forud om dit Liv; maa blot ikke dine Maages Fjendskab blive dig til Fald». «Ingen er visere end du», sagde Sigurd, «og det sværger jeg, at dig vil jeg eje, thi du er efter mit Sind». «Dig vil jeg helst have, kunde jeg end vælge blandt alle Mænd», sagde hun, og den Pagt bandt de imellem sig med Eder.

22. Saa red Sigurd bort. Hans Skjold var overtrukket med det røde Guld og bar som Mærke en Drage, oventil mørkebrun og fager rød forneden, og paa samme Vis var hans Hjælm og Sadel og Vaabenkjortel mærket; han bar en gylden Brynje, og alle hans Vaaben vare smykkede med Guld, og derfor bar han Dragen som Mærke paa alle sine Vaaben, at alle, der havde spurgt, at han havde fældet den store Drage, som Væringerne kalde Fovner, kunde vide, hvem han var, naar de saa' ham; og brun af Farve og straalende af Guld vare alle hans Vaaben, fordi han langt overgik alle andre Mænd i Høvished og gode Sæder og næsten i alle Dele, og naar alle de største Kæmper og berømmeligste Høvdinge nævnes, da skal han stadig nævnes som den ypperste, og hans Navn er paa alles Læber nord for Græklandshavet, og saa skal det være, saa længe Verden staar. Hans Haar var brunt og fagert og faldt i store Lokker; Skjægget var tykt og kort og brunt som Haaret; Næsen var høj og Ansigtet bredt med store Kindben; hans Øjne vare saa hvasse, at kun faa turde se ham under Brynene; hans Hærder vare saa brede som paa to Mænd. Hans Legeme vare i alle Maader skabt saa, at Højde, Førhed og alt andet passede sammen paa det bedste, og det er et Mærke paa, hvor høj han var, at naar han spændte Sværdet Gram, som var

syv Spand langt, om sig og gik igjennem en fuldvoxen Rugmark, saa naaede Sværdets Dupsko kun til Toppen af Axene, og hans Styrke var endnu større end hans Væxt. Vel forstod han at svinge Sværd og kaste med Spyd, slynge sin Lanse og føre sit Skjold, spænde sin Bue og styre sin Ganger, og alskens ridderlige Idrætter havde han lært i sin Opvæxt. Saa vis var han, at han vidste det uskete forud; han skjønnede ogsaa Fuglenes Tale, og faa Ting kom ham derfor uventet. Han kunde tale saa længe og snildt, at hvad han end talte om, holdt han ikke op, før det tyktes alle, at det ikke kunde være anderledes, end som han sagde. Det var hans Lyst at hjælpe sine Mænd og prøve sig selv i Stordaad, at tage fra sine Uvenner og give til sine Venner. Mod skortede det ham ikke paa, og aldrig blev han ræd.

23. Sigurd red nu, til han kom til en stor Gaard; for den raadede en mægtig Høvding, ved Navn Hejmer; han var gift med en Søster til Brynhild, som hed Bænkild, fordi hun havde siddet hjemme og lært Kvindegjærning, medens Brynhild fór i Kamp med Hjælm og Brynje, hvoraf hun havde sit Navn. Hejmer og Bænkild havde en Søn, som hed Alsvind, en ung Mand af overmaade høviske Sæder. Da Sigurd kom ridende i Gaarde, var Hejmers Mænd ved at lege udenfor, men da de saa ham, holdt de op og undredes over ham, thi hans Lige havde de aldrig set. De gik ham i Møde og bød ham velkommen, og Alsvind bad ham blive hos sig, alt, hvad han vilde have af ham, skulde han faa. Sigurd tog imod Indbydelsen, og der blev da sørget paa det anseligste for ham og ydet ham al Tjeneste; fire Mænd toge Guldet af Hesten, og en femte tog imod ham selv; der var mange gode og sjældne Klenodier at se, og det havde alle deres Morskab af, at se paa de Brynjer og Hjælme, store Ringe og mærkelig svære Guldbægre og alskens Krigsvaaben. Sigurd

blev længe der i stor Hæder, og vidt over alle Lande spurgtes nu hans berømmelige Daad, at han havde dræbt den ræddelige Orm. Sigurd og Alsvid huede hinanden vel og blev gode Venner. Det var deres Lyst at gjøre deres Vaaben i Stand, skæfte deres Pile og jage med deres Høge.

24. Brynhild kom nu ogsaa hjem til sin Fosterfader Hejmer; hun boede i et lidet Hus for sig selv med sine Moer. Hun var kunstfærdig som ingen anden Kvinde, og nu virkede hun Guld i Væv og syede deri de Størværker, Sigurd havde øvet, hvorlunde han havde fældet Ormen og taget Guldet og dræbt Regin. En Dag var Sigurd redet ud i Skoven med sine Hunde og Høge og mange Mænd i Følge, og da han kom hjem, fløj hans Høg op paa et højt Taarn og satte sig ved en Glug. Sigurd gik efter Høgen, og saa' da en fager Kvinde, som han kjendte var Brynhild, og herlig tyktes ham baade hendes Fagerhed og hvad hun virkede. Da han kom ind i Hallen til Mændene, vilde han ikke tage Del i nogen Gammen. «Hvi er du saa tavs?» sagde Alsvid; «ilde huer det mig og dine andre Venner at se dig saa; hvorfor kan du ikke være glad? Dine Høge hænge med Hovederne og ligesaa din Hest Grane, og haardt vil det holde at faa raadet Bod derpaa». «Hør da, hvad jeg tænker paa, kjære Ven», sagde Sigurd; «min Høg fløj op paa et højt Taarn, og da jeg tog den, saa' jeg en fager Kvinde; hun sad og slog Guld i Væv og virkede, hvad jeg har øvet af Stordaad». «Det er Brynhild Budles Datter, du har set, den boldeste af alle Kvinder», sagde Alsvid. «Sandt er det», sagde Sigurd, «hvor længe har hun været her?» «Hun kom hid kort efter dig», sagde Alsvid. «Faa Dage har jeg vidst det», sagde Sigurd; «ingen Kvinde i Verden lider jeg som hende». «Bryd dig ikke om en Kvinde, saadan en Mand som du er», sagde Alsvid; «ilde er det

for en Mand at græmme sig over, hvad han ikke kan faa». «Jeg vil gaa til hende», sagde Sigurd, «give hende Guld og søge Gunst og Gammen hos hende». «Den har endnu aldrig været til», sagde Alsvid, «som hun har givet Plads ved sin Side eller budt Øl at drikke; hun tænker kun paa Hærfærd og paa at øve alskens berømmelige Gjæringer». «Ikke véd jeg, om hun vil svare mig vel eller ikke, og om hun vil byde mig til Sæde hos sig», sagde Sigurd. Næste Dag gik Sigurd til hendes Bur; Alsvid stod udenfor imens og skæftede sine Pile. «Hil sidde I Frue», sagde Sigurd, «hvorlunde lider I?» «Jeg lider vel», svarede hun, «mine Frænder og Venner har jeg i Live, men usikkert er det, hvad Lykke En skal have til sin Dødsdag». Han satte sig hos hende. Saa kom der fire Kvinder ind og gik for Borde med store Guldkruse fulde af den bedste Vin. Da sagde Brynhild: «Den Plads vil kun faa andre end min Fader faa Lov at tage». «Nu har den faaet den, som jeg helst under den», sagde Sigurd. Der var tjeldet derinde med det kosteligste Væv, og over hele Gulvet var der bredt Tæpper. «Nu er det sket, som I lovede mig», sagde Sigurd. «Velkommen skal I være her», sagde hun, og saa stod hun op og gik frem for ham, og de fire Møer med Guldkrusene med hende og bød ham at drikke. Han rakte Haanden ud imod Kruset og tog hendes Haand med og satte hende ned hos sig, tog hende om Halsen og kyssede hende og sagde: «Fagrere Kvinde er aldrig født». «Klogest er det ikke at lægge sin Tro i en Kvindes Haand», sagde Brynhild, «thi jævnlig bryde Kvinder deres Løfter». «Det vilde være den fejreste Dag for os, naar vi maatte favnes», sagde Sigurd. «Ikke er det Skæbnens Vilje, at vi skulle bo og bygge sammen», sagde Brynhild; «jeg er Skjoldmø og bærer Hjælm blandt Hærkonger, dem skal jeg hjælpe, og ikke ledes jeg ved Kamp». «Bedst ville vi trives, om vi leve sammen», sagde Sigurd; «værre

er det at lide den Sorg, det her gjælder om, end at bides af hvasse Vaaben». «Jeg faar mønstre Hærmænds Skarer», sagde Brynhild, «men du skal ægte Gudrun Gjukes Datter». «Ikke skal nogen Kongedatter lokke mig, og aldrig skifter jeg Sind», sagde Sigurd; «det sværger jeg ved Guderne, at dig skal jeg eje eller ingen Kvinde». Hun sagde det samme til ham, og Sigurd takkede hende for hendes Ord og gav hende en Guldring, og de svor atter. Saa gik han bort til sine Mænd og blev der endnu en Stund i stor Glæde.

25. Gjuke hed en Konge; han havde sit Rige sønden for Rin. Han havde tre Sønner, Gunnar, Høgne og Guttorm, og en Datter Gudrun, som der gik Ry af vide om Land; alle fire overgik de langt andre Kongebørn i alt, hvad ypperligt var, baade Fagerhed og Væxt; jævnlige vare de i Hærfærd og øvede mangt et berømmeligt Stovværk. Gjuke var gift med Grimhild den troldkyn-dige; hun var en ond Kvinde. Gjukungerne havde megen Lykke med sig, det voldte mest Børnene, som var ypperligere end de fleste. Budle hed en anden Konge; han var mægtigere end Gjuke, men mægtige vare de begge. Atle hed Brynhilds Broder, han var en grim Mand, stor og sortladet, men dog anselig og en vældig Hærmand.

Engang sagde Gudrun til sine Møer, at hun ikke kunde blive glad. En af dem spurgte, hvad der voldte, at hun var mod i Hu. «Jeg drømte, og ikke var det Lykke, min Drøm lovede mig; derfor er jeg tung om Hjærtet», sagde Gudrun, «raad du den nu, siden du har spurgt derom». «Sig mig den da, og lad den ikke ængste dig», sagde Ternen, «ofte varsle Drømme Omskiftelse i Vind og Vej». «Min Drøm har intet med Vejret at gjøre», sagde Gudrun; «jeg drømte, at jeg saa' en fager Høg sidde paa min Haand; dens Fjer vare som Guld at se». «Mange have hørt om eders Fagerhed, Kløgt og høviske

Sæder», sagde Ternen; «der vil komme en Kongesøn og bejle til jer». «Intet tyktes mig mere værd at eje end den Høg», sagde Gudrun; «hellere vilde jeg miste alt, hvad jeg ejer, end den». «Saa vil han, som du faar, være en ypperlig Mand, og du vil elske ham højt», sagde Ternen. «Ilde huer det mig, at jeg ikke véd, hvem han er», sagde Gudrun; «nu ville vi fare og gjæste Brynhild; hun véd det vist». De smykkede sig nu med Guld og kosteligt Skrud, og saa fór Gudrun med sine Møer til Brynhilds Hal, som straalende af Guld stod paa et Bjærg. Da man saa' dem komme, blev det meldt Brynhild, at der kom mange Kvinder agende til Borgen i gyldne Karme. «Det maa være Gudrun Gjukesdatter», sagde hun; «jeg drømte om hende i Nat; lad os gaa ud og tage imod hende; fagrere Kvinder kan ikke gjæste os». De gik da ud til dem og bød dem velkommen og førte dem ind i den fagre Hal. Den var prydet med Billeder og meget Sølv; der var bredt Tæpper under deres Fødder, og alle sørgede vel for dem. De øvede mangehaande Lege, men Gudrun var tavs. Da sagde Brynhild: «Hvorfor kan du ikke blive glad? Saa bør det ikke være. Lad os nu alle more os sammen og tale om mægtige Konger og deres Storværker». «Ja, lad os det»; sagde Gudrun; «hvem holder du for den ypperste af alle Konger?» «Hake og Hagbard, Haamunds Sønner», sagde Brynhild; «de øvede mange berømmelige Gjæringer i Hærfærd». «Store og ypperlige vare de», sagde Gudrun, «men dog røvede Sigar deres Søster og brændte andre inde, og sene er de til at tage Hævn. Hvorfor nævnede du ikke mine Brødre, som nu tykkes de ypperste af alle Mænd?» «Godt Æmne er der i dem», sagde Brynhild, «men endnu ere de ikke meget prøvede, og én ved jeg, som langt overgaar dem, det er Sigurd, Kong Sigmunds Søn; han var endnu kun Barn, da han fældede Kong Hundings Sønner og hævnede sin

Fader og sin Morfader Ølime». «Hvad har du mere at sige derom? Var han født, da hans Fader faldt?» sagde Gudrun. «Hans Moder gik om iblandt de faldne, til hun fandt Kong Sigmund saaret, og vilde forbinde hans Saar», sagde Brynhild, «men han sagde, at han var for gammel til at gaa mere i Kamp, og bad hende trøste sig med, at hun skulde føde den herligste Søn, og der talte vis Mand Spaadomsord. Da Kong Sigmund var død, fór hun til Kong Alv, og der blev Sigurd opfostret i stor Hæder, og mangan ypperlig Daad øvede han for hver Dag, og han er den berømmeligste Mand i Verden». «Af Elskov har du skaffet dig saa nøje Rede paa ham», sagde Gudrun; «men derfor er jeg kommen hid, at jeg vilde sige dig mine Drømme, som ængste mig svarlig». «Lad ikke sligt ængste dig», sagde Brynhild, «bliv du hos dine Frænder, som alle gjerne ville glæde dig». «Jeg drømte, at vi gik fra vort Bur mange i Følge», sagde Gudrun; «da saa' vi en stor Hjort; den overgik langt alle andre Dyr; dens Haar var af Guld. Alle vilde vi fange den, men kun jeg fik den, og den tyktes mig mere værd end alt andet. Saa skød du Hjorten, saa den faldt om for mine Fødder, og det var mig saa stor en Sorg, at jeg næppe kunde bære den; derefter gav du mig en Ulvehvalp, som stænkede mig over med mine Brødres Blod». «Jeg skal tyde din Drøm, som den vil opfyldes», sagde Brynhild; «Sigurd, som jeg har kaaret til min Husbond, vil komme til jer, og Grimhild vil give ham en ménblandet Drik, som vil volde os alle stor Ulykke. Du skal eje ham og snart miste ham. Saa vil du blive gift med Kong Atle; dine Brødre skal du miste, og saa dræber du Atle». «Tung Sorg er det at vide sligt», sagde Gudrun. Saa fór de bort, hjem til Kong Gjuke.

26. Sigurd red nu bort med alt sit Guld, og han og Hejmer skiltes i stort Venskab. Grane bar ham i fuld

Hærklædning og alt Gullet. Da han kom til Kong Gjukes Borg, red han ind, og en af Kongens Mænd, som saa' ham, sagde: «Det tykkes mig, at det maa være en af Guderne, her kommer; denne Mand er helt over prydet med Guld, hans Hest er meget større end andre Heste, og hans Vaaben ere over al Maade fagre, han overgaar langt andre Mænd». Kongen gik ud med sin Hird, hilste paa ham og spurgte: «Hvem er du, som rider ind i Borgen? Det drister ellers ingen sig til uden at bede mine Sønner om Lov dertil». «Jeg hedder Sigurd og er Kong Sigmunds Søn», svarede han. «Velkommen skal du være hos os», sagde Kong Gjuke, «hvad du vil have her, skal du faa». Han gik da ind i Hallen, og alle vare de smaa ved Siden af ham. Alle sørgede vel for ham og holdt ham i stor Ære. Sigurd, Gunnar og Høgne plejede alle at ride sammen, men Sigurd overgik dem begge i alle ldrætter, skjønt de ogsaa var dygtige Mænd. Grimhild mærkede snart, hvor højt Sigurd elskede Brynhild, og hvor tit han talte om hende; tænkte hun da ved sig selv, at det vilde være en større Lykke, om han vilde blive hos dem og ægte Kong Gjukes Datter, thi hun skønnede, at ingen kunde maale sig med ham, og hvilken Støtte og Hjælp han kunde være, og dertil havde han det meget Guld, langt mere end nogen nogensinde havde vidst af at sige. Kongen var imod ham som imod sine egne Sønner, og de agtede ham højere end sig selv. En Kvæld, da de sad ved Drikken, stod Dronningen op og gik frem for Sigurd, hilsede ham og sagde: «En Glæde er dit Ophold her for os, og alt godt ville vi gjøre dig; tag imod Hornet og drik!» Han tog det og drak deraf. «Kong Gjuke skal være din Fader», sagde hun, «jeg din Moder og Gunnar og Høgne dine Brødre. I skulle sværge hverandre Eder, saa vil eders Lige ikke findes». Sigurd gik villig ind paa dette, thi da han drak af Hornet, glemte

han Brynhild. Han blev der nu en Stund. En Gang gik Grimhild frem for Kong Gjuka, lagde Armene om hans Hals og sagde: «Vi have nu hos os den største Kæmpe, der findes i Verden; han vilde være os en god Støtte; giv ham din Datter til Ægte og meget Gods og saa meget af dit Rige, som han vil have, at han kunde føle sig glad ved at blive her». «Sjælden spørges det, at Folk selv tilbyde deres Døtre», sagde Gjuka, «men større Hæder er der ved at byde ham hende, end ved at andre bejle til hende». En Kvæld skjænkede Gudrun for Mændene. Sigurd saa' da, at hun var en fager Kvinde og i alle Maader høvisk. Halvtredje Aar havde Sigurd været der; stor Anseelse havde de vundet, og stort var ogsaa Venskabet imellem dem. Nu taltes Kongerne ved. Kong Gjuka sagde: «Meget godt gør du os, Sigurd, og en stor Støtte har du været for vort Rige». Gunnar sagde: «Alt ville vi gjøre for at faa dig til at blive her længe; baade Land og vor Søster ville vi tilbyde dig, og det vilde vi nægte enhver anden, som bad derom». «Hav Tak for den Hæder, I vise mig», sagde Sigurd, «det Tilbud tager jeg imod». De svor sig nu i Fostbroderlag som kjædelige Brødre; der blev holdt et herligt Gilde, som varede i mange Dage; Sigurd drak Bryllup med Gudrun; der var alskens Skjæmt og Glæde, og det gik herligere til for hver Dag der gik. De fore nu vide om Land og øvede mange berømmelige Gjæringer, fældede mange Kongesønner, og ingen vandt Hæder som de. Omsider fór de hjem med stort Bytte. Sigurd gav Gudrun noget af Fovners Hjærte at spise, og fra da af var hun langt grummere end før, men ogsaa visere. Deres Søn hed ~~Sigurd~~.

En Gang gik Grimhild til sin Søn Gunnar og sagde: «Nu trives alt fagert og vel for dig; kun ét mangler du, du har ingen Viv. Bejl til Brynhild; det er det gjæveste Gifte, og Sigurd følger vel med dig». «Visselig er hun

fager», sagde Gunnar, «og ikke er jeg uvillig til dette». Han talte nu til sin Fader og sine Brødre og Sigurd derom, og alle raadede de ham dertil.

27. De rustede sig nu prægtig til Færden og red over Fjælde og Dale til Kong Budle og fremførte deres Bejlen. Han gav gjerne sit Minde dertil, hvis hun ikke selv sagde nej, men hun var saa storsindet, sagde han, at hun ikke tog nogen anden end den, hun selv vilde have. De red da til Hlymdalene. Hejmer tog vel imod dem, og Gunnar kom frem med sit Ærinde. Hejmer sagde, at hun selv fik vælge, hvem hun vilde have; hendes Sal var kort derfra, og kun den, mente han, vilde hun have, som red igjennem den Ild, der brændte om hendes Sal. De fandt Salen og Ilden; Borgen var tækket med Guld, og Ilden brændte uden om. Gunnar red den Ganger, som hed Gote, Høgnes hed Hølkve. Gunnar sporede sin Hest imod Ilden, men den sprang tilbage. «Hvi gaar du tilbage, Gunnar?» sagde Sigurd. «Hesten vil ikke igjennem denne Ild», svarede han og bad Sigurd laane ham Grane. «Den skal du faa», sagde Sigurd. Gunnar red nu atter frem til Ilden, men saa vilde Grane ikke videre, og Gunnar kunde ikke komme igjennem. Sigurd og Gunnar byttede nu Skikkelse, som Grimhild havde lært dem, og nu red Sigurd frem med Gram i Haanden og Guldsporer paa Fødderne, og da Grane følte Sporen, sprang den ind i Ilden. Der blev nu et stort Gny, Ilden tog til at blusse voldsommere op, Jorden skjælv, og Luerne slog op mod Himlen. Dette havde ingen dristet sig til at gjøre før; det var, som han red i tyk Taage. Saa stiltede Ilden, og han stod af Hesten og gik ind i Salen. Saalunde er der kvædet herom:

Blussed Baalet
og bæved Jorden,

Luerne højt
 mod Himlen hvirvled;
 faa turde der
 af Fyrstens Mænd
 spore sin Ganger
 til Spring gennem Ilden.

Frøem drev Sigurd
 med Sværdet Grane,
 flux sig Luerne
 lagde for Drotten;
 Ilden slukned,
 da Sigurd kom,
 Regins Ridetøj
 i Røgen blinked.

Og da Sigurd var kommen igjennem Luen, saa' han en fager Sal, og der sad Brynhild. Hun spurgte, hvem han var, og han sagde, at han hed Gunnar Gjukessøn, «og du skal være min Viv; din Fader og Fosterfader har givet mig deres Ja, naar jeg red igjennem din Tryllestue, som du selv har bestemt». «Jeg véd ikke ret, hvad jeg skal svare hertil», sagde Brynhild. Sigurd stod rank paa Gulvet og støttede sig til Hjaltet paa sit Sværd og sagde: «Dig skal jeg til Gjengjæld give en stor Morgengave i Guld og gode Klenodier». Tankefuld sad hun i sit Sæde som en Svane paa Bølgen, brynjeklædt med Sværd i Haand og Hjælm paa Hovedet: «Sig ikke sligt til mig, Gunnar», svarede hun, «hvis du ikke er ypperligere end alle andre Mænd; dem, der have bejlet til mig, skal du dræbe, om du trøster dig dertil. Jeg var i Kamp med Gardkongen, da rødnedes vore Vaaben i Mandeblood, og endnu staar min Hu dertil». «Mange Størværker har I øvet», sagde Sigurd, «men nu faar I drages til Minde, hvad I

har lovet, at den Mand, som red igjennem denne Ild, vilde I følge». Hun fandt nu, at han havde Ret, rejste sig og bød ham velkommen. Han blev der i tre Nætter og delte Leje med hende, men Sværdet Gram lagde han blottet imellem dem, og da hun spurgte, hvi han gjorde det, svarede han, at saalunde, havde Skæbnen bestemt, han skulde holde sit Bryllup, ellers vilde han faa Bane. Han tog nu Andvares Ring, som han havde givet hende, og gav hende en anden Ring af Fovners Arv i Stedet. Derefter red han atter igjennem Ilden til sine Venner; de byttede atter Skikkelse og red saa til Hlymdalene og fortalte, hvorlunde det var gaaet. Samme Dag fór Brynhild hjem til sin Fosterfader og sagde ham i Fortrolighed, at der var kommet en Konge til hende, «han red igjennem min Tryllelue og sagde, at han var kommen for at ægte mig; han kaldte sig Gunnar; men jeg mente, at det var der ingen anden end Sigurd, der evnede; ham svor jeg Eder paa Fjældet, og han blev min Husbond». Hejmer sagde, at nu maatte det blive, som det var. «Sigurds og min Datter Asløg skal du fostre», sagde Brynhild. Kongerne fore nu hjem, men Brynhild fór til sin Fader. Grimhild tog vel imod dem og takkede Sigurd for den Hjælp, han havde ydet Gunnar. Der blev nu redet til Gilde, og der kom en stor Mængde Mennesker; der kom Kong Budle med sin Datter og sin Søn Atle, og dette Gilde stod paa i mange Dage. Men da det var til Ende, randt alle de Eder, Sigurd havde svoret Brynhild, ham i Hu, dog holdt han sig nu rolig. Brynhild og Gunnar sad med Skjemt og Gammen og drak den gode Vin.

28. En Dag gik Brynhild og Gudrun sammen til ~~Aaen~~ for at to sig. Brynhild vadede længere ud end Gudrun, og da hun spurgte, hvorfor hun gjorde det, sagde Brynhild: «Hvi skal jeg gaa Side om Side med dig her

mere end ellers? Jeg mener, at min Fader er mægtigere end din, og min Husband har øvet mange Stovværker og redet igjennem den luende Ild, men din Husband var Træl hos Kong Hjalprek». Gudrun blev vred og svarede: «Klogere var det af dig at tie, hellere end at laste min Husband; det er alles Ord, at hans Lige findes ikke i Verden i nogen Maade, og ilde sømmer det sig for dig at laste ham, thi han var den første, der sov i din Arm, og han fældede Fovner og red igjennem Trylleduen, da du troede det var Kong Gunnar, og han laa hos dig og tog Andvares Ring af din Arm, og her kan du se den». Brynhild saa' Ringen og kjendte den; hun blev bleg som et Lig, gik hjem og talte ikke et Ord den Kvæld. Da Sigurd gik til Sengs, spurgte Gudrun: «Hvi er Brynhild saa uglad?» «Jeg véd det ikke ret», svarede Sigurd, «men det aner mig, at vi snart ville faa det at vide». «Hvorfor er hun ikke tilfreds med sin Rigdom og Lykke og alle Menneskers Ros? Ogsaa har hun jo faaet den Mand, hun selv vilde have». «Naar har hun sagt, at hun mente hun havde den ypperste Mand eller den, hun helst vilde have?» spurgte Sigurd. «Jeg skal spørge hende i Morgen, hvem hun helst vilde have», svarede Gudrun. «Det vil jeg ikke raade dig til», sagde Sigurd, «og du vil angre det, om du gjør det». Næste Morgen, da Kvinderne sad i Fruerstuen, var Brynhild tavs. «Vær glad, Brynhild», sagde Gudrun; «er du vred for vor Samtale, eller hvad staar din Glæde i Vejen?» «Det er lutter Ondskab, der taler ud af dig», sagde Brynhild, «du har et grumt Hjærte». «Tro ikke det», sagde Gudrun, «svar mig hellere». »Spørg kun om det, du har godt af at vide», sagde Brynhild, «det sømmer sig for højbaarne Kvinder. Let er det at være tilfreds, naar Lykken er god og alt gaar efter Ønske». «For tidligt er det at rose sig deraf», sagde Gudrun, «men det skal vel være en Spaadom. Hvorfor vil du mig

til Livs? Jeg har jo intet ondt gjort dig». «Det skal du undgælde for, at du fik Sigurd», sagde Brynhild; «jeg under dig hverken ham eller hans Guld». «Jeg vidste ikke, hvad I havde aftalt», sagde Gudrun, «og vel kunde min Fader sørge for mit Giftermaal uden at tage dig med paa Raad». «Ikke have vi plejet Lønraad», sagde Brynhild; «men Eder have vi svoret, og vel vidste I, at I sveg mig, og det skal hævnnes». «Du er bedre gift, end du fortjener», sagde Gudrun; «en daarlig Ende vil det tage med dit Overmod, og det vil gaa ud over mange». «Glad skulde jeg være», sagde Brynhild, «om du ikke havde gjævere Mand end jeg». «Du har saa gjæv en Mand, at det er uvist, hvem der er en større Konge end han, og Land og Gods har du nok af». «Sigurd vog Fovner», sagde Brynhild, «det er mere værd end hele Kong Gunnars Rige, som kvædet er:

Sigurd vog Ormen,
sent skal det glemmes,
mindes det skal,
mens Mandhjem staar;
ej turde Gunnar
gaa gjennem Ilden,
eller spore sin Ganger
til Spring over Baalet».

«Grane vilde ikke bære Kong Gunnar igjennem Ilden», sagde Gudrun, «men vel turde han ride, og du har ikke nødig at laste ham for Mangel paa Mod». «Ikke vil jeg dølgge, at jeg tror Grimhild ilde», sagde Brynhild. «Skjæld ikke paa hende», sagde Gudrun, «thi hun er imod dig som var du hendes Datter». «Fra hende stammer al den Sorg, der nager mig», sagde Brynhild; «hun rakte Sigurd en ond Drik, saa mit Navn gik ham af Minde».

«Mange utilbørlige Ord taler du, og grovelig lyver du», sagde Gudrun. «Maatte du have saa liden Gammen af Sigurd, som du har handlet ærlig imod mig», sagde Brynhild; «ikke er du værd at leve sammen med ham, og gid det maa gaa eder, som jeg ønsker». «Glædeligere vil det gaa, end du ønsker», sagde Gudrun, «og heller ikke skal nogen kunne sige, han har nydt for meget godt af mig». «Ilde taler du», sagde Brynhild, «og du vil komme til at angre det, naar din Vrede har lagt sig; lad os nu ikke skifte flere onde Ord». «Du kastede først onde Ord til mig», sagde Gudrun; «nu lader du, som du vil gjøre det godt igjen, men der ligger Grumhed bag dine Ord». «Lad os holde op at føre slig unyttig Tale», sagde Brynhild; «længe har jeg tiet om den Sorg, jeg bar i mit Bryst, men jeg elsker dog ingen anden end din Broder. Lad os nu tale om noget andet». «Langt ser din Aand frem», sagde Gudrun. Stor Ulykke kom der ud af, at de gik sammen til Aaen og at hun fik Ringen at se, saa de kom til at tales ved.

29. Efter denne Samtale lagde Brynhild sig til Sengs, og det blev sagt Kong Gunnar, at hun var syg. Han gik til hende og spurgte, hvad hun fejlede, men hun svarede ikke og laa hen, som hun var død. Omsider, da han trængte fast ind paa hende, svarede hun: «Hvor har du gjort af den Ring, jeg gav dig, den, jeg fik af Kong Budle, sidst vi skiltes, da I Gjukunger kom til ham og truede med at hærje og brænde, om I ikke fik mig i eders Vold? Han tog mig til Side og spurgte, hvem af dem, der vare komne, jeg vilde vælge; jeg tilbød at værge Landet for ham og være Høvding for en Tredjedel af Hæren, men han bød mig vælge et af to, enten skulde jeg giftes med den, han vilde, eller miste baade mit Gods og hans Venskab, og det sagde han, at hans Venskab vilde være mig tjenligere end hans Vrede. Da overvejede jeg ved mig selv, om jeg skulde lyde hans Vilje eller fælde

mange Mænd; ikke tyktes det mig, at jeg evnede at strides med ham, og blev det da saa, at jeg lovede mig til den, der red gjennem min Tryllelue paa Grane med Fovners Arv og dræbte de Mænd, jeg krævede dræbte. Det trøstede ingen sig til uden Sigurd, han red igjennem Ilden, thi ham skortede det ikke paa Mod; han dræbte Ormen og Regin og fem Konger, og ikke du Gunnar! thi du blev bleg som et Lig, og du er hverken Konge eller Kæmpe. Men det lovede jeg hjemme hos min Fader, at kun den berømmeligste Mand i Verden vilde jeg elske, og det er Sigurd. Nu har jeg brudt min Ed, da jeg ikke fik ham til Husbond, og derfor vil jeg raade dig Bane; ondt har jeg ogsaa at lønne Grimhild for, en fejgere og værre Kvinde end hende er der ikke i Verden». Gunnar svarede, saa at kun faa hørte det: «Mange falske Ord har du talt, og en ondskabsfuld Kvinde er du; ikke var hun utilfreds med sin Lod, saaledes som du, ingen har hun pint til Døde, og ingen har hun myrdet, og et godt Lov har hun paa sig». «Ikke har jeg haft lønlige Møder eller øvet nogen Udaad», sagde Brynhild; «anderledes er jeg af Sind; mest Lyst havde jeg til at dræbe dig». Saa vilde hun dræbe Kong Gunnar, men Høgne lagde hende i Lænker. «Jeg vil ikke, at hun skal bære Lænker», sagde Gunnar. «Bryd dig ikke om det», sagde hun, «thi aldrig mere skal du se mig glad i din Hal, hverken drikke eller lege Tavl eller virke Guld i gode Klæder, aldrig skal du høre et fortroligt Ord af mig eller et godt Raad»; det var hende den største Sorg, sagde hun, at hun ikke havde faaet Sigurd. Saa satte hun sig op og slog Væven saa haardt, at den gik sønder, og bad dem lukke Fruerstuens Dør op, saa hendes Klager kunde høres langt af Led, og saa stor var hendes Sorg, at det kunde høres over hele Gaarden. Gudrun spurgte sine Terner, hvorfor de vare saa uglade og mod i Hu; «hvad fejler I? Hvi gaa

I om, som om I havde tabt Viddet? Hvad Skræmsel have I mødt?» Da svarede en af dem, som hed Svavrlød: «Det er en Ulykkesdag; vor Hal er fuld af Sorg». «Staa op», sagde Gudrun; «vi have sovet længe; væk Brynhild, lad os sætte os til Væven og være glade». «Det vil jeg ikke», svarede Ternen, «hverken vække hende eller tale til hende; i mange Dage har hun hverken drukket Mjød eller Vin; Gudernes Vrede maa være over hende». «Gaa du til hende», sagde Gudrun til Gunnar, «og sig, at hendes Ulykke gjør os ondt»: «Hun har forbudt mig at gaa til hende eller tage mig af hendes Sager», sagde Gunnar, men dog gik han til hende og prøvede paa mange Maader at komme i Samtale med hende, men hun svarede ham ikke. Saa gik han ud og bad Høgne gaa til hende; han havde ingen Lyst dertil, men gik dog, og hun svarede heller ikke ham. Saa bad han Sigurd gaa til hende hun svarede ham ikke, og saalunde led Kvælden; men næste Dag, da Sigurd kom hjem fra Jagt, gik han til Gudrun og sagde: «Det bæres mig for, som denne Sot vil blive svar, og at Brynhild vil dø». «Sælsomt er det med hende, Herre», sagde Gudrun; «nu har hun sovet i syv Døgn, og ingen har turdet vække hende». «Hun sover ikke», sagde Sigurd; «hun lægger store Raad op imod os». «Stor Sorg er det at tænke paa din Død», sagde Gudrun grædende; «gaa hellere til hende og se at styre hendes voldsomme Sind, giv hende Guld og stil hendes Vrede dermed». Sigurd gik da ud og fandt hendes Sal aaben; han troede, hun sov, og trak Tæpperne af hende og sagde: «Vaagn op, Brynhild! Solen skinner over hele Gaarden, længe nok har du sovet. Ryst Sorgen af dig og vær atter glad». «Hvor tør du vove at komme til mig?» sagde Brynhild; «ingen har sveget mig værre end du». «Hvorfor taler du ikke til nogen», sagde Sigurd; «hvad er det, der gjør dig saa gram?» «Dig skal jeg

sige, hvorfor jeg er vred», sagde hun. «Forhexet er du, hvis du tror, at jeg er dig gram, og selv har du valgt den, du fik til Husbond», sagde Sigurd. «Nej», sagde hun; «ikke red Gunnar gjennem Ilden til mig, og ikke fældede han Mænd til mig i Morgengave. Jeg undredes over den Mand, der kom ind i min Hal, og det tyktes mig, jeg kjendte dine Øjne, men ikke kunde jeg skjønne grandt for det Slør, der laa over min Lykke». «Ikke er jeg gjævere end Gjukes Sønner», sagde Sigurd; «de dræbte Danekongen og en stor Høvding, Broder til Kong Budle». «Meget ondt har jeg at lønne dem for», sagde Brynhild; «og ikke skulde du minde mig om mine Sorger. Men du, Sigurd, vog Ormen og red igjennem Ilden for min Skyld, det gjorde Gjukes Sønner ikke». «Ikke blev jeg din Mand og du min Hustru», sagde Sigurd; «men en berømmelig Konge gav dig Morgengave». «Aldrig glædes min Hu, naar jeg ser Gunnar», sagde Brynhild, «gram er jeg ham, dølger jeg det end for andre». «Frygteligt er det, ikke at elske slig en Konge», sagde Sigurd; «hvad er det, der mest volder dig Sorg? Mig tykkes, hans Kjærlighed maa være mere værd end Guld». «Det er den tungeste af mine Sorger», sagde Brynhild, «at jeg ikke kan faa maget det saa, at et hvast Sværd rødnes i dit Blod». «Ej skal du klage over det», sagde Sigurd; «længe vil det ikke vare, før der staar et hvast Sværd igjennem mit Hjærte, men noget værre end det kan du ikke ønske dig selv, thi du skal ikke overleve mig, og kun faa Dage have vi tilbage». «Svigefulde, tænker jeg, ere dine Ord, siden du sveg mig al Glæde fra», sagde Brynhild, «men ikke bryder jeg mig om Livet». «Lev og elsk Kong Gunnar og mig», sagde Sigurd; «alt mit Guld vil jeg give, for at du ikke skal dø». «Lidet kjender du mit Sind», sagde Brynhild; «du overgaar alle Mænd, men ingen Kvinde ledes du mere ved end ved mig». «Nej, Sandheden er, at jeg

elsker dig højere end mig selv, skjønt jeg blev sveget», sagde Sigurd; «det staar nu ikke til at ændre; men hver Gang jeg var Herre over mine Tanker, sørgede jeg over, at du ikke var min Hustru, men naar jeg var i Kongshallen, lod jeg mig saa lidet mærke dermed, som jeg kunde, og det var min Trøst, at vi alle vare sammen; ogsaa kan det være, at det skal ske, som spaaet er, og ikke skal jeg klage derover». «For længe har du tøvet med at sige, at min Sorg gjør dig ondt; nu er der ingen Raad», sagde Brynhild. «Var du min Hustru og kunde dele mit Leje!» sagde Sigurd. «Tal ikke saa», sagde Brynhild; «ikke vil jeg have to Mænd i én Hal, og før vil jeg lade mit Liv end svige Kong Gunnar». Saa mindede hun ham om den Gang, de traf hinanden paa Fjældet og svor hinanden Tro, «men nu er Ederne brudte, og jeg vil ikke leve». «Jeg mindedes ikke dit Navn», sagde Sigurd, «og kjendte dig ikke, før end du var gift, og det er den tungeste Sorg». «Jeg svor, at jeg vilde have den Mand, der red igjennem min Tryllelue», sagde Brynhild, «og den Ed vil jeg holde, eller dø». «Hellere end at du skal dø, vil jeg blive din og forlade Gudrun», sagde Sigurd, men saa stærkt svulmede hans Sider, at Ringene i hans Brynje brast. «Ikke vil jeg have dig», sagde Brynhild, «og heller ingen anden». Saa gik Sigurd bort, som det hedder i Sigurdskvadet:

Sorgtung Sigurd
 af Salen gik,
 hans Hoved luded
 og Huen svulmed,
 saa Brynjen brast
 om den Boldes Sider,
 Jernvævs-Særken
 sønder sprang.

Da Sigurd kom ind i Hallen, spurgte Gunnar, om han havde faaet at vide, hvad det var for en Sorg, hun bar paa, og om hun nu havde faaet sit Mæle. Sigurd sagde, at nu kunde hun tale. Saa gik Gunnar atter til hende og spurgte, hvad Mën hun led, og om der var noget, der kunde bøde det. «Jeg vil ikke leve», sagde Brynhild, «thi Sigurd har sveget mig, og dig ikke mindre, da du lod ham dele mit Leje; ikke vil jeg have to Mænd paa én Gang i samme Hal, og dette skal enten være Sigurds Bane eller din eller min, thi han har sagt Gudrun alt, og hun laster mig derfor».

30. Saa gik Brynhild ud og satte sig udenfor Fruerstuen og klagede sig overmaade; sagde, at hun brød sig hverken om Land eller Rige, siden Sigurd ikke var hendes, og da Gunnar atter kom hen til hende, sagde hun: «Du skal miste baade Rige og Gods, Livet og mig, og jeg vil fare hjem til mine Frænder og sidde og sørge der, om du ikke dræber Sigurd og hans Søn, thi Ulvens Hvalp skal ikke fostres op». Gunnar blev nu over al Maade sorrigfuld, og vidste ikke, hvad han skulde gjøre, eftersom han havde svoret sig i Fostbroderlag med Sigurd, snart tænkte han paa et og snart paa andet, men det tyktes ham den største Skam for ham, om hans Hustru gik fra ham. «Brynhild er mig mere værd end alt andet», sagde han, «hun er den berømmeligste af alle Kvinder, og før vil jeg lade mit Liv end miste hendes Kjærlighed». Saa kaldte han paa sin Broder Høgne og sagde: «Jeg er stedt i stor Vaande», og saa sagde han, at han vilde dræbe Sigurd, han havde sveget ham og brudt Tro og Love imod ham, «og saa raade vi for alt Guldet og hele Riget». «Ikke sømmer det sig for os, at bryde vore Eder med Ufred», sagde Høgne; «stor Hjælp have vi ogsaa af ham. Ingen Konge kan maale sig med os, saa længe denne hunske Konge er i Live, en Maag som ham faa vi

aldrig. Tænk paa, hvor godt det er at have slig en Maag og slige Søstersønner. Men vel skjønner jeg, hvorledes dette hænger sammen, det er Brynhild, det kommer fra, hendes Raad ville blive os til stor Skam og Skade». «Øves skal denne Gjærning», sagde Gunnar, «men jeg ser en Udvej; lad os ægge Guttorm, vor Broder; han er ung og véd kun af lidet, og han er udenfor alle Eder». «Ilde huer dette Raad mig», sagde Høgne, «og lykkes det end, ville vi komme til at undgælde for at have sveget slig en Mand». Gunnar sagde, at Sigurd skulde dø eller ogsaa han selv. Han bad Brynhild staa op og være glad; hun stod op, men sagde, at Gunnar ikke skulde hvile ved hendes Side, før denne Daad var fuldbragt. Brødrene taltes nu atter ved, og Gunnar sagde, at det var fuldgyldig Grund til at raade Sigurd Bane, at han havde krænket Brynhilds Ære, «og lad os nu ægge Guttorm dertil». De kaldte da paa ham og bød ham Guld og meget Land, om han vilde øve denne Gjærning. De tog en Orm og noget Ulvekjød, kogte det og gav ham det at spise, som Skjalden har kvædet:

Orm de syded,
 Ulv de skare,
 Kjødet gav de
 Guttorm at æde,
 førend de mordlystne
 mægted at hidse
 Drengen til Haand
 paa Helten at lægge.

Ved denne Føde og dertil Grimhilds Overtalelser blev han saa ivrig og hidsig, at han lovede at øve denne Gjærning, ogsaa lovede de ham stor Hæder derfor. Sigurd anede intet om disse svigefulde Raad, de lagde op imod

ham, heller ikke kunde han jo staa sig imod sin Skæbne eller undgaa den Død, der var ham bestemt, og han vidste, at han ikke havde fortjent Svig af dem. Om Morgen gik Guttorm ind til Sigurd, da han endnu laa i sin Seng, men da Sigurd saa' paa ham, turde han ikke falde over ham, men gik ud igjen, og saaledes gik det ogsaa anden Gang, thi saa hvasse vare Sigurds Øjne, at faa turde se ind i dem; men tredje Gang, da han gik derind, sov Sigurd. Da drog Guttorm sit Sværd og jog det igjennem ham, saa det stod i Dynen under ham. Sigurd vaagnede ved Saaret, men Guttorm skyndte sig hen imod Døren. Da greb Sigurd Sværdet Gram og kastede det efter ham, saa det ramte ham paa Ryggen og skar ham midt over, og Benene faldt udad, men Hovedet og Armene ind i Stuen. Gudrun var sovet ind i Sigurds Arme, men nu vaagnede hun i usigelig Sorg, flydende i hans Blod, og saalunde jamrede hun sig med Graad og Klage, at Sigurd rejste sig op paa Pudsen og sagde: «Græd ikke! Dine Brødre leve endnu til Gammen for dig, men for ung er min Søn, til at han skulde vare sig for sine Fjender. Ilde have de sørget for deres Tarv, thi aldrig faa de slig en Maag at ride i Leding med og ej heller slig Søstersøn som ham, om han naaede Skjels Aar og Alder. Nu er det sket, som for længst var spaaet og som jeg søgte at dølge for mig selv, men ingen staar sig imod sin Skæbne. Dette volder Brynhild, som elsker mig højere end nogen anden Mand, men det sværger jeg, at aldrig har jeg gjort Gunnar noget til Mên, vore Eder har jeg holdt, og ikke har jeg været hans Hustrus Ven mere end sømmeligt var. Havde jeg vidst dette forud og havde staaet paa Fode med Vaaben i Haand, da skulde mange have ladet Livet, før end jeg faldt; alle Brødrene skulde jeg have dræbt, og vanskeligere skulde det være blevet dem at faa fældet mig end den vældigste Bison eller Vildgalt». Saa lod

Kongen sit Liv, men Gudrun sukkede saa dybt, at Brynhild hørte det, og da lo hun. Da sagde Gunnar: «Ikke ler du nu, fordi du er glad i Hu; hvi skifter du Lød? En forfærdelig Kvinde er du. Rimeligst tykkes det mig, at Døden er dig nær, men vel havde du fortjent at se Kong Atle dræbt for dine Øjne og at sidde over ham, som vi nu maa sidde over vor Maag og Broderbane». «Ingen skal bebrejde jer, at I ikke har øvet eders Gjer-ning fuldt ud», sagde Brynhild, «men lidet ænses Kong Atle eders Trusler og Vrede, han vil overleve jer og ogsaa have større Magt». «Nu er det sket, som Brynhild spaaede», sagde Høgne, «og aldrig faa vi bødet denne Udaad». Gudrun sagde: «Mine Frænder have dræbt min Husbond; nu kunne I ride fremmest i Hæren, men i Slagets Stund skulle I mærke, at Sigurd ikke er ved eders Side, da skulle I skjønne, at han var eders Lykke og Styrke, og havde han Sønner, der lignede ham, kunde hans Afkom blive eder til stor Støtte».

31. Men nu vidste ingen, hvad de skulde tænke om Brynhild, thi det, som hun leende bad om, sørgede hun nu over med Graad. «Jeg drømte, Gunnar», sagde hun, «at jeg laa i en kold Seng, og at du red i Hænderne paa dine Uvenner. Ilde vil det gaa hele eders Æt, nu da I have brudt de Eder, I svor; daarlig mindedes du, at du og Sigurd havde blandet Blod, du, som har raadet ham Bane, og ilde har du lønnet ham for alt det gode, han har gjort dig; altid gav han dig Fortrinet, og hvorlunde han holdt sine Eder, viste han den Gang han kom til mig, thi sit hvasse Sværd, som var hærdet i Edder, lagde han imellem os. Tidlig handlede I ilde mod ham og mod mig, den Gang da jeg var hjemme hos min Fader og havde alt, som jeg vilde det, og tænkte, at ingen af jer skulde blive min Husbond, da I tre Konger kom ridende til vor Gaard. Saa talte Atle med mig i Løn og spurgte,

om jeg vilde have ham, der red paa Grane, og ikke var han dig lig; da lovede jeg mig til Kong Sigmunds Søn og ingen anden. Men Enden er ikke endda, fordi jeg dør». Da stod Gunnar op og lagde Armene om hendes Hals og bad hende leve og bød hende Guld og Gods, og alle de andre bad hende om ikke at tænke paa at dø, men hun stødte enhver fra sig, der kom hen til hende, og sagde, at det tjente til intet at bede hende opgive, hvad hun havde i Sinde. Saa kaldte Gunnar paa Høgne og spurgte ham til Raads og bad ham gaa til hende og prøve, om han ikke kunde faa bøjet hendes Sind, det var nu højlig fornødent, sagde han, at hendes Sorg mildnedes, til Tiden kunde hjælpe. «Ingen skulde holde hende fra at dø», sagde Høgne, «thi aldrig har hun været os eller nogen anden til Gavn, siden hun kom hid».

Nu bød Brynhild, at de skulde bringe hende meget Guld, og at alle, der vilde have noget deraf, skulde komme did. Saa tog hun et Sværd og gjennemborede sit Bryst dermed og sank saa tilbage paa Bolstret og sagde: «Tag nu Guldet, hvem der vil have det!» Alle tav, men Brynhild sagde videre: «Tag Guldet og hav Glæde deraf!» og til Gunnar sagde hun: «Nu skal jeg kortelig melde, hvad der vil ske: Gudrun og I ville snart blive forligte, det raader Grimhild, den Hex, for. Gudruns og Sigurds Datter vil komme til at hedde Svanhild og blive den fagreste af alle Kvinder. Gudrun bliver gift med Atle imod sin Vilje; du vil have Oddrun, men Atle vil ikke vide deraf, og saa mødes I i Løn, og hun skjænker dig sin Kjærlighed. Atle vil svige dig og sætte dig i Ormegaard, men siden vil han selv og hans Sønner blive dræbte, Gudrun dræber dem, og saa bæres hun af høje Bølger til Kong Jonakrs Borg, og der føder hun herlige Sønner. Svanhild bliver sendt af Landet og gift med Kong Jørmunrek, men Bikkes onde Raad fælde hende, og

da er hele eders Æt lagt øde og Gudruns Sorger saa meget tungere. Nu skal min sidste Bøn til dig, Gunnar, være, at du lader rejse et stort Baal paa Marken til os, mig og Sigurd og dem, der bleve dræbte med ham; lad det tjælde med det røde Mandeblood, og brænd saa den hunske Drot ved min Side, og paa den anden Side af ham mine Mænd, to ved Hovedet, to ved Fødderne, og to Høge, da er der rettelig skiftet; læg et draget Sværd imellem os som fordum, da vi delte Leje og var Ægtefolk at nævne. Ikke skal Døren slaa ham i Hælene, naar jeg er med ham, og ikke bliver han daarlig fulgt af dette Liv, naar fem Terner og otte Tjenere, som min Fader gav mig, følge ham, og derhos de brændes, som bleve dræbte med Sigurd. Mere vilde jeg sige, hvis jeg ikke var saaret, men nu tuder det i Vunden og den aabner sig; men sandt har jeg talt».

Nu blev der sørget for Sigurds Lig efter gammel Sæd, og der blev rejst et stort Baal. Og da det blussede højt, blev Sigurd Fovnersbane og hans tre Vintre gamle Søn, som Brynhild lod dræbe, og Guttorm lagt derpaa, og da det stod i fuld Lue, steg Brynhild op paa det; hun bød sine Terner tage det Guld, hun gav dem, og saa døde hun og brændte der sammen med Sigurd, og saalunde endte deres Liv.

32. Det siger enhver, som hører disse Tidender, at slig en Mand lever ikke mere i Verden, og at aldrig vil der fødes en Mand som Sigurd var i alle Maader, og aldrig vil hans Navn glemmes paa den tyske Tunge og i Nordlandene, saa længe Verden staar. En Dag, da Gudrun sad i sit Bur, sagde hun: «Bedre var mit Liv den Gang jeg havde Sigurd; saa højt overgik han alle andre Mænd, som Guld overgaar Jærn, Løget de andre Urter og Hjorten de andre Dyr, indtil mine Brødre røvede mig slig

en Mand, der var ypperligere end alle andre; de kunde ikke sove, før de havde dræbt ham. Stort Gny gjorde Grane, da den saa' sin Herre saaret, og siden talte jeg med den, som var den et Menneske, men sorigfuld ludede den Hovedet imod Jorden, thi den vidste, at Sigurd var falden». Saa gik Gudrun bort ud i Skovene, og alle Vegne hørte hun Ulve tude omkring sig, og tyktes det hende da blidest at dø. Men videre fór hun, til hun kom til Kong Halvs Borg, og der sad hun hos Thora Haakonsdatter i Danmark i syv Halvaar i stor Ære og slog Væven og virkede Billeder af mange og store Gjerninger og fagre Lege, der øvedes i den Tid, og Sværd og Brynjer og kongeligt Skrud, og Kong Sigmunds Skibe, da de kom frem for Landet, og de virkede, hvorlunde Sigar og Siggejr kæmpede sønder paa Fyen; sligt havde de deres Gammen af, og det var Gudrun til stor Trøst i hendes Sorg. Men da Grimhild fik at vide, hvor Gudrun var, kaldte hun sine Sønner til sig og spurgte dem, hvad de vilde give Gudrun i Bod for hendes Søn og Husband efter deres Skyldighed. Gunnar sagde, han vilde give hende Guld i Bod for hendes Sorg. Sendte de da Bud efter deres Venner og lode sadle deres Heste, klædte sig i Hjælm og Brynje og alskens Hærklæder med Sværd og Skjold; det var den fagreste Færd, og ingen Kæmpe, som var for noget stort at regne, sad hjemme; deres Heste vare brynjeklædte, og hver Ridder havde enten gylden eller spejlblank Hjælm. Grimhild fulgte med, thi blev hun hjemme, sagde de, vilde deres Ærinde ikke lykkes. De havde i alt fem Hundrede Mænd, og iblandt dem var Valdemar af Danmark og Ømod og Jarislejv. De gik ind i Kong Halvs Hal; der var Langbarder og Franker og Saxer; de kom i fuld Hærklædning og med røde Kapper over sig, som kvædet er:

Korte Brynjer
 og blanke Hjelme,
 Sværd ved Lænd
 og lysbrunt Haar.

Gode Gaver bød de deres Søster og talte venlig til hende, men hun troede ingen af dem. Da bragte Grimhild hende en ménblandet Drik, som hun maatte tage imod, og da hun havde drukket den, mindedes hun intet. I den Drik var blandet Jordens Kraft og Havet og hendes Søns Blod, og alskens Stave vare ristede paa Hornet og rødne med Blod, som kvædet er:

Alskens Stave
 stod der paa Hornet
 ristet og rødnet,
 jeg raaded dem ikke;
 Haddingers Lands,
 den lange Lyngfisk,
 uskaaret Ax
 og Indvold af Dyr.

Meget Mén
 var mænget i Øllet,
 brændte Agern
 og Urter fra Skoven,
 blodige Indvolde,
 Ovnens Sod,
 Svinets Lever,
 thi Sorg den døver.

Og da de saalunde vare komne til Enighed, blev der stor Glæde. En Gang, da Grimhild talte med Gudrun, sagde hun til hende: «Hil være dig min Datter! Guld og

alskens Klenodier giver jeg dig i Arv efter din Fader, kostelige Ringe og Tæpper, virkede af de kunstfærdigste hunske Møer, og saalunde faar du Bod for din Mand, og saa vil jeg gifte dig med Kong Atle hin mægtige, da raader du for al hans Rigdom. Opgiv ikke dine Frænder for én Mands Skyld, men gør, hvad vi bede dig om». «Aldrig vil jeg gifte mig med Kong Atle», sagde Gudrun, «ikke sømmer det sig for mig at øge hans Æt». «Nu skal du ikke tænke paa Had og Hævn», sagde Grimhild, «hellere skal du lade, som du har Sigurd og Sigmund i Live, i Fald du faar Sønner». «Aldrig kan jeg faa ham af mine Tanker», sagde Gudrun, «han var den ypperste af alle». «Denne Konge skal du have til Mand eller ingen Husbond», sagde Grimhild, «saalunde er det bestemt». «Byd mig ikke denne Konge», sagde Gudrun, «der kommer kun ondt fra den Æt; grunt vil han fælde dine Sønner, og grunt vil det blive hævnnet paa ham». Ilde huede hendes Overtalelser Grimhild, og hun sagde: «Gjør, som jeg beder dig, og stor Hæder faar du til Gjengjæld og derhos mit Venskab og de Steder, som hedde Vinbjærg og Valbjærg», og saa ivrig talte hun herom, at det blev, som hun vilde. «Saa lad det da ske», sagde Gudrun, «om end imod min Vilje; til liden Glæde vil det blive, snarere til stor Sorg». Saa steg Mændene til Hest og Kvinderne agede i Vogne, og saalunde fore de paa Land i syv Dage, de næste syv sejlede de, og atter fore de paa Land i syv, indtil de kom til en høj Hal; dér kom en stor Mængde Mennesker Gudrun i Møde, og der var redet til et stateligt Gilde, og alt gik anseligt til derved, og i det drak Atle Bryllup med Gudrun. Men aldrig blev hendes Hjærte glad ved ham, og liden Kjærlighed var der i deres Samliv.

33. Nu er at melde, at en Nat vaagnede Atle og sagde: «Jeg drømte, at du jog et Sværd igjennem mig».

Gudrun raadede Drømmen og sagde, at det betød Ild, naar man drømte om Jærn, «og ogsaa kommer det af den Indbildning, at du agter dig selv for ypperligere end andre». «Jeg drømte videre», sagde Atle, «at her voxede to unge Siv; nødig vilde jeg, at der skulde times dem noget ondt, men saa blev de revne op med Rode og rød-nede i Blod, og de blev baarne frem for Bænkene og budne mig at spise; videre drømte jeg, at to Høge fløj fra min Haand; de gjorde ingen Fangst, men fore til Hel, og det tyktes mig, at deres Hjærter bleve blandede med Honning og at jeg spiste dem; saa tyktes det mig, at der laa to fagre Hvalpe for mine Fødder, og de tudede højt, og jeg aad deres Lig imod min Vilje». «Ikke ere dine Drømme gode», sagde Gudrun, »men opfyldes skal de; dine Sønner ere Dødsens, og mange tunge Ting ville komme over os». «Videre drømte jeg», sagde han, «at jeg laa i min Seng, og at der blev raadet mig Bane».

Der led nu en Tid, og deres Samliv var stadig daarligt. Da faldt det Kong Atle paa Sinde, hvor vel det meget Guld var blevet af, som Sigurd havde ejet, det maatte Kong Gunnar og hans Broder vide. Atle var en stor og mægtig Konge, en vis Mand og havde mange Folk under sig, og nu raadslog han med sine Mænd, om hvad de skulde gjøre; han vidste, at Gunnar og Høgne havde saa meget Guld, at ingen kunde maale sig med dem, og tog han da nu det Raad at sende Bud til Brødrene og byde dem til Gilde og hædre dem paa alle Maader; Vinge hed den Mand, der skulde staa for Sende-færden. Dronningen hørte, at de havde lagt Raad op i Løn, og anede vel, at det maatte være nogen Svig imod hendes Brødre; hun ristede da Runer og tog en Guldring, som hun bandt et Ulvehaar om, og gav Kongens Sende-mænd disse Ting til hendes Brødre. Saa fór de bort, som Kongen bød, men inden de kom i Land, læste Vinge

Runerne og ændrede dem saalunde, at det saa' ud, som Gudrun bad dem meget om at komme. Saa kom de til Kong Gunnars Hal; der blev taget vel imod dem og tændt store Baal for dem, og i Gammen og Glæde sad de der og drak den bedste Drik. Da sagde Vinge: «Kong Atle har sendt mig hid, at jeg skulde bede eder gjæste ham; stor Hæder vil han vise eder, og store Gaver skulle I faa, Hjælme og Skjolde, Sværd og Brynjer, Guld og gode Klæder, Krigsmænd og Heste og et stort Len, thi ingen, sagde han, under han sit Rige saa vel som eder». Da vendte Gunnar Hovedet og sagde til Høgne: «Skal vi tage imod dette Tilbud? Han byder os meget Land, men ingen Konger véd jeg, der eje saa meget Guld som vi, thi vi have alt det Guld, der laa paa Gnitaheden, og store Stuer have vi fulde af Guld og de bedste Vaaben og alskens Hærklæder, og det véd jeg, at min Hest er den bedste og mit Sværd det hvasseste og mit Guld det herligste». «Jeg undrer mig over hans Tilbud», sagde Høgne; «sligt har han sjælden gjort, og ikke tykkes det mig raadeligt at fare til ham; ogsaa undrede det mig, da jeg saa' de Klenodier, Kong Atle sendte os, at der var bundet et Ulvehaar om en Guldring; kan hænde Gudrun mener, han har Ulvesind imod os, og at hun ikke vil vi skulle fare». Vinge viste dem nu de Runer, han sagde Gudrun havde sendt dem. Nu gik de fleste til Sengs, men Brødrene blev siddende ved Drikkebordene med nogle Mænd. Da gik Kostbera, saa hed Høgenes Hustru, en saare fager Kvinde, hen og saa' paa Runerne — Gunnars Kone hed Glømvør, en saare anelig Kvinde; de skjænkede for dem. Kongerne blev nu meget drukne, og da Vinge skjønnede det, sagde han: «Ikke kan det dølgjes, at Kong Atle nu er tung og stiv og for gammel til at væрге sit Rige, men hans Sønner ere for unge til at kunne udrette noget; derfor vil han nu sætte jer til at styre Riget, saa længe de ere saa unge, og in-

gen under han det bedre end jer». Nu var det baade saa, at Gunnar var meget drukken, og at det var et stort Rige, der bødes, og heller ikke mægtede han noget imod sin Skæbne; saa lovede han da at følge med og sagde det til sin Broder Høgne, og han svarede: «Hvad du har lovet, faar staa ved Magt, og følge dig skal jeg, men liden Lyst har jeg til denne Færd».

34. Da Mændene havde drukket saa meget dem lystede, lagde de sig til at sove. Kostbera gav sig da til at se paa Runerne og granske Stavene, og saa' hun da, at der fra først af havde staaet noget andet, end der nu stod, og at Runerne vare falske, og saa kløgtig var hun, at hun fik udredet Gudruns Mening. Saa gik hun til Sengs hos sin Husbond, og da de vaagnede, sagde hun til Høgne: «Du agter at fare herfra, men det er uraadeligt; far hellere en anden Gang; ikke er du snild til at raade Runer, om du mener, at din Søster har budet dig til sig for denne Sinde. Jeg har gransket disse Runer, thi jeg undrede mig over, at saa klog en Kvinde kunde riste fejl, men under dem har der staaet, at det gjælder Eders Liv, og enten har hun glemt en Stav eller andre have ændret dem med Svig, og nu skal du høre min Drøm. Jeg drømte, at her væltede saa strid en Aa ind, at den brød Bjælkerne i Hallen op». «I Kvinder ere ofte ondskabsfulde», sagde Høgne; «jeg har ikke i Sinde at handle ilde imod nogen Mand, uden at han har fortjent det, og han vil ogsaa tage vel imod os». «I faar prøve det da», sagde hun, «men ikke vil der følge Venskab paa den Indbydelse. Saa drømte jeg videre, at her væltede en anden Aa ind, som tudede grumt og brød alle Bænkene op her i Hallen og brød Benene paa begge jer Brødre, og det maa varsle noget». «Aaen, du saa', betyder vel Agre», sagde han; «tit slaa store Avner os over Benene, naar vi gaa igjennem en Kornmark». «Saa drømte jeg,

at dit Sengetæppe brændte», sagde hun, »og Ilden slog op igjennem Hallen». «Grandt skjønner jeg, hvad det betyder», sagde han, «vore Klæder ligge her lidet ænsede, dem vil der gaa Ild i; det betyder det brændende Sengetæppe, du tyktes at se». «Saa saa' jeg en Bjørn komme her ind», sagde hun, og den brød dit kongelige Højsæde op og rystede Labberne, saa vi alle ræddedes derved; den tog os alle paa én Gang i sin Mund, og intet mægtede vi at gjøre derimod, og stor var den Rædsel, den indjog os». «Der vil komme et stort Uvejr», sagde han, «det betyder Hvidbjørnen, du saa'»: «En Ørn saa' jeg flyve her ind og igjennem Hallen», sagde hun, «der dryppede Blod af den paa mig og os alle, og ondt maa det varsle, thi det tyktes mig, det var Kong Atles Ham». «Oftede holde vi Storslagt og hugge store Oxer ned til Gammen», sagde Høgne, «det tyder paa Oxe, naar man drømmer om Ørn, og ærlig vil Kong Atle være imod os». Dermed endte denne Samtale.

35. Nu er at melde om Gunnar og hans Hustru Glømvør, at de havde lige saadan en Samtale, da de vaagnede; hun fortalte ham en Mængde Drømme, hun havde haft, og som tyktes hende at varsle om Svig, men Gunnar tydede dem alle helt anderledes. «Det var en af dem», sagde hun, «at det tyktes mig, der blev baaret et blodigt Sværd her ind i Hallen, og med det blev du gjenboret, og ved begge Ender af det tudede Ulve». «Det betyder, at smaa Hunde ville bide os», sagde Gunnar; «ofte varsler blodige Vaaben om Hundebjæf». «Saa tyktes det mig, der kom nogle Kvinder her ind», sagde hun, «de vare sørgmodige og kaarede dig til deres Mand; kan hænde, det var dine Diser». «Vanskeligt bliver det nu at tyde dine Drømme», sagde han, «men ingen undgaar sin Skæbne, og ikke tykkes det mig urimeligt, at vi kun have kort Tid igjen at leve i».

Om Morgenen sprang de op og vilde afsted, men de andre bad dem blive hjemme. Da sagde Gunnar til en Mand, som hed Fjerner: «Staa op og giv os at drikke, god Vin af store Kar, thi vel kan det hælde, at det bliver vort sidste Gilde; dø vi, vil den gamle Ulv komme til Guldet, men Bjørnen vil ikke spare sine Hugtænder». Siden fulgte Mænd og Kvinder dem ud med Graad. Høgnes Søn sagde: «Farer vel, og god Lykke!» Største Delen af deres Mænd blev tilbage, men Høgnes Sønner, Solar og Snævar, og en stor Kæmpe, som hed Orkning, Broder til Kostbera, fulgte med dem. Folket fulgte dem til Skibs, og alle bad dem blive hjemme, men det nyttede ikke. Da sagde Glømvør: «Rimeligst er det Vinge, at der vil følge stor Ulykke af, at du kom hid, og at der vil spørges Stortidender om denne din Færd». «Jeg sværger, at jeg ikke farer med Løgn», sagde han, «maa den højeste Galge og alle onde Aander tage mig, om jeg har løjet et eneste Ord», og lidet sparede han sig selv i slige Ord. «Farer nu vel, og god Lykke!» sagde Kostbera. «Værer glade og vel fornøjede, hvorlunde det end gaar os», sagde Høgne, og saa skiltes de og fulgte deres Skæbne. Saa vældig roede de, at næsten den halve Kjøl gik af Skibet; saa kraftig kastede de sig tilbage og knugede Aarerne saa stærkt, at Haandgreb og Aaretolle brast, og da de kom til Land, gjorde de ikke deres Skibe faste. Saa red de en Stund paa deres herlige Gangere igjennem den mørke Skov, til de saa' Kongsgaarden for sig; ud fra den hørte de stort Gny og Vaabenbrag og saa' en stor Mængde Mænd, som var ved at ruste sig, og alle Borgleddene vare fulde af Mænd. De red hen til Borgen, men den var lukket, og Høgne brød da Leddet op, og de red ind. Da sagde Vinge: «Det skulde du ikke have gjort; bi nu her, medens jeg leder efter et Galgetræ til jer. Med venlige Ord bad jeg eder komme hid, men Svig var

der under; nu skal det ikke vare længe, før I blive klyn-
gede op». «Ikke skal du gjøre os rædde», sagde Høgne,
«og lidet, tænker jeg, vige vi, hvor det gjælder at slaas;
det baader dig ikke at skræmme os, det vil du komme
ilde fra». Saa kastede de ham om og slog ham ihjel med
deres Øxehamre.

36. De red nu frem til Kongshallen. Kong Atle fylkede sin Hær til Kamp, og saaledes stod de to Fylkin-
ger, at der var et Gjærde imellem dem. «Værer vel-
komne hos os», sagde han, «og giver os det meget Guld,
der tilkommer os, det, som Sigurd har ejet, og som nu
er Gudruns». «Aldrig skal du faa det Guld», sagde
Gunnar, «og byder I os Ufred, skulle I faa at mærke, at
I har med dygtige Mænd at gjøre, før vi lade Livet; kan
hænde du reder til Gilde for Ulv og Ørn som en Stor-
mand og uden at spare». «Længe har det været i mine
Tanker at tage eders Liv og raade for eders Guld og
lønne eder for det Nidingsværk, I øvede, da I sveg eders
herlige Maag; ham skal jeg hævne», sagde Atle. «Det
kommer dig dyrt at staa», sagde Høgne, «at du har ru-
get saa længe paa dette Raad og dog endnu ikke er fær-
dig». Der begyndte nu en haard Dyst, og først var det
Skud, de vexlede. Nu spurgte Gudrun denne Tidende, og
fuld af Harme kastede hun sin Kaabe og gik ud til dem,
hilste paa de fremmede og kyssede sine Brødre med stor
Kjærlighed, og det blev deres sidste Hilsen. «Jeg tænkte,
jeg havde fundet paa Raad til at faa jer til at blive her-
fra», sagde hun, «men ingen kan staa sig mod sin Skæbne.
Er det til nogen Nytte at søge at faa jer forligte?»
spurgte hun videre, men alle svarede de rent ud nej.
Nu saa' hun, at hendes Brødre vare ilde stedte, og tog
da en kjæk Beslutning, klædte sig i Brynje, tog et Sværd
og hjalp sine Brødre i Striden, og saa drabelig gik hun
frem, som var hun den stærkeste Mand, og derom vare

alle enige, at bedre end hun kunde næppe nogen værgе sig. Nu blev der stort Mandefald, Brødrene kæmpede tappert, og længe varede Kampen, til helt over Middag. Gunnar og Høgne gik igjennem Kong Atles Fylkinger, og saa siges der, at Jorden flød i Blod; og Høgenes Sønner gik tappert frem. Kong Atle sagde: «En stor og herlig Hær havde vi og ypperlige Kæmper, men nu ere mange af vore Mænd faldne, og vi have meget ondt at lønne eder for; nitten af mine Kæmper have I dræbt, saa kun elleve nu er tilbage». Der blev nu et Ophold i Kampen; da sagde Kong Atle: «Fire Brødre vare vi, og nu er jeg ene tilbage; ypperlige Maage fik jeg og tænkte, at det skulde blive mig til Hæder; en fager og klog Hustru havde jeg, storsindet og modig, men ikke kan jeg nyde godt af hendes Kløgt, thi sjælden vare vi enige. Nu have I dræbt mange af mine Frænder, sveget mig for Land og Gods og forraadt min Søster, og det harmer mig mest». «Hvor kan du tale saa», sagde Høgne; «du brød først Freden; du tog min Frænke og dræbte og myrdede hende og tog hendes Gods, og ikke var det kongelig handlet. Latterligt tykkes det mig, at du opregner dine Sorger, og jeg skal takke Guderne, om det maa gaa dig ilde».

37. Nu ægger Kong Atle sine Mænd til at gaa haardt frem. Striden blev nu saare hvas, og saa drabelig gik Gjukungerne frem, at Kong Atle veg ind i Hallen; der sloges de inde, og der stod en haard Dyst. Mange vare de Mænd, som maatte lade Livet der, og saa endte det, at hele Brødrenes Flok faldt, og de stod ene tilbage, men mangan Mand var faret til Hel for deres Vaaben. De trængte nu ind paa Kong Gunnar, og saa stor var Overmagten, at de fik haandtaget ham og lagt ham i Lænker. Høgne sloges endnu med den største Drabelighed og fældte tyve af Kong Atles Kæmper; mange stødte

han ind i Ilden, som brændte i Hallen, og derom vare alle enige, at slig en Mand havde de næppe set før. Om-sider fik de ham dog overmandet og fanget. Kong Atle sagde: «Forfærdeligt er det, saa mange Mennesker der have maattet lade Livet for ham; skærer nu Hjærtet ud af ham og lad det blive hans Bane». «Gjør, som dig lyster», sagde Høgne; «gladelig skal jeg bie paa, hvad I vil gjøre ved mig, og det skal du faa at se, at ikke er mit Hjærte ræd. Haarde Kaar har jeg prøvet før, og ivrig var jeg efter at vise Mands Mod, da jeg var usaaret, men nu har jeg store Vunder, og du faar ene raade for min Skæbne». Da sagde Kong Atles Raadgiver: «Jeg véd et bedre Raad, lad os tage Hjalle Træl og spare Høgne; den Træl er ikke bedre værd end at dø, han lever aldrig saa længe, at han jo er en ussel Karl». Da Trællen hørte det, skreg han højt og løb bort for at søge sig et Skjul, som han bedst kunde; ilde var det, sagde han, at deres Kiv og Slagsmaal skulde bringe ham i Ulykke, og en Ulykkesdag var det, naar han skulde dø fra sin gode Mad og fra Svinene, han havde at røgte. De greb ham og svang Kniven imod ham, og han skreg højt op, endnu førend han følte Odden. Da sagde Høgne, hvad kun faa vilde have sagt, naar de vare stedte i slig Livsfare, han bad dem spare Trællens Liv og sagde, at han ikke gad høre paa hans Skrig, selv havde han ikke saa meget imod den Leg. Trællen fik da Lov at beholde Livet, og nu blev baade Gunnar og Høgne lagt i Lænker. Da sagde Kong Atle til Gunnar, at han skulde sige, hvor Guldet var, om han vilde beholde Livet, men Gunnar svarede: «Før skal jeg se min Broder Høgenes Hjærte blodigt». Saa greb de atter Trællen, og nu skar de Hjærtet ud paa ham og bar det for Kong Gunnar, men han sagde: «Hjalle den fejges Hjærte er det, jeg ser her, uligt er det Høgne den boldes; meget skjælver det nu, og

mere skjælv det, da det laa i hans Bryst». Saa æggede Kong Atle dem til at gaa til Høgne og skære Hjærtet ud af ham, og saa stor var hans Mandhaftighed, at han lo, medens han led denne Kval, og alle undredes over hans Kraft, og det er ikke gaaet af Minde siden. De viste Gunnar Høgnes Hjærte. «Her ser jeg Høgne den boldes Hjærte», sagde han, «uligt er det Hjalle den fejges; lidet skjælver det nu, og mindre skjælv det, da det laa i hans Bryst. Men du skal lade dit Liv, Atle, som vi nu lade vort, og nu véd kun jeg, hvor Guldet er, nu kan Høgne ikke sige jer det. Tvivlraadig var jeg, medens han og-saa levede, men nu har jeg kun mig selv at svare for, og nu skal Rinen raade for Guldet, før end Hunerne faa det i Hænde». «Gaar bort med Fangen», sagde Kong Atle, og saa gjorde de; men Gudrun kaldte nogle Mænd til sig og gik til Kong Atle og sagde: «Gid det nu maa gaa dig ilde og som du har fortjent, saaledes som du har holdt dit Ord til mig og Gunnar». Nu blev Kong Gunnar sat i Ormegaarden; der var mange Orme, og hans Arme vare fast bundne; Gudrun sendte ham en Harpe, og da viste han sin Kunst, thi han slog Strængene med Fødderne og legede saa kunstig og smukt paa dem, at ingen tyktes at have hørt nogen slaa en Harpe bedre med Hænderne, og saa længe øvede han denne Idræt, til alle Ormene vare slumrede ind derved, undtagen én stor og ond Snog, den krøb hen til ham og borede sin Snude i ham og bed ham i Hjærtet, og saa lod han sit Liv med stor Mandhaftighed.

38. Nu tyktes Kong Atle, han havde vundet en stor Sejr, og sagde til Gudrun som for at spotte hende eller prale: «Nu har du mistet dine Brødre, Gudrun, selv er du Skyld deri». «Glad er du nu, du melder mig disse Drab», svarede hun, «men vel kan det hælde, du vil angre dem, naar du faar at se, hvad der følger efter.

Længst skal den Arvelod holde ud, som du har vundet i mit Had; aldrig skal du faa Bugt med det, og aldrig skal det gaa dig vel, saa længe jeg lever». «Lad os nu forlige os», sagde Atle, «jeg vil give dig Bøder for dine Brødre, Guld og kostelige Klenodier, som du vil». «Længe har jeg ikke været god at have at gjøre med», svarede hun, «dog gik det an, saa længe Høgne levede. Aldrig vil du kunne give mig saadan Bod for mine Brødre, at jeg bliver glad i Hu, men ofte slaa I os Kvinder ned med Vold; nu ere alle mine Frænder døde, og du raader nu ene over mig, saa jeg faar tage imod dit Tilbud; lad os nu holde et stort Gilde og drikke Arveøl efter mine Brødre og dine Frænder». Hun førte nu blide Ord i Munden, men i Hjærtet bar hun de samme Tanker, men han var let at overtale og troede paa hendes Ord, saa venlig som hun talte. Gudrun holdt nu Arvegilde efter sine Brødre og Kong Atle efter sine Mænd, og der var stor Larm og Lystighed. Men Gudrun tænkte paa sine Sorger og pønsede paa at tilføje Kongen stor Skjændsel, og om Aftenen tog hun sine og Kong Atles Sønner, der løb og legede i Hallen; Drengene bleve rædde og spurgte, hvad de skulde. «Spørg ikke derom», sagde hun, «I skal dø begge to». «Du faar gjøre ved dine Børn, hvad du vil», svarede de, «det kan ingen formene dig, men en Skjændsel er det for dig, om du gjør dette». Saa skar hun Halsen over paa dem. Kongen spurgte, hvor hans Sønner var. «Jeg skal sige dig det og glæde dit Hjærte dermed», sagde Gudrun; «stor Sorg voldte du mig, da du dræbte mine Brødre, nu skal du høre, hvad jeg har at melde. Dine Sønner har du mistet, deres Hjærneskaller have I brugt som Drikkekar, og selv har du drukket deres Blod blandet med Vin; deres Hjærter stak jeg paa Spid og stegte, og du spiste dem». «En grum Kvinde er du», sagde Kong Atle, «at du har kunnet myrde dine Sønner

og give mig deres Kjød at spise; stakket Stund lader du gaa hen imellem det onde, du gjør». «Stor Skjændsel stod min Hu til at bringe over dig», sagde Gudrun; «aldrig handler man ilde nok imod en Konge som dig». «Værre har du handlet end det værste, man har hørt», sagde Kong Atle, «og stor Uforstand er der i slig Grumhed; du havde fortjent at brændes paa Baal og først at stenes ihjel, saa skete der dig, hvad du stævner imod». «Det kan du spaa dig selv», svarede hun, «jeg faar en anden Død». Mange vrede Ord skiftede de endnu efter dette. Høgne havde en Søn, der hed Nivlung; han bar stor Avind til Kong Atle og sagde til Gudrun, at han vilde hævne sin Fader. Dette huede hende vel; de lagde Raad op sammen, og hun sagde, at det vilde være saare vel gjort, om han satte det igjennem. Om Kvælden, da Kongen havde drukket, gik han til Sengs, og da han var faldet i Søvn, kom Gudrun og Høgenes Søn derind. Gudrun tog et Sværd og jog det i Brystet paa Kong Atle, og saalunde sveg de ham, hun og Høgenes Søn. Kong Atle vaagnede ved Saaret. «Lidet vilde det nytte at forbinde dette Saar eller gjøre andet derved», sagde han; «hvem gav mig det?» «Nogen Del deri har jeg», sagde Gudrun, «og nogen Høgenes Søn.» «Ikke sømmede det sig for dig at gjøre dette, om du end havde Grund til at bære Had til mig», sagde Kong Atle; «med dine Frænders Vilje blev du gift med mig, og Morgengave har jeg givet dig, tredive gode Riddere og høviske Møer og mange andre Folk; men dog sagde du, at du ikke vilde give dig tilfreds, førend du raadede for de Lande, Kong Budle havde ejet, og din Svigermoder lod du ofte sidde med Graad». «Meget af hvad du siger, er usandt», sagde Gudrun, «og ikke bryder jeg mig om dine Ord. Ofte var jeg umild, men værre gjorde du mig. Tit var her Ustyr og Strid i din Gaard, Frænder og Venner sloges, og alle kivedes ind-

byrdes; et herligere Liv levede jeg med Sigurd, vi fældede Konger og raadede for deres Gods, og gave dem Fred, som bad derom; Høvdinge gik os til Haande, og dem, der vilde det saa, gav vi Magt. Saa mistede jeg ham, og tungt var det at bære Enkenavn, men tungest var det at komme til dig efter at have haft den ypperste Konge til Husbond, og aldrig kom du fra Kamp uden at have trukket det korteste Straa». «Det er ikke sandt», sagde Kong Atle», og ikke baader slig Tale nogen af os, men Uret have vi lidt. Handl nu hæderlig imod mig og lad mit Lig blive stedet til Jorden, som det sømmer sig». «Det skal jeg gjøre», sagde Gudrun, «en anselig Grav skal du faa og en statelig Stenkiste; jeg skal svøbe dig i fagre Ligklæder og i alle Maader sørge vel for dig». Saa døde Atle, men Gudrun gjorde, som hun havde lovet, og derefter stak hun Ild paa Hallen. Da Hirde vaagnede i Skræk, vilde de ikke lade sig indebrænde, de huggede hverandre ned; saalunde kom Kong Atle og hele hans Hird af Dage. Gudrun vilde nu ikke leve længer efter denne Daad, men hendes Tid var ikke kommen endnu. Velsunger og Gjukunger have været de modigste og mægtigste Mænd, efter hvad Folk siger, og saa finder man det ogsaa i alle de gamle Kvad. Disse Stortidender gjorde nu saaledes Ende paa Ufreden imellem dem.

39. Gudrun havde en Datter med Sigurd; hun hed Svanbild og var den fagreste Kvinde, man kunde se; hendes Øjne vare ligesom hendes Faders saa hvasse, at faa dristede sig til at se i dem, og saa meget overgik hun andre Kvinder i Fagerhed, som Solen de andre Himmellys. En Gang gik Gudrun ned til Søen, tog store Sten i sine Arme og sprang ud og vilde drukne sig, men store Bølger bar hende over Søen, og ved deres Hjælp naaede hun frem og kom omsider til Kong Jonakrs Borg. Han var en mægtig Konge, der havde mange Mænd

under sig. Han tog Gudrun til Hustru; deres Børn vare Hamder og Sørle og Erp. Svanhild opfostredes der.

40. Jørmunrek hed en mægtig Konge paa den Tid; Randver hed hans Søn. Kongen kaldte sin Søn til sig og sagde: «Du skal fare i Sendefærd for mig til Kong Jonakr, og med dig min Raadgiver Bikke. Der fostres Svanhild, Sigurd Fovnersbanes Datter, den fagreste Mø jeg véd under Solen; hende vilde jeg helst af alle eje, og til hende skal du bejle for mig». «Min Skyldighed er det, Herre, at fare eders Sendefærd», sagde han; de blev udrustede paa det bedste til Færden, og fór nu, til de kom til Kong Jonakr, hvor de saa' Svanhild, som tyktes dem over al Maade fager. Randver talte til Kongen og sagde: «Kong Jørmunrek byder sig til at blive eders Maag; han har hørt om Svanhild og vil tage hende til sin Hustru, og ikke er det at vente, at hun vil faa nogen mægtigere Husbond end han er». Kongen sagde, at det var et anseligt Tilbud, «han er en saare navnkundig Mand». «Ustadig er Lykken og ikke at lide paa», sagde Gudrun, «let kan den briste»; men da Kongen drev paa, at det skulde være saa, og eftersom det var et saa anseligt Tilbud, blev dette Giftermaal bestemt, og Svanhild gik om Bord med et stateligt Følge og sad i Løftingen hos Kongesønnen. Da sagde Bikke til Randver: «Rimeligere var det, at denne fagre Kvinde var til jer og ikke til saa gammel en Mand». De Ord huede Randver vel, og han talte kjærlig til hende og hun til ham. Da de kom hjem, sagde Bikke til Kongen: «Det bør sig, Herre, at I faar at vide, hvad der er sket, om det end falder vanskeligt at faa det frem; din Søn har sveget dig og vundet Svanhilds fulde Kjærlighed; hun er hans Frille, og ikke bør du lade sligt gaa ustraffet hen». Mange onde Raad havde Bikke før givet Kongen, men dette var dog det værste af dem alle. Kongen lyttede til hans

onde Ord og kunde næppe styre sig for Vrede; han bød dem gribe Randver og klynge ham op i Galgen. Men da Randver blev ført til Galgen, tog han en Høg og plukkede alle Fjerene af den og bød, at de skulde vise hans Fader den. Da Kongen saa' den, sagde han: «Dermed vil han sige mig, at jeg tykkes ham at have mistet min Hæder, som Høgen sine Fjer», og han bød dem tage ham ned af Galgen, men Bikke havde sørget for imens, at han var død. «Ingen har du mere ondt at lønne end Svanhild», sagde Bikke, lad hende dø med Skam», og Kongen svarede: «det Raad ville vi følge». Saa blev hun bundet ved Borgeleddet og Heste jaget løs paa hende; men da hun slog Øjnene op, turde Hestene ikke træde paa hende, og da Bikke saa' det, bød han dem trække en Sæk over Hovedet paa hende; det gjorde de, og saa lod hun Livet.

41. Da Gudrun spurgte Svanhilds Død, sagde hun til sine Sønner: «Hvor kunne I sidde her i Ro og tale Gammensord, medens Jørmunrek har dræbt eders Søster og med Skjændsel ladet hende træde under Hestehove? Ikke ligne I Gunnar og Høgne i Sind, de vilde have hævnnet deres Frænke». «Lidet roste du Gunnar og Høgne, da de sveg Sigurd og rødnede dig med hans Blod», sagde Hamder, «og ond var den Hævn, du tog for dine Brødre, da du dræbte dine Sønner. Men vel kunne vi fælde Kong Jørmunrek, og ikke ville vi lade os laste for Fejghed, saa haardt som du ægger os». Gudrun gik leende ud og satte Drikke frem for dem i store Bægere, og saa søgte hun store og gode Brynjer og andre Hærklæder ud til dem. Da sagde Hamder: «Nu skilles vi for sidste Gang; Tidender skal du spørge, og saa kan du holde Arveøl efter os og Svanhild». Saa fór de bort, men Gudrun gik sorgfuld til Fruerstuen og sagde: «Trende Mænd var jeg gift med, først med Sigurd Fovnersbane, ham sveg de, og det var min tungeste Sorg; saa blev jeg gift med Kong

Atle, men saa fuldt var mit Hjærte af Had til ham, at jeg dræbte vore Sønner i min Kvide; saa kastede jeg mig i Søen, men Bølgerne løftede mig og bar mig til Land, og saa blev jeg denne Konges Viv. Svanhild giftede jeg bort af Landet med meget Gods, og det er mig den bitreste Sorg, at hun blev traadt ihjel af Hestenes Hove; grummest var det mig, at Gunnar blev lagt i Ormegaarden, haardest, at de skar Hjærtet ud af Høgne. Bedst var det, om Sigurd kunde komme og jeg kunde fare herfra med ham, jeg har nu hverken Søn eller Datter til at trøste mig. Kom nu i Hu, Sigurd, hvad du lovede, da du blev min Husbond, at du vilde komme til mig fra Hel og hente mig». Og saalunde endte hendes Klager.

42. Det er nu at melde om Gudruns Sønner, at deres Moder havde lavet deres Hærklæder saa, at Jærn ikke bed paa dem, men Sten og andre store Ting bad hun dem vogte sig for, thi det vilde blive dem til Mên, om de ikke gjorde det», sagde hun. Da de vare komne paa Vej, traf de deres Broder Erp og spurgte, hvad Hjælp han vilde yde dem. Han sagde, at han vilde hjælpe dem «som Haand hjælper Haand eller Fod Fod». Det, tyktes dem, var for intet at regne, og saa slog de ham ihjel. Da de vare komne lidt længere frem, snublede Hamder og greb for sig med Haanden. «Der var dog noget i, hvad Erp sagde; falden var jeg nu, om jeg ikke havde støttet mig paa Haanden», sagde han. Lidt efter snublede Sørle og gled ud med den ene Fod, men fik atter Fodfæste og sagde: «Falden var jeg nu, hvis jeg ikke havde støttet paa begge Fødder», og nu tyktes det dem ilde, at de havde dræbt Erp. De fór nu, til de kom til Kong Jørmunrek, gik frem for ham og hug strax til; Hamder hug begge Armene af ham og Sørle begge Benene. «Nu havde Hovedet ogsaa været borte», sagde Hamder, «om vor Broder Erp

havde levet og vi ikke havde slaaet ham ihjel paa Vejen; det indsaa vi for sent», som kvædet er:

Hovedløs var han,
 havde vi Erp,
 vor bolde Broder,
 som blindt vi vog.

Nu gik Kongens Mænd løs paa dem, men de værgede sig vel og mandig og gav mangan Mand Saar og Bane. Jærn bed ikke paa dem, men saa kom der en høj, gammel Mand med ét Øje; han sagde: «Raadløse Mænd ere I, siden I ikke kan faa raadet disse Mænd Bane». «Giv os Raad da, om du kan», sagde de. »I skulle stene dem ihjel», sagde han; det gjorde de; Stenene fløj imod dem fra alle Kanter, og det blev deres Bane.

43. Hejmer i Hlymdalene spurgte nu disse Tidender, at Sigurd og Brynhild var døde; deres Datter Asløg, Hejmers Fosterdatter, var da tre Vintre gammel. Han skjønnede, at der vilde blive ledt efter Pigebarnet, at hun kunde blive dræbt og Ætten lagt øde. Ogsaa laa Sorgen over hans Fosterdatter Brynhild saa tungt paa ham, at han hverken brød sig om sit Rige eller sit Gods, og da han nu saa', at han ikke kunde holde Pigebarnet skjult der, lod han lave en Harpe, saa stor, at Asløg kunde ligge i den og mange Klenodier af Guld og Sølv tillige, og saa gik han bort, vide om Land og kom omsider hid til de nordlige Lande. Saa kunstfærdig var hans Harpe lavet, at han kunde skille den ad og sætte den sammen igjen, og om Dagen, naar han var fjernt fra Bygderne og nær ved Elveløb, tog han Harpen fra hinanden og toede Barnet. Vinløg gav han hende at spise, og den Væxt er saa beskaffen, at man kan leve længe uden anden Føde. Naar Pigen græd, slog han Harpen, og saa tav hun, thi Hejmer var vel øvet i de Idrætter, der vare brugelige i de

Tider; mange kostelige Klæder og meget Guld havde han hos hende i Harpen. Han fór nu, til han kom op i Norge til en liden Gaard paa Spangarejd; der boede en Bonde, som hed Aage; Grima hed hans Kone, og flere end de to var der ikke. Bonden var gaaet til Skovs den Dag, men Konen var hjemme. Hun hilser paa Hejmer og spørger, hvad Slags Folk han er af. Han sagde, at han var en Stavkarl og bad hende om Husly. Hun svarede, at der kom ikke saa mange, at hun jo nok kunde tage imod ham, om han trængte til at være der. Da der var ledet en Stund, sagde han, at det bedste, hun kunde gjøre for ham, var at tænde en Ild op, han kunde varme sig ved, og saa vise ham, hvor han skulde sove. Da Kærtingen havde tændt Ilden, satte han Harpen op i Sædet ved Siden af sig. Kærtingen var overmaade snaksom, og jævnlig skottede hun til Harpen, thi der stak nogle Frynser af et kosteligt Klædebon ud af den, og da han varmede sig ved Ilden, saa' hun en prægtig Guldring glimte frem under de Laser, han havde paa, thi han var usselt klædt. Da han syntes, han havde varmet sig nok, fik han Nadver, og saa bad han hende vise ham, hvor han skulde sove om Natten. Hun sagde, at han vilde have det bedre udenfor Stuen end der inde, «thi min Bønde og jeg plejer gjerne at snakke meget sammen, naar han kommer hjem». Han sagde, at det fik hun raade for, og saa gik de ud, og han tog Harpen med sig. Kærtingen fulgte ham ind i en Kornlade, og sagde, at der fik han indrette sig, hun tænkte nok, han vil de sove godt der. Saa gik hun fra ham og syslede med hvad Arbejde hun havde at gjøre, men han lagde sig til at sove. Da det led ud paa Aftenen, kom Manden hjem; Konen havde kun faaet lidet udrettet, og han var mædig og vranten over, at alt var ugjort, hvad hun skulde have gjort. Der var stor Forskjel paa deres Lykke, sagde han, han maatte hver Dag arbejde mere,

end han kunde overkomme, men hun vilde ikke tage sig noget for, der duede. «Vær nu ikke vred, Mand», sagde hun, «kan hænde, at du nu i et Øjeblik kan faa udrettet saa meget, at vi har Velstand nok for hele Livet». «Hvad er det?» sagde han. «Her er kommen en Mand til Huse», sagde hun, «og jeg mener, at han har overmaade meget Gods med sig. Han ser ud til at have været en stor Kæmpe, men nu er han en gammel Mand og derhos mat og mødig; det tykkes mig, jeg aldrig har set Mage til Karl, men nu tror jeg dog, han baade er træt og søvnic». «Ikke tykkes det mig raadeligt at svige de faa Folk, der komme hid», sagde han. «Du bliver heller aldrig andet end en Smaamand», sagde hun, «saa ræd som du er for Alting; nu kan du vælge et af to: enten slaar du ham ihjel, eller ogsaa tager jeg ham til Mand, og saa jager vi dig bort. Jeg kunde sige dig, hvad han sagde til mig i Aften, men det vilde kun hue dig ilde; han gjorde, hvad han kunde, for at forlokke mig, og det er vist, at vil du ikke gjøre, hvad jeg vil have, saa tager jeg ham til Mand og jager dig bort eller slaar dig ihjel». Og saasom det var Kærtingen, der stod for Styret, og hun blev ved at snakke for ham, gav han omsider efter for hendes Æggen, tog sin Øxe og hvæssede den, og da han var færdig, fulgte Kærtingen ham hen til hvor Hejmer laa og sov, og de hørte ham snørke stærkt. Kærtingen sagde, at han skulde hugge til det bedste han kunde, og saa skynde sig derfra, «thi du kan ikke udholde hans Raab og Skrigen, hvis han faar fat i dig». Hun tog Harpen og løb bort med den, og Manden gik frem, til hvor Hejmer laa, og hug ham et stort Saar. Øxen slap fra ham, og han løb derfra det fortteste han kunde. Hejmer vaagnede ved Hugget, men det var nok til at give ham Bane. Saa stort Gny siger man han gjorde i sin Døds-kamp, at Bjælkerne, som bar Huset, brast; hele Huset faldt ned, og der blev et stort

Jordskjælv; saalunde endte han sit Liv. Nu kom Manden hen til Konen og sagde, at han havde slaæet ham ihjel, «men en Stund vidste jeg ikke, hvorledes det skulde gaa, thi han var over al Maade anselig at se til, men nu tænker jeg dog, han er hos Hel». Kærlingen sagde, han skulde have Tak for sin Daad, «og nu tænker jeg, vi er rige nok; nu skal vi se, om jeg har spaaet sandt eller ej». De tændte Ild, og Kærlingen tog Harpen og vilde lukke den op, men hun kunde ikke paa anden Maade end ved at bryde den i Stykker, thi hun var ikke hændig nok. Da hun fik den op, saa' hun et Pigebarn, hvis Lige hun aldrig syntes hun havde set, og meget Gods var der ogsaa. «Det gaar nu som saa tit», sagde Manden, «at det lønner sig slet at svige den, der lider paa En; nu har vi faaet et Barn at sørge for». «Det blev ikke, som jeg havde ventet», sagde Kærlingen, «men det er ikke værd at give hinanden onde Ord for det». Hun spurgte Pigebarnet, hvad Æt hun var af, men hun svarede ikke, thi hun havde ikke lært at tale. «Det er gaaet, som jeg anede», sagde Manden, «at vi vilde komme daarlig derfra; en stor Udaad har vi øvet, og hvad skal vi nu gjøre med dette Barn?» «Det er let at vide», sagde Kærlingen, «hun skal hedde Kraaka efter min Moder». «Og hvad skal vi gjøre med hende?» sagde Manden. «Det véd jeg Raad for», sagde Kærlingen, «vi skal give hende ud for vor Datter og opfostre hende». «Det vil ingen tro», sagde Manden, «dertil er det Barn altfor tækkeligt; vi ere stygge begge to, og ingen vil finde det rimeligt, at vi have saa fagert et Barn, saa grimme, som vi ere». «Du véd jo ikke», sagde Kærlingen, «om jeg ikke kan finde paa Raad, saa det ikke ser saa urimeligt ud endda. Jeg vil rage Haaret af hende og gnide hende ind med Tjære og andet, saa det skal være noget, før der kommer Haar igjen; hun skal gaa med en sid Hat paa og have daarlige Klæder, saa

kommer hun nok til at ligne os. Ogsaa kan det jo hælde, at Folk tænker, jeg har været meget fager i mine unge Dage, og saa vil vi lade hende gjøre det værste Arbejde». Baade Manden og Kærlingen mente, at hun ikke kunde tale, thi hun svarede dem aldrig. De gjorde nu, som Kærlingen havde raadet, og Pigebarnet voxede op i stor Fattigdom.

Fortælling om Norne-Gest.

1. Det var en Nat, at Kong Olav Trygvæssøn laa vaagen i sin Seng og bad, men alle andre Folk i Herberget sov, da saa' Kongen en Alf eller Aand komme ind igjennem den lukkede Dør. Han gik frem for hver Mands Seng, som sov der, og omsider kom han til den Mand, som laa yderst, der standsede han og sagde: «Det var en umaadelig stærk Laas, her er sat for tomt Hus, og ikke er Kongen saa vís, som de sige, der kalde ham den viseste af alle Mænd, siden han sover nu». Saa forsvandt han igjen igjennem den lukkede Dør. Men tidlig om Morgen sendte Kongen sin Skosvend hen for at faa at vide, hvem der var kommen. Svenden kom tilbage og sagde, at der var kommen en stor Mand, som ingen kjendte. «Gaa og sig, han skal komme til mig», sagde Kongen. Svenden gjorde saa, og Manden kom for Kongen og hilsede ham høvisk. Kongen spurgte, hvad han hed, og han sagde, han hed Gest. «Hvem er du en Søn af?» spurgte Kongen. «Tord hed min Fader», svarede Manden, «og Tinghusbider kaldte de ham; han var dansk af Æt og boede paa den Gaard Grønning i Danmark». «Du ser ud til at være en dygtig Mand», sagde Kongen. Gest var djærv i sin Tale, større af Væxt end de fleste andre og stærk, skjønt han var noget til Aars. Han bad Kongen, om han maatte blive der en Stund. «Er du Kristen?» sagde Kongen. Gest sagde, at han var primsignet, men ikke

døbt. Kongen sagde, at han maatte gjerne være ved Hirden, «men stakket Stund faar du være her udøbt». Det var det, Alfen mente med sine Ord om Laasen, at Gest gjorde Korsets Tegn for sig om Kvælden som de andre Mænd, skjønt han i Virkeligheden var Hedning. «Kan du nogen Idræt?» sagde Kongen. Han svarede, at han kunde lege paa Harpe og fortælle Sagaer, saa det tyktes Gammen at høre derpaa. «Ilde handler Kong Svend i at lade udøbte Mænd fare fra sit Rige imellem Landene», sagde Kongen. «Ikke skal det lægges Dankongen til Last», sagde Gest, «thi jeg fór fra Danmark længe før end Kejser Otto lod brænde Danevirke og tvang Kong Harald Gorms-søn og Haakon Blotjarl til at tage ved Kristendommen». Kongen spurgte Gest om mangt og meget, og det meste svarede han forstandig paa. Det var i Kong Olavs tredje Kongsaar, at denne Gest kom til ham; det var i det samme Aar, at de Mænd kom til Kongen, som hed Grim og vare sendte af Gudmund paa Glasesvold; de bragte Kongen to Horn, som Gudmund gav ham, og som de ogsaa kaldte Grim, og endnu flere Ærinder havde de til Kong Olav, som siden skal fortælles. Nu er at melde, at Gest blev hos Kongen; han blev vist til Sæde yderst paa Gjestebænken. Han var en Mand af gode og høviske Sæder.

2. Lidt før Jul kom Ulv den røde og hans Flok hjem; han havde været ude i Kongens Ærinder om Sommeren, og om Høsten havde han været sat til at vogte Landet i Vigen mod de Danskes Anfald, men i den strængeste Vinter plejede han gjerne at være hos Kong Olav. Ulv havde mange gode Klenodier at bringe Kongen, som han havde vundet om Sommeren, og blandt dem den Ring, som hed Hnitud, fordi den var nittet sammen af syv Stykker; hvert Stykke havde sin Farve, og den var af meget bedre Guld end andre Ringe. Ulv havde faaet

denne Ring af en Bonde, som hed Lodmund, men fordem havde den tilhørt Kong Halv, som Halvkæmperne føre Navn efter, og de havde faaet den, da de tvang Kong Halvdan Ylving til at give dem sit Gods; til Gjengjæld havde Lodmund bedet Ulv om at værge Gaarden for ham med Kong Olavs Bistand, og det havde han lovet ham. Kongen holdt nu sin Jul gjævt og stateligt; han var i Trondhjem den Gang. Ottende Dag Jul gav Ulv hin røde ham Ringen Hnitud; Kongen takkede ham for Gaven og for al den tro Tjeneste, han altid ydede ham. Ringen gik nu omkring imellem Mændene i Herberget, hvor de sad og drak, thi den Gang var der endnu ikke byggede Haller i Norge; den ene viste den anden den, og aldrig tyktes de at have set saa godt Guld, som der var i den. Omsider kom den til Gjæstebænken og da ogsaa til den ukjendte Gjæst. Han saa' paa den og gav den saa fra sig tværs over den Haand, han holdt Drikkekarret i; han lod sig ikke mærke med, om han syntes om den eller ej, og sagde Ingenting om den, men blev ved at tale Gammensord med de andre ligesom før. Saa spurgte en af Herbergs-Svendene, som skjænkede ved Gjæsternes Bænk, om de syntes godt om Ringen. «Saare vel huer den os alle», sagde de, «undtagen den nye Gjæst, ham er der ikke noget at mærke paa, og rimeligt er det, at han ikke har Forstand paa sligt, siden han ikke ænsere den». Herbergs-Svendene gik frem for Kongen og sagde ham, hvad Gjæsterne havde sagt, og hvor lidt den nye Gjæst ænsede Kongens Klenodie. «Denne nye Gjæst véd maaske mere, end I tro», sagde Kongen, «og i Morgen skal han komme til mig og fortælle mig en Saga, thi det, mener han, han kan». Gjæsterne for Enden af Bænken talte nu videre med den nye Gjæst, og spurgte ham, hvor han havde set saa god en Ring eller en, der var bedre. «Siden det tykkes jer underligt, at jeg Ingenting sagde om den», sagde han, «saa skal I vide, at

jeg visselig har set Guld, som i ingen Maade staar tilbage for dette, men vilde tykkes alle bedre». Kongsmændene lo meget af dette og sagde: «Det ser ud til at ville blive gode Løjer; nu faar du slaa til Væds med os om, at du har set lige saa godt Guld før og kan faa os til at sande det; vi sætte syv Mark gangbart Sølv ind derpaa, sæt du Kniv og Bælte derimod, og saa skal Kongen dømme, hvem der har vundet». «Ikke skal det være saa», sagde Gest, «at I baade have eders Løjer med mig, og jeg ikke tager jer paa Ordet. Visselig skal vi nu vædde herom og sætte ind derpaa saa meget, som I have sagt, og Kongen skal dømme, hvem der har Ret». Saa talte de ikke mere om dette, og sent om Kvælden tog Gest sin Harpe og slog den vel og længe, saa det tyktes alle en Lyst at høre; bedst slog han Gunnars-Slag, og tilsidst slog han det gamle Kvad om Gudruns List, det havde ingen der hørt før. Saa lagde Folk sig til at sove, og alt var nu roligt mellem Gjæsterne.

Tidlig om Morgenens stod Kongen op og gik at høre Messe med sine Mænd. Da Messen var til Ende, gik han til Bords med Hirden, og da han havde sat sig i Højsædet, traadte Gjæsterne frem for ham, og iblandt dem den nye Gæst. De sagde Kongen deres Væddemaal og alt, hvad der var blevet talt imellem dem. «Lidet huer eders Væddemaal mig, og at I vove eders Penge paa sligt», sagde Kongen; «jeg tænker, I har haft noget i Hovedet, og raadeligst tykkes det mig, at I slaa en Streg over det, især om Gest helst vil have det saa». «Nej», sagde Gest, «jeg vil, at alt, hvad vi have aftalt herom, skal staa ved Magt». Kongen sagde, at saa skulde det være saa, «og det bæres mig for, jeg kan se paa dig, Gest, at mine Mænd ville trække det korteste Straa i denne Sag og ikke du, men det skal nu snart vise sig». Saa gik de alle tilbage paa deres Pladser og satte sig til at drikke, saa

længe de havde Lyst. Da Bordene vare tagne bort, lod Kongen Gest kalde for sig og sagde: «Nu skal du komme frem med Guldets, om du har noget, at jeg kan dømme jer imellem, hvem der har vundet Væddemaal». «Det er der intet i Vejen for», sagde Gest, tog saa til den Pengepung, han havde hos sig, tog et Knytteklæde op af den, løste det op og rakte Kongen det. Kongen saa', at det var et Stykke af en Sadelring, og at det var saare godt Guld; han bød, at de skulde bringe Ringen Hnitud, at de kunde se, om den var af fagrere Guld end Ringstumpen. De gjorde saa, og da Kongen havde sammenlignet dem, sagde han: «Visselig tykkes det Guld, Gest har bragt, mig at være det bedste, og det vil flere synes, naar de faa det at se». Andre sandede dette med Kongen, og saa dømte han da, at Gest skulde have de syv Mark Sølv, de havde væddet om. De andre Gjæster fandt, at de havde narret sig selv denne Gang, men Gest sagde: «Behold I selv jert Sølv, jeg trænger ikke dertil, men væd ikke tiere med Folk, I ikke kjender, thi I kan aldrig vide, hvem I har for jer, kan hænde det er en Mand, der har sét og hørt adskilligt; men jeg takker Kongen for den Dom, han har fældet imellem os». «Nu vil jeg, Gest», sagde Kongen, «at du skal fortælle os, hvor du har faaet det Guld fra, du har». «Jeg gjør det ugjærne», sagde Gest, thi de fleste vil det tykkes utroligt, hvad jeg har at melde». «Dog skal du nu fortælle det», sagde Kongen, «og det passer godt, siden du har lovet at fortælle os din Saga». «Fortæller jeg eder, hvorledes det hænger sammen med Guldets, tænker jeg, at I ogsaa faar Lyst til at høre Resten», sagde Gest. «Det kan vel være», sagde Kongen.

3. «Saa vil jeg da fortælle, at jeg fór sønder til Frankland», sagde Gest; «jeg havde Lyst til at se Sæder og Skik i Kongsgaarde, og ogsaa lokkede det store Ry mig, der gik af Sigurd Sigmundssøns Fagerhed og Manddom.

Jeg har ingen Tidender at melde, førend jeg kom sønder i Frankland til Kong Hjalprek; han havde en stor Hird, og der var paa den Tid Sigurd, Søn af Sigmund Vølsungsen og Hjerdis Ølimes-Datter. Sigmund var falden i Slaget mod Hundingsønnerne, men Hjerdis blev kort efter gift med Alv, Kong Hjalpreks Søn. Der voxede Sigurd op i sin Barndom, og alle Kong Sigmunds Sønner; der var Sinfjætle og Helge, som fældede Kong Hunding og deraf blev kaldt Hundingsbane; de vare alle andre Mænd overlegne i Kraft og Væxt; Haamund hed en tredje, men den ypperste af alle Brødrene var dog Sigurd, og det véd vel de fleste, at Sigurd var den gjæveste og ypperste af alle Hærkonger i den hedenske Tid. Hos Kong Hjalprek var ogsaa Regin, Hrejdmars Søn; han var en overmaade kunstfærdig Mand, Dværg af Væxt, men kløgtig, derhos grum og troldkyndig. Regin lærte Sigurd mangt og meget og elskede ham højt». Saa fortalte Gest om sine Forældre og flere mærkelige Tildragelser, »og da jeg havde været der en liden Stund», sagde han videre, »gav jeg mig i Tjeneste hos Sigurd, og mange andre Mænd tjente ham. Alle elskede ham saare, thi han var baade blid og nedladende og gavmild imod os.

4. Det var en Dag vi kom til Regins Hus med Sigurd; der blev taget vel imod ham, og Regin kvad da denne Vise:

Hid er Sigmunds
 Søn nu kommen,
 den raadsnare Svend
 vor Sal nu gjæster.
 Gammel Mand
 har ej Mod som han,
 Bytte jeg venter
 vinder den Ulv.

Jeg den kjække
 Konning vil fostre,
 Yngves Ætling
 til os er kommen;
 vældigst Drot
 han vorder paa Jord,
 vide om Land
 hans Lov skal spørges.

Sigurd var nu for det meste hos Regin, som fortalte ham meget om Fovner, hvorlunde han laa paa Gnitaheden i en Orms Skikkelse, sælsom stor af Væxt. Regin smeddede Sigurd Sværdet Gram, som var saa hvast, at naar han holdt det i Rinen og lod en Ulldot drive med Strømmen, skar det Ulden igjennem som Vand, og siden kløvede Sigurd Regins Ambolt med det. Regin æggede Sigurd til at dræbe hans Broder Fovner. Sigurd kvad da denne Vise:

Højt ville le
 de Hundingssønner,
 som ødte Livet
 for Ølime Konning,
 om nu min Hu
 heller staar til
 fagre Ringe
 end Fader at hævne.

Saa rustede Sigurd sig til at fare i Hærfærd mod Hundingssønnerne, og Kong Hjalprek gav ham mange Folk og nogle Hærskibe dertil. Med Sigurd fulgte hans Broder Haamund og Regin Dværg; jeg var ogsaa med, og de kaldte mig Norne-Gest. Jeg var bleven kjendt med Kong Hjalprek, da han var i Danmark hos Sigmund Vølsungssøn. Da var Sigmund gift med Borghild i Braalund, men det blev Enden paa det Ægteskab, at Borghild

dræbte Sigmunds Søn Sinfjætle med Edder. Siden blev Sigmund gift sønder i Frankland med Hjørdis, Datter af Kong Ølime, som Hundingssønnerne dræbte, saa at Sigurd havde at tage Hævn baade for sin Fader og sin Morfader. Helge Hundingsbane var Sigmunds Søn og Broder til Sigurd, som siden blev kaldet Fovnersbane. Helge havde dræbt Kong Hunding og tre af hans Sønner, Ejulv, Hjørvard og Herrud, men tre af Brødrene, Lyngve, Alv og Heming slap derfra. De vare de berømmeligste Mænd i alle Maader, og ypperst iblandt dem var Lyngve. De vare saare troldkyndige og havde kuet mange Smaakonger under sig og dræbt mange Mænd og brændt mange Borge, og øvede Hærværk vidt og bredt i Spanieland og Frankland; dengang var Kejserriget ikke naaet hid nordpaa over Fjældene. Hundingssønnerne havde lagt det Rige i Frankland, som tilhørte Sigurd, under sig, og de havde saare talrigt Mandskab.

5. Nu er at melde, at Sigurd rustede sig til Slag med Hundingssønnerne; han havde meget Mandskab og vel væbnet. Regin havde meget at sige over Hæren med sine Raad; han havde et Sværd, som hed Ridil, og som han selv havde smeddet. Sigurd bad ham laane sig dette Sværd, Regin gav ham det, og saa fik jeg det at bære. Regin bad Sigurd dræbe Fovner, naar han kom tilbage fra denne Færd, og det lovede han. Saa sejlede vi sønder langs Landet, da kom der et stort Uvejr over os, og det troede de fleste, at det var Hundingssønnerne, som voldte det med deres Trolddomskunster. Da vi sejlede noget nærmere til Land, saa' vi en Mand paa et Næs, der skjød frem fra Klipperne; han havde en grøn Kappe paa og blaa Broge, Sko, der vare knappede højt op om Benene, i Haanden havde han en Gren med Blade paa. Denne Mand kvad til os:

Hvem rider her
 Rævils Heste
 over brusende Hav,
 paa de høje Vover?
 Søen sprøjter
 paa Snekkernes Sejl,
 ej kan I staa jer
 mod Stormen, Kæmper.

Regin svarede og kvad:

Sigurd det er,
 som paa Søen færdes,
 Bør har vi faaet,
 saa Bane vi vente.
 Braadsøer bratte
 brydes mod Stavn,
 Havhestene springe;
 hvem spørger derom?

Manden i Kappen kvad:

Hnikar jeg hed,
 da Hugin jeg glæded,
 du unge Vølsung,
 og vejed Valen.
 Nu kan du kalde
 Karlen paa Bjærget
 Feng eller Fjølner,
 jeg følger med.

Saa lagde vi til Land, og Stormen stilnede da strax af; Sigurd bød Manden gaa om Bord; han gjorde saa, og vi fik den bedste Bør. Manden satte sig ved Sigurds Fødder og var meget djærv i sin Tale; han spurgte Sigurd, om han vilde have nogle Raad af ham; det vilde Sigurd

gjærne; han tænkte, han maatte kunne give gode Raad,
sagde han, om han vilde nogen vel. Sigurd kvad:

Sig mig Hnikar,
siden du véd
Varsler for Vel og for Ve,
de bedste Varsler,
du véd at nævne,
naar Sværd skal svinges i Strid.

Hnikar kvad:

Mange Varsler,
om Mænd det vidste,
er gode, naar Sværd skal svinges.
Sæl er den Mand,
hvem den sorte Ravn
følger, naar han farer i Kamp.

Det er det andet,
naar ud du gaar
og færdig er til at fare,
om du faar se
sammen paa Tun
tvende modige Mænd,

Det er det tredje,
om tude du hører
Ulv under Askens Grene.
Over Fjenders Flok
fanger du Sejr,
om foran du fare dem ser.

Ingen i Kamp
sit Aasyn vende
mod Maanens Søster,
naar sent hun skinner.

De fange Sejr,
 som vel kunne se
 Sværdleg at øve
 og svinefylke.

Fare det varsler,
 om paa Fod du snubler,
 naar du stævner til standende Strid;
 falske Diser
 dig følge paa Vej
 og ville dig saaret se.

Kæmmet og toet
 skal klog Mand være,
 og mæt alt i aarle Morgen,
 thi ingen véd
 hvor ved Aften han er,
 ilde er det at ile.

Saa sejlede vi sønden for Holsetaland og østen for Frisland og lagde til Land der. Hundings Sønner spurgte strax, at vi vare komne, og samlede Hær imod os og fik snart mange Mænd, og da vi mødtes, blev der en haard Dyst. Lyngve var fremmerst blandt Brødrene, men alle gik de drabelig frem; Sigurd gik saa haardt frem, at alle veg til Side for ham, thi Sværdet Gram bed hvast, og ikke gjordes det nødigt at ægge Sigurd. Da han og Lyngve mødtes, skiftede de mange Hug og sloges drabelig, og Slaget holdt op imens, thi alle stod og saa' paa den Tve-kamp, og længe varede det, før nogen af dem fik baaret Vaaben paa den anden, saa øvede vare de i at bruge deres Sværd. Siden trængte Lyngves Brødre vældig frem og fældede mange, men somme flyede, men saa gik Haamund, Sigurds Broder, og jeg imod dem, og der blev da atter en haard Dyst. Men mellem Sigurd og Lyngve endte det

saa, at Sigurd tog Lyngve til Fange, og han blev sat i Jærn, og da han saa kom os til Hjælp, kom der snart en anden Gang i det; Hundings Søner og alle deres Mænd faldt; da var Natten begyndt at falde paa. Men da det blev Morgen, var Hnikar forsvunden, og han saas ikke siden, og det mener alle, at det har været Odin. Der blev nu talt om, hvilken Død Lyngve skulde lide; Regin gav det Raad, at der skulde ristes Blodørn paa hans Ryg, og det skete. Regin fik sit Sværd af mig, og med det ristede han Ryggen op paa Lyngve, skar Ribbenene fra og tog Lungerne ud, og saalunde døde Lyngve med megen Manddom. Da kvad Regin:

Risted paa Ryg vi
 med røde Vunder
 Sigmunds Bane
 blodig Ørn;
 ingen ædlere
 Ætling af Konger
 har rødnet Sværd
 og gjort Ravne glade.

De gjorde stort Bytte der, meget Gods, baade Klæder og Vaaben, og Sigurds Mænd fik det altsammen, thi selv vilde han intet have. Siden vog Sigurd Fovner og ligesaa Regin, fordi han vilde svige ham; saa tog han Fovners Guld og red bort dermed, og siden blev han kaldet Fovnersbane. Han red op paa Hindefjæld, hvor han traf Brynhild, og gik det saa imellem dem, som der meldes i Sigurds Saga.

6. Saa tog Sigurd Gudrun Gjukesdatter til Viv og var en Tid hos sine Maage Gjukungerne. Jeg var snart hos Sigurd og snart nord i Danmark, og hos Sigurd var jeg, den Gang Sigurd Ring sendte sine Maage Gandalvs

Sønner til Gjukungerne Gunnar og Høgne og krævede af dem, at de skulde skatte til ham, eller han vilde komme over dem med sin Hær, men de svarede, at de vilde værge deres Land. Da haslede Gandalvs sønnerne Gjukungerne Vold ved Landegrænsen og fór saa hjem, men Gjukungerne bad Sigurd fare i Kampen med dem, og det gjorde han; da var jeg ogsaa med Sigurd. Vi sejlede nord til Holsetaland og landede paa det Sted, som heder Jærnmøde, og kort fra Havnen var der rejst Hasselstænger, hvor Slaget skulde staa. Vi saa mange Skibe komme sejlende nordfra, det var Gandalvs Sønner, der raadede for dem, og nu gik begge Hære i Land. Sigurd Ring var ikke med der, thi han maatte værge sit Land Svitjod mod Kurer og Kvæner, som hærjede det. Sigurd var den Gang meget gammel. Hærene stødte nu sammen, og der blev et stort Slag med meget Mandefald. Gandalvs sønnerne gik drabelig frem, thi de vare større og stærkere end andre Mænd; i deres Hær saas ogsaa en stor og stærk Mand, der slog til Mænd og Heste, saa at ingen kunde staa for ham, og ligere var han en Jætte end et Menneske. Kong Gunnar bad Sigurd gaa imod dette Utske, ellers gik det aldrig godt, sagde han. Sigurd stævnedes da imod denne Kæmpe, og nogle Mænd fulgte ham, men det var de færreste, der havde Lyst dertil. Vi naaede da snart hen til ham, og Sigurd spurgte, hvad han hed og hvor han var fra. Han sagde, at han hed Starkad Storværksøn og var nord fra, fra Fenring i Norge. Sigurd sagde, at han havde hørt tale om ham og mest ondt, «og ikke skulle slige Mænd spares til Fortræd for andre». «Hvem er du, som laster mig saa svært?» sagde Starkad. Sigurd sagde ham sit Navn. «Er det dig, der kaldes Fovnersbane?» sagde Starkad. Sigurd sagde ja, og saa vilde Starkad fly, men Sigurd satte efter ham, svang Sværdet Gram og knuste Tandgærdet for ham med Hjaltet, saa

at to Kindtænder faldt ud og han var skamslaet, og saa bød han den Hund se at komme derfra. Starkad flyede, men jeg tog den ene Kindtand, og nu hænger den i en Klokkestræng i Lund i Danmark; den vejer sex Øre, og Folk tykkes, at den er mærkelig at se. Da Starkad var borte, flyede Gandalvs Sønner, og vi gjorde stort Bytte. Saa vendte Kongerne hjem til deres Riger og sad nu der i Ro. Kort efter hørte vi om Starkads Niddingsværk, hvorlunde han dræbte Kong Aarmod i Badet.

7. En Dag, da Sigurd Fovnersbane red til et Stævne, kom han i en Bløde, men Hesten Grane sprang strax op, og bar den sig da saa, at Brystgjorden brast og Ringen faldt af; men da jeg saa', hvor den laa og skinnede i Leret, tog jeg den op og bragte Sigurd den; han gav mig den, og det er det samme Guld, I nys have set. Sigurd sprang af Hesten, og jeg striglede den og toede Leret af den, og saa tog jeg en Lok af dens Hale til Vidnesbyrd om, hvor stor den Hest var». Gest viste dem Lokken, og den var syv Alen lang. «Stor Gammen tykkes det mig at høre din Saga», sagde Kong Olav, og alle roste de hans Frasagn og hans Raskhed. Kongen vilde, at han skulde fortælle meget mere, om hvad han havde set og oplevet, og Gest fortalte dem mange lystelige Ting lige til Aften. Saa gik Folk til Ro; men næste Morgen lod Kongen Gest kalde og vilde tale med ham igjen. «Jeg kan ikke ret faa Rede paa det med din Alder», sagde han, «hvad Rimelighed der kan være for, at du er saa gammel, at du har været med ved disse Tidender. Du faar fortælle os en anden Saga, at vi kunne blive endnu klogere paa disse Tildragelser». «Jeg vidste forud», sagde Gest, «at naar jeg fortalte, hvorlunde det havde sig med Guldet, vilde I høre én Saga til». «Ja vist maa du fortælle», sagde Kongen.

8. «Det er da videre at melde», sagde Gest, «at

jeg fór nord til Danmark og tog Arv efter min Fader, som snart døde; kort efter spurgte jeg Kong Sigurds og Gjukungernes Død, og det tyktes mig store Tidender». «Hvorlunde fik Sigurd Bane?» sagde Kongen. «Det sige de fleste», sagde Gest, «at Guttorm Gjukessøn jog sit Sværd igjennem ham, mens han sov hos Gudrun, men Tyskerne sige, at han blev dræbt ude i Skoven, og i Gudrunskvadet hedder det, at Sigurd og Gjukungerne red til Tings, og saa dræbte de ham; men derom ere alle enige, at de kom over ham, som han laa og intet ondt anede, og skammelig sveg ham». «Hvorlunde teede Brynhild sig?» spurgte en af Hirdmændene. «Brynhild dræbte syv af sine Trælle og fem Terner», sagde Gest, «gjennemborede sig med Sværd og bad dem age hende og hendes døde Mænd og Kvinder til Baalet og brænde dem, og det skete saa, at der blev rejst et Baal for hende og et for Sigurd, og han blev brændt først. Brynhild blev kjørt derhen i en Karm, som var tjældet med Gudvæv og Purpur, og alt straaledede af Guld, og saa blev hun brændt». «Er det sandt», spurgte de, «at Brynhild kvad, efter at hun var død, da hun blev kjørt til Baalet?» Gest sagde, at det var sandt. De bad ham kvæde det Kvad for dem, om han kunde det. Da sagde Gest: «Da Brynhild agede paa Helvejen til Baalet, kom hun forbi nogle Fjælde, hvor der boede en Gyge. Hun stod udenfor, sort af Aasyn og med en Skindkjortel paa; i Haanden havde hun en brændende Gren; hun sagde: «Denne vil jeg lægge til dit Baal Brynhild! men bedre var det, om du var bleven levende brændt for din Udaad, at du lod Sigurd Fovnersbane dræbe, saa ypperlig en Mand; tit ydede jeg ham min Hjælp, og derfor skal jeg kvæde saadanne Vredesord over dig, at du skal tykkes alle dem en led Kvinde, der høre sligt om dig». Saa kvad Gygen og Brynhild til hinanden. Først kvad Gygen:

Ej du Brynhild,
 Budles Datter,
 gennem min stensatte
 Gaard skal age;
 bedre det var,
 om du Væven slog,
 end at du her
 til Huse kommer.

Hvad volder, at hid
 du fra Valland fór?
 rastløse Kvinde,
 jeg kjender dig vel!
 véd, du gav Ulve,
 om vide dig lyster,
 ménblandet Blod
 af Mænd at drikke.

Brynhild kvad:

Ej med Føje,
 du Fjældets Brud,
 laster du mig,
 for jeg laa i Viking;
 bedst af os to
 vil Brynhild tykkes,
 hvor Folk kan se,
 hvad i Sind os bor.

Gygen kvad:

Du blev Brynhild,
 Budles Datter,
 født til at volde
 den værste Daad.

Gjukes Børn
 du Bane raadød,
 lagde øde
 de Ødlingers Hjem.

Brynhild kvad:

Sandheden vil jeg
 sige dig nu,
 lumske Kvind,
 om vide dig lyster,
 hvorlunde de sveg mig
 de Sønner af Gjuke,
 villed min Elskov,
 saa Eden jeg brød.

I Harm og Kvide
 den hugprude Drot
 bød mig bygge
 og bo under Egen.
 Tolv Vintre jeg var,
 om vide dig lyster,
 da Eder jeg svor
 den unge Konning.

I Godtjod vog jeg
 den gamle Drot,
 til Hel jeg brat
 Hjælmgunnar sendte;
 Sejr gav jeg Ødes
 unge Broder,
 gjorde mig Odin
 gram i Hu.

I Skatelund han
 med Skjolde mig stænged,

røde og hvide,
 Rand stod ved Rand;
 den kun, han bød,
 skulde bryde min Søvn,
 som aldrig i Verden
 vidste af Frygt.

Lod om min Sal han,
 mod Sønder den vendte,
 Veddets Hund
 mod Himlen springe.
 Én kun han bød
 gennem Baalet ride,
 ham, som fór med
 Fovners Leje.

Paa Grane red
 den gavmilde Drot
 til min Fosterfaders
 fagre Haller,
 bedre end alle
 bolde han tyktes,
 den Daners Viking
 i Drottens Hird.

Sammen sov vi
 paa samme Leje,
 som havde vi fælles
 Fader og Moder;
 vi sov i otte
 samfulde Nætter
 uden at lægge
 Arm om hinanden,

Lasted mig Gudrun,
 Gjukes Datter,

fordi jeg sov
 i Sigurds Arm;
 da fik jeg vide
 det værste, jeg véd,
 at de med Svig
 mig Sigurd røved.

Altfor længe
 Livet slides
 i Sorg og Kvide
 af Kvinder og Mænd.
 Sigurd og jeg
 ville sammen dø,
 Sigurd og jeg —
 synk du Gyge.

Da skreg Gygen ræddelig og løb ind i Bjærget». «Det er Gammen at høre paa», sagde Kongens Hirdmænd «fortæl mere endnu». «Nu behøve vi ikke at høre mere om sligt», sagde Kongen; «men har du ogsaa været hos Lodbrogs-Sønnerne?» «En kort Tid var jeg hos dem», sagde Gest, «jeg kom til dem, da de hærjede sender paa Mundiafjæld og stormede Vivilsborg; da var alle rædde for dem, thi de fik Sejr, hvor de kom, og da havde de i Sinde at fare til Romaborg. Saa var det en Dag, at der kom en Mand til Kong Bjørn Jærnside og hilsede ham; Kongen tog vel imod ham og spurgte, hvor han var fra, og hvad han hed. Han sagde, at han hed Sones og kom senden fra Romaborg. «Hvor langt er der did?» sagde Kongen. «Her kan du se de Sko, jeg har paa Benene, Konge», sagde Sones, og saa tog han dem af; de var af Jærn og meget tykke oventil, men svært slidte forneden; «saa langt ligger Romaborg af Led, som I nu kan se paa disse Sko, hvor det har slidt paa dem». «Det bliver altfor umaadelig lang en Vej at fare», sagde Kongen; «vi

faa vende om og lade fare at hærje paa Romerriget», og saa vendte Brødrene om, men underligt tyktes det Hæren, at de ikke vilde fare videre for én Mands Ords Skyld. Lodbrogs-Sønnerne fór nu nordover hjemad og hærjede ikke mere sønder i Land». «Let er det at skjønne», sagde Kong Olav, «at de hellige Mænd i Rom ikke vilde vide af deres Vold og Overlast der, og denne Mand har været en Aand, som var sendt af Gud, eftersom de saaledes faldt fra deres Forsæt at øve Ildgjerninger i den hellige Stad».

9. Videre spurgte Kongen Gest: «Hos hvem af de Konger, du har været hos, tyktes der dig bedst at være?» «Mest Glæde havde jeg af at være hos Kong Sigurd og Gjukungerne, men hos Lodbrogs-Sønnerne havde man størst Frihed til at leve som man selv vilde; hos Kong Erik i Upsal var der størst Lykke, men Kong Harald Haarfager var den af alle Konger, der saa' mest paa Høviskhed og Hirdsæder. Jeg var ogsaa hos Kong Lødver i Saxland, og der blev jeg primsignet, thi ellers maatte jeg ikke være der, eftersom Kristendommen blev ret overholdt der, og der huede det mig i alle Maader bedst». «Mangt og meget maa du kunne fortælle, om vi ville spørge», sagde Kongen, og han spurgte ham nu om mange Ting, og Gest gjorde Rede for alt. Saa tilsidst sagde han: «Nu skal jeg fortælle jer, hvorfor jeg kaldes Norne-Gest». Kongen sagde, at det vilde han gjerne høre.

10. «Jeg blev opfostret hos min Fader paa det Sted, som hedder Grønning», sagde Gest. «Min Fader var en rig Mand og levede statelig paa sin Gaard. Paa den Tid fór der nogle Spaakvinder, som man kaldte Vølver om i Landet; de spaaede Folk deres Skæbne, og derfor bød mange dem hjem til sig og gjorde Gilder for dem og gav dem gode Gaver, naar de fór derfra. Min Fader gjorde ogsaa saa, og de kom til ham med stort Følge og skulde

spaa mig. Jeg laa i Vugge den Gang, og da de skulde sige min Skæbne, brændte der to Kjærter over mig. De lovede mig meget godt og sagde, at jeg vilde faa stor Lykke. Den yngste Norne syntes kun at agtes ringe af de to andre, de spurgte ikke hende om noget, og Følget gjorde ogsaa Ustyr med hende, og stødte hende ud af hendes Sæde, saa hun faldt til Jorden. Saa blev hun gram og raabte højt og vredt og bød dem holde inde med deres gode Spaadomme om mig, «thi jeg lægger den Lod for ham, at han ikke skal leve længer end den Kjærtø brænder, der er tændt over ham». Saa tog den ældste Vølvæ Kjærten, slukkede den og bad min Moder gjemme den og ikke tænde den før paa mit Livs sidste Dag. Spaakvinderne brød nu op; de bandt den yngste Norne og førte hende saaledes med sig, og min Fader gav dem gode Gaver ved Afskeden. Da jeg var bleven voxen, gav min Moder mig denne Kjærte at gjemme, og jeg har den hos mig». «Hvorfor fór du hid til os?» sagde Kongen. «Det faldt mig saa ind», sagde Gest; «jeg mente, jeg maatte faa nogen Lykke hos jer, thi I har et godt Lov blandt gode og forstandige Mænd». «Vil du tage imod Daaben her?» sagde Kongen. «Det vil jeg gjøre efter eders Raad», sagde Gest, og det skete da, og Kongen fattede nu megen Kjærlighed til ham og gjorde ham til sin Hirdmand. Gest var en god Kristen og rettede sig vel efter Kongens Sæder; han var ogsaa vennsæl blandt Kongens Mænd.

11. Saa var det en Dag, at Kongen spurgte Gest: «Hvorlænge vilde du nu leve, om du selv skulde raade?» «Kun en stakket Stund, om Gud vilde det saa», sagde Gest. «Hvorlunde mon det vil gaa, naar du tager til den Kjærte, du har fortalt om?» sagde Kongen. Gest tog Kjærten frem af sin Harpe, og Kongen bød dem tænde den. Det gjorde de, og da den var tændt, brændte den

hurtig. «Hvor gammel er du?» spurgte Kongen. «Nu er jeg tre Hundrede Vintre», svarede Gest. «Saa er du mægtig gammel», sagde Kongen. Gest lagde sig nu ned og bad om den sidste Olie. Den lod Kongen ham strax faa, og da var der endnu lidt tilbage af Kjærtøen, men det skjønnedes, at det led mod Enden med Gest. Saa snart Kjærtøen var brændt ud, døde han, og hans Død tyktes alle mærkelig. Den tyktes ogsaa Kongen at være et Vidnesbyrd for hans Sagaer, og at det maatte være sandt, hvad han havde fortalt om sit Liv.

Hervørs og Hejdreks Saga.

Her begynder Konning Hejdrek den vises Saga.

1. Det er at melde, at i gamle Dage hed Landet nord i Finmarken Jættehjem, og søndenfor, imellem det og Haalogaland, laa Ymesland. Der boede Riser vidt og bredt den Gang, men somme vare Halvriser, og bleve Folkene meget blandede, thi Riserne toge sig Hustruer fra Ymesland. Gudmund hed en Konge i Jættehjem, hans Gaard hed Grund, og Herredet, den laa i, hed Glasesvold; han var en stor Blotmand, vis og mægtig; han og hans Mænd bleve mange Mandsaldre gamle, og derfor troede Hedningerne, at Udødelighedsagren laa i hans Rige, og at Sot og Ælde veg fra hver den, der kom did, saa han ikke kunde dø. Efter Gudmunds Død blotede de til ham og gjorde ham til deres Gud. Høvund hed hans Søn, han var baade fremvis og kløgtig og sad til Doms i alle Sager i Rigerne der omkring; aldrig dømte han vrangt, og ingen turde bryde hans Domme.

Hergrim hed en Mand, han var Rise og Bjærgbo; han røvede Kong Ymers Datter af Ymesland og tog hende til sin Viv. Deres Søn var Hergrim Halvtrold; han tog Øgn Alfaspreng fra Jættehjem og giftede sig siden med hende, og deres Søn hed Grim. Hun var fæstet bort til Starkad Aludreng med de otte Arme; han var faret nord over Elivaager, den Gang hun blev røvet, men da han kom hjem, fældede han Hergrim i Holmgang, og Øgn gennem-

borede sig da med et Sværd, thi hun vilde ikke giftes med Starkad. Saa røvede Starkad Kong Alvs Datter Alvhild fra Alvehjem, men Thor dræbte ham, og Alvbild fór da til sine Frænder, og Grim var hos hende, til han fór i Hærfærd og blev den største Hærmænd. Han tog Starkad Aludrengs Datter Bøgerd til Hustru og satte Bo paa den Ø ved Haalogaland, som hedder Bolm, og blev han siden deraf kaldet Ø-Grim Bolm. Hans og Bøgerds Søn var Arngrim Bersærk, som siden boede paa Bolm og blev en saare anselig Mand.

2. Sigrlame hed en Konge; om ham gaar Ordet, at han var Odins Søn. Svavrlame hed hans Søn, som tog Riget efter sin Fader og var en vældig Hærmænd. En Dag, da Kongen red paa Jagt, kom han bort fra sine Mænd og blev ene. Ved Solnedgang saa' han en stor Sten og ved den to Dvæрге, og tryllede Kongen dem da saa med Trylletegnene paa sit Sværd, at de ikke kunde komme ind i Stenen. De bad ham spare deres Liv og bød sig til at kjøbe det af ham. «Hvad hedder I?» sagde Kongen. Den ene hed Dvalin og den anden Dulin. «Eftersom I ere de hændigste af alle Dvæрге», sagde Kongen, «skulle I gjøre mig et Sværd, det bedste I evne. Knap og Stang og det hele Fæste skal være af Guld, det skal bide i Jærn som i Klæde, og aldrig maa Rust sætte sig derpaa. Sejr skal det fange i Krig og Tvekamp til hver den, der fører det». Det lovede de, og Kongen fór hjem. Paa den aftalte Dag red Kongen til Stenen. Dværgene stode udenfor og rakte Kongen Sværdet, og det var over al Maade fagert. Men da Dvalin stod i Aabningen i Stenen, sagde han: «Dit Sværd, Svavrlame, vorder Mands Bane, hver Gang det drages, og trende Niddingsværker skal der øves med det, ogsaa skal det vorde din Bane». Da hug Kongen med Sværdet efter Dværgene, men de løb ind i Stenen, og Sværdet ramte den, saa at

begge Æggene skjultes, thi Aabningen lukkede sig i det samme. Kongen kaldte Sværdet Tyrving og bar det siden i Krig og Tvekamp og havde altid Sejr. Saa var Tyrving beskaffent, at hver Gang det droges af Balgen, lyste det som en Solstraale, var det end mørkt, og varmt Mandeblood maatte der være paa det, naar det atter fór i Balgen. Ikke levede den til den næste Dag, som blødte for det; saare pavnkundig er Tyrving i alle gamle Frasagn.

Arngrim laa den Gang i Viking i Østerleden ved Bjarmeland; han hærjede paa Kong Svavrlames Rige og holdt Slag med ham, og han og Kongen skiftede Hug. Kongen hug til ham, men Arngrim bødede for sig med Skjoldet; Spidsen blev hugget af det, og Sværdet røg ned i Jorden og stod fast der, og Arngrim hug da Armen af Kongen, saa han tabte Tyrving. Arngrim greb det og fældede først Kongen og siden mange andre med det. Han gjorde stort Bytte der og førte Øfura, Kongens Datter, en saare fager og klog Kvinde, bort med sig til sin Gaard paa Bolm. Han avlede med hende tolv Sønner, Angantyr var ældst, og de andre vare Hervard, Hjervard, Sæming og Hrane, Brame, Barre, Rejvner, Tind og Bue og de to Haddinger, de to gjorde tilsammen kun Gavn for én, thi de vare Tvillinger og yngst af dem alle, men Angantyr gjorde Gavn for to, han var ogsaa et Hoved højere end andre Mænd. Alle vare de Bersærker og overgik alle andre i Kræfter og Mod, og naar de fór i Viking, var der aldrig flere end de tolv Brødre om Bord paa deres Skib. De fór vide om Land og hærjede, vare saare sejrsele og vandt det største Ry. Angantyr havde Tyrving, men Sæming Mistelten, Hervard Hrotte, og alle de andre havde ogsaa ypperlige Holmgangssværd; men naar de var hos deres Mænd og de mærkede, at Bersærkergangen kom over dem, havde de for Skik at gaa op i Land og tumle med Træer eller store Stene, thi det var hændt for dem,

at de havde dræbt deres Mænd og ryddet deres Skibe. Store Frasagn gik der om dem, og stort var deres Ry.

3. En Juleaften paa Bolm gjorde Angantyr, som Sæd var, Løfte ved Bragebægeret, at han skulde faa Kong Yngves Datter Ingebjørg i Upsale, den fagreste og klogeste Mø, saa vidt den danske Tunge taltes; hun og ingen anden skulde vorde hans Viv, eller han vilde lade Livet; men ikke meldes der, hvad de andre gjorde Løfter om. Den Sommer fór Brødrene til Upsale i Svearige og gik ind i Kongens Hal; Angantyr sagde ham det Løfte, han havde gjort, og at han vilde have hans Datter. Alle, som vare der inde, hørte derpaa. Da Angantyr bad Kongen sige, hvad Svar de skulde have paa deres Ærinde, tren Hjalmar den hustore frem for Kongen og sagde: «I drage eder nu til Minde, Herre, hvor stor Hæder jeg har vundet eder, siden jeg kom hid i jert Rige, og hvor tit jeg har været stedt i Livsfare for eder, og nu beder jeg eder for den Tjeneste, jeg har gjort, at I giver mig eders Datter til Ægte; tykkes det ogsaa rimeligere, at I opfylder min Bøn, end at I skulde gjøre disse Bersærker til Vilje, som gjøre hver Mand ondt.» Kongen overvejede ved sig selv, og tyktes det ham en saare vanskelig Sag, hvorledes han skulde svare herpaa, saa der kom mindst Ulykke deraf, og omsider svarede han: «Det er min Vilje, at Ingebjørg selv skal vælge, hvem hun vil have til Mand». Hun sagde: «Vil I give mig en Mand, da vil jeg have den, jeg alt kjender og kun véd godt om, og ikke ham, som jeg kun kjender af Frasagn, som derhos alle ere onde». Angantyr sagde: «Ikke vil jeg kives med dig, thi jeg skjønner, at du elsker Hjalmar; men du, Hjalmar, kom sønder paa Samsø til Holmgang med mig, og hver Mands Nidding skal du være, om du ikke kommer til Midsommer næste Aar». Hjalmar sagde, han skulde ikke tøve med at komme til det Stævne. Arngrim-Sønnerne fór hjem til deres

Fader og meldte ham, hvad Aftale der var gjort; han sagde, at aldrig havde han været ræd paa deres Vegne før, men nu var han det. De var hjemme om Vinteren, men om Vaaren fór de bort og stævnedes først til Bjartmar Jarl og var til Gilde hos ham. Om Kvælden bad Angantyr Jarlen give ham hans Datter til Viv, og dette som alt andet skete efter hans Vilje; der blev holdt Bryllup, og saa lavede Arngrims-Sønnerne sig til at fare derfra. Men Natten førend de fór bort, havde Angantyr en Drøm og sagde Jarlen den: «Det bares mig for, jeg var paa Samsø med mine Brødre; vi saa' mange Fugle der og dræbte dem alle, men siden tyktes det mig, vi tog en anden Vej ind paa Øen, og der fløj to Ørne imod os; jeg gik imod den ene, og vi havde en haard Dyst sammen, og omsider satte vi os begge ned og mægtede intet, men den anden Ørn stredes med mine elleve Brødre og fældede dem alle». «Det var Varsel om Stormænds Fald», sagde Jarlen. Brødrene fór nu hjem og gjorde sig rede til Holmgangen. Deres Fader fulgte dem til Skibs og gav saa Angantyr Sværdet Tyrving, «jeg tænker», sagde han, «at du nu kan have gode Vaaben nødig». Saa bød han dem Farvel, og de skiltes. Da Brødrene kom til Samsø, saa' de to Skibe af dem, der kaldes Asker, ligge i Munarvaag, og skjønnede, at det vist maatte være Hjalmars og Odd den vidførles, kaldet Ørvar Odds Skibe; drog Arngrims-Sønnerne da deres Sværd og bed i Skjoldrandene, thi Bersærkergangen kom over dem, og de gik ud paa Skibene, sex paa hvert. Men der var saa gode Kæmper om Bord, at alle toge deres Vaaben, og ingen flyede fra sin Plads, og ingen talte rædde Ord, fast Bersærkerne gik frem langs den ene Side og atter tilbage langs den anden og dræbte dem alle, og derefter gik de hylende op i Land. Hjalmar og Odd var gaaet op paa Øen for at se, om Bersærkerne vare komne, og da de kom ud af Skoven og vilde gaa

ned til deres Skibe, gik Bersærkerne fra Borde med dragne Sværd og blodige Vaaben; Odd kvad:

«Ræd jeg mig følte
for første Gang,
da de fra Borde
brælende ginge
og paa Holmen
hylende lanted,
æreløse
Arngrims-Sønner».

Da sagde Hjalmar til Odd: «Ser du nu, at alle vore Mænd ere faldne, og rimeligst tykkes det mig, at vi alle ville gjæste Odin i Valhal i Kvæld», og det er den eneste Gang, Folk véd af at sige, at Hjalmar har talt rædde Ord. «Det raader jeg til», sagde Odd, «at vi fly ind i Skoven; vi to kan ikke slaas med de tolv, som have fældet de tolv gjæveste Kæmper i Svearige». Da sagde Hjalmar: «Aldrig skulle vi fly for vore Fjender, hellere maa deres Vaaben bide os; jeg vil fare i Kamp mod Bersærkerne». «Ingen Lyst har jeg til at gjæste Odin i Kvæld», sagde Odd, «hellere skulle alle disse Bersærker være døde før Kvæld, men vi to leve». Saalunde sandes det i Viserne, at de talte dette med hinanden: Hjalmar kvad:

«Med Sværd og Skjolde
af Skibene gange
de æreløse
Arngrims-Sønner.
Vist i Aften
Valhal gjæste
vi Fostbrødre to,
men de tolv er i Live».

Odd sagde:

«Flux jeg Gjensvar
flyr dig, Hjalmar:
vist i Aften
Valhal gjæste
de tolv Bersærker,
vi tvende vil leve».

Hjalmar og Odd kunde se, at Angantyr havde Tyrving i Haanden, thi det lyste som en Solstraale. «Vil du gaa imod Angantyr alene eller imod hans elleve Brødre?» sagde Hjalmar. «Jeg vil slaas med Angantyr», sagde Odd, «svære Hug vil han give med Tyrving, men jeg stoler mere paa min Skjorte end paa din Brynje til Værn». «Hvor have vi være stedte i Kamp saa, at du gik foran mig?» sagde Hjalmar; «du vil slaas med Angantyr, fordi det tykkes dig en større Manddomsprøve, men jeg er Hovedmanden ved denne Holmgang, og andet lovede jeg Kongedatteren i Svearige, end at jeg skulde lade dig eller nogen anden gaa i mit Sted i denne Tvekamp, jeg vil slaas med Angantyr». Saa drog han sit Sværd og gik frem imod Angantyr, og de viste hinanden til Valhal. Kort var der imellem de drabelige Hug, de skiftede. Odd raabte paa Bersærkerne og kvad:

«Én imod én,
om han ej er fejg,
og Modet svigter,
mandig skal kæmpe».

Da gik Hjørvard frem, og han og Odd skiftede drabelige Hug, men Odds Silkeskjorte var saa sikker, at Vaaben ikke bed paa den, og hans Sværd var saa godt, at det bed i Brynjen som i Klæde, og faa Hug havde han givet Hjørvard, før han faldt død om. Da gik Her-

vard frem, og det gik paa samme Vís, saa Hrane og saaledes den ene efter den anden, men Odd hug saa haardt til dem, at alle elleve Brødre fik Bane. Men om Hjalmar og Angantyr's Leg er at melde, at Hjalmar fik sexten Saar, men Angantyr faldt. Odd gik hen til Hjalmar og kvad:

«Hvor lider du Hjalmar?
Lød du skifted,
mødig du er
af mange Vunder;
din Hjælm er kløvet
og kvæstet Brynjen,
dit Liv, mig tykkes,
lider mod Enden».

Hjalmar kvad:

«Saar har jeg sexten,
søndret Brynje,
for Øjet det sortner,
jeg ser ej at gange;
gnaved mig Angantyr's
Glavind ved Hjærtet,
den hvasse Od
i Edder hærdet».

Og videre kvad han:

«Før aatte jeg fulde
fem Bo gode,
agted da lidet
al min Velstand;
nu skal jeg ligge
Livet røvet
her paa Samsø
af Sværdod bidt.

Drikke i Hallen
 Huskarle Mjød
 hos min Fader
 i Fryd og Gammen.
 Mundgodt matter
 mangen Svend,
 men jeg er mødig
 af mange Vunder.

Bort jeg fór
 fra den fagre Mø,
 paa Agnafit
 Farvel hun bød mig;
 sande jeg maa,
 hvad hun sagde da,
 at aldrig vi skulde
 atter mødes.

Drag nu den røde
 Ring af min Arm,
 og til den unge
 Ingeborg bring den;
 haardt hendes Sind
 af Sorg vil knuges,
 naar ej jeg med Odd
 til Upsale kommer.

Glad ved Gammen
 gik jeg bort,
 fra Møernes Sange
 med Sote gik jeg,
 skyndte paa Færden
 og fór i Leding
 for sidste Gang
 fra gode Venner.

Komme ser jeg
 den sorte Ravn,
 fra øst den stævner
 med Ørn i Følge.
 For sidste Gang
 jeg giver dem Brad,
 byder mit eget
 Blod dem at drikke».

Saa døde Hjalmar. Odd lod dem alle lægge i store Høje med alle deres Vaaben, men Hjalmar førte han hjem til Svearige, og saa snart Ingebjørg Kongedatter saa' Hjalmar's Lig, faldt hun død om, og de bleve højlagte sammen ved Upsale.

4. Nu er at melde, at Bjartmar Jarls Datter fødte et Pigebarn, og tyktes det de fleste raadeligst at udsætte hende, thi ikke vilde hun faa Kvindesind, om hun slægtede sine fædrene Frænder paa, sagde de, men Jarlen lod hende vandøse og opfostre, kaldte hende Hervør og sagde, at naar hun levede, var Arngrimssønnernes Æt ikke helt uddød. Som hun voxede op, blev hun fager; hun øvede sig i at skyde og bruge Sværd og Skjold og blev stor og stærk, men fra det første hun evnede noget, gjorde hun tiere ondt end godt, og naar det blev hende forment, løb hun til Skovs, dræbte Mænd og tog deres Gods. Men da Jarlen fik det at vide, lod han hende gribe og føre hjem, og saa var hun hjemme en Stund. En Gang var hun ude hos nogle Trælle og var ond imod dem som mod andre. Da sagde en af dem: «Du vil kun gjøre ondt, Hervør, og andet end ondt er ikke at vente af dig; men Jarlen har forbudt alle at sige dig, hvem der var din Fader, thi det tyktes ham en stor Skam, at du skulde vide det, eftersom det var den usleste Træl, der delte din Moders Leje, og han er din Fader». Hervør blev

over al Maade vred over disse Ord og gik for Jarlen og kvad:

«Liden Hæder
har jeg at melde,
kaldes end Frodmars
Frue min Moder;
højbaaren Fader
havde jeg tænkt mig,
en Svinehyrde
siges han nu».

Jarlen kvad:

«Denne Lyde
er løjet paa dig;
hugprud din Fader
blandt Helte nævnes.
Sønder paa Samsø
hans Sal blev rejst,
Angantyr's Gravhøj,
grønsværd dækket».

Hun kvad:

«Did vil jeg fare,
Fosterfader,
mine fremfarne
Frænder at gjæste;
Guld og Gods
de gjæve aatte,
det vil jeg hente,
om Hel mig ej faar.

Flux skal alt
til Færden redes,

Lin jeg lader
 lægge om Haar,
 store Tidender
 times snart,
 i Morgen I skære mig
 Skjorte og Kappe».

Siden sagde Hervør til sin Moder og kvad:

«Rust mig til Færden
 som fortest du kan,
 som var jeg din Søn,
 du sanddru Moder!
 Saa vil det gaa,
 som mig sagde min Drøm,
 her faar jeg længe
 paa Lykken bie».

Saa fór hun ene derfra i Mandsklæder og med Vaaben; hun kom til nogle Vikinger og var hos dem en Stund. Hun kaldte sig Hervard, og da deres Høvding døde kort derpaa, tog hun Styret. En Gang da de var komne til Samsø, gik hun i Land, og ingen af hendes Mænd vilde følge hende, thi det baadede ingen at være ude om Nætterne der, sagde de. Hervør sagde, at det var at vente, at der var meget Gods i Højene, gik i Land og op paa Øen, kort før Sol gik ned, men hendes Skib laa i Munarvaag. Hun traf en Hyrde og spurgte ham om Tidender. «Er du ukjendt her paa Øen, saa gaa hjem med mig», sagde han, «thi det baader ingen at være ude her, efter at Sol er gaaet ned, og jeg gaar strax hjem». «Sig mig, hvor Hjørwards Høje ligge», sagde Hervør. «Rasende er du, om du vil se efter det om Natten, som faa tør se efter midt om Dagen; der leger brændende Ildsluer over Højene, saa snart Solen er gaaet ned». Hervør sagde, at

hun vilde visselig hen til Højene. «Jeg sér, at du er en modig Mand, er du end uforstandig», sagde Hyrden; «nu vil jeg give dig denne Halsring, følg saa hjem med mig». «Giver du mig end alt, hvad du ejer, faar du mig ikke derfra», sagde Hervør. Men da Solen gik ned, hørtes der store Drøn over Øen, og Højilden slog op; da ræddedes Hyrden og tog til Bens og løb ind i Skoven, saa fort han kunde, og saa' sig aldrig tilbage. Dette er kvædet efter deres Samtale:

Mødte Møen
ved Munarvaag,
da Solen sank,
Svenden ved Hjorden.

«Hvo kommer ene
til Øen nu?
Gak at søge dig
Gjæsteherberg».

«Ej vil jeg gange
som Gjæst til nogen,
ingen jeg kjender
af Øens Folk;
sig du mig heller,
før heden du gaar,
hvor er de Høje,
I Hjørwards kalde?»

«Frit ej saa frækt
om farlige Veje,
Vikingers Ven,
vanvittig est du!
Fort lad os fare,
som Fødder os bære!
Alt er det ondt nu
ude at færdes».

«Guld jeg dig giver,
 om Graven du viser,
 Kæmper ej kyses
 af Koglefærd;
 alt, hvad i Verden
 er værd at eje,
 fra mit Forsæt
 fristed mig ej».

«Taabe er den,
 som tøver her
 ene i Mulm
 og mørke Nat.
 Ild slaar ud
 af aabne Høje,
 Myr og Muld
 i Mørket lyse».

«Ej lad os blinke
 for Blændværksluer,
 om end hele Øen
 af Ild omspændes!
 Lad dog ej døde
 levende skræmme!
 Frem vil vi fare,
 at faa dem i Tale».

Flyede da Hyrden
 flux til Skovs,
 Modet ham svigted
 ved Møens Tale,
 men Hjærtet hint haarde,
 som Hervør aatte,
 i Bersærks-Barmen
 bæved af Lyst.

Hun saa' nu Højildene og de højlagte Kæmper staa udenfor Højene; gik hun da did og ræddedes ikke, men gik igjennem Ilden, som var det Røg, til hun kom til Bersærkernes Høj, da kvad hun:

5. «Vaagn nu Angantyr,
dig vækker Hervør,
enbaarne Datter
af dig og Tove;
ræk mig af Højen
haardægget Værge,
som Dværge smedded
til Svavrlame.

Hervard, Hjørvard,
Hrane, Angantyr!
Fra Skovens Rødder
rejser jer alle
med Skjold og Brynje
og skarpe Sværd,
Hjælm og Ridetøj,
rødnede Spyd.

Til meget Mén
I Mulden øge,
ilde det huer mig,
Arngrims-Sønner,
om ingen af Øfuras
Æt vil skifte
Ord med Hervør,
da hid jeg kom.

Hervard, Hjørvard,
Hrane, Angantyr,
jer saa det svide
om Hjerterødder

som laa I mere
 i Myretue,
 faar jeg ej Sværdet,
 smeddet af Dvalin, —
 ej sømmer Drauger
 dyre Vaaben!»

Angantyr svarede:

«Styr dog din Tunge,
 taabelig er du,
 ondt du dig avler
 med al din Vildskab;
 rasende er du,
 som raaber paa os,
 vild du i Vanvid
 vækker de døde.

Ej Fader mig jordet
 eller Frænder andre,
 Tyrving tog
 de to, som leved,
 én er dog nu
 dets Ejermannd».

Hun kvad:

«Lyv ikke for mig!
 Lade dig Odin
 aldrig fange
 Fred i Højen,
 om nu du gjerrig
 gjemmer Tyrving
 og ej vil yde
 din Arving sin Ret!»

Da var det at se som en lysende Lue helt om Højene,
og de aabnede sig. Da kvad Angantyr:

«Helgrinden knager,
Højene aabnes,
Ild over Øen
til alle Sider;
alle Rædsler
rase om dig,
skynd dig Mø, om du kan,
til Skibene atter».

Hun svarer:

«Ej brænder I Baal
og Blus i Natten
saa svare, at jeg
ved Synet ræddes;
modløst skjælver
ej Møens Hjærte,
om end Drauger hun ser
i Dørre stande».

Da kvad Angantyr:

«Hervør, hør mig,
Høvdingdatter,
sige jeg vil dig
hvad siden vil ske.
Tro paa min Tale:
om Tyrving du fanger,
al din Æt
den øder for vist.

En Søn du føder,
som siden mon
Tyrving bære

og tro paa dets Kraft;
 Hejdrek blandt Mænd
 han hedde skal,
 saa vældig en Drot
 er i Verden ej baaren».

Hun kvad:

«Saa jeg tryller
 og taler jer til,
 at I blandt Drauger
 i Dyssen skal raadne,
 om ej du mig rækker,
 Angantyr,
 flux af Højen
 Hjalmars Bane».

Han kvad:

«Ulig Mennesker,
 Mø, du mig tykkes,
 som færdes her
 ved Højen i Natten,
 med skinnende Spyd,
 med Skjold og Sværd,
 med Hjælm og Brynje
 for Hallens Dør».

Hun kvad:

«Mølem Mænd
 jeg Menneske tyktes,
 før end jeg søgte
 til eders Sale.
 Den Brynjehader
 af Højen ræk mig,
 Dværgenes Værk
 ej dølg du længer».

Angantyr kvad:

«Under Hærderne har jeg
Hjalmars Bane
i Ildsluer svøbt
fra Od til Fæste;
ej oven Mulde
Mø jeg véd,
som djærvet at løfte
af Luer Sværdet».

Hun siger:

«Det gode Glavind
jeg gjemmer varlig,
om den hvasse Klinge
du kalder min.
Ej for den luende
Ild jeg ræddes,
den lyster mit Blik
og lægger sig flux».

Han kvad:

«Taabelig, Hervør,
du Heltemod øder,
om med aabne Øjne
du i Ilden dig kaster;
af Højen jeg rækker dig
hellere Sværdet,
jeg mægter ej længer
dig, Mø, det at nægte».

Hun kvad:

«Vel du gjorde,
Vikingers Ætling,
da mig det gode
Glavind du rakte,

gladere er jeg
for Gaven, jeg fik,
end om jeg vandt
al Verdens Lande».

Han kvad:

«Ve, som du taler!
Du véd ej selv,
Ulykkesfugl,
hvorover du frydes;
ve over Tyrving,
tro mig Mø,
al din Æt
det øde lægger».

Hun siger:

«Nu jeg mig skynder
til Skibene ned,
glad i Hu
er Hervør vorden.
Ej din Datter,
Angantyr, ræddes,
for hvor siden
Sønnerne lide».

Han kvad:

«Glad skal du eje
med Gammen længe
Hjalmars Bane,
i Balgen dølg det;
rør ej ved Æggene,
i Edder de hærdedes,
ej værre Mén
end den Manddraber véd jeg.

Far nu vel Datter,
flux jeg dig giver
tolv Mand's Liv,
om du lider paa mig,
alt, hvad godt
vi Arngrims-Sønner
af Mod og Kraft
og Manddom aatte».

Hun kvad:

«Sidder nu alle
sæle i Højen,
bort vil jeg fare
flux herfra;
Helhjem næst
jeg her mig tyktes,
mens røde Luer
lyste omkring».

Saa gik hun ned imod Skibene, men da det blev lyst, saa' hun, at de vare borte; Vikingerne vare blevne rædde for Drønene og Ilden paa Øen. Hun fór da bort derfra paa et andet Skib, og der er intet at melde om hendes Færd, før end hun kom til Gudmund paa Glasesvold; der var hun om Vinteren og kaldte sig endnu fremdeles Hervard.

6. En Dag, da Gudmund spillede Skak og hans Spil næsten var tabt, spurgte han, om nogen kunde give ham et Raad. Da gik Hervard frem og gav ham Raad, og kun en liden Stund varede det, før Gudmunds Spil stod bedre. Imedens tog en Mand Tyrving og drog det; Hervard saa' det, rev Sværdet fra ham og dræbte ham og gik saa ud. De andre vilde løbe efter ham, men Gudmund sagde: «Holder Fred! Det er ikke saa stort at tage

Hævn over ham, som I tro, thi I vide ikke, hvem han er; dyrekjøbt vil denne Kvinde vorde eder, før I faa taget hendes Liv».

Hervør laa nu længe i Leding og var saare sejrsløst, og da hun blev kjed deraf, fór hun hjem til sin Morfader Jarlen, og nu skikkede hun sig som andre Møer og vænnede sig til Væven og anden kunstig Kvindesyssel. Det spurgte Høvund, Gudmunds Søn, og fór han da did og bejlede til Hervør, fik hende og tog hende med sig hjem. Høvund var den største Vismand og saa retfærdig til at dømme, at hans Domme aldrig skejdede ud fra hvad Ret var, hvad enten det var hans Landsmænd eller Udlændinger, der havde Del i Sagerne, og efter hans Navn skulde den hedde Høvund i hvert Rige, som dømte Mænd imellem. Han og Hervør havde to Sønner, den ene hed Angantyr, den anden Hejdrek; begge vare de store og stærke Mænd, kloge og fagre. Angantyr lignede sin Fader i Sind og vilde hver Mand vel; Høvund elskede ham højt, og ligesaa alt Folket, men hvor meget godt han end gjorde, fik Hejdrek dog gjort mere ondt. Hervør elskede Hejdrek højt; hans Fosterfader hed Gissur.

En Gang da Høvund gjorde Gilde, havde han budet alle Høvdinger i sit Rige undtagen Hejdrek. Det huede Hejdrek ilde; han fór ubuden did og sagde, at han vilde gjøre dem noget ondt. Da han kom ind i Hallen, rejste Angantyr sig og gik ham i Møde og bad ham sidde hos sig. Hejdrek var ikke glad; han blev siddende længe om Kvælden, efter at Angantyr var gaaet bort, og vendte sig til de Mænd, der sadde ham næst, og ved sin Tale fik han dem ægget saa, at de truede hinanden; da Angantyr kom ind igjen, bød han dem tie, men da han atter var gaaet ud, mindede Hejdrek dem om deres Trætte, og fik han dem da saa vidt, at de slog hinanden, men da kom Angantyr tilbage og fik dem forligte til næste Morgen.

Da Angantyr saa for tredje Gang var gaaet bort, spurgte Hejdrek ham, der var bleven slaaet, hvorfor han ikke turde hævne sig, og saa vidt fik han ham med sine Overtalelser, at han sprang op og vog sin Fælle. Da kom Angantyr atter ind, og denne Daad huede ham ilde, og da Høvund fik at vide, hvad der var sket, bød han Hejdrek rømme hans Rige, om han ikke vilde lide Døden. Hejdrek gik da ud, og hans Broder fulgte ham; da kom hans Moder hen til ham og gav ham Tyrving. Hejdrek sagde: «Ikke véd jeg, hvornaar jeg faar gjort saa stor Forskjel imellem min Fader og min Moder, som der er i deres Færd imod mig; min Fader jager mig af Landet, men min Moder gav mig Tyrving, som tykkes mig mere værd end det største Rige; vel skal jeg øve den Daad, som vil hue ham værst». Saa drog han Sværdet, og det lyste og gnistrede af det, han fnyste, og Bersærkergangen var ved at komme over ham, og som nu Brødrene vare ene sammen og Tyrving maatte blive en Mands Bane, hver Gang det blev draget, hug han sin Broder Banehug. Det blev sagt Høvund; Hejdrek var strax flyet ind i Skoven. Høvund lod drikke Arvæl efter sin Søn, og alle sørgede over Angantyr's Død. Hejdrek var saare ilde til Mode over den Daad, han havde øvet; han blev længe i Skovene og skød sig Dyr og Fugle til Føde; men da han ret fik tænkt over sin Sag, tyktes det ham, at der vilde gaa for ringe Frasagn om ham, naar ingen vidste, hvad der var blevet af ham, og randt det ham i Hu, at han endnu kunde blive en Mand, som der gik Ry af for Stovværker ligesom hans Ætmænd. Saa fór han da hjem og gik til sin Moder og bad hende bede hans Fader give ham Heldraad med paa Vej. Hun gik til Høvund og bad ham give sin Søn Heldraad. Høvund svarede, at han vilde kun give ham faa Raad, men endnu ringere Nytte vilde han dog have af dem, og heller ikke var det for hans Bøns Skyld han

gjorde det. «Det raader jeg ham da for det første, at han ikke hjælper nogen Mand, som har dræbt sin Herre og saalunde brudt sin Ed; det andet er, at han ikke skal give nogen Mand Fred, som har dræbt sin Fælle; det tredje, at han ikke lader sin Hustru fare for tit hjemmefra til sine Frænder; det fjerde, at han ikke bliver sent ude hos sin Frille; det femte, at han ikke skal ride sin bedste Hest, om han skal skynde sig; det sjette, at han ikke skal fostre Barn for nogen Mand, der er mægtigere end han selv; det syvende, at han altid skal være munter mod nykommen Gjæst; det ottende, at han aldrig skal lægge Tyrving ved sine Fødder, men ingen af disse Raad vil han følge». Hans Moder sagde ham disse Heldraad. Hejdrek svarede: «Med ond Vilje ere disse Raad givne, og ingen af dem vil jeg følge». Hans Moder gav ham en Mark Guld, da de skiltes, og bad ham aldrig lade sig det gaa af Minde, hvor hvast hans Sværd var, og hvor stor Navnkundighed, der fulgte hver den, der bar det, hvor trygt den, som førte det i Krig eller Tvekamp kunde lide paa dets hvasse Ægge, og hvor stor Sejr der fulgte det. Saa skiltes de. Han gav sig paa Vej, og længe havde han ikke faret, før han mødte nogle Mænd, som førte en Mand bunden imellem sig. Han spurgte, hvad denne Mand havde gjort; de sagde, at han havde sveget sin Herre. «Vil I lade ham løs for Penge?» spurgte han. Det sagde de ja til, og han løste ham da med en halv Mark Guld. Manden bød sig til at gaa i hans Tjeneste, men han svarede: «Ikke vil du være tro imod mig, som du ikke kjender, siden du sveg din Herre, som du havde meget godt at lønne». Lidt efter mødte han atter nogle Mænd, som førte én bunden imellem sig; han spurgte, hvad han havde gjort; de sagde, at han havde myrdet sin Fælle; han købte ham løs for den anden halve Mark Guld, men da Manden bød sig til at gaa i hans Tjeneste, sagde han

nej dertil. Saa fór han, til han kom til Rejdgotland; han gik til Kongen, som raadede for Landet der; han hed Harald og var da en gammel Mand. Kongen tog vel imod ham, og han blev der en Stund.

7. Der var to Jarler, som fordem havde hærjet paa Kong Haralds Rige og underlagt sig det, og eftersom han var en gammel Mand, betalte han Skat til dem hvert Aar. Hejdrek vandt Kongens Venskab, og omsider kom det saa vidt, at han blev Høvding for hans Hær, og nu fór han i Leding og blev snart vidt og bredt navnkundig, saa sejsræl han var. Han hærjede nu ogsaa hos de to Jarler, som havde lagt Kong Haralds Rige under sig, og der blev en haard Dyst imellem dem. Hejdrek vog med Tyrving, og det gik nu som før, at intet kunde staa sig imod det, thi det bed Staal som Klæde, og omsider dræbte han begge Jarlerne, og alt deres Mandskab flyede. Saa fór han om i Riget og lagde det under Kong Harald og tog Gisler; derefter fór han hjem, og Kong Harald gik ham selv i Møde med stor Hæder, og han blev saare navnkundig af denne Daad. Kongen gav ham sin Datter Helga og det halve Rige, og Hejdrek værgede Landet for dem begge. Saa gik det en Stund.

Kong Harald fik en Søn i sin Alderdom, og Hejdrek fik ogsaa en Søn, som hed Angantyr. Saa kom der et svart Uaar over Rejdgotland — det hedder nu Jylland —, og det saa' ud til, at hele Landet vilde blive lagt øde. Der blev da fældet Blotspaan for at faa Gudernes Vilje at vide, og saa faldt Svaret ud, at der ikke vilde komme god Aaring igjen i Rejdgotland, før end den ypperste Svend blev blotet. Hejdrek sagde, at Kong Haralds Søn var den ypperste, men Kongen sagde, at Hejdreks Søn var det, og ingen kunde skille den Trætte uden Høvund, hans Dom var altid at lide paa. Hejdrek fór da til sin Fader. Der blev taget vel imod ham, og han bad nu sin

Fader dømme i Sagen. Høvund sagde, at hans Søn var den ypperste der i Landet. «Hvad dømmer du da, at jeg skal have for mit Tab?» sagde Hejdrek. «Du skal kræve som Vederlag hver anden Mand i Kong Haralds Hird», sagde Høvund, «saa har ingen nødig mer at give dig Raad. naar du har slig en Hær, og med det Sind, du har». Saa fór Hejdrek hjem og stævnedes Ting og sagde sin Faders Dom: «Han dømte, at min Søn skulde blotest, men til Trøst skulde jeg have hver anden af Kong Haralds Mænd, og det vil jeg I skulle sværge mig til». De gjorde saa, og Bønderne bade ham nu overgive sin Søn, at de kunde faa bedre Aaring; men Hejdrek talte med sine Mænd, da Mandskabet var blevet delt, og æskede paa ny Troskabsed af dem, og de lovede og svor ham til, at de vilde følge ham udenlands og indenlands og lyde ham i alt, hvad han vilde. Da sagde han: «Saa tykkes det mig, at Odin har faaet fuldt Vederlag for en Svend, naar han faar Kong Harald og hans Søn og hele hans Hær i Stedet». Han bød dem nu rejse hans Mærke og gaa imod Kong Harald og dræbe ham og alt hans Mandskab, den Flok gav han Odin i Stedet for sin Søn, sagde han, og rødne Altrene med Kongens og hans Søn Halvdans Blod; hans Hustru dræbte sig i Disesalen. Hejdrek blev nu taget til Konge over hele Riget.

8. Kong Hejdrek fór i Leding og kom til Saxland med en stor Hær. Kongen af Saxland sendte Bud til ham, og de sluttede Fred imellem sig. Kongen lod Hejdrek byde til Gilde, og han tog imod Indbydelsen. Ved det Gilde bejlede Hejdrek til Kongens Datter og fik hende og dertil meget Gods og Land, og saa fór han hjem til sit Rige. Hun bad tit om Lov til at fare hjem og se til sin Fader; han føjede hende, og hendes Stifsøn Angantyr fulgte med. En Gang da Hejdrek kom fra Ledingsfærd, laa han ved Saxland i en Lønvig; om Natten gik han op i

Land og kom til Fruerstuen, hvor hans Dronning sov. Han havde en Mand med sig. Hele Vagten sov, og saa' han da en fager Mand i Sengen hos sin Kone. Han tog sin Søn Angantyr bort med sig og skar en Lok af Mandens Haar og fór saa til sit Skib. Om Morgenens lagde han ind i Kongshavnen, alt Folket gik ham da i Møde, og der blev redet til Gilde for ham. Lidt efter lod han stævne Ting og spurgte, hvad man vidste om hans Søn. Dronningen sagde, at han var død brat; han bad hende følge ham til hans Grav; Dronningen sagde, at det vilde øge hans Sorg, men han sagde, at det brød han sig ikke om; der blev da set efter i Graven, og der laa en Hund svøbt i Lin. Hejdrek sagde, at ilde havde hans Søn forandret sig, lod saa Drengen føre frem paa Tinge og sagde alt, om hvorledes Dronningen havde baaret sig ad; han lod den Mand, der havde været i Sengen hos hende, føre frem, og det var en Træl. Saa sagde Hejdrek sig skilt fra Dronningen og fór saa hjem til sit Rige.

En Sommer, da Hejdrek var i Leding, kom han til Huneland og hærjede der. Hans Maag Humle flyede, og Hejdrek gjorde stort Hærfang der og tog hans Datter Sivka bort med sig, da han fór hjem til sit Rige; hun fik en Søn, som hed Lød, med ham, og kort efter sendte han hende hjem. I Finland hærtog han en anden Kvinde, som ogsaa hed Sivka; hun var den fagreste Kvinde, nogen Mand havde set.

En Sommer sendte han Folk øster til Holmgaard; de skulde tilbyde Kong Rolløg, som da var den mægtigste Konge, at Kong Hejdrek vilde fostre Barn for ham, thi han vilde bryde alle sin Faders Raad. Sendemændene kom til Holmgaard og sagde Kongen deres Ærinde; han havde en ung Søn, som hed Hærløg. Kongen svarede: «Hvor kan han tro, at jeg vil sende ham min Søn til Opfostring, efter at han har sveget sin Maag Kong Harald

og andre Frænder og Venner?» Dronningen sagde: «Vær ikke saa snar til at svare Nej til dette; thi tager du ikke imod dette Tilbud, er Ufred dig vis, og venter jeg da, at det vil gaa dig som de fleste andre, at Ufred fra ham vil vorde dig tung; han har det Sværd, som intet staar imod, og altid fanger den Sejr, som bærer det». Saa valgte Kongen at sende sin Søn til Hejdrek, og Hejdrek tog vel imod ham, fostrede ham og elskede ham saare. — Det Raad havde hans Fader ogsaa givet ham, at han ikke skulde sige sin Frille sine Løndomme.

9. Hver Sommer fór Kong Hejdrek i Leding; han fór stadig i Østerfærd og havde Fredland hos Kong Rolløg. En Gang bød Rolløg ham til Gilde. Hejdrek talte med sine Venner, om han skulde tage imod Kongens Indbydelse; de fleste raadede derfra og bad ham mindes sin Faders Heldraad, men han svarede: «Alle hans Raad vil jeg bryde», og sendte Bud til Kongen, at han vilde komme til Gildet. Hejdrek delte sit Mandskab i tre Flokke; den ene lod han blive tilbage for at vogte paa Skibene, den anden fulgte med ham, den tredje bød han gaa i Land og skjule sig i Skoven ved Gaarden, hvor Gildet skulde staa, og holde Øje med, om han kom til at trænge til Hjælp. Hejdrek kom til Gildet, og anden Dagen, da Kongerne vare komne til Sæde, spurgte Hejdrek, hvor Kongens Søn, hans Fostersøn, var. Der blev søgt efter ham, men han var ikke til at finde. Hejdrek blev da meget uglad og gik tidlig til Sengs. Da Sivka kom til ham, spurgte hun, hvorfor han var uglad. Han svarede: «Vanskeligt er det at tale derom, thi det gjælder mit Liv, i Fald det kommer op». Hun sagde, at hun skulde tie dermed, «sig mig det for vor Kjærligheds Skyld». Svarede Kong Hejdrek da: «Jeg red i Gaar i Skoven at finde Huro; da saa' jeg en Vildgalt og stødte efter den med mit Spyd, men det bed ikke, og Skaftet brast isønder. Da sprang

jeg af Hesten og drog Tyrving; det bed, som venteligt var, og jeg dræbte Galten, men da jeg saa' mig om, var der ingen Mand i Nærheden uden Kongens Søn; men saa er Tyrvings Natur, at der maa være varmt Mandeblood paa det, naar det stikkes i Balgen, og saa vog jeg Drengen. Men det bliver min Bane, om Kong Rolløg spørger dette, thi vi have kun lidet Mandskab her».

Om Morgenen, da Sivka kom til Dronningen, spurgte hun, hvorfor Hejdrek var uglied; hun svarede, at hun turde ikke sige det, men Dronningen overtalte hende saa længe, til hun sagde hende alt, hvad Hejdrek havde sagt. «Det var en stor Tidende!» sagde Dronningen og gik saare sorryfuld til Kongen og sagde ham det, «men dog har Hejdrek ikke gjort det med Vilje». Kongen sagde: «Nu er der kommet ud af dine Raad, hvad jeg ventede»; saa gik han ud af Hallen og bød sine Mænd væbne sig. Hejdrek anede, hvad Sivka havde sagt, og bød sine Mænd lønlig hærklæde sig, «og gaar saa ud i smaa Flokke og faar at vide, hvad de pønser paa». Lidt efter kom Kong Rolløg ind og bad Hejdrek følge ham i Enrum og tale med ham, og da de kom ud i Urtegaarden, sprang nogle Mænd imod Hejdrek, greb ham og slog Lænker om hans Fødder og bandt ham fast. To var der, som især bandt fast, og han kjendte, at det var dem, han havde kjøbt fri for Døden. Kongen bød dem føre ham ud i Skoven og hænge ham. De vare to Hundrede Mand, men da de kom ud i Skoven, løb Kong Hejdreks Mænd efter dem med hans Vaaben og Mærke og Lur og blæste strax, da de fór efter dem; det hørte deres Fæller, der vare skjulte i Skoven, og de søgte ogsaa did, men da Landsens Folk saa' det, flyede alle, der fik bjærget Livet, men de fleste bleve dræbte, og Goterne tog deres Konge og løste ham. Saa fór Hejdrek til sine Skibe og havde Kongens Søn med sig, thi han havde ladet ham være hos de Mænd,

der vare skjulte i Skoven. Kong Rolløg samlede nu en Hær og blev saare mandstærk, men Hejdrek hærjede i hans Rige, hvor han fór frem. Kong Rolløg sagde da til sin Dronning: «Ilde have dine Raad baadet mig; jeg har spurgt, at vor Søn er hos Hejdrek, og saa vred som han nu er, vil det kun tykkes ham en ringe Sag at dræbe ham, saadan Ildgjerningsmand som han er, der dræbte sin Broder sagesløs». Dronningen sagde: «Vi have været altfor lettroende. Du saa' strax, hvor venneseel han er, at ingen uden to onde Mænd vilde binde ham. Men vor Søn er vel faren, det har været en List af ham, og en Prøve, han vilde sætte os paa, men I vilde lønne ham ilde for at han fostrer vor Søn. Send nu Bud til ham og byd ham Forlig og saa meget af dit Rige, som I enes om, og giv ham din Datter med Riget, om vi maa faa vor Søn igjen, hellere end at I skulde skilles i Fjendskab; har han end et stort Rige, har han dog ikke saa fager en Viv». Kongen sagde: «Ikke havde jeg tænkt, jeg skulde komme til at tilbyde nogen hende, men efterdi du er en klog Kvinde, skal du raade». Der blev nu sendt Bud til Kong Hejdrek for at søge Forlig, og der blev aftalt et Møde, og der forligtes de saa, at Hejdrek fik Kong Rolløgs Datter Hergerd og i Medgift med hende Vendland, som ligger Rejdgotland næst. Saa skiltes de i Fred, og Kong Hejdrek fór hjem i sit Rige med sin Kone. En Gang vilde han føre Sivka bort og lod tage sin bedste Hest; det var sent om Kvælden. Da de kom til en Aa, blev hun saa tung for ham, at Hesten styrtede, men Kongen sprang frem over den. Han skulde nu bære hende over Aaen og tog hende paa sine Skuldre, men lod hende falde, saa hun brød sin Ryg, og det blev Enden, at hun drev død ned ad Aaen. Kong Hejdrek sad nu i sit Rige og blev en stor Vismand.

10. Hejdreks og hans Dronnings Datter hed Hervør;

hun blev opfostret hos en Mand, der hed Ormar, og var den fagreste Mø og dertil stor og stærk som en Mand; hun øvede sig i at bruge Bue og Pile. Gest hin blinde hed en mægtig Mand i Rejdgotland; han var i Kong Hejdreks Unaade. Der var syv Mænd i Kongens Hird, som skulde dømme i alle Folks Sager der i Landet. Kong Hejdrek blotede til Frøj; ham lovede han den største Galt, han kunde faa; den holdt de for at være saa hellig, at over dens Børster skulde der sværges i alle store Sager, og den skulde blotet som Sonoffer. Juleaften skulde Sonøgalten føres ind i Hallen for Kongen, og Mændene lagde da deres Hænder paa dens Børster og gjorde Løfter. Kong Hejdrek gjorde det Løfte, at ingen, som kom i hans Magt, skulde have forbrudt sig saa svart imod ham, at han ikke skulde lade sine Vismænd dømme ham; han skulde ogsaa være fredhellig for ham, om han lagde saadanne Gaader for ham, at Kongen ikke kunde løse dem. Men naar Folk prøvede at lægge Gaader for ham, fik han altid raadet dem. Kongen sendte Bud til Gest hin blinde, at han skulde komme til ham, og satte ham en Stævnedag; kom han ikke paa den, sagde han, vilde han sende Folk til ham. Intet af disse Kaar tyktes Gest godt, thi han vidste, at han ikke var Mand for at skifte Ord med Kongen, og heller ikke mente han at have noget godt at vente af Vismændenes Dom, thi der var Sager nok at fælde ham for; han vidste ogsaa, at kom Kongens Mænd til ham, gjaldt det hans Liv. Saa blotede han til Odin og bad ham hjælpe sig og lovede ham store Gaver. En Kvæld kom der en Gjest til Gest hin blinde; han kaldte sig ogsaa Gest hin blinde, og de vare hinanden saa lige, at man ikke kunde kjende dem fra hinanden. De skiftede Klæder, og Husbonden skjulte sig, men alle troede, at Gjesten var deres Husbond. Denne Mand fór til Kongen og hilsede ham. Kongen saa' paa ham og tav. Gest hin blinde sagde: «Jeg er kommen

hid, Herre, for at forliges med eder». •Vil du have Vis-mændenes Dom?» spurgte Kongen. «Er der ingen anden Udvej?» sagde Gest hin blinde. «Du kan lægge Gaader for mig», sagde Kongen, «og du er fri, om jeg ikke kan løse dem». «Lidet duer jeg til sligt», svarede Gest hin blinde, «men haardt er det andet Kaar». «Vil du hellere have Dommen?» sagde Kongen. «Nej», svarede han, «jeg vil hellere lægge jer Gaader for». «Det er ogsaa godt», sagde Kongen, «men det er højt Spil: sejrer du over mig, skal du faa min Datter, og ingen skal forholde dig hende. Men lidet rimeligt er det, at du er saa vis, og end er det aldrig hændt, at der blev lagt Gaader for mig, jeg ikke kunde løse». Saa blev der sat en Stol frem til Gest hin blinde, og Folk glædede sig til de vise Ord, de skulde høre. Da sagde Gest hin blinde:

11. «Have jeg vilde,
 hvad jeg havde i Gaar,
véd du vel, Konge, hvad det var?
 Mænd det matter
 og Munde binder,
 somme ogsaa til Ord det ægger.
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».
- «God er din Gaade
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt,

giver ham Mundgodt, det lammer mangan Mands Vid,
somme lægger det mange Ord paa Tungen, men somme
slaar det Laas for Munden».

Gest hin blinde kvad:

- «Hjemmefra fór jeg,
 hjemmefra stævned jeg,
Veje saa' jeg paa Vejen:

Vej for nedén
 og Vej for oven,
 Vej var der alle Vægne.
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt:

du fór over en Bro, og Aaen løb under den, men Fugle
 fløj over dit Hoved og paa begge Sider af dig; det var
 deres Vej, og Lax saa' du i Aaen, det var dens Vej».

Gest hin blinde sagde:

«Sig, hvad Drik
 jeg drak i Gaar,
 ej var det Vin eller Vand,
 ej var det Mjød
 og Mundgodt ej heller,
 læsked dog Tungen for Tørst.
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt:

du lagde dig i Skyggen og kjølede dine Læber paa Duggen.
 Men er du den Gest hin blinde, jeg mente, da er du
 kløgtigere, end jeg troede, thi jeg havde spurgt, at du
 var uvittig i din Tale, men nu fejler den sig snildt, alt
 som den lider». Gest hin blinde sagde: «Det er at vente,
 at det snart vil slippe og for mig, men dog vil jeg, I
 skulde høre noget endnu.

Hvem træder med Gny
 saa tungt sin Vej
 og træder den atter og atter?
 To Munde han har,
 og haardt han kysser,
 og ene paa Guld han ganger.
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

Kong Hejdrek svarer:

«God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt,

det er Guldsmedens Hammer, som Guldet hamres med».

Gest hin blinde sagde:

«Hvem lider med Vælde
 over Landet frem,
 Sær han sluger og Kjær;
 for Mænd han ej viger,
 men for Vind er han ræd,
 og Sol han hader især?
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt,

det er Taagen; den dølger Søen, men den flyer strax,
 naar Vinden kommer, og Mænd mægte intet imod den,
 den dræber Solens Skin. Men listig er du, som kommer
 med saadanne Gaader og mørke Taler, hvo du saa er».

Gest hin blinde sagde:

«Hvem er den stærke,
der stoles paa tit,
halvt han vender mod Hel;
Mænd han bjærger,
med Muld han brydes,
om trøstig hans Ven paa ham tror?
Gjæt nu Gaaden
grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
Gest hin blinde,
dog jeg gjætter den grandt,

det er Ankeret med det tykke, stærke Tov, det raader for mangt et Skib; det griber med den ene Klo i Jorden, og den vender mod Hel, det bjærger mangan Mand. Men saare undres jeg over din Vittighed og Ordkløgt». «Nu er jeg ogsaa næsten læns for Gaader», sagde Gest hin blinde, «men enhver er ivrig for at bjærge Livet.

Hvo bygger paa Fjæld?
hvo falder i dybe Dale?
hvo lever aandeløs?
hvo tier aldrig?
Gjæt nu Gaaden
grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
Gest hin blinde,
dog jeg gjætter den grandt,

Ravnen bygger paa de høje Fjælde, Duggen falder i de dybe Dale, Fisker lever aandeløs, og den brusende Fos tier aldrig». «Nu bliver det vanskeligt», sagde Gest hin blinde, «og jeg véd ikke, hvad jeg skal finde paa:

Hvad er det Under,
 jeg ude saa'
 for Dellings Dør:
 Hovedet vendte
 mod Hel det ned,
 Solen dets Fødder saa'?
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt,

det er Løget; dets Hoved vender ned i Jorden, men
 Bladene op i Luften».

Gest hin blinde sagde:

«Hvad er det Under,
 jeg ude saa'
 for Dellings Dør:
 to aandeløse
 uden Rast
 Saarløg syded?
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt,

det var Smedebølge, de have Vejr, men ikke Aande».

Gest hin blinde sagde:

«Hvad er det Under,
 jeg ude saa'
 for Dellings Dør:

hvide Fugle
 mod Fjældet slog,
 sorte i Mulde sank?
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt;

nu gaar det tilbage med Gaaderne; det er Hagl og Regn,
 thi Haglen slaar imod Jorden, men Regndraaberne synke
 ned i Sandet og søge ned i Jorden».

Gest hin blinde sagde:

«Hvad er det Under,
 jeg ude saa'
 for Dellings Dør:
 i Skarnet jeg saa'
 saa sort en Galt,
 men Børster han bar ej paa Ryg.
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt,

det er Skarnbassen, og nu søger du vidt omkring, siden
 en Stormand som du maa gribe til Skarnbasser for at faa
 noget at spørge om». «Frist er halv Betaling», sagde
 Gest hin blinde, «men mængen en stævner for højt, og
 derfor komme somme galt afsted. Ogsaa ser jeg nu, at
 alle Udveje maa prøves.

Hvad er det Under,
 jeg ude saa'
 for Dellings Dør:
 ti Tunger det har
 og tyve Øjne,
 med firti Fødder
 farer det frem?
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt,

du saa' en So, som gik svanger med ni Grise». Saa lod Kongen Soen dræbe, og var der da ni Grise i den, som Gest hin blinde havde sagt. Da sagde Kongen: «Nu skjønner jeg ikke rettere, end at en større Vismand, end jeg havde troet, har Del i dette, og ikke véd jeg, hvad du er for en Mand». Gest hin blinde sagde: «Jeg er saa, som du kan se; jeg vilde gjerne bjærge Livet og slippe for disse Prøver». Kongen svarede: «Du skal blive ved med dine Gaader, til du ikke kan mere, eller til jeg ikke kan gjætte dem».

Gest hin blinde sagde:

«Hvad er det Under,
 jeg ude saa'
 for Dellings Dør:
 højt som en Fugl
 det fløj med Skrig,
 hvasse var, Konning, dets Klør?
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt,

det er en Pil», siger Kongen.

Gest hin blinde sagde:

«Hvad er det Under,
 jeg ude saa'
 for Dellings Dør,
 med otte Fødder
 og fire Øjne,
 og Knæ over Bugen det bar?
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

Kong Hejdrek svarede: «Baade er det saa, at du har en sid Hat, og ogsaa ser du dybere i Tingene end de fleste andre, siden du tænker paa alle Jordens Vidundere; det er Edderkoppen».

Gest hin blinde sagde:

«Hvad er det Under,
 jeg ude saa'
 for Dellings Døre:
 det lider med Lys
 over Land og Hav,
 og altid er Ulve med?
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt,

det er Solen, den lyser over Land og Hav og skinner paa alle Mennesker, men Skalle og Hatte hedde de to Ulve, den ene løber foran, den anden bag efter Solen».

Gest hin blinde sagde:

«Hvad er det Under,
jeg ude saa'
for Dellings Dør:
som Kullet sort
og som Kridtet hvidt,
stift som en Stok
og stærkt som Horn?
Gjæt nu Gaaden
grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
Gest hin blinde,
dog jeg gjætter den grandt,

det var Ravnesten, du saa' ligge i Huset, og Solen skin-
nede derpaa. Men kan du ikke sige Gaaderne anderledes
frem, end at du altid skal begynde dem paa samme Vis?
Du tykkes jo ellers at være kløgtig nok».

Da sagde Gest hin blinde:

«Haarfagre Møer
til Huse gik,
Øl de tvende
Terner bare;
ej med Haand
eller Hammerslag
blev Karret dannet,
Krumhals det gjorde.
Gjæt nu Gaaden
grandt, Kong Hejdrek».

•God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt;

to Ederfugle lagde Æg, de er hverken dannede med Hammer eller Haand, og i Æggeskallerne bar to Tjenestekvinder Øl». Gest hin blinde sagde: «Den faar se sig om efter Hjælp, som kun har et ringe Sværd og er lidet kløgtig; jeg vilde gjerne blive ved en Stund endnu.

Kvinder bo
 paa Bjergets Top,
 Kvinde avler Barn med Kvinde,
 Mø ved Mø
 Moder vorder,
 ej til Mænd de Kvinder kjende.
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt,

det er to Fjældkvanner, der staa sammen, og der skyder et Kvanneskud op imellem dem».

Gest hin blinde sagde:

«Saa haard en Dyst
 om Drotten staar,
 uden Vaaben Kvinder kæmpe,
 de brune vil
 ham Bane raade,
 tro de hvide om ham værne.
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt,

det er Brætspil; Brikkerne slaas vaabenløse om Kongen,
 og de hvide væрге ham».

«Lystige Møer
 lide over Land,
 langt bort fra Fader de fór;
 hvide Skjolde
 om Vintren de bære
 men sorte ved Sommertide.
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt,

det er Ryper».

Gest hin blinde sagde:

«Sørgende gange
 graadfagre Møer,
 langt bort fra Fader de fór,
 med hvide Lin
 over lyse Haar,
 i Vind de Møer maa vaage.
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt,

det er Bølgerne, de hedde Ægers Møer».

Gest hin blinde sagde:

«Hvem er de Møer,
som, mange i Følge,
langt bort fra Fader fór:
mangen Mand
til Mén de blev,
og ej som Kvinder de komne.
Gjæt nu Gaaden
grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
Gest hin blinde,
dog jeg gjætter den grandt,

det er Bølgerne lige som før».

Gest hin blinde sagde:

«Møer fare
ad Fjorden frem,
blaa er de Brudes Særke;
haardt Leje have
de linsmykte Kvinder,
kun lidet i Lune de lege.
Gjæt nu Gaaden
grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
Gest hin blinde,
dog jeg gjætter den grandt,

det er atter Ægers Møer, men nu gaar det svært tilbage med Talen; vil du nu ikke tage imod Visnændenes Dom?»
Gest hin blinde sagde: «Det gaar jeg nødig til, men det maa nu vel snart komme.

Mødte jeg nys
 en Muldbo paa Vej,
 Lig saa' jeg sidde paa Lig;
 blind red paa blind
 til Bølgerne ned,
 aandeløst Øget var.
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt,

du kom til en Aa, ned ad den drev en Isflage, og paa den laa en død Hest og paa Hesten en død Orm, og saalunde bar en blind en anden blind, da de tre kom drivende sammen».

Gest hin blinde sagde:

«Et Dyr jeg véd,
 som dræber Fæ,
 helt er det hyllet i Jærn,
 med otte Horn,
 men hovedløst,
 det løber, naar det løbe kan.
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt,

det er Bjørnen i Brætspil, den hedder Bjørn og løber, naar den bliver kastet».

Gest hin blinde sagde:

«Hvad hedder det Dyr,
 som Daner skjærmer,
 bærer blodig Bag,
 men bjærger Mænd,
 tager mod Spyd
 og sparer Liv,
 dets Bug er Kæmpens
 Bryst et Værn.
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt,

det er Skjoldet, det bjærger Mænd og har tit blodig Bag».

Gest hin blinde sagde:

«Voxen var Anden,
 Æg den lagde,
 barnlysten bar den
 til Boet Tømmer:
 skarpe Halmknive
 skjærmed Fuglen,
 over den Drikkens
 Ur sig hvælved.
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt,

en And laa paa Æg imellem et Nøds Kjæver, det er dem,
du kalder for skarpe Halmknive, Hovedskallen kalder du
Drikkens Ur og Reden selv Boets Tømmer».

Gest hin blinde sagde:

«Fire gange,
fire hænge,
to vise Vej,
to værne for Hunde,
en hænger bag,
oftest skiden.
Gjæt nu Gaaden
grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
Gest hin blinde,
dog jeg gjætter den grandt,

det er Koen, den har fire Ben og fire Patter, to Horn og
to Øjne, men Halen hænger bag».

Gest hin blinde sagde:

«I Askegruen
ene han sover,
af Sten og Staal blev han til,
fader- og moderløs
fostres han der,
gridsk han er efter Gods.
Gjæt nu Gaaden
grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
Gest hin blinde,
dog jeg gjætter den grandt,

det er Ilden, der ligger skjult paa Arnen, og som er slaaet af Flint».

Gest hin blinde sagde:

«Ride til Tings
raske Kæmper,
sexten sammen de fare,
sende saa vide
Svende om Land,
hyde dem Bosteder bygge.
Gjæt nu Gaaden
grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
Gest bin blinde,
dog jeg gjætter den grandt,

det er Tavlkongens Brikker».

Gest hin blinde sagde:

«Saa' jeg i Sommer
ved Solbjærgstid
Hird uden Gammen
om Gildesbordet;
tavse Jarlerne
tømte Horn,
men Bollen hørte jeg
brøle derved.
Gjæt nu Gaaden
grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
Gest hin blinde,
dog jeg gjætter den grandt,

det er en So med Grise, hun vræler, naar Grisene die hende, men de tie. Men ikke véd jeg, hvad du er for en Mand, som saa snildt kan gjøre saa meget ud af saa lidt». Og nu bød Kongen lønlig sine Mænd at lukke Hallens Dør.

Gest hin blinde sagde:

«Mær jeg saa',
 Muld de ligned,
 Heller til Leje de havde,
 sorte og matte,
 naar Solen skén,
 fagre først, naar Nat faldt paa.
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

«God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt,

det er Gløder, der ligge og ulme paa Arnen».

Gest hin blinde sagde:

«Sad jeg og saa',
 hvor sværdbidte Mænd
 Blodaarer bar
 til Bjærgets Top.
 Gjæt nu Gaaden
 grandt, Kong Hejdrek».

God er din Gaade,
 Gest hin blinde,
 dog jeg gjætter den grandt,

du sad og saa' en Falk flyve med en Ederfugl i Klørne».*)

Gest hin blinde sagde:

«Hvem er de tvende
med trende Øjne,
fem Par Ben
og fælles om Halen?
Gjæt nu Gaaden
grandt, Kong Hejdrek».

«Mangt prøver du nu, da du finder paa at komme til mig med Ting, der længst ere forgangne. Det var den Gang Odin red Hesten Slejpnir, den havde otte Ben, og Odin to, tilsammen havde de tre Øjne, Slejpnir to og Odin et».

Gest hin blinde sagde:

«Saa sig da tilsidst,
om du snildere er
end hver en Drot i Verden,
hvad Odin Balder
i Øret hviskede,
før han blev baaret paa Baal».

Kongen svarede:

«Ondskab og Argelist,
alskens Djævelskab,
tænker jeg vist, at det var;

*) Denne Gaade er bygget paa Ordspil, som ikke lade sig gjen-give paa Dansk. «Sværdbidte Mænd», som der staar i Gaaden, er det samme som Valn, og det oldnordiske Ord herfor «valr» betyder ogsaa en Falk. Paa samme Maade er Ordet blóðshol, der staar i Gaaden i Betydning «Blodaare», enstydigt med «æði», som ogsaa betyder en Ederfugl.

hvad da du sagde,
 du ene véd,
 du lumske og lede Trold!»

Kongen drog da Tyrving og hug efter Gest hin blinde, men han forvandlede sig til en Falk og fløj ud igjennem Hallens Glug, men Sværdet ramte Falkens Stjert, og derfor, tro Hedningerne, er den siden stumpstjertet. Men nu var Odin bleven vred paa ham, da han hug efter ham, og i den samme Nat blev Kongen dræbt.

12. Det er at melde, at Kong Hejdrek havde nogle Trælle, han havde taget i Vesterviking; de vare ni i alt, ætstore Mænd, og det huede dem ilde at være i Trældom. Om Natten, da Kong Hejdrek laa i sin Sovestue og kun havde faa Mænd hos sig, toge Trællene Vaaben og gik til Kongens Herberge; de dræbte først Vagterne udenfor og gik saa ind og brød Herberget op og dræbte Kongen og alle dem, der vare der inde. De tog Sværdet Tyrving og alt det Gods, der var, og førte det bort med sig, og først vidste ingen, hvem der havde gjort dette og hvorhen man skulde vende sig for at tage Hævn. Da lod Angantyr, Kong Hejdreks Søn, stævne Ting, og paa det Ting blev han taget til Konge over alle de Riger, Kong Hejdrek havde ejet, og der gjorde han det Løfte, at aldrig skulde han sætte sig i sin Faders Højsæde, førend han havde hævnnet ham. Kort efter Tinget forsvandt Angantyr ene, og vidt fór han om for at søge efter disse Mænd.

En Kvæld gik han ned til Søen langs den Aa, som hed Gravaa; der saa' han tre Mænd i en Fiskerbaad, og en af dem trak en Fisk op og raabte til en af de andre, at han skulde give ham Agnkniven til at skære Hovedet af Fisken med, men den anden sagde, at han ikke kunde undvære den. «Saa tag Sværdet frem fra Hovedfjælen og giv mig det», sagde den første; han fik det, drog det og skar Hovedet af Fisken, og da kvad han denne Vise:

«Gjælde maa Gedden
for Gravaas Mund,
at Hejdrek vi vog
under Harvadafjælde».

Angantyr kjendte strax Tyrving; han gik da ind i Skoven og blev der, til det var mørkt. Fiskerne roede i Land og gik til deres Telt og lagde sig til at sove. Men henved Midnat kom Angantyr did, rev Teltet ned over dem og drædte alle ni Trælle og tog Sværdet Tyrving som et Mærke paa, at han havde hævnnet sin Fader. Saa fór Angantyr hjem og lod rede til et stort Gilde i Danparstad, paa den Gaard, som hedder Aarhjem, det skulde være Arveøl efter hans Fader. Da raadede disse Konger, som her nævnes, for Landene:

Humle raaded
for Huneland,
Gissur for Gøter,
for Gøter Angantyr,
Valdar for Daner,
for Valer Kjaar,
Alrek den frække
for Anglerfolket.

Kong Hejdreks Søn Lød fostredes af sin Morfader Kong Humle; han var den fagreste og mandhaftigste Ungersvend, man kunde se. Det var en gammel Talemaade den Gang at sige, at en Mand var født med Vaaben og Heste; Meningen var, at de Vaaben, der bleve smeddede, da Manden blev født, saa og de Dyr og Høveder, Heste og Øxne, der bleve fødte i den samme Stund, alt blev samlet til Ære for Stormanden, saa som kvædet er om Lød Hejdrekssøn:

I Huneland
 Lød blev født,
 med Sax og Sværd
 og siden Brynje,
 med ringsmykt Hjælm
 og hvasse Glavind,
 med vel tæmmet Hest
 i den hellige Lund.

Nu spurgte Lød sin Faders Død og at hans Broder Angantyr var taget til Konge over hele det Rige, deres Fader havde ejet. Blev da Kong Humle og Lød enige om, at han skulde fare til sin Broder Angantyr og kræve Arv af ham, først med gode Ord, som kvædet er:

Hejdreks Arving
 fra Østen red,
 kom til Gaarden,
 hvor Goter bygge,
 i Aarhjem vilde
 Arv han kræve,
 hvor Hejdreks Arveøl
 Angantyr drak.

Lød kom nu til Aarhjem med en stor Hær, som kvædet er:

Sent paa Kvælden
 til Salen han kom,
 en Svend han mødte
 og saa ham hilste:
 «Hil dig Svend,
 i Hallen gak,
 Ord jeg vilde
 med Angantyr skifte».

Manden gik ind for Kongens Bord, hilste Kong Angantyr høvisk og sagde:

«Hid er kommen
 Hejdreks Arving,
 kamplysten er han,
 kalder sig Lød;
 højt han knejser
 paa Hesteryg,
 kræver at tale,
 Konge, med dig».

Da Kongen hørte dette, kastede han Kniven paa Bordet, stod op og klædte sig i Brynje og tog et hvidt Skjold i den ene Haand og Sværdet Tyrving i den anden. Der blev da stort Gny i Hallen, som kvædet er:

Gny blev i Hallen,
 den gjæve de fulgte,
 alle vilde lytte
 til Løds Ord,
 alle vilde høre
 Angantyr's Svar.

Da sagde Angantyr:

«Hil og velkommen
 hid du være!

gik ind med os til Drikkebordet og lad os drikke Mjød efter vor Fader, først til Endrægtighed saa og til Ære for os alle med al Hæder». Lød sagde: «For andet fore vi hid end for at fylde vor Vom.

Have vil jeg Hælvten
 af Hejdreks Eje,
 af Syl og af Od
 og alle hans Skatte,

af Ko og Kalv
 og knagende Kværn,
 Trælle og Terner
 og Trællebørn,

Den mægtige Skov,
 som Mørkved hedder,
 den hellige Grav
 i Goters Land,
 den fagre Sten,
 som stander i Danpstad,
 Hælvten af Hejdreks
 Hærborge alle,
 Land og Folk
 og lødige Ringe».

Angantyr kvad:

«Briste skal, Broder!
 mit blanke Skjold
 og kolde Egge
 krydses med Gny,
 bide skal mangan
 Mand i Græsset,
 førend Tyrving
 i to jeg deler,
 giver dig, Humling,
 Hælvten af Arven».

Og videre kvad Angantyr:

«Fagre Ringe
 jeg, Frænde, dig byder,
 Guld og Gods,
 hvad gjævest dig tykkes,

tolv Hundred Mænd
 og tolv Hundred Heste,
 tolv Hundred Skjoldvagter
 skjænker jeg dig.

Gode Gaver
 jeg giver dem alle,
 rige skulle de
 ride af Gaarde,
 hver Mand jeg giver
 en Mø til Brud,
 hver Mø jeg hænger
 om Halsen Ringe.

Siddende skal jeg
 med Sølv dig skjule
 og gangende dig
 med Guld bedække,
 saa rundt om de røde
 Ringe rulle,
 du raade for tredje
 Delen af Riget».

13. Gissur Grytingalide, Kong Hejdreks Fosterfader, var den Gang hos Kong Angantyr; han var da overmaade gammel. Da han hørte Kong Angantyr's Tilbud, tyktes det ham altfor stort budet, og han sagde:

«Tækkes maa sligt
 den trællefødte,
 af Tyendeæt,
 skjønt avlet af Kongen:
 Fæ han vogted,
 Frillesønnen,
 da Adelbarnet
 ved Arven tog».

Lød blev nu saare vred, da han blev kaldt Trællesøn og Frilleunge, om han tog imod sin Broders Tilbud; han fór strax bort med alle sine Mænd, hjem til Huneland, til sin Morfader Kong Humle og sagde ham, at hans Broder Angantyr ikke havde undt ham at skifte lige med ham. Kong Humle fik alt at vide, hvad der var blevet talt dem imellem, og saare vred blev han over, at hans Dattersøn Lød skulde kaldes Trælkvindesøn. Han sagde:

«Sæle vil sammen
vi sidde i Vinter,
Mjøden den gode
med Gammen drikke,
lade Hunerne
hamre Vaaben,
som kjækt vi siden
i Kamp vil bære».

Og videre kvad han:

«Vel skal, Lød,
vi vælge vor Hær,
djærvelig bære
de blanke Skjolde,
tolvaars Mandskab
og toaars Foler,
saa fare Huner
i Hærfærd frem».

Den Vinter sad Kong Humle og Lød i Ro, men om Vaaren drog de saa stor en Hær sammen, at Huneland var helt øde for kampføre Mænd. Alle, der kunde bære Vaaben, fra tolvaars Dreng af, og alle Heste fra toaars Foler, og saa meget Mandskab var der, at det maatte tælles i Tusindvis, og der var Tusinder i hver Fylking. Der var sat en Høvding over hvert Tusind Mand, og hver

Fylking havde sit Mærke, men i hver Fylking var der fem Tusind Mand, regnet efter tretten Hundreder paa hvert Tusind, og paa hvert Hundred otte Snese, og af saadanne Fylkinger var der tre og tredive. Da denne store Hær var bleven samlet, red den igjennem den Skov, der hedder Mørkved og skiller Huneland fra Goteland. Men da de var komne igjennem Skoven, laa der store Bygder og vide Sletter for dem, og paa Sletterne laa der en fager Borg; for den raadede Angantyr og Løds Søster Hervør og hendes Fosterfader Ormar; de vare satte til Landeværn imod Hunerne der og havde meget Mandskab.

14. Det var en Morgen, som Sol stod op, at Hervør stod paa et Taarn over Borgeleddet, og saa' hun da store Støvskeer af Heste sønder ved Skoven, saa at Solen tit og længe skjultes deraf, og saa saa' hun det glimte i Støvskeen, som var det det blanke Guld, af fagre guldbelagte Skjolde, gyldne Hjælme og hvide Brynjer; skjønnede hun da, at det var Hunerne, der kom i stor Mængde. Hun gik da skyndsomst ned og kaldte paa sin Lursvend og bød ham blæse Mandskabet sammen, og derefter sagde hun: «Tager nu eders Vaaben og gjør eder rede til Kamp; men du, Ormar, skal ride Hunerne i Møde og byde dem Slag ved det søndre Borgeled». Ormar kvad:

«Flux jeg rider
med røden Skjold
at byde Huner
til Hildes Leg
sønden for Borgen
med bolde Goter».

Saa red Ormar af Borgen frem imod Hunerne, han raabte lydt til dem og bad dem ride til Borgen og sagde: «Jeg byder eder Slag paa Sletterne sønden for Borgeleddet; de, som komme først, bie paa de andre der». Saa red Ormar

tilbage til Borgen, og da var Hervør og hele hendes Hær rede til Kamp. De red da ud af Borgen med hele Hæren imod Hunerne, og der yppedes en stor Dyst, men eftersom Hunerne havde langt mere Mandskab, blev der det største Mandefald paa Hervørs Side, og omsider faldt hun selv og mange Mænd om hende. Men da Ormar saa', at hun var faldet, flyede han og alle, der fik bjærget Livet; Ormar red Nat og Dag det forreste han kunde, til han kom til Kong Angantyr i Aarhjem, men Hunerne tog til at hærje og brænde vidt om i Landet. Da Ormar kom til Kong Angantyr, kvad han:

«Fra Sonden jeg fór
at sige dig Bud,
i Skov og paa Hede
Hærværk de øved,
gøded Jorden
med Goters Blod».

Og videre kvad han:

«Din Søster segned
for Sværdets Æg,
død saa' jeg Hejdreks
Datter ligge;
hende have
Huner fældet,
og mange gjæve
Mænd med hende.

Heller hun skifted
i Hærfærd Hug
end med Bejler Ord
paa Brudebænken».

Da Kong Angantyr hørte dette, smilede han, og længe varede det, før han tog til Orde, men omsider sagde han:

«Haardt han, Søster,
 handled med dig,
 ej som Broder,
 bolde Mø».

Saa saa' han ud over sin Hird, og der var ikke meget
 Mandskab hos ham; han kvad:

«Mange vi vare,
 da Mjød vi drak,
 nu er vi færre,
 da til flere der trænges.

I hele min Hird
 jeg har ej en Mand,
 som, bad jeg ham end
 og bød ham Ringe,
 ride vilde
 med røden Skjold
 at bære Hærbud
 til Huners Folk».

Gissur den gamle sagde:

«Jeg kræver ej
 det klingre Sølv,
 ej mindste Skjærv
 du skjænke mig, Konge,
 dog jeg rider
 med røden Skjold
 og bærer Hærbud
 til Huners Folk».

Den Lov havde Kong Hejdrek sat, at naar der kom
 en Hær i Landet og Landsens Konge stævnedes den til
 Strid og bestemte et Sted dertil, maatte Vikingerne ikke
 hærje, før end Slaget havde staaet.

Gissur hærklædte sig og rustede sig med gode Vaaben og sprang op paa sin Hest, som var han en Ungersvend. Saa sagde han til Kongen.

«Hvorhen skal Huners
Hær jeg stævne?»

Kong Angantyr svarede:

«Stævn den til Dylgja
og til Dunhede,
ved Jësurfjælde
fare vi mod dem;
der ypped Goter
ofte Dyst,
slog, saa herlig
Sejr de vunde».

Saa red Gissur, til han kom til Hunernes Hær; han red ikke nærmere end saa, at han kunde tale til dem, da raabte han med høj Røst og kvad:

«Daadløs Flok
med Dødsens Drot,
vort Banner skal vaje,
vred paa jer er Odin».

Og videre:

«Jeg stævner jer til Dylgja
og til Dunhede,
ved Jësurfjælde
finde os kan I;
som sværdbidt Val
I snart skal ligge,
sende Odin sin Pil,
som jeg peger nu!»

Da Lød havde hørt Gissurs Ord, sagde han:

«Griber Gissur
Grytingalide,
Angantyr's Mand,
fra Aarhjem kommen».

Kong Humle sagde:

«Ej vi skulle
øde Livet
for Folk, som ene
fare til os».

Gissur sagde:

«Ej eders Hornbuer,
Huner, os fælde».

Og saa sporede han sin Hest og red til Kong Angantyr, gik frem for ham og hilste ham vel. Kongen spurgte, om han havde truffet Hunerne. Gissur sagde: «Jeg talte med dem og stævned dem til Kamp paa Dunhede og i Dylgjadalene». Angantyr spurgte, hvor stor Hunernes Hær var. Gissur svarede:

«Saare mange
Mænd de ere,
Fylkinger sex
saa' jeg der var,
og i hver Fylking
fem Tusinder var der,
hvert et Tusind
paa tretten Hundreder,
og hvert Hundred
holdt otte Snese».

Da Angantyr havde faaet Tidender om Hunernes Hær, sendte han Folk ud alle Vegne og stævned alle Mænd til sig, som vilde yde ham Hjælp og kunde føre Vaaben.

Saa fór han til Dunhede med sit Mandskab, og det var en overmaade stor Hær. Da kom Hunehæren imod ham, og den var dobbelt saa stor.

15. Næste Dag begyndte de Slaget og sloges hele den Dag, og om Kvælden gik de til deres Telte. Saalunde sloges de i otte Dage, da vare Høvdingerne endnu alle i Live, men ingen vidste Tal paa, hvor mange Mænd der vare faldne, men baade Dag og Nat strømmede der Mandskab til Angantyr alle Vegne fra, saa at hans Hær ikke blev mindre, end den var fra først af. Nu blev Dysten endnu drabeligere end før; Hunerne fór djævelig frem, thi de skjønnede, at de kun kunde vente at bjærge Livet, i Fald de sejrede, og at det kun vilde baade lidt at bede Goterne om Fred, men Goterne værgede for deres Frihed og Fædreland mod Hunerne, og derfor stod de fast og æggede hverandre. Da det led ud paa Dagen, gjorde Goterne saa haardt et Anfald, at Hunernes Fylking gav efter derfor, og da Angantyr saa' det, gik han frem fra Skjoldborgen fremmerst i Fylkingen med Tyrving i Haanden og hug baade Mænd og Heste ned. Brødes da Fylkingen for Hunekongerne, og Brødrene skiftede Hug med hinanden. Der faldt Lød og Kong Humle, og da toge Hunerne Flugten, men Goterne dræbte dem og fældte saa stor en Val, at Aaerne stemmedes op og kom ud af deres Leje, og Dalene laa fulde af døde Mænd og Heste. Angantyr gik nu hen og undersøgte Valen og fandt sin Broder Lød. Da kvad han:

«Bød jeg dig Broder,
 hvad bedst dig baaded,
 nok af Gods
 og gyldne Skatte;
 for Kamp du valgte,
 hverken du faar
 Riget i Arv
 eller røde Ringe».

Og videre kvad han:

«Ve os Broder,
din Bane jeg blev,
aldrig det glemmes,
grum var Nornen».

16. Angantyr var længe Konge i Rejdgoteland, han var mægtig og gavmild og en stor Hærmand, og fra ham stamme Kongeætter. Hans Søn var Hejdrek Ulveham, som siden længe var Konge i Rejdgoteland; han havde en Datter, der hed Hild; hun blev Moder til Halvdan den snilde, Ivar den vidtfavnendes Fader. Ivar den vidtfavnende kom med sin Hær til Svearige, som Kongesagaerne melde, og Kong Ingjald Ildraade ræddedes for hans Hær og brændte sig selv inde med hele sin Hird paa den Gaard, som hedder Ræning. Ivar den vidtfavnende lagde da hele Svearige under sig; han vandt ogsaa Danevælde og Kurland og Saxland og Estland og alle Riger i Østerleden lige til Gardarige; han raadete ogsaa for det vestre Saxland og vandt den Del af England, som kaldes Nordhumberland. Ivar den vidtfavnende lagde da hele Danevælde under sig, og siden satte han Valdar til Konge derover, og gav ham sin Datter Alvhild til Ægte. Deres Sønner vare Harald Hildetand og Randve, som siden faldt i England. Men da Valdar døde i Danmark, tog Randve Danriget og gjorde sig til Konge derover, men Harald Hildetand lod sig give Kongenavn i Götland, og siden lagde han alle de nys nævnte Riger, som Kong Ivar den vidtfavnende havde haft, under sig. Kong Randve blev gift med Aase, Kong Harald den granrødes Datter nord fra Norge; deres Søn var Sigurd Ring. Kong Randve døde en brat Død, og Sigurd tog da Kongedømmet i Danmark. Han holdt Slag med Kong Harald Hildetand paa Braavold i Østergötland, og der faldt Kong Harald og en stor Mængde af hans Mænd med ham. Disse Slag ere

de navnkundigste, de gamle Sagaer melde om, og dem, hvor Mandefaldet har været størst, det paa Braavold og det, Angantyr og hans Broder Lød holdt paa Dunhede. Kong Sigurd Ring raadede for Danerige til sin Død, og efter ham Kong Ragnar Lodbrog, hans Søn. Harald Hildetands Søn hed Øjsten Ildraade; han tog Svearige efter sin Fader og raadede for det, til Kong Ragnars Sønner fældte ham, som det meldes i hans Saga.

Ragnars Sønner lagde da Sveavælde under sig, men efter Kong Ragnars Død tog hans Søn Bjørn Jærnside Sveavælde, men Sigurd Danevælde, Hvidsærk Østerleden og Ivar Benløse England. Bjørn Jærnsides Sønner vare Erik og Revil; Revil var Hærkonge og Søkonge, men Kong Erik raadede for Svearige efter sin Fader og levede kun en stakket Stund. Da tog Revils Søn Erik Riget; han var en stor Hærmand og en saare mægtig Konge. Erik Bjørnssøns Sønner vare Ønund Upsale og Kong Bjørn; da blev Svearige atter skiftet imellem Brødre, thi de toge Riget efter Erik Revilsson. Kong Bjørn byggede den By, som hedder Høj; han blev kaldt Bjørn paa Høj; hos ham var Brage Skjald. Erik hed Kong Ønunds Søn, som tog Riget i Upsale efter sin Fader; han var en mægtig Konge. I hans Dage kom Norge under Harald den haarfagre, som var den første af sin Æt, der blev Enevoldskonge i Norge. Kong Eriks Søn i Upsale hed Bjørn; han tog Riget efter sin Fader og raadede længe for det. Bjørns Sønner vare Erik den sejrsele og Olav, de tog Riget og Kongedømmet efter deres Fader; Olav blev Fader til Styrbjørn den stærke. I deres Dage døde Kong Harald den haarfagre. Styrbjørn sloges med sin Farbroder Kong Erik paa Fyrisvold, og der faldt Styrbjørn. Siden raadede Erik for Svearige til sin Død; han var gift med Sigrid Storraade. Deres Søn hed Olav; han blev taget til Konge i Svearige efter Kong Erik; han var da Barn, og Svearne bare ham med sig,

og derfor kaldte de ham Olav Skjødronning, men siden Olav svenske. Han var længe Konge og mægtig; han var den første af Sveakongerne, der tog Kristendommen, og i hans Dage kaldtes Svearige kristent. Kong Olav svenskes Søn hed Ønund og tog Riget efter ham; han døde af Sot; i hans Dage faldt Kong Olav den hellige paa Stiklestad. Øjmund hed en anden Søn af Olav svenske, som tog Kongedømmet efter sin Broder; i hans Dage holdt Svearne kun ilde deres Kristendom. Øjmund var kun Konge en stakket Stund.

Stejnkel hed en mægtig og ætstor Mand i Svearige; hans Moder hed Astrid og var en Datter af Njaal, Fin den snaksommes Søn fra Helgeland, men hans Fader var Røgnvald den gamle. Stejnkel var først Jarl i Svearige, men efter Øjmunds Død toge Svearne ham til Konge, og da gik Kongedømmet fra den gamle Kongeæt, som længe havde raadet for Riget, Søn efter Fader. Stejnkel var en stor Høvding; han var gift med Kong Øjmunds Datter; han døde af Sot i Svearige næsten paa samme Tid som Kong Harald faldt i England. Inge hed Stejnkels Søn, som Svearne toge til Konge næst efter Haakon. Inge var længe Konge, vennesæl og en god Kristen. Han gjorde Ende paa Blotene i Svearige og bad alle Folk der tage ved Kristendommen, men Svearne havde stor Tro paa de hedenske Guder og holdt ved de gamle Skikke. Kong Inge tog til Hustru en Kvinde, som hed Mær, hendes Broder hed Svend; ingen Mand huede Kongen saa vel som Svend, og derfor blev han den mægtigste Mand i Svearige. Svearne mente, at Kong Inge brød Landsens gamle Love imod dem, da han vragede meget, som hans Fader Stejnkel havde ladet staa, og paa et Ting, Svearne holdt med ham, bød de ham tvende Kaar, enten skulde han holde de gamle Love eller slippe Kongedømmet. Kong Inge sagde, at han ikke vilde aflægge den Tro, som var den sande,

og da skreg Svearne op og trængte ind paa ham med Stenkast og drev ham fra Lovtinget. Svend, Kongens Maag, var bleven tilbage paa Tinge; han tilbød Svearne at holde Blot for dem, om de vilde give ham Kongedømmet. Det sagde de alle Ja til, og blev Svend da tagen til Konge over hele Svearige. Der blev da ført en Hest frem paa Tinge, og den blev hugget i Stykker og uddelt for at ædes, og Blottræet blev rødnet med dens Blod. Alle Svearne aflagde da Kristendommen og Blotene begyndte igjen, men Kong Inge drev de bort, og han fór til Vestergötland. Blot-Svend var Konge over Svearne i tre Aar. Kong Inge fór med sin Hird og noget Følge, men dog kun en liden Hær, øster gjennem Smaaland til Østergötland og derfra til Svearige, red baade Nat og Dag og kom uventet over Svend en Morgen tidlig. De tog Hus over dem og brændte det Mandskab inde, der var der; der brændte ogsaa en Lendermand inde, som hed Thjov; han var fulgt med Blot-Svend. Svend gik ud og blev strax dræbt. Saa tog Inge atter Kongedømmet over Svearne og bragte atter Kristendommen paa Fode og raadede for Riget til sin Død; han døde af Sot. Halstejn hed en Søn af Kong Stejnkjel, Broder til Kong Inge; han var Konge sammen med sin Broder. Halstejns Sønner vare Philippus og Inge, som toge Kongedømmet i Svearige efter Kong Inge den gamle. Philippus var gift med Ingegerd, en Datter af Kong Harald Sigurdssøn; han var kun Konge en stakket Stund.

Fortælling om Sørle.

Landet østen for Vanakvisl i Asien blev kaldet Asialand eller Asiahjem, og Folket, som byggede der, blev kaldet Aser, men Hovedborgen kaldte de Asgaard. Odin hed Kongen der. Der var et stort Blotsted, og Odin satte Njord og Frøj til at være Blotgoder. Njords Datter hed Frøja; hun fulgte med Odin og var hans Frille. Der boede nogle Mænd i Asien ikke langt fra Kongsgaarden, Alvrigg, Dvalin, Berling og Grjer hed de; de var saa kunstfærdige, at alt, hvad de lagde Haand paa, gjorde de fuldkomment; saadanne Folk som dem kaldte man for Dværge; de boede i en Sten, men den Gang blandede de sig mere imellem Menneskene end nu. Odin elskede Frøja meget, og hun var ogsaa den aller fejreste Kvinde i de Tider; hun havde en Fruerstue, som baade var fager og saa stærk, at Folk sige, at naar Døren var lukket i Laas, kunde ingen komme derind imod hendes Vilje. En Dag gik Frøja hen til Stenen; den var da aaben; Dværgene vare ved at smedde en Halsring af Guld, og den var næsten færdig. Frøja syntes godt om Halsringen, og Dværgene syntes godt om Frøja; hun bad dem sælge hende Ringen og bød dem Guld og Sølv og andre gode Klenodier derfor, men de sagde, at de trængte ikke til Gods, de vilde hver især sælge sin Part i Ringen, sagde de, og ikke paa andet Vilkaar, end at hun skulde sove en Nat hos hver af dem, og hvad enten hun nu gik villig eller nødig

dertil, sluttede de den Handel. Da de fire Nætter var ledne, og alt hvad aftalt var, var opfyldt, gav de Frøja Halsringen, og hun fór hjem til sin Fruerstue og lod, som der intet havde været paa Færde.

2. Der var en Mand, som hed Farbøte; han var gift, og Løve hed hans Kærling; hun var baade tynd og ussel, derfor blev hun kaldt Naal. De havde kun ét Barn, en Søn, som hed Loke; han var ikke stor af Væxt, men tidlig var han hvas i sin Tale og rask i hvad han tog sig for; han havde fremfor andre Mænd det Slags Vid, som kaldes Træskhed, og var allerede i sine unge Aar meget listig til at finde paa ondt, og derfor blev han kaldt den lumske Loke. Han fór til Odin i Asgaard og gav sig i hans Tjeneste. Odin snakkede ham altid efter Munden, hvad han saa end tog sig for, men satte ham ogsaa tit overmaade vanskelige Arbejder for, og han skilte sig altid bedre ved dem, end det var at vente; han fik ogsaa Kundskab om næsten alt, hvad der skete, og alt, hvad han vidste, sagde han Odin. Saa siges der da ogsaa, at Loke fik Nys om, at Frøja havde faaet Halsringen, og hvad hun havde givet derfor, og han sagde det til Odin. Men da Odin fik det at vide, bød han Loke tage Ringen og bringe ham den. Loke sagde, at det lod sig næppe gjøre, «thi ingen kan komme ind i hendes Fruerstue imod hendes Vilje», men Odin sagde, at han skulde gaa og ikke komme tilbage, før end han havde faaet fat i Ringen. Loke gik da skrigende bort, og de fleste vare glade over, at det gik ham ilde. Han gik til Frøjas Bur, men Døren var laaset; han prøvede paa at slippe ind, men kunde ikke. Det var meget koldt ude, saa han kom til at fryse stærkt. Saa forvandlede han sig til en Flue og fløj omkring alle Laasene og langs alle Fældingerne, men ingensteds fandt han noget Hul, han kunde smutte ind ad, undtagen helt oppe under Tagryggen, og det, han fandt der, var endda

ikke større, end at man lige kunde stikke en Naal der igjennem, men der fik han listet sig ind. Da han var kommen indenfor, lukkede han Øjnene godt op og saa' sig for, om der var nogen vaagen, og da han saa', at alle sov i Fruerstuen, fløj han hen til Frøjas Seng og saa', at hun havde Ringen om Halsen, og at Laasen vendte nedad. Saa skabte han sig om til en Loppe og satte sig paa hendes Kind og stak, saa hun vaagnede; hun vendte sig og sov saa ind igjen, og Loke drog da Loppehammen af sig, listede Halsringen af hende, lukkede Fruerstuens Dør op og gik bort og bragte Odin Ringen. Om Morgenen, da Frøja vaagnede og saa', at Døren var aaben, men ikke brudt op, og den gode Halsring borte, skjønnede hun nok, hvad List der var øvet; hun gik ind i Hallen, saa snart hun var paaklædt, gik frem for Kong Odin og sagde, at han havde gjort ilde i at lade hendes kostelige Klenodie stjæle fra hende, og bad ham give hende det tilbage. Odin sagde, at hun skulde aldrig faa det igjen, saadan som hun var kommen til det, «med mindre du kan udvirke, at to Konger, som hver har tyve Konger under sig, blive usaattes og slaas, og at der følger den Bestemmelse og Dom dermed, at de skulle staa op og slaas igjen lige saa fort som de falde, indtil der kommer en kristen Mand, som er saa rask og har sin Herres Lykke saa rigelig med sig, at han tør gaa imellem dem, mens de slaas, og fælde dem med Vaaben; da først skal deres Nød have Ende, hvilken Høvding det saa end bliver til Del at udløse dem af deres farlige Idræts Trængsel og Møje». Det sagde Frøja Ja til, og saa fik hun Ringen.

3. Paa den Tid, da der var ledet 24 Vintre fra Fredfrodes Fald, raadede en Konge, som hed Erling, for Oplandene i Norge. Han havde en Dronning og to Sønner, den ældste hed Sørle den stærke, den yngste Erland; Sørle var den stærkeste af dem, men begge vare de

haabefulde Mænd; saa snart de havde Alder dertil, fór de i Hærfærd. De holdt Slag i Elveskjær med Sindre Viking, en Søn af Svejger, hvis Fader var Haakon Søkonge, og der faldt Sindre Viking og alt hans Mandskab. I det Slag faldt ogsaa Erland Erlingssøn. Derefter stævnedes Sørle til Østresalt og hærjede der og øvede saa mange Størværker, at det vilde blive sent at skrive dem alle op.

4. Halvdan hed en Konge, som raadede for Danmark og havde sit Sæde i den Stad, som hedder Hroerskilde. Han var gift med Hvedna den ældre, og deres Sønner vare Høgne og Haakon; de overgik de fleste i Væxt og Styrke og al Dygtighed; de lagde sig ogsaa i Leding, da de vare voxne. Nu er at melde om Sørle, at en Høst fór han til Danmark. Det var den Gang Kong Halvdans Agt at fare til Kongestævne; han var meget til Aars paa den Tid, da det skete, som der meldes om i denne Saga. Han havde saa ypperligt et Drageskib, at dets Lige ikke fandtes i de nordiske Lande, hverken i Styrke eller kunstfærdig Bygning; det laa for Anker i Havnen, men Kong Halvdan var i Land og havde ladet brygge Mundgodt til Rejsen. Da Sørle nu saa' Dragen, blev hans Hjærte saa optændt af Attraa efter den, at han for alting vilde eje den, og det sige ogsaa de fleste, at et kosteligere Skib end dette har der ikke været i de nordiske Lande, naar Dragen Ellide og Gnod og Ormen hin lange undtages. Han sagde da til sine Mænd, at de skulde gjøre sig rede til Kamp, «thi vi ville dræbe Kong Halvdan og tage Dragen». Sævar hed en Mand, som var hans Stavnbø og Staller; han svarede paa hans Tale: «Det er ikke raadeligt, Herre», sagde han, «thi Halvdan er en stor Høvding og en navnkundig Mand; ogsaa har han tvende Sønner, som sikkert ville hævne ham, thi de ere nu saare navnkundige Mænd». «Er de end ypperligere end Guderne selv», sagde Sørle, «saa vil jeg dog lige

fuldt slaas». De lavede sig nu til Kamp. Der kom Bud til Kong Halvdan derom; han brød strax op og fór til sine Skibe og alle hans Mænd med ham, og de gjorde sig rede til Slag. Somme sagde til Kong Halvdan, at det ikke var raadeligt for ham at slaas, fordi han havde færre Folk, og at han skulde fly, men Kongen sagde, at før skulde de alle falde ovenpaa hverandre, end han vilde fly. De gjorde sig nu paa begge Sider rede til Slag; der blev den haardeste Dyst, og Enden blev, at Kong Halvdan og hele hans Mandskab faldt; og saa tog Sørle Dragen og alt, hvad der var noget værd paa den. Siden spurgte Sørle, at Høgne var kommen fra Leding og laa ved Odinsø; saa stævnedes han did, og saa snart de mødtes, meldte han ham hans Fader Halvdans Fald og bød ham Forlig og Selvdømme og dertil Fostbroderskab, men Høgne sagde Nej til det alt. Saa sloges de, som meldt er i Kvadet om Sørle. Haakon gik djærvelig frem og fældede Sævar, Sørles Mærkesmand og Stavnbo; derefter vog Sørle Haakon, men Høgne vog Sørles Fader Erling. Siden sloges Høgne og Sørle, og Sørle faldt for Høgne af Mødighed og Saar, men Høgne lod ham siden helbrede, og saa svor de sig i Fostbroderlag og holdt det vel, saa længe de begge levede; men Sørle levede kortest af dem; han faldt i Østerfærd for Vikinger, som det hedder i Kvadet om ham:

Hel til Fode
 faldt den bolde,
 i Østerviking
 paa Val han segned;
 hvast bed Sværdet
 hin Sommerdag,
 da Vikinger vog
 den vældige Kæmpe.

Men da Høgne spurgte Sørles Fald, hærjede han i Østerleden samme Sommer og fik Sejr alle Vegne og blev Konge derover, og saa sige Folk, at tyve Konger bleve Skattekonger under Kong Høgne og toge deres Riger af hans Haand. Høgne blev saa navnkundig af sine Størværker og Hærtog, at hans Navn var lige godt kjendt ved Finnebo og i Paris og alle Vegne derimellem.

5. Hjarande hed en Konge, som raadede for Serkland; han havde en Dronning og en Søn, som hed Hedin og tidlig var en udmærket Mand baade i Kræfter og Væxt og Dygtighed. Han fór i Hærfærd allerede da han var ung, blev Søkonge og hærjede vidt og bredt i Spanieland og Grækland og alle Riger der i Nærheden, og tyve Konger gjorde han til Skattekonger under sig, saa at de alle havde Land og Len under ham. Om Vinteren sad Hedin hjemme i Serkland. Saa siges der, at en Gang da Hedin var faret ud i Skoven med sin Hird, blev han alene paa et aabent Sted; han saa' en storvoxen og fager Kvinde, som sad paa en Stol; hun hilste høvisk paa Hedin; han spurgte hende om Navn, og hun sagde, hun hed Gøndul. Saa taltes de videre ved; hun spurgte ham om hans Størværker, og han sagde hende villig alt og spurgte hende, om hun vidste af nogen Konge at sige, der var hans Jævning i Mod og Manddom, Dygtighed og Navnkundighed. Hun sagde, at én vidste hun, som ikke stod tilbage for ham, og ham tjente heller ikke færre end tyve Konger, han hed Høgne, sagde hun, og boede nord i Danmark. «Visselig skulle vi prøve, hvem der er ypperst af os to», sagde Hedin. «Det er paa Tide, du gaar til dine Mænd», sagde Gøndul, «de maa lede efter dig». Derefter skiltes de; han gik til sine Mænd, men hun blev siddende. Saa snart det blev Vaar, rustede Hedin sig til Hærfærd; han havde en Drage, og tre Hundrede Mand paa den.

Han holdt nord paa, sejlede den Sommer og Vinter og kom om Vaaren til Danmark.

6. Kong Høgne sad hjemme i Riget, og da han spørger, at der er kommen en berømmelig Konge der til Landet, byder han ham hjem til sig til et herligt Gilde. Den Indbydelse tog Hedin imod, og som de nu sad ved Drikken, spurgte Høgne, hvad Ærinde Hedin havde, siden han var faret saa langt nord paa i Verden. Hedin sagde, at det var hans Ærinde, at han vilde, de skulde prøve hinandens Mod og Manddom, Idrætter og alskens Dygtighed. Høgne sagde, at det var han rede til. Den næste Dag aarle fór de til Svømning og til Skydebakken; de øvede ogsaa Dystrending og prøvede hinandens Vaabenfærdighed og alle andre Idrætter, og saa nær vare de hinandens Jævninger i alskens Dygtighed, at ingen syntes han kunde se nogen Forskjel imellem dem, at den ene var ypperligere end den anden. Efter at dette var gjort, svor de sig i Fostbroderlag og lovede, at de vilde være halvt om alt. Hedin var ung og ugift, men Høgne var noget ældre; han var gift med Hervør, en Datter af Hjørvard, Hejdrek Ulvehamssøns Søn. Høgne havde en Datter, som hed Hild; hun var en saare fager og forstandig Kvinde; han elskede denne Datter højt, og havde ikke flere Børn end hende.

7. Nu er at melde, at da der var ledet en Stund, fór Høgne i Leding, men Hedin blev tilbage og skulde vogte Riget. En Dag, det var godt Vejr, fór Hedin ud i Skoven for Morskab, og det traf sig da saa, at han atter kom bort fra sine Mænd. Han kom til et aabent Sted, og der saa' han den samme Kvinde, som han havde set i Serkland, sidde paa en Stol, og det tyktes ham, at hun nu var endnu langt fagrere end sidst han saa' hende. Hun talte atter først til ham og var saare blid i sin Tale, og Kongen fattede Elskov til hende. Hun holdt et

Horn i Haanden med et Laag over; hun bød ham at drikke; Kongen var tørstig, thi han var bleven varm, og tog han da imod Hornet og drak, men da han havde gjort det, blev han saare underlig til Mode, thi han mindedes intet mere, af hvad der forhen var sket. Han satte sig nu ned, og de taltes ved; hun spurgte, om han saa havde faaet Syn for Sagn, at Høgne var saa bold og dygtig en Idrætsmand, som hun havde sagt; Hedin sagde, at det var sandt, «thi han stod ikke tilbage for mig i nogen Idræt, som vi prøvede, og derfor have vi kaldt hinanden for Jævninger». «I er dog alligevel ikke Jævninger», sagde hun. «Hvad finder du da der mangler?» sagde han. «At Høgne har en ætstor Dronning, men du ingen Hustru», sagde hun. «Høgne giver mig strax sin Datter Hild til Viv, saa snart jeg beder om hende», sagde han, «og saa er jeg ikke ringere gift end han». «Det vil mindske din Anseelse, naar du beder Høgne tage dig til Maag», sagde hun; «hellere skulde du, om du har Mod og Mands Hjærte, som du siger, bortføre Hild og dræbe Dronningen paa den Vis, at du lader hende lægge ned foran Dragens Stavn og lader den skære hende isønder, naar den gaar frem». Og saaledes havde det Øl, Hedin havde drukket, hildet ham i Ondskab og Glemsel, at det tyktes ham, der ikke var andet at gjøre, og at han ikke mindedes, at Høgne og han vare Fostbrødre. De skiltes saa, og Hedin gik til sine Mænd; det led da mod Enden paa Sommeren. Han bød sine Mænd gjøre Dragen klar, han vilde hjem til Serkland, sagde han. Saa gik han til Fruerstuen og tog Dronningen og Hild, en i hver Haand, og gik ud med dem, men hans Mænd toge Hilds Klæder og Klenodier, og der var ikke den Mand i Landet, som turde gjøre noget imod Hedin og hans Mænd, thi han var saare bister at se til. Hild spurgte ham, hvad han havde i Sinde, og da han sagde hende det, bad hun ham lade

det fare, «thi min Fader giver dig mig gjerne, naar du beder ham derom». «Jeg vil ikke bede om dig», sagde Hedin. «Vil du end ikke have det anderledes, end at du bortfører mig», sagde hun, «saa vil du og min Fader dog blive forligte, men øver du saa ond og umandig en Daad, som at raade min Moder Bane, da vil der aldrig blive Forlig imellem jer, og det have mine Drømme tydet paa, at I skulle slaas og fælde hinanden, og endnu tungere Kaar ville I faa, og en stor Sorg vil det være mig, om jeg skal se min Fader i Ulykke og stor Trolddom undergiven, og heller ikke vil det være mig nogen Glæde at se dig stedt i Trængsel og Nød». Hedin sagde, at han aldrig brød sig om, hvad der vilde følge paa, han vilde gjøre, hvad han havde bestemt. «Du kan ikke derfor», sagde Hild, «thi du raader ikke over dig selv». Saa gik Hedin ned til Stranden; Dragen blev sat ud, han skød Dronningen frem foran Stavnen, og saalunde lod hun sit Liv, og Hedin gik ud paa Dragen. Men da han var helt klar til at sejle, fik han Lyst til at gaa ene op i Land ind i den Skov, hvor han sidst havde været, og da han kom til det aabne Sted, saa' han Gøndul sidde der paa Stolen. De hilste paa hinanden som Kyndinger. Hedin sagde hende, hvad han havde gjort, og hun var vel tilfreds dermed. Hun havde atter nu det samme Horn, hun havde haft forrige Gang, og bød ham igjen at drikke deraf; han tog imod det og drak, men da han havde drukket, faldt Sønnen over ham, og han sank om i hendes Skjød. Men da han var sovet ind, trak hun sig bort fra hans Hoved og sagde: «Nu vier jeg dig til at opfylde alle de Bud og Vilkaar, Odin har sat, dig og Høgne og alle eders Mænd». Saa vaagnede Hedin og saa' endnu et sidste Glimt af Gøndul, og hun tyktes ham nu sort og stor at se til. Nu mindedes han atter alt; det tyktes ham en stor Ulykke, der var

kommet over ham, og det var nu hans Agt at fare langt af Led, at han ikke daglig skulde høre Bebrejdelser for sine onde Gjerninger. Han gik til sit Skib, lagde hurtig fra Land og sejlede bort med Hild for god Bør.

8. Da Høgne kom hjem og spurgte, hvad der var sket, at Hedin var sejlet bort med Hild og Halvdans Drage, og at Dronningen havde faaet Bane, blev han saare vred og bød sine Mænd strax bryde op og sejle efter Hedin. De gjorde saa og havde den bedste Bør, saa at de stadig hver Aften kom til den Havn, Hedin var sejlet fra om Morgen. Men en Dag, da Høgne naaede Havn, var Hedins Sejl i Sigte ude paa Havet, og de stævnedes da strax efter ham, og det siges for vist, at de fik Hedin Modvind, men Høgne beholdt den samme Bør. Hedin lagde nu ind under den Ø, som hedder Haa, og lagde sit Skib for Anker, og strax efter kom Høgne ogsaa did. Da de mødtes, hilste Hedin ham venlig. «Jeg maa nu sige dig, Fostbroder», sagde han, «at der er hændet mig saa stor en Ulykke, at ingen anden end du kan raade Bod derpaa. Jeg har bortført din Datter og din Drage og taget din Dronning af Dage, men dog var det ikke min egen Ondskab, men onde Spaadomme og en grum Skæbne, der voldte det. Nu vil jeg, at du ene skal skifte og dømme imellem os; ogsaa vil jeg tilbyde dig baade Hild og Dragen, med samt alt mit Mandskab og Gods og fare saa langt ud i Verden, at jeg aldrig kommer til de nordiske Lande eller for dine Øjne saa længe jeg lever». Høgne svarede: «Jeg havde givet dig Hild til Hustru, i Fald du havde bedet om hende, og har du nu end hærtaget hende, vi vilde dog have kunnet forliges for den Sags Skyld. Men nu, da du har øvet saa svar en Ugjerning, og gjort dig til Nidding imod Dronningen og dræbt hende, er alt Haab ude om, at jeg vil tage imod Forlig, og strax paa Stedet skulle vi prøve, hvem af os der evner at hugge

haardest». Hedin svarede: «Raadeligst er det, naar du ikke vil andet end slaas, at vi to alene prøve en Dyst med hinanden, thi du har ikke Kæremaal mod andre end mig, og ilde sømmer det sig, at sagesløse Mænd skulle undgjælde for min Brøde og Udaad». Deres Mænd svarede alle som med én Mund, at før skulde de alle falde, den ene for Fødderne af den anden, end at de skulde komme til at skifte Hug alene. Da Hedin nu saa', at Høgne ikke vilde andet end slaas, bad han sine Mænd gaa i Land; «nu vil jeg ikke længere svigte Høgne eller bede ham opgive at slaas; nu faar hver gaa frem, som han har Mod og Mands Hjærte til». Saa gik de i Land og sloges; Høgne var saare voldsom, men Hedin var baade færdig i at føre Vaaben og gav svære Hug. Men det siges for vist, at saa stor Ondskab og Vanskæbne fulgte der med denne Kamp, at om de end kløvedes ned i Hærderne, stod de op igjen og sloges videre som før. Hild sad i en Lund og saa' paa denne Leg. Denne Trængsel og Nød varede al den Stund fra de begyndte at slaas, indtil Olav Tryggvessøn blev Konge i Norge, og saa siges der, at der led Hundrede og tre og fyrretyve Aar, før end Skæbnen undte denne ypperlige Mand, at en af hans Hirdmænd løste dem fra denne haarde Ulykke og bitre Sjæleve.

9. Det er at melde, at i det første Aar Olav var Konge, kom han til Øen Haa og lagde ind under den en Kvæld. Det plejede altid at gaa saa ved denne Ø, at de, der bleve satte til at holde Vagt, forsvandt hver Nat, og ingen vidste, hvad der blev af dem. Den Nat skulde Ivar Ljome holde Vagt. Og da alle vare faldne i Søvn om Bord paa Skibene, tog Ivar det Sværd, som Jærnskjold havde ejet, og som Ivar havde faaet af hans Søn Torstejn, og alle sine Hærklæder og gik op paa Øen. Men da han kom did op, saa' han en Mand komme imod sig, stor af Væxt og helt blodig, og saare tungsindig saa' han ud.

Ivar spurgte ham, hvad han hed, og han sagde, at han hed Hedin og var Hjarandes Søn og stammede fra Serkland. «Og det skal du vide, at naar her er blevet Vagt-mænd borte, da er jeg og Høgne Halvdanssøn Skyld deri, thi der lagt den tunge Vanskæbne og svare Nød paa os og vore Mænd, at vi skulle slaas baade Nat og Dag, og det er nu gaact saa i mange Menneskealdre, men Hild, Høgnes Datter, sidder og ser derpaa. Dette har Odin lagt paa os, og intet andet kan løse os derfra, end naar en kristen Mand slaas med os; hver den han dræber, er fri for at staa op igjen, og saalunde løst fra sin Nød. Nu vil jeg bede dig fare til Kamp med os, thi jeg véd, du er en god kristen Mand og ligesaa at stor Lykke følger den Konge, du tjener; det bæres mig ogsaa for, at han og hans Mænd ville bringe os Lykke». Ivar lovede at gaa med ham, og Hedin blev glad derved og sagde: «Du skal vare dig vel for at gaa frem imod Høgne fortil, og ligesaa for at dræbe mig før end Høgne, thi intet Menneske mægter at gaa imod ham fortil eller dræbe ham, naar jeg er død, saa stor Rædsel staar der af hans Øjne, og han skaaner ingen, saa den eneste Udvej er, at jeg gaar imod ham fortil og slaas med ham, medens du kommer bagpaa ham og giver ham Banesaar; mig vil det være en ringe Sag for dig at fælde, om jeg end lever længst af os alle.» Saa gik de did, hvor Slaget stod, og Ivar saa, at det var sandt alt, hvad Hedin havde sagt; han gik da ind paa Høgne bagfra og hug ham i Hovedet og kløvede ham ned i Hærderne, og Høgne faldt død om og rejste sig aldrig mere. Saa dræbte han alle de Mænd, der vare med i Slaget, og sidst Hedin, og det var ham en let Sag. Derefter gik han til Skibene; det var da lys Dag. Han gik for Kongen og sagde ham disse Tidender. Hans Daad huede Kongen vel, han havde

haft Lykken med sig, sagde han. Op paa Dagen gik de i Land og did, hvor Slaget havde staaet, men der var intet Spor at se af hvad der var sket, men Blodet paa Ivars Sværd var et Mærke derpaa, og der blev aldrig siden Vagtmænd borte. Saa fór Kongen hjem til sit Rige.

Aasmund Kæmpebanes Saga.

Budle hed en mægtig og berømmelig Konge i Svea-
rige; det var saa med ham, at han saare elskede Smedde,
og aldrig var han gladere, end naar han fik nogle, som
var ret kunstfærdige, til at smedde Klenodier for ham.
Han havde en Dronning og en Datter, som hed Hild;
men Dronningen døde, og Kongen tog sig da ingen
Hustru. Nu er at melde, at en Kvæld kom der to Mænd
til Kongen; de gik frem for ham og hilste ham; Kongen
spurgte, hvem de var, og den ene sagde, han hed Olíus,
den anden Alius, «vi ville bede om Ophold her for i
Vinter». Han spurgte, om de havde nogen Kunstfærdighed
at øve eller forstod sig paa Idrætter; de sagde, at de var
Mænd for at smedde hvad det skulde være, og smedde
det godt. Kongen viste dem til Sæde og bad dem blive
der. Der var Gilde hos Kongen den Gang, og om Kvælden
kom Kongens Smedde ind i Hallen og viste ham, hvad
de havde smeddet af Guldtøj eller Vaaben; det gjorde de
altid til Ære for Kongen, naar han havde Gjæster. Alle
roste deres Arbejde undtagen de to nye Gjæster, de sagde
ingen Ting dertil, ikke en Gang en ypperlig smedet
Kniv, som var deriblandt, sagde de noget om. Det blev
sagt til Kongen, og han sagde, at bedre mente han ikke
de kunde smedde, kaldte dem for sig og sagde: «Hvi ere
I saa træge til at rose det Arbejde, her bæres frem?
Kan I gjøre det bedre?» De sagde, at Kongen kunde

prøve, om han vilde, hvor meget det Arbejde var værd i Sammenligning med deres. Kongen bød dem da gjøre et Arbejde, der var ypperligere, om de ikke vilde anses for Bedragere; de sagde, at de strax skulde vise, at dette Arbejde var daarligt og lidet værd, satte saa Kniven i Kanten paa Bordet foran Kongen, og Æggen gav sig strax; saa bad de Kongen tage sin kostelige Kniv, men de vilde prøve at lave en anden. Kongen bad dem gjøre det, og de lavede en Kniv og bragte ham den; han strøg den over sit Mundskjæg, og den tog Skjægget af og Skindet med, saa den gik ind i Kjødet. «Det maa være sandt», sagde Kongen, «at I ere kunstfærdige Mænd; nu skulle I lave mig en Guldring». De gjorde saa og bragte Kongen den; han saa' paa den og sagde: «Det maa jeg sige, at aldrig har jeg set kosteligere Guldring», og saa sagde alle, som saa' den. Kongen sagde, at saadanne Folk burde tjene Stormænd, «nu skulle I lave mig to Sværd, som skulle overgaa alt andet Smeddearbejde lige saa meget som dette, og som kunne bide i alt, hvad man hugger i med dem». Olíus sagde, at det vilde han ikke, og at der ventelig vilde komme meget ondt ud deraf, i Fald de bleve tvungne dertil, det var bedst at holde Maade, sagde han. Kongen sagde, at smedde dem skulde de, enten de saa skulde tvinges dertil eller ikke. De satte sig da til Arbejdet og lavede hver sit Sværd og gik saa til Kongen og viste ham dem. Kongen saa' paa dem, og de tyktes ham smukke at se til, «men hvilke Egenskaber har de nu?» sagde han. Olíus sagde, at der var ikke den Ting, han hug til med det, som det jo ikke vilde bide i, «og ikke tænker jeg, der vil findes Fejl ved det». Det er godt», sagde Kongen, «nu ville vi prøve, hvor haardt det er»; saa jog han Odden i Hojsædesstøtten; Sværdet bøjedes lidt, og derefter skar han med det i et Vindue. Smedden sagde, at det var for stor en Prøve at sætte Sværdet paa,

det var gjort til at hugge og ikke til at skære med; men Kongen sagde, at det vilde ikke kunne staa sig i Hug, naar det brødes i saadanne Prøver. Han prøvede nu det Sværd, Alíus havde smeddet; det sprang tilbage som en Træspeer og stod sig i begge de to Prøver, Kongen satte det paa, og var i alle Maader smukkere. «Dette er endnu bedre end det, Olíus har smeddet», sagde Kongen, «men begge ere de gode; hvad er dets Natur?» «Den, Herre, at om de mødes i Luften og bæres imod hinanden, vil mit Sværd staa sig», sagde Alíus, «saa vel kan man sige, det er lige saa godt». Saa tog Kongen det Sværd, Olíus havde smeddet og prøvede at bryde det, og det brast ved Hjaltet. Kongen bød ham smedde et andet, som var bedre, og Olíus gik vred til Smedjen og lavede et Sværd; da han bragte Kongen det, gjorde han alle de samme Prøver med det som med det forrige, og det stod sig i dem alle. «Nu har du gjort det godt», sagde Kongen, «men følger der nu ikke nogen Fortræd med?» «Det er lige saa godt som det andet», sagde Olíus, «men nu følger der Mén med til Forlis af Lykke, thi det vil vorde de gjæveste Brødre, dine Dattersønner, til Bane». «En Ulykke skal du faa for din Spaadom!» sagde Kongen, «nu skal det blive to Brødres Bane, men ikke er de gjæve!» og saa hug han efter ham, men de forsvandt da i al Hast og tog Vejen nedenunder. «Det var et Par store Djævl», sagde Kongen; «nu skulle vi sørge for, at dette Sværd ikke volder nogen Mén». Saa lod han gjøre en Kasse til Sværdet med Bly i og lod det sænke ned i Søen Løgren ved Agnaft.

2. Helge hed en berømmelig Konge, en stor Hærmand. Han var en Søn af Hildebrand, som raadede for Huneland. Helge fór med Hærskibe til Kong Budle og sendte ham Bud, at han kom med Fred, han vilde gjøre hans Bekjendtskab og holde Gilde med ham, Det svarede

Kong Budle vel til. Kong Helge gik da op til Hallen, hvor der blev taget vel imod ham. «Nu skal jeg sige eder min Agt», sagde Helge; «jeg vil have eders Datter til Ægte; jeg skjønner, at det vil være til Hæder for os begge, naar I faar mig til at værne Landet for eder og jeg til Gjengjæld eders Rige». Kong Budle sagde: «Jeg vil svare vel paa eders Ærinde, om hun er enig med os», og da hun blev spurgt om, hvad hun mente om denne Sag, svarede hun, at hun samtykte i, hvad der var hendes Faders Vilje. Gildet blev nu øget efter Stormænds Skik, og Kong Helge blev gift med Kong Budles Datter Hild. Der var bestandig Enighed imellem Maagene, og Kong Budle havde en stor Støtte i Helge. Hild fik en Søn med Helge; han hed Hildebrand og blev en overmaade fager Svend, og saa snart han begyndte at komme til Skjels Aar og Alder, sagde hans Fader, Kong Helge: «Min Fader Hildebrand den mægtige i Huneland skal være din Fosterfader, thi saa er det rimeligt, at din Skæbne vil blive god». Kong Helge sendte da Drengen did; Kong Hildebrand tog imod ham med Hæder og sagde, at han ventede at komme til at fostre en Kæmpe i ham. Derefter fór Kong Helge i Hærfærd, men Kong Budle blev nu gammel til at styre Land og Rige.

3. Alv hed en Konge, som raadede for Danmark; hans Datter hed Æsa den fagre, og hende gik der Ry af vide om Land for hendes Fagerhed og Kunstfærdighed. Aage hed en mægtig Kæmpe i Danmark; imellem ham og Kong Alv var der stort Venskab, og Kongen havde den største Hjælp af ham. Kongen kaldte ham til sig og sagde: «Vi ville fare i Leding i Sommer og lægge et Rige under os, som ligger uden Værn, men som det dog er berømmeligt at have i sin Vold». «Hvor véd I et Rige, vi kan tage, Herre?» sagde Kæmpen. Kongen svarede: «Kong Budle er nu gammel og affældig; hans

Rige ville vi lægge under os». «Ikke vil jeg raade fra at øve Stovværker», sagde Aage, «I vil vel ogsaa nu som før tænke paa at lønne eders Venner for Umagen». Saa rustede Kong Alv og Aage deres Hær og hærjede i Svea-rige paa Kong Budles Rige og øvede stort Hærværk med Manddrab og Ran. Men da Kong Budle spurgte det, stævnedes han sin Hær sammen, men fik kun lidet Mandskab, da Helges hans Maags Hær var borte; dog tog han Kampen op, men bukkede under for Overmagten og faldt i Slaget, og Kong Alv tog hans Datter til Fange og gjorde stort Bytte, og saa fór de hjem. «Det har nu føjet sig saa for os, Aage», sagde Kong Alv, «at vi have Land og Gods nok; men for den Hjælp, du har ydet os, vil jeg give dig Budles Datter Hild, skjønt hun alt har en Mand». «Hvilken Løn skulde kunne hue mig bedre end denne?» sagde Aage, «og ikke tykkes den mig ringere, fordi Kong Helge har været hendes Husbond tilforn». Saa fik Aage Hild til Ægte, og de fik en Søn, som hed Aasmund; han blev tidlig stor og stærk og gav sig i Vikingfærd, saa snart han kunde, og fik mange Hærmænd under sig.

4. Nu er at melde om hans Broder Hildebrand, Kong Helges Søn. Kong Helge faldt i Hærfærd, men Hildebrand fik en stor Hær under sig og fór vidt omkring med den. Han havde til Maag en Konge, som hed Læzinus, en overmaade mægtig Konge. Han fór did og kom med Venskab til denne sin Maag, og der blev taget vel imod ham. Jo mere hans Kraft voxede, des større blev ogsaa hans Lyst til at vinde Hæder og Ære. Der var den Gang nogle gjæve og ætstore Hertuger i Saxland; dem fór Hildebrand Hunekæmpe imod og sagde, at han vilde, de skulde yde ham al den Hæder, han krævede, ellers skulde det komme dem dyrt at staa. Hertugerne havde en Søster; som hun raadede, blev det for

det meste, thi hun var den klogeste af dem; de taltes nu ved i Løn og lagde Raad op, om hvad de skulde gjøre; hun sagde, det raadeligste var, at de føjede sig og gav ham Skat hellere end at holde Slag; det var bedst at agte paa, hvad man kunde overkomme, og først sætte sig til Modværg, naar man var kommen til Kræfter; nu vilde det gaa her som anden Steds, sagde hun, at han vilde vinde Sejr. Hertugerne sagde da, at de vilde gaa ind paa at give ham Skat; han sagde, at det var klogt gjort af dem, og saalunde bleve de forligte. Hildebrand Hunekæmpe lagde nu mange Folk under sig, og da han spurgte den Tidende, at hans Morfader, Kong Budle, var falden, stæv-nede han paany sin Hær sammen og holdt Ting. Han sagde, at Folk jo vel vidste, hvor vant han var til at fare paa Hærtog, men at det dog lidet gik, som det burde, naar han hærjede paa Vikinger eller andre Folk for liden eller ingen Aarsag, men ikke hævnede sin Morfader. Saa drog han med sin Hær ind i Kong Alvs Rige og sagde, at Danerne havde lært ham at overfalde Huse og Gaarde, og han fór frem med Ild og brændte vidt og bredt. Kong Alv gik imod ham med sin Hær, og saa snart de mødtes, gav de sig i Slag. Kong Hildebrand havde Bersærkernatur i sig, og Bersærkergangen kom over ham. Hertug Aage var ikke med i denne Dyst, thi han var ude paa Hærtog. Kong Hildebrand gik igjennem Kong Alvs Fylkinger; ondt var det at møde ham, thi han hug til begge Sider og søgte hylende frem imod Kongs-mærket. I det Slag faldt Kong Alv og meget af hans Mandskab, og derefter fore Hunerne hjem. Hildebrand blev nu en saare navnkundig Mand; om Vinteren sad han stadig paa sine Gaarde, men om Sommeren hærjede han.

5. Nu er at melde om Aasmund Aagessøn, at han laa i Leding, og at han tyktes Vikingerne en saare strid-bar Mand, som det var voveligt at give sig i Kast

med. Da Aasmund og hans Fader Aage kom hjem fra Hærfærd, blev den Tidende meldt dem, at Kong Alv var falden. De holdt sig nu i Ro. Aasmund vidste ikke noget af Frændskabet imellem ham og Hildebrand, thi hans Moder sagde ham intet derom. Øjvind Skindhal hed en Mand, dansk af Æt, fager og mægtig, rig og anselig; han kom og bejlede til Kongedatteren Æsa den fagre; hans Anseelse og Rigdom saavel som hans Æt og anden Ypperlighed kjendte hun vel, sagde han. Hun sagde, at hun vilde have sine Venner med paa Raad, før hun svarede noget dertil, og saa lagde hun Sagen for Aage og sin Fostbroder Aasmund. Aage sagde, at han vilde ikke raade dertil, og Aasmund sagde: «Du skal ikke have Øjvind, du skal have mig!» Hun svarede: «Fostbroder, han staar i større Anseelse og har mere Magt, men det skulde jeg tro, at du har mere Manddom». «Læg din Lykke til min», sagde Aasmund, «vi ville begge faa Hæder af det Raad». «Den af eder vil jeg have», sagde hun, «som kommer hjem fra Hærfærd i Høst med de fagreste Hænder». Saa lod de al videre Tale herom falde og fór begge i Hærfærd, som de havde for Skik. Aasmund vovede sig tit i stor Fare, hvor der var meget at vinde, og fik baade Gods og Hæder, men Øjvind var for det meste hos Madsvendene og lod aldrig Handsken komme af sin Haand. Om Høsten fór de begge til Kongedatteren med deres Mænd. Øjvind gik først frem for hende og bad hende se paa hans Hænder. Æsa den fagre sagde: «Vel ere disse Hænder blevne plejede; de ere hvide og fagre, kun lidet ere de blevne farvede af Blod eller vanheldede af Hug. Lad os nu se dine Hænder, Aasmund!» sagde hun. Han rakte sine Hænder frem, og de vare fulde af Skrammer og ganske mørke af Blod og Vaabenbid, men da han trak Ærmerne op, vare Armene fulde af Guldringe helt op til Axlerne. «Det mener jeg dog», sagde Kongedatteren, »at

naar alt kommer til alt, er Aasmunds Hænder de fagreste, og du faar opgive dette Giftermaal, Øjvind». «Saa kaarer I altsaa mig, Frue!» sagde Aasmund. «Først skal du hævne min Fader», sagde hun, «thi kun den Mand høver det mig at tage til Husbond, som øver den Hævn og vinder sig Hæder imod Hildebrand Hunekæmpe». «Hvorledes skal han kunde overvindes, siden ingen har kunnet faa Sejr over ham?» sagde Aasmund; «hvad Raad giver du dertil?» «Jeg har hørt», sagde hun, «at der skal ligge et Sværd skjult i Løgren ved Agnafit, og om det gaar Ordet, at naar det føres imod det, han bærer, vil hans komme tilkort; men ved Søen bor der en gammel Bonde, som er min Ven, og jeg skal sørge for, at han hjælper dig». Aasmund sagde, at hun vilde faa Syn for Sagn, at han var ivrig efter at faa hende til Viv, naar han gav sig ind paa slikt vanskeligt Foretagende. Saa fór han ene til Bonden og sagde ham sit Ærinde og de Ord, Kongedatteren havde givet ham med til ham. Bonden bød ham velkommen. Han saa' tit paa Aasmund om Kvælden. «Hvorfor stirrer du saaledes paa mig?» sagde Aasmund. Det havde saa sin Aarsag, sagde Bonden. «Hvor længe har du boet her?» spurgte Aasmund. Han sagde, at han havde boet her al sin Levetid, «men nu tænker jeg paa, da Kong Budles Sendemænd for lang Tid siden var til Gjæst her, da de var paa Vejen til Kong Hildebrand med Hildebrand, som han skulde fostre; du er den fagreste Svend, jeg har set, næst efter ham og du ligner ham paa et Haar». «Jeg véd ikke, at der er noget Frændskab imellem os», sagde Aasmund; «men hvad véd du om det Sværd, som siges at være saa ypperligt? Véd du, hvor det er gjemt?» «Jeg var her, da det blev sænket ned», sagde Bonden, «og jeg har nøje mærket mig, hvor det er gjemt, og det er vel endnu uskadt, tænker jeg». «Saa før mig did for Kongedatterens Ords Skyld», sagde Aasmund.

Bonden sagde, at det skulde han. Han tog nogle store Stykker Kjød og nogle Brande med. «Hvad skal det til, Bonde?» sagde Aasmund. Bonden svarede: «Du vil have det koldt nok, naar du kommer op, om du end varmer dig ved dette». «Du er meget snild», sagde Aasmund. Saa sejlede de ud paa Søen, og da Aasmund mindst ventede det, sagde Bonden: «Her er det». Aasmund sprang da over Bord og dykkede, og da han kom op, vilde han strax ned igjen. «Det er ikke godt for dig», sagde Bonden; «varm dig nu og spis». Han gjorde saa, og da han dykkede igjen, følte han Kassen og løftede noget paa den, gik saa op og varmede sig; saa dykkede han tredje Gang, og nu fik han fat paa Kassen, og de førte den i Land. Aasmund huggede Kassen op med en Øxe, og det ene Hjørne sprang af Øxen, da det ramte Sværdæggen. «God Hjælp har du ydet mig, Gubbe», sagde Aasmund; «tag nu denne Guldring som Løn for din Umage og kom til mig som til en Kynding, naar der er noget, du trænger til». Bonden takkede ham, og saa skiltes de. Aasmund fór nu hjem og sagde Kongedatteren, hvorlunde det var gaaet. «Nu er alt meget gjort», sagde hun, «og du vil blive en berømmelig Mand. Nu véd jeg Raad. Jeg vil sende dig til de Hertuger i Saxland, som Hildebrand har røvet deres Rige, og til deres Søster, thi hun er en kløgtig Kvinde, og saa er det mit Raad, at du skal give dig i Lag med hvad der falder for, thi de fleste, tænker jeg, vil trække det korteste Straa imod dig med din Mandighed og det gode Vaaben, du har».

6. Nu er at melde, hvad der tildrog sig i Saxland, at en Dag tog Hertugernes Søster til Orde: «Derpaa tyde mine Drømme, at der vil komme en berømmelig Mand til os, som vil blive os og vort Rige til stor Lykke». Brødrene bleve glade derover, og om Kvælden den samme Dag saa' de en stor Mand med ypperlige Vaaben ride op

imod Hallen. Hertugerne gik ham i Møde og bød ham blive der; han sagde, at den Indbydelse vilde han tage imod; de satte ham imellem sig, og deres Søster skjænkede for dem og satte sig siden til at tale med ham og sine Brødre. «Ikke kjende vi meget til eders Kaar», sagde hun, «men det kunne vi se, at I fører eder som en Stormand, og vi tro, at vi kunne vente os noget godt af dig og af dit Komme hid. I har vel spurgt, hvilken Overlast vi lide af Hildebrand Hunekæmpes Overmagt; først gik vi ind paa at betale ham Skat, men nu maa vi hvert Aar lade os æske til Holmgang af hans Bersærker, og hver Gang gjælder det en Gaard; saalunde have vi sat haade vore Mænd og Gaarde til, og vi have nu kun tolv Gaarde tilbage af hele vort Hertugdømme». Aasmund svarede: «Stor Nød er det, I kærer for mig, Frue, og vel gjøres det nødigt, at hæmme denne Storm, derfor er jeg ogsaa kommen hid, at jeg vilde væрге eders Rige, om jeg mægter det». Hertugerne sagde, at det ikke vilde vare længe, før der atter blev æsket Holmgang. «Saa skulle vi give dem Svar», sagde Aasmund. Han blev nu der, og de behandlede ham i alle Maader vel.

7. Nu er at melde om Kong Lazineus og hans Maag Hildebrand Hunekæmpe. Hildebrand sagde: «Er nu ikke den Tid kommen, da vi skulle holde Holmgang med Hertugerne og deres Mænd? Nu vil det ikke være vanskeligt at vinde de Gaarde, der er tilbage». Lad os hellere sende en Mand til dem og spørge, om vi ikke kunne komme lettere til dem», sagde Kongen. Den Mand, som blev sendt, hed Vøgg; der er intet at melde om hans Færd, førend han kom til Hertugerne; han gik ind i Hallen og frem for Bordet og sagde saa: «Kong Lazineus og Hildebrand den mægtige Hunekæmpe lade spørge, om det er eders Agt at komme til Holmgang, eller om I ville give Slip paa hvad der er tilbage uden at prøve nogen Dyst».

«Det staa nu saa til», sagde Hertugerne, «at om det end tykkes jer, at vi eje for meget, have vi dog kun lidet at miste i Sammenligning med de bolde Mænd, vi maatte vove». «Hvi tale I saa?» sagde Aasmund; «er det ikke des mere nødvendigt at holde paa, hvad der er tilbage, jo mindre der er?» Vøgg saa' paa ham. «Hvi stirrer du saa stift paa mig?» sagde Aasmund. «Det har den Aarsag», sagde Vøgg, «at jeg aldrig har set nogen tredje Mand saa statelig som eder og Hildebrand; han er lysere, men du er ikke mindre mandig. Hildebrand har spurgt, at her var kommen en fremmed Mand hid med gode Vaaben, og sagt, at jeg skulde se paa dit Sværd». Aasmund sagde, at det maatte han gjerne; han saa' da paa det og sagde: «Vaabnene ere at se til, som de, der eje dem; Hildebrands er blankere og bedre gjort, men ikke er det hvassere». Aasmund sagde, at det vidste han ikke noget om, «men du vil vel have Svar paa dit Ærinde». Han sagde, at det vilde han. «Meld eders Høvdinger, at der skal komme en Mand til Holmgang paa Hertugernes Vegne», sagde Aasmund. Saa red Vøgg hjem og hilste Kongen og Hildebrand. «Hvad Svar har du saa at bringe fra Hertugerne?» sagde Hildebrand. «Det venter jeg», sagde Vøgg, «at de ikke svigte ved Holmgangen». «Saa er de ogsaa meget dristige», sagde Hildebrand, «eller det er den fremmede Mand, der er Skyld deri; hvorledes tyktes det dig, han saa' ud? Du har gode Øjne til at se paa Folk med». «Saa er han at se til», sagde Vøgg, «at han fører sig vel, og hans Øjne ligne ganske eders; rimeligt tyktes det mig, at han maa være en overmaade modig Mand, og han har et Sværd, som ligner dit som intet andet, jeg har set, og næsten skulde jeg tro, at de er komne ud af én Esse». «Store Tanker har du om denne Mand», sagde Hildebrand; «mener du ikke, at mit Sværd kan staa sig imod hans, eller tror du, han er min Jævning?»

«Ikke véd jeg, om han er din Jævning», sagde Vøgg, «men det véd jeg, at den, som skal slaas med ham, vil komme til at prøve, at han visselig er en dygtig Mand». «Store Ord taler du om ham», sagde Hildebrand, og saa lod han en af sine Kæmper ride til Holmgangen.

8. Det blev nu meldt Aasmund, og han bød da, at de skulde tage hans Hest og Hærklæder. «Vi byde dig vor Hjælp», sagde Hertugerne, men han sagde, at én skulde gaa imod én. Han red nu did, hvor Holmgangen skulde være; de red imod hinanden med dragne Sværd, og ved det første Hug hug Aasmund ham sønder i Midjen og kastede saa Stykkerne ud i Aaen, saa de drev op for Kongens Højborg. «Det gaar sent for vor Fælle at gjøre det af med denne fremmede Mand», sagde Hildebrand. «Herre», sagde saa en Mand, «her kan I se ham drive ned ad Aaen i to Stykker». «Vældige Slag slaar denne Mand», sagde Hildebrand, «nu skulle to af vore Mænd gaa imod ham, og se saa at faa saa meget snarere Bugt med ham». De sagde, at det var ikke saa svært, og Hildebrand sagde: «Det vil være os til Gavn, om I snart vinde Sejr over ham». Dagen efter red to Mænd til Kampladsen imod Aasmund. «Her have Bersærkerne en Lov, som jeg sjælden har set før», sagde Aasmund, «at gaa med to Sværd imod ét, men jeg er rede til at prøve en Dyst med jer begge». Det tyktes dem uhæderligt at staa to imod én, dog hug begge til ham, men han skød Skjoldet for og gav dem Banesaar, hver sit Hug. Saa red han tilbage til Hertugerne, og de gik ham i Møde med Glæde; han sagde, at nu tænkte han, han havde vundet tre Gaarde tilbage til dem i denne Dyst. Da sagde Hertugernes Søster: «Ikke have vore Drømme varslet uret om denne Mands Komme». Han sad nu der i stor Anseelse og blev saare navnkundig af dette. Det blev nu meldt Hildebrand, og han sagde: «Ikke tykkes det mig noget Under, at én

Mand sejrer over to; nu vil vi sende fire imod ham». Kæmperne sagde, at saa var det da let at se, at de kunde hugge ham i fire Stykker, og de red til Kamppladsen med gode Hjælme og hvide Brynjer og hvasse Sværd. Denne Tidende blev meldt Aasmund og Hertugerne; de bad ham fare imod dem med lige saa mange Mænd, men det vilde han ikke; rimeligst var det, sagde han, at én gik imod én ad Gangen, men man kunde gjøre meget for at vinde fire Gaarde. Saa mødtes de. «Det er let at se», sagde Aasmund, «at I ikke regnes for synderligt, siden I sendes fire imod én; I burde ikke kaldes Kæmper, men en Bande». De blev over al Maade vrede ved hans Ord og gik strax løs paa ham, men Sværdet, han førte, bed i Brynjer og Hjælme saa glat som var det Bark, og sparede hverken Ben eller Kjød, og han, som svang det, havde en stærk Arm og et modigt Hjærte; de fik svære Saar, og stakket Stund var der imellem, at han dræbte dem alle fire og kastede dem ud i Aaen med deres Heste. Da Hildebrand spurgte dette, sagde han: «Nu maa det enten være saa, at vore Mænd ere ringere Kæmper, end vi have troet, eller denne Mand maa overgaa alle andre». Han kaldte nu sine fem grammeste Kæmper til sig og sagde, at det var vel ikke for meget forlangt af dem, at de skulde overvinde én Mand. De sagde, at de skulde nok gjøre Ende paa hans Overmod og give Dyrene hans Lig at æde, og saa gik de ud, men da Aasmund spurgte dette, sagde han: «I Dag agter jeg at tjene til Føden». De sagde, at de var rædde for, han tog sig altfor meget paa, men de havde ham at takke for alt godt, sagde de. Saa mødtes de og sloges strax; Aasmund hug haardt og tit, og det blev Enden, at han dræbte dem alle. Men da Hildebrand spurgte det, sagde han: «Sent mattes hans Haand, og kort skal det vare, før han skal komme til at slaas igjen». Der blev da stort Gny i Hallen af Bersærkernes Hylen

over, at den ene Mand skulde overvinde saa mange. Da sagde Hildebrand: «Nu skulle sex af vore Mænd ruste sig, og I maa da kunne vinde den Hæder at hævne vore Mænd». Saa fór de til Holmen, og da Aasmund spurgte det, gjorde han sig strax rede og sagde: «Det Sværd, jeg har, dræber sex Mænd lige saa godt som to». Da de mødtes, sagde Kæmperne, at han skulde slippe sit Sværd og overgive sig. «Det skal ikke ske, saa længe mit Skjold er helt», sagde Aasmund, «ogsaa er det eders Skyldighed uden at klynke at hævne eders Mænd». Saa sloges de, og de gik drabelig løs paa ham, men han forstod at hugge med sit Sværd nu som før, og skjønt han fik Saar, mindskede han ikke med Huggene, somme hug han sønder i Midjen, og det blev Enden, at han dræbte dem alle, og saa fór han tilbage til Hertugerne. De fik stadig flere Folk under sig, eftersom de vandt deres Rige tilbage, og nu gik Talen i hver Mands Hus om denne Kæmpe. Men da denne Tidende kom for Hildebrand, sagde han: «Nu mindskes Tallet paa vore Mænd; hvor mange er der nu igjen?» «Syv og tyve, Herre!» svarede de. «Det maa man sige fra nu af», sagde Hildebrand, «at denne fremmede Mand maa regnes blandt Storkæmper, og saaledes pillar han mine Mænd bort, at vi vel komme til at give os i Lag med ham selv, men dog vil jeg endnu sende syv Mænd imod ham, som længe have været i min Tjeneste». De rustede sig, og det blev meldt Aasmund, at der ikke var Lejlighed til at sidde hjemme. «Det er altid til et Maaltid, om man kunde vinde syv Gaarde», sagde han. Saa fór han did, og de syv Kæmper gik imod ham. «Hvorfor jager Hildebrand sine Mænd ud? Hvorfor bliver han selv siddende hjemme og hidser Smaafolk paa mig?» De blev meget vrede over disse Ord og sagde, at den Prøve at slaas med Hildebrand skulde han ikke komme paa. Saa sloges de, og hvorledes det nu end gik

til, dræbte han dem alle og kastede dem ud i Aaen. Men da Hildebrand spurgte det, sagde han: «De Tildragelser, her ere skete, ere langt større, end at vi kunne slaa dem af Tankerne; nu skulle otte Bersærker gaa imod ham, thi ingen af os kan overleve dette, om det ikke bliver hævnet». Saa hylede de lydt og bed saa store Stykker af deres Skjolde, som de kunde. Men Aasmund var hos Hertugerne, og der kom den Tidende til ham, at der igjen ikke var andet for end at slaas. Da sagde Hertugernes Søster: «Al den Hæder og Anseelse, vi havde mistet, er nu vunden tilbage, og større Magt have vi nu end før». «Dog skulle vi vove den Dyst», sagde Aasmund, «thi han vil sætte Bersærkerne ud paa mig, men de mægte intet, og bedst er det, at deres Rigdom lægges til vort Rige, thi de have taget fra eder med Uret». Saa red han imod dem, og strax da de mødtes, sloges de, og det blev den længste Dyst, han havde haft, men Enden blev, at han dræbte dem alle. Da Hildebrand spurgte det, fnøs han af Harme og sagde: «Drøj maa den Mands Lykke være, siden det ikke hjælper at sende mange imod ham; nu skulle de elleve, der ere tilbage, gaa imod ham». Da Aasmund spurgte det, blev han tavs. Hertugerne sagde: «Nu ville vi give dig Mandskab med, men vær du dets Høvding, saa vil du sejre, men slaas ikke ene med saa mange drabelige Kæmper». Aasmund svarede ikke; saa blev det Kvæld, og Folkene spiste og lagde sig saa til at sove. Aasmund drømte, at der stod nogle Kvinder for ham med Vaaben og sagde: «Hvad skal den Frygt betyde? Du er udset til at være Høvding over andre og ræddes for elleve Mænd. Vi ere dine Diser og skulle vel værne dig imod de Mænd, du skal prøve Kræfter med». Saa sprang han op og gjorde sig rede; de fleste raadede ham derfra, men han red imod Kæmperne. De mente, at de havde hans Liv i deres Hænder, og sagde, at det var bedre

for ham at give sig i Hildebrands Vold end at lade Livet. Han sagde, at de var Døden lige saa nær som de, han før havde dræbt, og let var det at skjønne, at der var stor Forskjel paa den Hæder, her var at vinde, eftersom de var elleve og han én. Saa kæmpede de, og de slog Kreds om ham, men det var ikke let for dem at komme ham til Livs, og deres Vaaben bed kun lidt paa ham, men hans Sværd bed alt, hvad det ramte, og Enden blev, at han gav dem alle Bane. Hertugerne var fulgt med ham og sagde, at hans Stordaad aldrig vilde glemmes, og saa gik Ordet blandt Folk, at han ikke vilde vige, om end selve Hildebrand Hunekæmpe, som var den navnkundigste Mand paa den Tid, gik imod ham.

9. Da Hildebrand spurgte, at hans Kæmper vare faldne, kom Bersærkergangen over ham, og han gav sig strax paa Vejen og sagde: «Ej skal det siges, at jeg vovede mine Mænd, men ikke selv turde slaas»; men medens dette Raseri var over ham, da han alt var kommen paa Vej, fik han Øje paa sin Søn og dræbte ham strax. Saa agede han op langs med Aaen Rin imod Aasmund; paa hans Skjold var der tegnet saa mange Mænd, som han havde dræbt. Da Aasmund spurgte det, rustede han sig til at gaa imod ham, og strax, da de mødtes, sloges de, og vældige vare de fleste Hug, de gav hinanden. Men da de havde kæmpet længe i stor Vrede, nyttede Hildebrand sin Styrke og hug til Aasmund af al Magt, og som Sværdet ramte Hjælmen, brast det sønder under Hjaltet, og Klingens fløj hvinende ud i Aaen, og han fik mange Saar. Saa kvad han disse Viser:

«Svært er at sige,
 hvad sent vil ske,
 hvem der er baaren
 til Bane for andre;

dig samme Moder
i Danmark fødte,
som bar mig selv
i Sveriges Land.

Tvende vare
de tunge Sværd,
som Budle aatte,
nu brast det ene;
dem havde døde
Dværge smeddet,
saa ingen Mand
deres Mage saa'.

Brustent ligger
mit blanke Skjold,
paa det er mange
Mærker ristet,
et for hver
af de otti Mænd,
jeg raaded Bane
og røved Livet.

Slagen ligger
min Søn den kjære,
eneste Arving,
jeg mig aatte;
vild, uden Vilje
jeg vog ham selv.

Broder, om ét
jeg beder dig nu,
den eneste Bøn
du ej mig nægte:

i dine Klæder
 du klæde mit Lig,
 som faa vilde gjøre
 mod falden Fjende.

Nu maa jeg ligge,
 Livet røvet;
 Budlungs-Værget
 volder min Død».

10. Saa døde Hildebrand Hunekæmpe; Aasmund begrov ham med Hæder og var ilde tilfreds med sin Daad. Han gik nu ikke tilbage til Hertugerne, men fór til den Gaard, hans Moder og Kongedatteren Æsa den fagre ejede; der var da en Mand, som agtede at bejle til hende. Da Aasmund kom i Hallens Dør, kvad han:

«Lidt, ser jeg, her
 man Helten agter,
 da ublu Bejler
 min Brud vil rane;
 da Huner mig kaared
 til Kæmpe nys,
 vældig for vist
 jeg værged Riget.

Jeg sloges med én
 og siden med to,
 fælded saa fire
 og fem Bersærker;
 sex og syv
 segned for mig,
 jeg gik mod otte,
 og end jeg lever.

Da mærked jeg Modet
 mattes i Bryst,
 da elleve Mænd
 mig æsked til Holmgang;
 dog mine Diser
 i Drømme mig bød
 vove den Dyst,
 og vundet blev den.

Da kom Hildebrand,
 Hunekæmpen,
 haardt det holdt
 med ham at stride,
 dog fik jeg ristet
 og rødnet ham saa,
 at mærket jeg saa' ham
 paa Marken ligge».

Saa tog Mændene vel imod ham, og han blev kaldt Aasmund Kæmpebane. Kongedatteren bad ham ikke at vredes paa hende, skjønt hun havde haft Del i dette, hun var at undskylde, sagde hun, thi stor var den Trolddom, der havde været lagt paa Vaabnene. Og skjønt han havde været vred paa hende, mindedes han dog hendes Kjærlighed og holdt Bryllup med Æsa den fagre, men ham, som havde bejlet til hende, dræbte han, og hans Navn er ikke nævnet. Aasmund Kæmpebane blev siden vidt berømt og en navnkundig Mand, og her ender denne Saga.

Kong Hrolv Krakes
og hans Kæmpers Saga.

Her begynder Kong Hrolv Krakes og hans Kæmpers Saga.

Fortælling om Frode.

Der var en Mand, som hed Halvdan, og en anden hed Frode; de var Brødre, Kongesønner, som hver raadede for sit Rige. Kong Halvdan var mild og sagtmodig og venlig af Sind, men Kong Frode var den værste Voldsmand. Kong Halvdan havde tre Børn, to Sønner og en Datter; hun var den ældste, hed Signy og var gift med Sævil Jarl; Sønnerne hed Hroar og Helge, de var unge, da de Tidender, som nu skal meldes, skete; deres Fosterfader hed Regin, og han elskede Drengene saare. Der laa en Ø nær ved Borgen, paa den boede der en gammel Mand, som hed Vivil og var Kong Halvdans tro Ven; han havde to Hunde, Gubben, den ene hed Hop, den anden Ho; han var en rig Mand og derhos meget forfaren i de gamle Tiders Kløgt, om nogen vilde ham til Livs. Nu er at melde, at Kong Frode sad i sit Rige og højlig misundte sin Broder, Kong Halvdan, at han ene skulde raade for Danmark, og tyktes, at han ikke havde faaet nær saa gode Kaar, og saa samlede han Mandskab i stor Mængde og fór til Danmark. Han kom did midt om Natten og skjændte og brændte vidt og bredt; Kong Halvdan fik kun sat lidet Værn imod ham;

han blev fanget og dræbt, og de, som kunde, flyede, men hele Borgens Mandskab maatte sværge Kong Frode Troskab; dem, som ikke vilde det, lod han pine paa forskjellige Maader. Regin hjalp sine Fostersønner Helge og Hroar til at slippe bort, ud paa Vivil Gubbens Ø. Den Ulykke, der var overgaaet dem, gik dem nær til Hjærte, men Regin sagde, at om Vivil ikke kunde holde dem gjemte for Kong Frode, maatte alle Skjulesteder være føgne til. Vivil sagde, at det var en stærk Mand, han vilde faa at trækkes med, men det var hans Pligt og Skyldighed at hjælpe Drengene, og saa tog han da imod dem og lukkede dem ind i et Jordhus; der var de for det meste om Natten, men om Dagen trak de frisk Luft ude i Gubbens Krat, thi Øen var halvt skovgroet. Regin skiltes nu fra dem: han havde store Ejendomme i Danmark og Kone og Børn, saa han saa' ingen anden Udvej for sig end at blive Kong Frodes Mand og sværge ham Trokabsed. Kong Frode lagde nu hele Danmark under sig med Skat og Skyld, men de fleste gik kun nødig dertil, thi han var overmaade uvennesæl; Sævil Jarl gjorde han ogsaa skatskyldig. Men efter at alt dette var udrettet, var Kong Frode dog kun lidet glad, fordi han ikke kunde finde Drengene Helge og Hroar. Han sendte da Spejdere ud til alle Kanter, nær og fjern, i Nord og Syd, Øst og Vest, og lovede dem store Gaver, som kunde melde ham noget om dem, men dem, som skjulte dem, truede han med alskens Pinsler, i Fald det blev opdaget, men ingen kunde dog sige Kongen noget om, hvor de var. Saa lod han hente Vølver og Spaamænd alle Vegne fra, hele Landet over, og lod dem ransage Landet baade oven og nedentil, Øer og Skjær, men de blev ikke fundne. Saa lod han hente Galdremænd, som med deres Runer kunde komme efter alt, hvad de vilde vide, men de kunde ikke sige mere, end at i Landet var de ikke, men langt fra Kongen

var de ikke heller. Kong Frode sagde: «Vidt og bredt have vi søgt efter dem, og det tykkes mig lidet rimeligt, at de skulde være nær herved, men her er en Ø tæt ved, den have vi ikke gjennemsøgt saa nøje, men der bor næsten ingen Folk, kun en fattig Gubbe». «Leder først der, sagde Galdremændene, «thi der ligger stor Taage og Mærke over denne Ø, saa vi have ondt ved at se grandt, hvorlunde det staar til hos den Gubbe, men vi tro, han er en snild Mand, og at man ikke har ham hel og holden, hvor man ser ham». «Saa skal der ogsaa ledes der», sagde Kongen, «men underligt tykkes det mig, om en fattig Fisker skulde have taget disse Drengene til sig og saaledes turde holde Folk skjulte for os».

2. En Morgen tidlig, da Gubben Vivil vaagnede, sagde han: «Mange sælsomme Ting ere nu paa Færde i Luften, og store og mægtige Fylgjer ere komne hid til Øen. Staar op, I Halvdans-Sønner, Hroar og Helge, og hold jer i Skjul i Krattet i Dag». De løb ind i Skoven, og det gik nu, som Gubben tænkte, at Kong Frodes Sendemænd kom til Øen og ledte efter dem alle Vegne hvor det faldt dem ind at lede, men de fandt ingen Steds Drengene, og skjønt den Gamle kom dem meget mistænkelig for, fór de omsider bort med uforrettet Sag og meldte Kongen, at de ikke kunde finde dem. «I maa have ledt daarlig», sagde Kongen, «og denne Gubbe er en forfaren Mand; nu skulle I strax paa Stedet fare did igjen, saa at han ikke kan være belavet paa at skaffe dem af Vejen, i Fald de er der». De maatte nu gjøre, som Kongen bød, og fór nu atter for anden Gang til Øen. Gubben sagde til Drengene: «Nu faar I ikke længere sidde i Ro; skynd jer til Skovs det snarest I kan», og saa gjorde Drengene. Saa kom Kongens Mænd farende og forlangte at komme til at ransage paa Øen; Gubben sagde, at de kunde frit lede alle Vegne, men de

fandt dem ingen Steds, hvor meget de end ledte, og saa maatte de atter fare tilbage til Kongen og melde ham, hvorlunde det var gaaet, «Nu ville vi ikke længere fare med Læmpe mod denne Gubbe», sagde Kong Frode, «i Morgen den Dag vil jeg selv fare ud til Øen», og saa blev det, at Kongen fór selv. Da Gubben vaagnede, var der stor Mødighed over ham, men han skjønnede, at nu gjaldt det atter som snarest at finde paa Raad; saa sagde han til Brødrene: «Nu skulle I give Agt paa, naar jeg raaber højt paa mine Hunde Hop og Ho, saa skulle I løbe til eders Jordhus, thi det skal være jer et Tegn paa, at her er Ufred paa Øen; skjuler jer der, thi nu er Kong Frode, eders Frænde, selv ude at søge efter jer, og han staar jer efter Livet med alskens List og Kneb, og næppe véd jeg, om jeg nu kan vare jer for ham». Saa gik Gubben ned til Stranden; Kongsskibet var da alt kommet, men han lod, som han ikke saa' det, og som om han havde saa travlt med at se til sit Kvæg, at han aldrig lagde Mærke til Kongen eller hans Mænd. Kongen bød sine Mænd gribe Gubben, og det gjorde de, og han blev ført frem for Kongen. «Du er en snedig gammel Mand og fuld af listige Paafund», sagde Kongen, «sig nu frem, hvor Kongesønnerne er, thi du véd det». «Hil eder, Herre», sagde Gubben, «hold ikke paa mig, thi Ulven vil senderrive mit Kvæg», og saa raabte han højt: «Hop og Ho! kom Dyrene til Hjælp, thi jeg kan ikke bjærge dem». «Hvad er det, du raaber paa?» sagde Kongen. «Saa hedde mine Hunde», sagde Gubben; «men led I nu, Herre, saa meget I vil, men ikke venter jeg, at I vil finde Kongesønnerne her, og saare undrer det mig, at I kan tro, at jeg skulde skjule Folk for jer». «Visselig er du en snu Karl», sagde Kongen, «men fra nu af vil de dog ikke kunne holde sig længere, om de end har været her hidtil, men vel havde du fortjent, at jeg tog dit Liv».

«Det er i eders Vold», sagde Gubben; «og gjør I det, har I da haft Ærinde hid og farer ikke herfra med uforrettet Sag». «Jeg nænner ikke at lade dig dræbe», sagde Kongen, «skjønt jeg tror, det er dumt af mig». Saa fór Kongen hjem, men Gubben gik til Drengene og sagde, at nu kunde de ikke længere være hos ham; «jeg vil sende jer til Sævil, eders Maag, og I blive nok navnkundige Mænd, om I leve længe nok».

3. Hroar var tolv Vintre gammel paa den Tid og Helge 10, men han var dog baade den største og modigste af dem. De fór nu fra Øen, og hvor de kom frem eller traf paa Folk, som de kom til at tale med, kaldte de sig Ham og Hrane. De kom til Sævil Jarl og var der en Uge, inden de talte til ham, om de kunde blive der. «Meget er der vel ikke vundet ved at have jer her», sagde Jarlen, «men det skal ikke komme an paa Føden til jer en Stund». De blev da der en Tid og var ikke saa lette at holde Styr paa. Ingen fik Nys om, hvorfra de stammede eller hvad Æt de var af, heller ikke Jarlen anede, hvem de var, og de gjorde ham ikke klog paa, hvorledes det havde sig med dem, men somme sagde, at de var født med Kvindebryster, og gjorde Nar af dem, fordi de altid gik med Kapper paa og aldrig slog Hætterne til Side, og mange troede, at de havde Kvindebryster. De var der ind paa den tredje Vinter.

En Gang bød Kong Frode Sævil Jarl til Gilde, og ham havde han mest mistænkt for at holde Drengene skjulte for Svogerskabets Skyld, der var imellem dem. Jarlen gjorde sig rede til at fare did med mange Mænd, og Signy, hans Viv, skulde ogsaa med; Drengene bød sig til at følge med, men Jarlen sagde, at de skulde ingen Steder fare. Ham, eller Helge som det var, fik sig en utæmmet Fole at ride paa og sprængte efter Toget; han sad bagvendt paa Hesten, med Ansigtet imod Halen, og

bar sig i alle Maader ad, som han var taabelig; Hrane, hans Broder, fik sig en anden Hest og satte sig rigtig op paa den. Jarlen saa' dem nu komme ridende efter ham, og at de ikke kunde holde Styr paa Hestene; Føllene med deres filtrede Haartotter fór frem og tilbage med dem, og Kappenhætten faldt af Hrane. Det saa' deres Søster Signy; hun kjendte dem strax og gav sig saa bitterlig til at græde. Jarlen spurgte, hvad hun græd for; hun kvad:

«Nu Ædling-Ætten
mod Enden lider,
kun spæde Skud
har Skjoldungstammen.
Paa bare Øg
ser jeg Brødrene mine,
mens Sævils Mænd
i Sadler knejse».

«En stor Tidende er det, du melder der», sagde Jarlen, «men lad ingen andre spørge den». Saa red han hen til dem og bød dem vende om, det var til stor Spe at have dem med i gode Mænds Følge, sagde han. Begge Drengene vare da komne ned af Hestene og gik til Fods. Men han talte til dem, som han gjorde, fordi han passede paa, at man ikke af hans Ord skulde gjætte, hvem Drengene var. De gik nu tilbage, dog vilde de ikke vende om, men holdt sig bagest i Flokken. De kom da med til Gildet og løb frem og tilbage igjennem Hallen. En Gang, da de kom forbi, hvor deres Søster Signy sad, hviskede hun til dem: «Bliv ikke her inde i Hallen, I ere unge og evne kun lidet», men de agtede ikke derpaa. Kong Frode gjorde vitterligt, at han vilde lade søge efter Kong Halvdans Sønner, og sagde, at han vilde vide den stor Ære, som kunde siges ham noget om dem. Der var kommet en Vølse, som hed Hejd; hende bad Kong Frode øve sin

Kunst og se, hvad hun kunde finde ud om Drengene; han gjorde gjævt Gilde for hende og gav hende Sæde paa et højt Sejdhjal. Kongen spurgte, hvad hun saa', «thi jeg véd», sagde han, «at nu bliver meget aabenbart for dig, og jeg ser paa dig, at du har stor Lykke med dig; svar mig nu som snarest, Sejdkvinde». Hun slog da Gabet op og gispede svært, og kom denne Sang hende paa Tungen:

«To er her inde,
dem tror jeg ej,
dem, som ved Ilden
yderst sidde».

«Er det Drengene eller dem, som have bjærget dem?» spurgte Kongen. Hun svarede:

«De, som vare
hos Vivil længe,
Hop og Ho
som Hundene hed de».

I det samme kastede Signy en Guldring til hende; hun blev glad for Gaven og vilde nu tage tilbage, hvad hun havde sagt. «Hvoraf kom nu det?» sagde hun, «det var lutter Løgn, jeg sagde, nu vildes Spaadommen helt for mig». «Jeg skal pine Ordene ud af dig», sagde Kongen, «om du ikke vælger, hvad du staar dig bedst ved. Jeg véd ikke mere nu end før, hvad du mener, saa mange Folk som her er inde; men hvorfor er Signy gaaet fra sit Sæde? Kan hænde, at Ulv og Graaben lægge Raad op med hinanden her». Det blev meldt Kongen, at Signy var bleven syg af den Røg, der slog ud af Ovnene, men Sævil Jarl bad hende sætte sig op og holde Modet oppe, «mangt kan hjælpe Drengene til at bjærge Livet, om det vil føje sig saa, men sidst af alt maa du

lade dig mærke med, hvad du tænker, thi, som Sagerne nu staa, kunne vi ikke give os af med at hjælpe dem». Kong Frode trængte nu haardt ind paa Sejdkvinden og bød hende sige Sandheden, hvis hun ikke vilde pines. Hun gabede da svært, og det holdt haardt for hende at faa Sejden fremmet. Hun kvad:

«Sunde og sæle
ser jeg dem sidde,
Hroar og Helge,
Halvdans Sønner.
Flux de raade
Frode Bane,
brat faar det ske,
om bjærges han skal,

men det sker ikke», sagde hun, og saa sprang hun ned fra Sejdhjalet og kvad:

«Hvasse er Hams
og Hranes Øjne.
Under, saa djærve
de Ædlinger ere!»

Saa løb Drengene ud og til Skovs i stor Rædsel, men deres Fosterfader Regin kjendte dem, og det tyktes ham at være en farlig Sag med dem. Men det Heldraad, at de skulde fly, havde Vølven givet dem, da hun løb ned igjennem Hallen. Kongen bød nu sine Mænd skyndsomst staa op og lede efter Drengene, men Regin slukkede alle Lysene i Hallen, og nu holdt Kongens Mænd paa hinanden, thi somme vilde helst, de skulde undkomme, og imedens slap de ud i Skoven. «Nær var de mig nu», sagde Kongen, «og mange maa her være, som ere i Ledtog og lægge svigefulde Raad op med dem, men grumt skal jeg hævne det, saa snart der bliver Lejlighed dertil.

Lad os nu drikke i Kvæld, de tænker nu ikke paa andet end paa at være glade over, at de er slupne herfra, og maa først se at faa bjærget sig». Regin gik om imellem Skjænkerne og mange af hans Venner med ham, og de var saa ivrige til at bære Øl om til Kongens Mænd, at den ene sovnedede og faldt om efter den anden.

4. Brødrene sad nu ude i Skoven, som før blev sagt, og da de havde været der en Stund, saa' de en Mand komme ridende imod dem oppe fra Hallen, og de kjendte grandt, at det var deres Fosterfader Regin, der kom; de blev da saare glade og hilste ham venlig. Han hilste ikke igjen, men vendte sin Hest og red tilbage til Hallen. De undredes derover og talte sammen om, hvad det vel skulde betyde. Saa kom Regin ridende imod dem for anden Gang, og nu saa' han bister ud, som om han agtede at anfælde dem, om ikke strax, saa siden. «Nu tror jeg, jeg skjønner, hvad han vil», sagde Helge. Han red nu atter tilbage til Hallen, og nu fulgte de efter ham. «Det er min Fosterfaders Mening med at bære sig saaledes ad», sagde Helge, «at han ikke vil bryde sine Eder til Kong Frode, derfor vil han ikke tale til os, men dog vil han gjerne hjælpe os». Tæt ved Hallen var der en Lund, som hørte Kongen til, og da de var komne did, sagde Regin til sig selv: «Havde jeg Fjendskab med Kong Frode, vilde jeg brænde Lunden». Mere sagde han ikke. «Hvad skal det sige?» sagde Hroar. «Det er hans Mening», sagde Helge, «at vi skulle gaa op til Hallen og stikke Ild paa den, saa at der kun bliver én Udgang fri». «Hvor kan vi to gjøre det, saa unge som vi er, og saadan Overmagt, som vi har imod os?» sagde Hroar. «Saa skal det dog være», sagde Helge, «og vi faa dog en Gang vove os frem, om vi skulle faa Hævñ for vore Sorger». De gjorde da saa. Saa kom Sævil Jarl og alle hans Mænd ud; han sagde: «Lad os nu øge Ilden og hjælpe disse

Svende; jeg skylder ikke Kong Frode noget». Regin kom nu ogsaa ud med sit Følge af Venner og Frænder.

5. Kong Frode vaagnede nu i sin Hal, stønnede højt og sagde: «Jeg har haft en Drøm, Svende, og ikke var den god, jeg skal sige jer den. Jeg drømte, at nogen kaldte paa os og sagde: nu er du kommen hjem, Konge, med dine Mænd. Hvor hjem? tyktes det mig jeg svarede temmelig ræd. Da lød der et Raab saa nær ved mig, at jeg mærkede Aanden af den, der raabte; hjem til Hel! hjem til Hel! raabte det, og derved vaagnede jeg». I det samme hørte de Regin, Drengenes Fosterfader, kvæde denne Vise udenfor Hallens Dør:

«Her er Regin
og Halvdans Mænd;
melder Frode,
at Fjender er komne.
Var slog Nagler,
og Var smedded Hov'derne,
vi vared den varsomme,
Varnagler slog vi».

Da sagde Kongens Mænd, som vare der inde, at det havde kun lidt at sige, at Regin var udenfor eller at Kongens Smedde smeddede, enten det var Nagler eller andet, de lavede. Kong Frode havde to Smedde, som vare saare kunstfærdige, og de hed begge Var. «Tykkes det jer, at det intet har at sige?» sagde Kongen; «andet ville vi faa at mærke; nu har Regin meldt os, at der er Fare for Haanden, og har varet mig, at jeg kan tage mig i Agt, men han er snedig og fuld af Svig». Kongen gik nu til Døren og saa', at der var Ufred der ude, og nu stod hele Hallen i Lue. Kong Frode spurgte, hvem der raadede for Ilden; de svarede, at det gjorde Helge og hans Broder Hroar. Kongen bød dem Forlig og tilbød dem

selv at dømme dem imellem, «ilde staar det til imellem os Frænder, at hver af os vil raade de andre Bane». «Ingen kan lide paa dig», sagde Helge; «hvi skulde du mindre svige os end vor Fader Halvdan? Det skal du nu undgælde for». Saa gik Kong Frode bort fra Døren hen til den Gang, der gik ud til hans Jordhus, og det var hans Agt at søge til Skovs og bjærge sig paa den Vís; men da han kom ind i Jordhuset, var Regin der, og han saa' ikke meget fredelig ud. Saa vendte Kongen om og brændte inde i sin Hal og mange Mænd med ham. Der brændte ogsaa Sigrid, Brødrene Helge og Hroars Moder, thi hun vilde ikke gaa ud. Brødrene takkede deres Maag Sævil Jarl og deres Fosterfader Regin og alt Folket for den gode Hjælp, de havde ydet dem, og gav mange gode Gaver, og saa lagde de Riget under sig og tog alt det Gods, Kong Frode havde ejet, baade Land og Løsere. De vare af ulige Sind, de to Brødre; Hroar var mild og blid, men Helge var en stor Hærmænd og tyktes i alle Maader den ypperste af dem. Der led nu saa en Stund, men her ende vi Fortællingen om Frode og begynde den om Halvdans-Sønnerne Hroar og Helge.

Fortælling om Helge.

6. Nordre hed en Konge, som raadede for en Del af England, og Øgn hed hans Datter. Hroar var længe hos Kong Nordre for at være ham til Hjælp og Landeværn; der var det bedste Venskab imellem dem, og om-sider fik Hroar Øgn til Ægte og tog ved Styret der i Riget sammen med sin Maag Kong Nordre, men Helge raadede for Danmark, deres fædrene Arv. Sævil Jarl og Signy havde ogsaa deres Land at styre; Hroar hed deres Søn. Regin fik Sot og døde, og det tyktes Folk stor' Skade, thi han var vennsæl. Kong Helge Halvdanssøn i Danmark var ugift.

7. For Saxland raadede den Gang en Dronning, som hed Oluv; hun førte sig i al sin Færd som Hærkonger have for Skik, bar Skjold og Brynje, Sværd ved Lænd og Hjælm paa Hovedet; fager var hun at se, men af Sind var hun grum og hun førte sig som en Stormand, og derom var alle enige, at hun var det bedste Gifte paa den Tid i de nordiske Lande, som man vidste af at sige, men hun vilde ingen Mand have. Kong Helge hørte nu ogsaa om denne anselige Dronning, og tyktes det ham, at hans Hæder vilde øges meget, om han kunde faa denne Kvinde, enten med eller imod hendes Vilje, og en Gang fór han da did med et stort Hærfølge. Han kom til Land, hvor denne mægtige Dronning stod for Styret, og ingen havde ventet ham. Han sendte nogle af sine Mænd op til Hallen og bad dem sige Dronning Oluv, at han bød sig til Gilde hos hende med sit Mandskab. Sendemændene sagde Dronningen dette, og det kom saa uventet over hende, at der ikke var Lejlighed for hende til at samle nogen Hær, og valgte hun da, hvad hun skønnede, hun vilde staa sig bedst ved, at byde Kong Helge til Gilde med hele hans Hær. Kong Helge kom nu til Gildet og satte sig i Højsædet ved Siden af Dronningen; de drak sammen om Kvælden; det skortede ikke paa noget, og ingen mærkede andet paa Dronning Oluv, end at hun var glad. Kong Helge sagde til Dronningen: «Det er nu saa, at det er min Vilje, at vi skulle drikke Bryllup i Kvæld, her er Folk nok samlede dertil, og du skal sove i min Arm i Nat». «Altfor brat tykkes det mig du farer frem med dette, Herre», sagde hun, «men skal jeg endelig elske en Mand, da maa jeg sige, at ingen tykkes mig mere høvisk end du, og ogsaa venter jeg, at I ikke vil gjøre mig nogen Skam dermed». Kongen sagde, at hun ikke havde fortjent bedre for sit Overmod og Stolthed, end at han kun blev hos hende, saa længe han havde Lyst. «Ønskeligst var det, at jeg

havde flere af mine Venner hos mig», sagde hun, «men nu kan jeg intet gjøre imod dig, saa du faar raade, dog vil I vel handle sømmelig imod os». Der blev nu drukket stærkt om Kvælden og langt ud paa Natten, og Dronningen var saa lystig, at ingen kunde mærke andet paa hende, end at hun var vel fornøjet med Giftermaalet. Omsider blev Kongen fulgt til Sengs, og der ventede hun ham. Han havde drukket saa stærkt, at han strax faldt sovende om paa Lejet, og det benyttede Dronningen sig af og stak ham med Søvtorn, og da alle Mændene vare gaaede bort, stod hun op, ragede alt Haaret af ham og gned Hovedet ind med Tjære; saa tog hun en Skindsæk, lagde nogle Klæder i den, tog saa Kongen og stoppede ham ned i Sækken, kaldte saa Folk til og lod ham bære ud paa hans Skibe. Saa vakte hun hans Mænd og sagde, at deres Konge var gaaet om Bord og vilde sejle, eftersom Børen nu var god. De sprang alle op det snarest de kunde, drukne som de var, og vidste næppe selv, hvad de gjorde. Saalunde kom de ud paa Skibene; Kongen saa' de ingen Steds, men der laa en overmaade stor Skindsæk; de vilde nu se efter, hvad der var i den, imens de biede paa Kongen, thi de tænkte, at han saa vilde komme senere, men da de fik den lukket op, fandt de Kongen i den, skammelig medhandlet, og da Søvtornen faldt ud, vaagnede Kongen i det samme af onde Drømme, og nu er han gram i Hu imod Dronningen. Men om Dronning Oluv er at melde, at hun samlede sin Hær om Natten, og da skortede det hende ikke paa Folk, saa Kong Helge saa', at nu evnede han ikke at komme hende til Livs. De hørte nu, at der blev blæst i Krigslurer og Horn oppe i Land, og Kongen skjønnede da, at det nok var det raadeligste at fare derfra det snarest han kunde, og de havde ogsaa god Bør. Kong Helge sejlede da hjem til sit Rige med denne Spot og Spe, men det huede ham

overmaade ilde, og han pønsede stadig paa, hvorlunde han skulde faa Hævn over Dronningen.

8. Dronning Oluv sad nu i sit Rige en Stund, og aldrig havde hendes Overmod og Ubillighed været større end nu; men siden Gildet, hun gjorde for Kong Helge, havde hun altid en stærk Vagt om sig. Det spurgtes viden om Land, hvad hun havde gjort, og det tyktes alle uhørt, at hun skulde kunne spotte slig en Konge. Lang Tid var der ikke ledet, da Kong Helge stod fra Land med sit Skib og stævnede til Saxland; han lagde ind, hvor Dronning Oluv opholdt sig og var med mange Folk; sit Skib lagde han ind i en Lønvig og sagde saa til sit Mandskab, at de skulde vente paa ham i tre Døgn, var han da ikke kommen, skulde de sejle bort. Han tog to Kister med sig, fulde af Guld og Sølv, og trak en usel Dragt over sine egne Klæder, gik saa op i Skoven og gjemte Kisterne der, og saa op ad Dronningens Hal til; der traf han en Træl, som han spurgte ud om hvorledes det stod til i Landet. Trællen sagde, at der var Fred og ingen Fare, og spurgte, hvem han var; han sagde, at han var en Stavkarl, «men nu har jeg dog været saa heldig at finde en stor Skat ude i Skoven, og det tyktes mig raadeligt at vise dig, hvor den ligger». De gik nu did, og han viste Trællen, hvor Guldet og Sølvet var, og det tyktes Trællen, at det var en stor Lykke, saadant et Fund han havde gjort. «Er Dronningen pengekjær?» sagde Stavkarlen. Trællen sagde, at hun var et overmaade pengekjært Kvindfolk. «Saa vil hun synes om dette», sagde Stavkarlen, «og hun vil mene, at denne Skat hører hende til, thi det er hendes Jord, jeg har fundet den i; nu vil jeg ikke lade mit Held blive mig til Vanheld, saa jeg vil ikke skjule Skatten, men lade Dronningen give mig af den, hvad hun vil, det vil jeg staa mig bedst ved. Hun vil vel nok umage sig hid at hente Skatten?» «Det

tænker jeg», sagde Trællen, «naar det kan ske hemmelig». «Her er et Halsmykke og en Ring», sagde Stavkarlen; «dem vil jeg give dig, hvis du faar hende til at komme ene her ud i Skoven, og jeg skal nok raade Bod derpaa, hvis hun bliver vred paa dig». Den Aftale og Handel slutte de da, og Trællen gik nu hjem og sagde til Dronningen, at han havde fundet en Skat ude i Skoven, saa stor, at der var nok til mange Folks Velfærd, og bad hende skynde sig og følge med ham ud efter den. «Er det sandt, hvad du siger», sagde hun, «skal din Lykke være gjort for dette Bud, men hvis ikke skal du miste Hovedet; men efter som jeg hidtil har kjendt dig som en Mand, man kan lide paa, vil jeg tro, hvad du siger». Hun gav nu Syn for Sagn, at hun var pengekjær, og fulgte lønlig med ham midt om Natten, og ingen andre end de to vidste noget deraf. Men da de kom ind i Skoven, var Helge der; han greb hende og sagde, at det var et heldigt Møde, thi nu kunde han faa Hævn for den Skjændsel, hun havde gjort ham. Dronningen sagde, at hun havde handlet ilde imod ham, «men nu vil jeg gjøre det godt igjen altsammen, og du skal holde Bryllup med mig, som sømmeligt er». «Nej», sagde han, «saa gode Kaar skal du ikke have; nu skal du følge med mig til mine Skibe og være der saa længe det lyster mig, thi jeg vil ikke lade fare at hævne mig paa dig for min Anseelses Skyld, saa ilde og haanlig en Medfart, som du gav mig». «I faar raade for denne Sinde», sagde hun. Kongen havde nu Dronningen hos sig mange Nætter, og derefter fór hun hjem igjen, og saalunde hævnede han sig paa hende, som nu er fortalt, og hun var overmaade ilde tilfreds med hvad der var kommet ud deraf.

9. Kong Helge stævnede i Hærfærd og blev en navnkundig Mand. Men da Tiden var ledet, fødte Oluv et Barn, det var en Pige. Hun kastede alt sit Had paa dette Barn;

hun havde en Hund, som hed Yrsa, og efter den gav hun Datteren Navn, men Yrsa var saare fager. Da hun var tolv Aar gammel, blev hun sat til at vogte Kvæg, at ingen skulde falde paa andet, end at hun var en Bondes og hans Kvindes Datter, thi saa hemmelig havde Dronningen holdt, hvad der var sket, at kun faa vidste, at hun havde undfanget og født et Barn. Det led nu saa, til Pigen var tretten Aar gammel, da hændte det, at Kong Helge kom did til Landet og fik Lyst til at spørge Tidender om, hvorlunde det stod til der. Han tog Stavkarls-Klæder paa, og da han kom til en Skov, saa' han der en stor Hjord, og en ung Kvinde vogtede den, saa fager, at det tyktes ham, han aldrig havde set nogen fagrere. Han spurgte hende, hvad hun hed og hvad Æt hun var af. «Jeg er en Bondedatter og hedder Yrsa», sagde hun. Ikke har du Træls Øjne», sagde hun; han fattede strax Elskov til hende og sagde, at det passede godt, at en Stavkarl fik hende, siden hun kun var kommen af ringe Kaar. Hun bad ham ikke gjøre det, men han tog hende med alligevel og førte hende til sine Skibe og sejlede saa hjem til sit Rige. Dronning Oluf hørte med Ondskab og svigefulde Tanker, hvad der var sket, og lod, som hun ikke vidste, hvorledes det hang sammen; hun tænkte, at dette vilde blive til Sorg og Skjændsel for Kong Helge, og at han hverken vilde faa Ære eller Glæde deraf. Kong Helge holdt nu Bryllup med Yrsa og havde hende saare kjær.

10. Kong Helge havde en saare kostelig Ring; den vilde begge Brødrene og ligesaa deres Søster Signy gjerne eje. En Gang kom Kong Hroar til sin Broder Kong Helges Rige, og Kong Helge gjorde et stateligt Gilde for ham. «Du er den største Mand af os to», sagde Kong Hroar, «og da jeg nu har fæstet Bo i Nordhumberland, under jeg dig gjerne dette Rige, som vi eje i Fællig, hvis du vil overlade mig noget Løsøre, og vil jeg da have

Ringen, som er det bedste Klenodie, du har i dit Eje, og som vi begge ønskede os». «Saa bør det være, Frænde, og ikke anderledes», sagde Helge, «end at du skal have Ringen». Denne Samtale glædede de sig begge over, Kong Helge gav sin Broder Kong Hroar Ringen og fór nu bort, hjem til sit Rige, og sad der i Fred.

11. Det hændte, at deres Maag Sævil Jarl døde, og hans Søn Hrok tog ved Riget efter ham; han var en grum Mand og meget havesyg. Hans Moder fortalte ham meget om Ringen, Brødrene havde, «og ikke vilde det tykkes mig ubilligt», sagde hun, «om de betænkte os med noget af deres Rige, thi vi hjalp dem med at tage Hævn for vor Fader, men de har hverken tænkt paa din Fader eller mig derfor». «Det er klart som Dagen, hvad du siger», sagde Hrok, «det er sælsomt, og nu vil jeg spørge mig for hos dem, hvilken Hæder de ville gjøre os til Løn derfor». Saa fór han til Kong Helge og krævede af ham Tredjedelen af Danmarks Rige eller ogsaa den kostelige Ring, thi han vidste ikke, at Hroar havde faaet den. «Du tager Munden fuld og slaar svært stort paa», sagde Kongen, «vi vandt Riget med Mandemod og satte vort Liv ind derpaa med din Faders og min Fosterfader Regins og andre gode Mænds Bistand, som vilde yde os Hjælp; nu ville vi visselig for vort Frændskabs Skyld lønne dig derfor, om du vil tage til Takke, men saa meget har dette Rige kostet mig, at det vil jeg for ingen Pris slippe, og Ringen har Kong Hroar faaet, og ikke venter jeg, at den vil sidde løs for dig». Saa fór Hrok bort, saare ilde tilfreds, og drog til Kong Hroar. Han tog vel og hæderlig imod ham, og der var han en Tid. Saa en Gang, da de sejlede frem for Landet og var ude paa en Fjord, sagde Hrok: «Det tykkes mig, Frænde, at det vilde sømme sig vel for dig at give mig den gode Ring og saaledes mindes vort Frændskab». Saa meget har jeg givet for at faa

denne Ring», sagde Kongen, «at den vil jeg ikke skille mig ved for nogen Pris». «Da vil du dog vel give mig Lov til at se Ringen», sagde Hrok, «jeg har den største Lyst til at se, om den er saa stort et Klenodie, som der siges». «Det er en ringe Ting», sagde Hroar, «deri skal jeg gjerne føje dig», og saa gav han ham Ringen. Hrok saa' paa den en Stund og sagde, at den kunde der ikke siges for meget om, «sligt et Klenodie har jeg aldrig før set, og rimeligt er det, at denne Ring tykkes dig fuldgod; bedst vil det nu være, at ingen af os faar Glæde af den og heller ingen andre», og dermed kastede han den ud i Søen, saa langt han kunde. «Du er en ond Mand», sagde Hroar, lod saa Fødderne hugge af Hrok, og saaledes blev han ført til sit Rige. Han kom sig snart igjen, saa at Fodstumperne groede til, samlede saa Mandskab og agtede at hævne sin Skam. Han fik en stor Hær og kom uventet til Nordhumberland, hvor Kong Hroar holdt Gilde med faa Mænd. Hrok begyndte strax Striden, og der blev en haard Dyst; der var stor Forskjel paa deres Styrke, og Enden blev, at Kong Hroar faldt, og Hrok lagde Landet under sig og lod sig give Kongenavn. Siden bejlede han til Øgn, Kong Nordres Datter, som tilforn havde været gift med hans Frænde Kong Hroar. Kong Nordre tyktes, at det var en stor Vanskelighed, han nu var stedt i, thi han var en gammel Mand og lidet skikket til Hærfærd; han sagde da sin Datter Øgn, hvorlunde Sagerne stod, og at han ikke vilde undslaa sig for at stævne til Slag, var han end til Aars, hvis dette ikke var efter hendes Sind. «Visselig er dette ikke efter mit Sind», sagde hun saare sorryfuld, «men da jeg ser, at det gjælder dit Liv, vil jeg ikke afvise ham, i Fald han vil unde mig nogen Frist, thi jeg er med Barn ved Kong Hroar, og det vil jeg føde først». Dette blev nu sagt Hrok, og han tilstod hende Fristen, om han saa med det gode kunde faa baade Riget

og Bruden; det tyktes ham, han havde haft stor Fremgang paa denne Færd, siden han havde overvundet og fældet saa navnkundig og mægtig en Konge. Men imens sendte Øgn Bud til Kong Helge og bød dem sige ham, at hun ikke vilde blive Hroks Kone, om hun maatte raade sig selv og ikke blev tvungen dertil, «thi jeg er med Barn ved Kong Hroar». Sendemændene fore did og sagde, som hun havde budet dem. «Dette er klogt sagt af hende», sagde Kong Helge, «thi jeg vil hævne min Broder Hroar». Men Hrok anede intet om dette.

12. Dronning Øgn fødte nu en Søn, som blev kaldt Agnar; han blev tidlig stor og lovende. Men da Kong Helge spurgte det, samlede han en Hær og fór imod Hrok; de holdt Slag, og det endte saa, at Hrok blev fangen. «Du er en ond Høvding», sagde Kong Helge, «men jeg vil ikke dræbe dig, thi det er større Skam for dig at leve i Pinsler»; saa lod han hans Arme og Ben bryde og sendte ham saaledes vanfør tilbage til hans Rige. Men da Agnar Hroarssøn var tolv Aar gammel, tyktes det alle, at en saadan Mand havde de aldrig set, og i alle Idrætter overgik han alle andre; han blev saa stor og navnkundig en Hærmand, at han nævnes vidt og bredt i de gamle Sagaer som den største Kæmpe baade i ældre og nyere Tid. Han spurgte sig for, hvor den Fjord var, Hrok havde kastet Ringen over Bord i; mange havde ledt efter den med alskens kløgtige Paafund, men ingen fundet den. Men om Agnar er at melde, at da han kom med sit Skib paa denne Fjord, sagde han: «Det var en rask Daad at lede efter Ringen nu, om nogen véd tydelige Mærker paa, hvor den er». Det blev sagt ham, hvor den var bleven kastet i Søen, og saa gjorde Agnar sig rede, dykkede ned i Dybet, men kom op uden Ring; anden Gang gik han ned og fik den heller ikke da. «Daarlig har jeg ledt», sagde han og gik saa ned tredje Gang, og

nu kom han op med Ringen. Af denne Daad blev han saare navnkundig, endnu navnkundigere end hans Fader Kong Hroar. Han sad nu hjemme i sit Rige om Vintrene, men om Somrene laa han i Viking og øgede sit Ry, saa det spurgtes videre end hans Faders. Kong Helge og Yrsa elskede hinanden saare; de havde en Søn, som hed Hrolv og siden blev en meget anselig Mand.

13. Dronning Oluv spurgte, at Helge og Yrsa bar saa stor Kjærlighed til hinanden, og at de vare vel tilfredse med deres Kaar. Det huede hende ilde, og hun fór da til dem. Da hun kom til Land, sendte hun Bud til Dronning Yrsa, og da de mødtes, bød Yrsa hende hjem med til sig til Hallen. Hun sagde, at det vilde hun ikke; hun havde ingen Hæder at lønne Kong Helge for, sagde hun. «Ikke gjorde du Ære af mig, da jeg var hos dig», sagde Yrsa; «véd du noget at melde om min Æt, hvem jeg stammer fra? Det aner mig, at det ikke er, som man har sagt mig, at jeg er en Bondes og hans Kvindes Barn». «Det er ikke urimeligt, at jeg kan sige noget herom», sagde Oluv, «det var mest mit Ærinde hid, at jeg vilde lade dig det vide. Er du glad ved dit Giftermaal?» «Ja», sagde hun, «vel kan jeg være glad ved det, thi det er den ypperste og navnkundigste Konge, jeg er gift med». «Der er ikke saa megen Grund til at være glad derved, som du tror», sagde Oluv, «thi han er din Fader, men du er min Datter». «Det mener jeg, at min Moder er den værste og grummeste Kvinde», sagde Yrsa, «thi dette er saa uhørt, at det aldrig vil glemmes». «Dette skylder du Helge og min Vrede», sagde Oluv, «men nu vil jeg byde dig til mig med Hæder og Ære og handle i alle Maader imod dig saa vel, som jeg kan». «Ikke véd jeg, hvorledes det vil blive», sagde Yrsa, «men her vil jeg ikke være, efter at jeg har faaet at vide, hvilken uhørt Skæbne der er over mig». Saa gik hun til Kong

Helge og sagde ham deres tunge Sorg. «En grum Moder har du», sagde Kongen, «men helst vilde jeg, at alt skulde blive, som det er». Hun sagde, at det vilde hun ikke, hun vilde ikke leve længere sammen med ham. Saa fulgte Yrsa med Dronning Oluv til Saxland og var der en Tid, men saa nær gik dette Kong Helge til Hjærte, at han gik til Sengs og var saare sorrigfuld. Det tyktes alle den Gang, at der ikke var noget bedre Gifte end Yrsa, men dog vare alle Konger sene til at bejle til hende, mest fordi man aldrig kunde være tryk for, at Helge vilde komme efter hende, og at det vilde hue ham ilde, om hun blev gift med nogen anden.

14. Adils hed en rig og gjerrig Konge; han raadede for Svearige og havde sit Kongesæde i Hovedborgen Upsale. Han hørte ogsaa Tale om denne Kvinde, Yrsa, lod saa sine Skibe ruste og fór til Oluv og Yrsa. Oluv gjorde Gilde for Kong Adils og tog imod ham med al Høviskhed og Artighed. Han bejlede til Dronning Yrsa. Oluv svarede: «Du har vel spurgt, hvorledes det staar til med hende og hendes Vilkaar, men ikke ville vi nægte at give vort Minde, om det huer hende selv». Sagen blev da bragt frem for Yrsa; hun sagde, at det kom der næppe noget godt ud af for hende, «thi du er en uvennesæl Konge», men hvad enten hun nu har talt meget eller lidt herom, blev det dog, som Adils vilde, og han fór bort med hende, og Kong Helge blev ikke spurgt i denne Sag, thi Adils mente, at han selv var den største Konge af de to. Kong Helge fik ikke Nys herom, førend de var komne hjem til Svearige, da holdt Adils et stateligt Bryllup, og da Kong Helge nu spurgte det, blev han langt værre til Mode end før; han sov ganske alene i et lidet Hus for sig selv. Oluv er nu ude af Sagaen. Der led nu saa en Stund.

15. Men nu er at melde, at en Juleaften, da Kong Helge var gaaet til Sengs og Vejret var daarligt udenfor,

hørte han nogen ved Døren give sig ynkelig; randt det ham da i Hu, at det ikke var kongeligt at lade en Stakkel staa ude, naar han kunde hjælpe ham, gik da hen og lukkede Døren op og saa' et fattigt og pjaltet Kvindfolk staa der. «Det var vel gjort, Konge», sagde hun, og gik ind i Huset. «Bred Bjørneskindet og Halm over dig, at du ikke skal fryse», sagde Kongen. «Und mig Plads i din Seng, Herre», sagde hun, «det gjælder Livet for mig at faa Lov til at sove hos dig». «Min Sjæl vender sig fra dig», sagde Kongen, «men er det, som du siger, saa læg dig her ved Sengestokken med Klæderne paa, det tager jeg vel ingen Skade af». Hun gjorde saa, og Kongen vendte sig bort fra hende. Der brændte Lys i Huset, og da der var ledet en Stund, saa' han over Axlerne hen paa hende, og saa' han da, at der laa saa fager en Kvinde, at det tyktes ham, han aldrig havde set nogen fagrere; hun havde en Silkekjortel paa. Han vendte sig da brat til hende med Venlighed, men hun sagde: «Nu vil jeg gaa, men du har løst mig af stor Vaande, thi denne Trolddom havde min Stifmoder lagt paa mig, og mange Konger har jeg gjæstet, uden at nogen har gjort, hvad jeg bad om; men gør mig nu ingen Tort, nu vil jeg ikke være her længer». «Nej», sagde Kongen, «ikke skal det være saa, at du gaar saa snart fra mig, saaledes skulle vi ikke skilles; nu vil jeg tage dig til min Frille, thi du huer mig vel». «I faar raade, Herre», sagde hun, og saa sov de hos hinanden den Nat. Men om Morgenen sagde hun: «Nu har du faaet stillet din Lyst, men det skal du vide, at vi have avlet et Barn; gjør nu, som jeg siger, Konge, hent vort Barn næste Vinter paa denne Tid ved dit Skibshus; dyrt vil det komme dig at staa, om du ikke gjør det». Saa fór hun bort. Kong Helge var nu noget gladere end før. Tiden led nu, og han tænkte ikke længer paa dette; men da der var gaaet tre Vintre, skete det, at

der ved Midnats Tid kom tre Mænd ridende op til Huset, Kongen sov i; de havde et Pigebarn med og satte det ned ved Huset. Der var en Kvinde med, som bar Barnet; hun sagde: «Det skal du vide, Konge, at dine Ætmænd skulle undgjælde for, at du ikke agtede paa, hvad jeg bød dig, men dig kommer det til gode, at du løste mig af min Vaande. Det maa du vide, at denne Pige hedder Skuld, og hun er vor Datter». Saa red de bort. Denne Kvinde havde været en Alf, og Kongen saa' hende aldrig mere. Skuld voxede nu op der og blev tidlig grum af Sind. Nu er at melde, at Kong Helge en Gang rustede sig til at fare af Landet, om han paa den Vis kunde glemme sin Sorg. Hans Søn Hrolv blev tilbage, men selv hærjede han viden om og øvede mange Stovværker.

16. Kong Adils sad nu i Upsale; han havde tolv Bersærker, som værgede Landet for ham og vare til Værn for al Fare og Ufred. Kong Helge gjorde sig nu rede til at fare til Upsale og tage Yrsa bort med sig. Han kom der til Landet, men da Kong Adils fik at vide, at Kong Helge var kommen did, spurgte han Dronning Yrsa, hvorledes hun vilde, der skulde tages imod ham. «Det faar du raade for», sagde hun, «men det véd du, at ingen Mand staar mig nærmere end han». Kong Adils fandt det da raadeligst at byde ham til Gilde, men ikke var det hans Agt, at det skulde gaa af uden Svig. Kong Helge tog imod hans Indbydelse og fór til Gildet med hundrede Mand, men hans meste Mandskab var nede ved Skibene. Kong Adils tog imod ham med aabne Arme, og Dronning Yrsas Agt var det at faa Kongerne forligte, og viste hun derfor Kong Helge al Hæder. Kong Helge blev saa glad ved Dronningen, at han ikke brød sig om andet end hende; hende vilde han tale med al den Tid han kunde, og saalunde sad de ved Gildet. Det hændte, at Kong Adils Bersærker kom hjem; saa snart

de vare komne i Land, fór Kong Adils til dem, uden at nogen anden vidste deraf; han bød dem lægge sig ind i Skoven imellem Borgen og Kong Helges Skibe, og saa falde over Helge, naar han fór did; «jeg skal ogsaa sende jer Mandskab til Hjælp», sagde han, «det skal komme bag paa dem, saa at de komme i Klemme; det er min fulde og faste Agt, at Kong Helge ikke maa slippe herfra, thi jeg ser, at han bærer saa stor Kjærlighed til Dronningen, at jeg ikke vil lade det komme an paa, hvad han vil gjøre». Kong Helge sad imens ved Gildet, og disse svige-fulde Raad bleve omhyggelig holdt skjulte baade for ham og Dronningen. Yrsa sagde til Adils, at hun ønskede, han skulde give Kong Helge anselige Gaver, Guld og Klenodier; han lovede det, men i Virkeligheden var det hans Agt at beholde dem selv. Kong Helge fór nu bort, og Kong Adils og Dronningen fulgte ham paa Vej, og hun og Kongerne skiltes paa bedste Maade. Men kort efter at Kong Adils var vendt om, blev Kong Helge og hans Mænd vár, at der var Ufred for Haanden, og det kom strax til Slag. Kong Helge gik vel frem og sloges mandelig, men de havde Overmagt imod sig, og Enden blev, at Kong Helge faldt der med godt Lov med mange og store Saar, og noget af Kong Adils' Mandskab faldt hans Mænd i Ryggen, saa at de kom imellem Hammer og Ambolt. Dronning Yrsa fik ikke Nys om dette, før end Kong Helge var falden og Kampen til Ende. Med Helge faldt alt det Mandskab, han havde haft med i Land, men det andet flyede hjem til Danmark. Her ende vi Fortællingen om Kong Helge.

17. Kong Adils pralede nu af sin Sejr og tyktes, at han havde vundet stor Hæder, siden han havde fældet saa ypperlig og navnkundig en Konge som Helge. Dronning Yrsa sagde: «Ikke har du Grund til at rose dig saa meget, har du end faaet sveget den Mand, der stod mig nærmest

af alle og som jeg havde kjærest, og for denne din Daads Skyld vorder jeg dig aldrig huld, naar du faar med Kong Helges Frænder at gjøre. Dine Bersærker raader jeg Bane, saa snart jeg kan, om nogen har Mod til at gjøre det for min Skyld og for at vise sin Manddom». Kong Adils bød hende holde op at true ham og hans Bersærker, «thi det vil ikke blive dig til Baade; men anselige Gaver vil jeg give dig i Bod for din Faders Død, meget Gods og gode Klenodier, om du vil give dig tilfreds dermed». Dronningen lod sig nu formilde og tog imod Bod af Kongen, men dog var hun siden ublid til Sinds, og tit pønsede hun paa at gjøre Bersærkerne noget til Mén og Skam; aldrig saa' nogen Dronningen glad eller vel til Mode efter Kong Helges Fald, og Usamdrægtigheden i Hallen blev større end før, thi Dronningen vilde ikke rette sig efter Kong Adils, om hun fik raade. Kong Adils mente nu, at han var bleven saare navnkundig, og de, der vare hos ham og hans Kæmper, holdt sig for anseligere end andre. Han sad nu en Stund hjemme i sit Rige og tænkte, at ingen vilde vove at løfte Hærskjold imod ham og hans Bersærker. Kong Adils var den største Blotmand og fuld af Trolddom.

Fortælling om Svipdag.

18. Der var en Bonde, som hed Svip; han boede i Svearige, langt borte fra andre Folk. Han var en rig Mand og havde været en vældig Kæmpe; man havde ham ikke altid, hvor man troede han var, thi han var kyndig i mange Dele. Han havde tre Sønner, som skulle omtales her, en hed Svipdag, en anden Bejgad og en tredje Hvidsærk, som var ældst; de var alle anselige Mænd, stærke og fagre af Udseende. Da Svipdag var atten Vintre gammel, sagde han en Dag til sin Fader: «Det er et kjedeligt Liv, vi føre her oppe imellem Fjældene i afsides

Dale og Ødemarker; aldrig komme vi til andre Folk eller andre Folk til os; det var langt raskere at gaa til Kong Adils og slaa os sammen med ham og hans Kæmper, om han vilde tage imod os». «Det tykkes mig ikke raadeligt», sagde den gamle Svip, «thi Kong Adils er en grum Mand og ikke at lide paa, taler han end fagert, og hans Mænd ere vel anselige, men derhos ogsaa fulde af Ondskab, men nægtes kan det ikke, at en mægtig og navnkundig Mand er Kong Adils». «Man maa vove noget, om man vil have nogen Fremgang», sagde Svipdag, «og man kan ikke vide, før man har prøvet det, hvorledes Lykken vil føje sig, og her vil jeg visselig ikke blive længer, hvorledes det saa end vil gaa». Og da dette nu var hans faste Forsæt, gav hans Fader ham en stor Øxe, smuk og hvas, og sagde til ham: «Vælt dig ikke ind paa andre og vær ikke overmodig, det vinder man sig kun et daarligt Lov ved, men værg dig vel, naar nogen angriber dig, thi det er Stormands Sæd at gjøre lidet Væsen, men øve Størværker, naar han stedes i nogen Fare». Han gav ham ogsaa gode Hærklæder og en god Hest. Svipdag red nu bort, og ved Aftens Tid kom han til Kong Adils' Borg. Han saa, at der blev holdt Lege udenfor Hallen, Kong Adils sad der paa en stor Guldstol og hans Bersærker hos ham. Da Svipdag kom til Skigaarden, fandt han Borgeleddet lukket, thi det var Sæd, at man skulde bede om Lov til at ride ind; det gjorde Svipdag sig ingen Besvær med, han brød strax Leddet op og red ind i Gaarden, «Denne Mand farer ikke med Læmpe», sagde Kong Adils, «det har ingen prøvet før; kan hænde det ikke skorter ham paa Kræfter, det var ingen Skade til, om han lod se en Prøve derpaa». Bersærkerne saa' strax meget bistre ud og fandt, at han slog lovlig stort paa. Svipdag red frem for Kongen og hilste ham vel og med stor Høviskhed. Kong Adils spurgte, hvem han var; han sagde det, og

Kongen kjendtes da strax ved ham, og alle mente, at han maatte være en stor Kæmpe og en saare anselig Mand. Man blev nu ved at lege, og Svipdag satte sig hen paa en Bænk og saa' til, men Bersærkerne saa' paa ham med onde Øjne, og omsider sagde de til Kongen, at de vilde prøve en Dyst med ham. Kongen sagde: «Jeg tror ikke, han er nogen ringe Mand, men vel huer det mig, at I ville prøve, om han er, som han ser ud til». Folk gik nu ind i Hallen, men Bersærkerne gik hen til Svipdag og spurgte, om han var en Kæmpe, siden han slog saa stort paa. Han sagde, at han var lige saa god som nogen af dem; ved disse hans Ord øgedes deres Vrede og Ivrig-
 hed, men Kongen bad dem holde Fred om Kvælden. Bersærkerne saa' bistre ud og tudede højt. «Tør du slaas med os?» sagde de; «dertil maa du have andet end store Ord og Overmod; vi ville prøve, hvad du duer til». «Jeg gaar ind paa at slaas med jer én ad Gangen», sagde han, «og prøve, om I er mine Overmænd paa den Vís». Det huede Kongen vel, at de vilde prøve en Dyst, og Dronning Yrsa sagde: «Denne Mand er velkommen». Bersærkerne svarede hende: «Vi vide vel, at du gjerne saa' os alle fare til Hel, men vi er bedre ved Magt, end at vi skulde falde for Ord alene eller ond Vilje». Dronningen sagde, at det ingen Skade var til, at Kongen prøvede, hvad Folk han havde i dem, siden han satte saa stor Lid til dem. Bersærkernes Formand sagde: «Jeg skal nok faa dig til at tie og stille dit Overmod, saa vi ikke skulle have nødig at være rædde for ham».

19. Om Morgenen yppedes der en haard Holmgang, og der sparede ikke paa svære Hug; det saa' alle, at den fremmede Mand forstod at bruge sit Sværd med stor Kraft, saa det bed; Bersærken veg helt tilbage for ham, og Svipdag dræbte ham, og strax da en anden vilde fælde ham og hævne sin Fælle, gik det ham paa samme Vís, og

Svipdag holdt ikke op, før end han havde dræbt fire af dem. Da sagde Kong Adils: «Stor Skade har du gjort mig, og det skal du nu undgjælde for», bød saa sine Mænd staa op og dræbe ham; men Dronningen fik samlet Folk og vilde komme ham til Hjælp; Kongen maatte kunne skjønne, sagde hun, at den ene Mand var langt ypperligere end alle Bersærkerne; hun fik da stiftet Fred imellem dem, og Svipdag tyktes alle en udmærket Mand. Han fik nu efter Dronning Yrsas Raad sit Sæde paa den anden Bænk lige overfor Kongen. Men da Natten faldt paa, saa' han sig om, og tyktes det ham da, at han dog havde gjort altfor lidt ud af det med Bersærkerne, og han pønsede paa at faa et Stævne med dem igjen; det tyktes ham rimeligt, at om de fandt ham ene, vilde de gaa imod ham, og det gik ogsaa, som han tænkte, de kom strax til at slaas, men da de havde kæmpet en Stund, kom Kongen og skilte dem ad. Kongen bød nu de Bersærker, der vare i Live, rømme hans Land og Rige, siden de ikke alle tilsammen havde kunnet faa Bugt med én Mand; han havde aldrig før vidst, sagde han, at de var saa ringe Mænd, og at deres Manddom kun var store Ord. De maatte da fare bort, men truede med, at de vilde hærje paa Kong Adils' Rige. Kongen sagde, at han brød sig ikke om deres Trusler, Uselrygge, som de var. De maatte nu fare bort med Skam og Spot, men Kong Adils havde i Virkeligheden selv ægget dem til at overfalde og dræbe Svipdag, naar de saa' ham gaa ene ud af Hallen, og saaledes hævné sig, naar Dronningen ikke saa' det. Svipdag havde allerede dræbt en af dem, da Kongen kom til og skilte dem ad. Kong Adils bad nu Svipdag yde ham lige saa god Hjælp, som han før havde haft af Bersærkerne, «allerhelst som Dronningen vil, at du skal være i Bersærkernes Sted». Svipdag var nu der en Stund.

20. Noget efter blev der bragt Kongen det Hærbud,

at Bersærkerne havde faaet samlet meget Mandskab og hærjede paa hans Rige. Kong Adils bad nu Svipdag gaa imod dem; det var hans Skyldighed, sagde han, og han vilde give ham saa meget Mandskab, som han havde nødig. Svipdag skjættede ikke om at være Høvding for Hæren, men han vilde nok følge Kongen, hvorhen det skulde være. Kongen vilde dog ikke vide af andet, end at han skulde være Høvding, og Svipdag sagde da: «Saa vil jeg have Ret til at kræve tolv Mænds Liv af eder, hvilke jeg vil». Det sagde Kongen ja til, og Svipdag gik da til Kamp med en stor Hær, men Kongen blev hjemme. Svipdag lod lave Fodangler og lægge ud der, hvor Slaget skulde staa, og mange andre listige Raad lod han sætte i Værk. Det kom nu til Slag, og det blev en haard Dyst; Vikingernes Hær veg meget tilbage, og ilde gik det dem, da de fik Fodanglerne at mærke. Der faldt en af Bersærkerne og en Mængde af deres Mandskab, men de, der beholdt Livet, flyede til Skibene og stævnedes fra Land. Svipdag kom nu hjem til Kong Adils, og nu havde han en Sejr at rose sig af. Kong Adils takkede ham for hans Fremgang og Landeværn, og Dronning Yrsa sagde: «Vis-selig er den Plads bedre besat, hvor der sidder saadan en Mand som Svipdag, end den Gang da dine Bersærker havde den», og det gav Kongen hende Ret i. De Bersærker, der vare slupne derfra, samlede nu atter en Hær og hærjede igjen paa Kong Adils' Rige. Han æskede da atter Svipdag til at gaa imod dem og sagde, at han vilde give ham en herlig Hær med. Svipdag fór i Kamp, og denne Gang havde han en Tredjedel færre Folk end Bersærkerne, men Kong Adils lovede at komme ham til Hjælp med sin Hird. Svipdag havde været hurtigere til at bryde op, end Bersærkerne tænkte, og da de mødtes, blev der en haard Dyst. Kong Adils samlede en Hær og agtede at falde Bersærkerne i Ryggen.

21. Nu er at melde, at den gamle Svip vaagnede op en Gang, stønnede tungt og sagde til sine Sønner: «Nu tykkes eders Broder Svipdag at have Hjælp nødig, thi han holder Slag ikke langt herfra imod stor Overmagt; han har alt mistet det ene Øje, og mange andre Saar har han faaet, men han har fældet de tre af Bersærkerne, og der er tre endnu». Brødrene brød da strax op, væbnede sig og fór did, hvor Slaget stod, og Vikingerne havde langt flere Folk. Svipdag havde kæmpet drabelig, men havde nu mange Saar og havde mistet det ene Øje; hans Mandskab blev hugget ned for Fode, men Kongen kom ham ikke til Hjælp. Da hans Brødre nu kom til Slaget, gik de mandig frem, til de traf Bersærkerne, og saaledes endte Legen med dem, at alle Bersærkerne faldt for Brødrene. Nu vendte Mandefaldet sig flux til Vikingernes Hær, og de, som vilde beholde Livet, maatte give sig i Brødrenes Vold. Derefter fór de til Kong Adils og meldte ham denne Tidende. Kongen takkede dem for deres Manddomsdaad. Svipdag havde faaet to Saar paa Armene, han havde store Saar i Hovedet og blev enøjet hele sin Levetid. Han laa nu en Stund af disse Saar, og Dronning Yrsa lægte ham; men da han var kommen vel paa Fode igjen, sagde han til Kongen, at han vilde bort derfra. «Jeg vil søge til en Konge», sagde han, «som vil gjøre mere Ære af os end du, Konge! Ilde har du lønnet mig for Landeværn og for den Sejr, jeg vandt for dig». Kong Adils bad ham blive og sagde, at han vilde handle imod ham og hans Brødre paa bedste Vís, og ingen skulde han holde i større Anseelse end dem, men Svipdag vilde ikke andet end fare derfra, og det mest for den Aarsags Skyld, at Kong Adils ikke var kommet til Slaget, før end det var forbi; han havde været lige glad, hvem der saa havde sejret, Svipdag eller Bersærkerne, thi han var i en Skov tæt derved og saa' paa, at de sloges, og det tyktes ham

ikke, at der skete stor Skade, om Svipdag blev overvunden og maatte bide i Græsset.

22. Brødrene gjorde sig nu rede til at fare bort, og det hjalp ikke, at Kongen vilde have dem til at blive. Han spurgte, hvor de agtede sig hen; det havde de endnu ikke afgjort, sagde de, «men skilles skal vi nu; vi ville fare bort og se andre Mænds og Kongers Sæd og ikke blive gamle her i Svearige». De gik nu til deres Heste og takkede Dronningen vel for den Hæder, hun havde vist Svipdag, satte sig saa op og red deres Vej, til de kom hjem til deres Fader; ham spurgte de til Raads, hvad de skulde gjøre. Han sagde, at størst Hæder var der at vinde hos Kong Hrolv og hans Kæmper i Danmark, «der er der mest Rimelighed for, at I kunne gjøre nogen Fremgang og ogsaa faa tæmmet eders Overmod, thi det har jeg spurgt for vist, at der ere de største Kæmper, som findes i de nordiske Lande». «Hvorledes er han?» sagde Svipdag. «Saa er der bleven mig sagt om Kong Hrolv», sagde hans Fader, «at han er gavmild og rundhaandet, trofast, men vanskelig i at vælge sine Venner, saa at hans Lige ikke findes; han sparer ikke paa Guld eller Klenodier, men giver næsten til alle, der ville have; lav og liden er han at se til, men stor er han, naar man prøver ham, og vanskelig at give sig i Kast med, den fagreste Mand, man kan se, storladen imod de onde, men mild og blid imod ulykkelige og imod enhver, der ikke sætter sig op imod ham; saa nedladende, at han taler lige saa blidt til fattige som til rige, og saa ypperlig en Mand er han, at han vil mindes, saa længe Verden bygges; han har ogsaa gjort alle Konger, der bo i hans Nærhed, skatskyldige, thi alle ville gjerne tjene ham». Svipdag sagde: «Saa vel hue mig dine Ord, at det er min Agt at fare til Kong Hrolv med begge mine Brødre, om han vil tage imod os». Svip Bonde sagde: «I faa selv raade for eders

Færd og Foretagender, men bedst tykkes det mig, I blev hjemme hos mig». De sagde, det var til ingen Nytte at prøve paa at overtale dem dertil, bød saa deres Fader og Moder leve vel og fór bort, til de kom til Kong Hrolv. Svipdag gik strax frem for Kongen og hilsede ham. Kongen spurgte, hvem han var. Svipdag sagde ham sit Navn og ligesaa hvad de andre hed, og at de havde været en Tid hos Kong Adils. «Hvi fór du da hid?» sagde Kong Hrolv; «thi ikke er der Venskab imellem Adils og os her». «Det véd jeg, Herre», sagde Svipdag, «men dog vil jeg søge at blive eders Mand, og ligesaa mine Brødre, om det kunde føje sig saa, tykkes det jer end, at der kun er vundet lidt ved os». «Jeg havde ikke tænkt, at jeg skulde tage Kong Adils' Mænd til mine Venner», sagde Kongen, «men siden I har søgt hid til mig, faar jeg vel tage imod jer, thi det bæres mig for, at man staaer sig bedst ved ikke at afvise jer, jeg ser, I ere gjæve Mænd, og ogsaa har jeg spurgt, at I have øvet berømmelig Stordaad, dræbt Kong Adils' Bersærker og øvet mange andre Manddoms Gjæringer». «Hvor viser du mig til Sæde?» sagde Svipdag. «Sæt dig hen hos den Mand, som hedder Bjalke», sagde Kongen, «og lad Plads aaben til tolv Mand ovenfor jer». Brødrene gik nu til den Plads, Kongen havde anvist dem. Svipdag spurgte Bjalke, hvorfor de Pladser skulde staa tomme ovenfor dem. Bjalke sagde, at der skulde Kongens tolv Bersærker sidde, naar de kom hjem; de var i Hærfærd den Gang. Skur hed en af Kong Hrolvs Døtre og Driva en anden. Driva var hjemme hos Kongen og en saare høvisk Kvinde; hun led Brødrene vel og tog sig altid venlig af dem. Saa led nu Sommeren. Om Høsten kom Bersærkerne hjem til Hirden, og da de kom ind i Hallen, gik de, som deres Sæd var, frem for hver Mand, og deres Formand spurgte hver især, om nogen mente, han var

lige saa dygtig en Kæmpe som han, og Mændene fandt da paa forskjellige Svar, som enhver mente anstod ham bedst, men det var dog at mærke paa alles Ord, at de mente, der manglede dem meget i at være Bersærkernes Ligemænd. Han kom nu ogsaa til Svipdag og spurgte, om han mente, han var hans Jævning. Svipdag sprang op, drog sit Sværd og sagde, at han i ingen Maade var ringere end han: «Saa hug i Hjælmen da», sagde Bersærken. Svipdag gjorde saa, og det bed ikke; saa vilde de slaas, men Kong Hrolv sprang hen imellem dem og sagde, at det vilde han ikke tilstede dem; «fra nu af skulle I kaldes Jævninger og mine Venner begge to». Saa forligtes de og holdt siden stadig sammen, fulgtes i Hærfærd og fik Sejr, hvor de kom.

Kong Hrolv sendte nu Bud til Svearige til Dronning Yrsa, sin Moder, og bad hende sende ham de Skatte, hans Fader Kong Helge havde ejet og Kong Adils havde taget til sig, da Kong Helge blev dræbt. Yrsa sagde, at det var ikke mere end billigt, at hun satte det igjennem, om det var muligt, «og kommer du selv efter Skattene, skal jeg raade dig paa det bedste, min Søn; men Kong Adils er saa gjerrig paa Gods, at han ikke bryder sig om, hvad han gjør derfor». Det bad hun dem melde Kong Hrolv og sendte ham derhos anselige Gaver.

23. Kong Hrolv laa nu i Leding, og for den Aarsags Skyld trak det i Langdrag med hans Færd til Kong Adils. Han samlede nu stor Magt under sig, og alle de Konger, han traf paa, gjorde han skatskyldige, og dertil hjalp det ham mest, at alle de største Kæmper vilde være hos ham og ikke tjene nogen anden, thi han var langt gavmildere end andre Konger. Kong Hrolv gjorde Hlejdargaard til sin Hovedstad; det er i Danmark, en stor og stærk Borg, og mere var der af Pragt og Glans og alt, hvad der var Anseelse ved, end noget andet Sted eller

nogen havde hørt tale om. Hjørvard hed en mægtig Konge; han fik Skuld, Kong Helges Datter og Kong Hrolvs Søster, til Ægte med Kong Adils' og Dronning Yrsas og hendes Broder Kong Hrolvs Minde. En Gang bød Kong Hrolv sin Maag Hjørvard til Gilde. Det hændte en Dag, mens han var der til Gilde, at Kongerne vare ude og Kong Hrolv tog sit Bælte af og gav Kong Hjørvard sit Sværd at holde imens; og da Kong Hrolv havde spændt Bæltet om sig igjen, tog han atter sit Sværd og sagde til Kong Hjørvard: «Det vide vi begge er et gammelt Ord, at den, som holder en andens Sværd, imens han spænder sit Bælte, bestandig siden skal være den andens Undermand; nu skal du være min Underkonge og finde dig deri som andre». Hjørvard blev overmaade vred over dette, men han maatte lade det staa ved Magt, og dermed fór han hjem. Han var ilde tilfreds med sin Lod, men betalte dog Kong Hrolv Skat ligesom hans andre Underkonger, der vare ham Hørigheid skyldige. Her ender Fortællingen om Svipdag.

Fortælling om Bødvar.

24. Nu er at melde, at for Oplandene nord i Norge raadede en Konge, som hed Hring; han havde en Søn, som hed Bjørn. Saa siges der, at Dronningen døde, og det tyktes Kongen og mange andre stor Skade. Landsens Folk og hans Raadgivere bade ham gifte sig igjen, og saa sendte han Mænd til Landene sønderpaa, at de skulde bejle for ham. De fik megen Modvind og svære Storme, saa de maatte vende Stavnene den anden Vej og holde af for Vejret, og Enden blev, at de drev nord op i Finmarken og maatte blive der om Vinteren. En Dag gik de op i Land og kom til et Hus, hvor der sad to fagre Kvinder; de hilse dem venlig og spurgte, hvor de kom

fra; de sagde alt, hvad der var at sige om deres Færd og hvad Ærinde de havde, og spurgte saa, hvor Kvinderne var fra og hvorfor de var komne der saa ene, saa langt af Led fra andre Folk, saa fagre Kvinder som de var. «Enhver Ting har sin Aarsag, Svende», sagde den ældste af dem, «vi ere her af den Grund, at en mægtig Konge bejlede til min Datter, men hun vilde ikke have ham; saa lovede han, at det skulde komme hende dyrt at staa, derfor holder jeg hende lønlig her, medens hendes Fader ikke er hjemme, thi han er ude i Leding». De spurgte, hvem hendes Fader var. «Hun er Finnekongens Datter», sagde Moderen. De spurgte, hvad de hed. «Jeg hedder Ingebjørg», sagde den ældste, «men min Datter hedder Hvit; jeg er Finnekongens Frille». De havde ogsaa en Mø med til deres Tjeneste. Kongens Mænd syntes godt om dem, og de besluttede da at spørge, om Hvit ikke vilde følge med dem og gifte sig med Kong Hring. Deres Formand yppede denne Sag for hende; hun svarede ikke strax derpaa, men viste dem til sin Moder og vilde, at hun skulde raade. «Det gaar, som Ordet lyder», sagde hendes Moder, «at enhver Vanskelighed kan der komme noget godt ud af; kun huer det mig ilde, at vi ikke kan faa spurgt hendes Fader ad i denne Sag, men jeg faar vel vove det, om hun ellers skal komme nogen Vegne». Hun gjorde sig da rede til at følge med dem; de fór hjem til Kong Hring, og Sendemændene spurgte strax Kongen, om han vilde have denne Kvinde, hvis ikke fik hun fare did, hvorfra hun kom. Kongen syntes godt om Pigen og holdt strax Bryllup med hende; han brød sig ikke om, at hun ikke var rig. Kongen var noget til Aars, og det mærkedes snart paa Dronningen.

25. Kort fra Kongen boede der en gammel Bonde; han var gift og havde et eneste Barn, en Datter, som hed Bera, ung og fager. Bjørn Kongesøn og Bera Bonde-

datter legede deres Barnelege sammen og de huede hinanden vel. Den gamle Bonde var en rig Mand; han havde længe ligget i Hærfærd i sine unge Dage og var en stor Kæmpe. Bera og Bjørn holdt meget af hinanden, og de mødtes jævnlig. Der led nu saa en Stund, uden at der skete noget; Bjørn Kongesøn voxede op og blev baade stor og stærk og dygtig til alle Idrætter. Kong Hring var tit længe borte fra Landet og færdedes i Leding, men Hvit var hjemme og styrede Riget. Hun var ikke yndet af Almuen, men Bjørn var hun overmaade blid imod, dog skjøttede han kun lidet derom. En Gang da Kongen fór hjemmefra, talte Dronningen med ham om, at han burde lade sin Søn blive hjemme hos hende og styre Riget. Det fandt Kongen raadeligt nok, Dronningen var baade herskesyg og overmodig. Saa sagde han til sin Søn Bjørn, at han skulde blive hjemme og passe Riget tilligemed Dronningen. Bjørn sagde, at det skjøttede han kun lidet om, han havde overmaade meget imod Dronningen, sagde han. Kongen bød ham dog blive hjemme og fór saa af Landet med meget Mandskab. Bjørn gik nu hjem efter denne Samtale med sin Fader; de var blevne meget uenige. Han var meget uglad og rød som Blod og gik til Sengs. Dronningen gik hen til ham og talte til ham og vilde glæde ham og prøvede at blive gode Venner med ham, men han bad hende gaa sin Vej, og det gjorde hun saa for den Gang. Hun kom dog tit igjen og talte med ham; det vilde passe godt, sagde hun, om han lod hende dele Leje med ham, mens Kongen var borte, de vilde have langt mere Glæde sammen, end hun havde med saa gammel en Mand som Kong Hring. Bjørn blev vred over denne Tale og gav hende en vældig Kindhest, stødte hende fra sig og bød hende se at komme bort. Hun sagde, at hun var ikke vant til at blive jaget bort eller slaet; «det tykkes dig vel bedre at tage Bonde-

datteren i Favn, Bjørn», sagde hun, «det passer sig ogsaa bedre for dig, som rimeligt er, men større Skam har du deraf end af at nyde min Kjærlighed og Godvilje, og vel har du fortjent at faa Løn for din Stridighed og Taabelighed». Saa slog hun til ham med en Ulveskinds Handske og bød ham blive til en grum og rasende Bjørn, «aldrig skal du nyde anden Føde end din Faders Kvæg», sagde hun, «det skal du dræbe for at faa noget at æde, mere end man nogensinde har hert Mage til, og aldrig skal du slippe ud af denne Trolddom, saa den skal være dig en Amindelse, der er værre end ingen».

26. Saa forsvandt Bjørn, og ingen vidste, hvad der var blevet af ham, og da Folk savnede ham og fór at lede efter ham, var han ingen Steds at finde, som rimeligt var. Nu er at melde, at Kongens Kvæg blev dræbt for Fode, og det var en Graabjørn, som baade var stor og grum, der faldt over det. Det hændte en Kvæld, at Bondedatteren fik denne grumme Bjørn at se; den gik hen til hende, og var saare venlig imod hende, og det tyktes hende, hun kjendte Bjørn Kongesøns Øjne, og hun var kun lidet sky for den. Dyret gik nu fra hende, men hun fulgte efter det, til hun kom til en Hule, og da hun kom did, fandt hun der en Mand for sig, som hilsede hende; hun kjendte ham, det var Bjørn Hringssøn, og det blev et saare glædeligt Møde. De var nu der i Hulen en Stund, thi hun vilde ikke skilles fra ham, saa længe hun ikke var nødt dertil, men han sagde, at det sømmede sig ikke for hende at være der hos ham, thi han var Dyr om Dagen og kun Menneske om Natten.

Da Kong Hring kom hjem fra Hærfærd, blev det meldt ham, hvad der var hændet, at hans Søn Bjørn var forsvundet, og ligesaa om det store Dyr, der var kommet i Landet og som mest faldt over hans eget Kvæg. Dronningen æggede ham stærkt til at lade Dyret dræbe, men

det trak stadig ud i nogen Tid, og Kongen sagde kun lidet derom, men det tyktes ham at se underlig ud. En Nat, da Bera og Bjørn Kongesøn laa og sov sammen, vakte Bjørn hende og sagde: «Det aner mig, at jeg vil faa min Bane i Morgen, og at de vil faa jaget mig op; ogsaa har jeg kun liden Gammen af Livet for den Trolddoms Skyld, der er lagt paa mig, og kun det er mig til Glæde, at vi to kunne være sammen, men det skal nu ikke længer saa være. Men jeg vil give dig denne Ring, som jeg har under min venstre Arm; pas paa Folkene, som jager mig i Morgen, og naar jeg er død, gaa saa til Kongen og bed ham give dig, hvad der er under Dyrets venstre Bov, det vil han sige Ja til; men Dronningen vil fatte Mistanke til dig, naar du er ved at gaa bort, og hun vil give dig noget af Bjørnekjødet at spise, men det skal du ikke gjøre, thi som du véd, er du med Barn; du skal føde tre Drengene, som vi have avlet, og paa dem vil det kjendes, i Fald du spiser af Kjødet, thi denne Dronning er den største Troldkvinde. Far saa hjem til din Fader og fød Drengene der. En af dem vil tykkes dig vanskeligt at have med at gjøre, men naar du ikke kan holde Styr paa dem længer hjemme for deres Vildhed og Fremfusenheds Skyld, saa far hid til Hulen med dem; du vil da finde en Kiste med tre Rum i, og de Runer, du finder derhos, ville sige dig, hvad hver af dem skal have. Der er tre Vaaben i Bjærget, og hver af dem skal have det, der er bestemt for ham. Den af vore Sønner, der fødes først, skal hedde Elgfrøde, den anden Torer og den tredje Bødvar, og rimeligst tykkes det mig, at de ville blive anselige Mænd, og at deres Navne længe ville mindes». Han sagde hende mange andre Ting, som skulde ske, og saa faldt Bjørnehammen over ham, og han gik ud, og hun fulgte ham. Da hun saa' sig om, fik hun Øje paa en stor Flok Mænd, som fór frem langs Fjældeaasen, og

mange og store Hunde fore foran. Bjørnen løb nu fra Hulen langs ad Fjældet, og Hundene og Kongens Mænd kom imod ham; han var svær at faa Bugt med og skamslog mange Mænd, før end de kunde komme ham til Livs, og alle Hundene dræbte han. Saa fik de slaaet Kreds om ham; han fór omkring inde i Kredsen, til han saa', hvorledes Sagerne stod, at der ingen Udvej var, vendte sig saa did, hvor Kongen stod, og greb den Mand, som stod ham næst, og sønderrev ham levende; men da var Bjørnen saa mædig, at den kastede sig fladt ned, og de sprang da skyndsomst til og dræbte den. Da Bondedatteren saa' det, gik hun frem for Kongen og sagde: «Vil I unde mig, hvad der er under Dyrets venstre Bov, Herre?» Det lovede Kongen hende, der kunde vel ikke være andet, sagde han, end hvad det vel kunde gaa an for ham at give hende. Kongens Mænd havde næsten flaaet Bjørnen, og Bera gik da hen og tog Ringen og gjemte den, men ingen saa', hvad det var, hun tog, og heller ikke blev der spurgt derefter. Kongen spurgte, hvem hun var, thi han kjendte hende ikke; hun sagde, hvad der faldt hende ind, og ikke, hvem hun virkelig var.

27. Kongen fór nu hjem, og Bera fulgte med. Dronningen var saare glad, tog vel imod hende og spurgte, hvem hun var, men hun svarede, ligesom før, andet, end hvad sandt var. Dronningen gjorde nu et stort Gilde og lod Bjørnekjødets tilberede til Maaltid for Mændene. Bondedatteren var i Dronningens Fruerstue og kunde ikke faa Lov til at slippe derfra, thi Dronningen anede, hvem hun var. Dronningen kom nu did med et Fad, hurtigere end venteligt var; der laa noget af Bjørnekjødets derpaa, og det bød hun Bera at spise, men hun vilde ikke. «Det er overmaade sælsomt», sagde Dronningen, «at du vrager den Kost, Dronningen selv værdiger dig at byde dig; tag det nu strax, ellers skal det gaa dig ilde». Hun skar et

Stykke af til hende, og det blev Enden paa Legen, at hun spiste det Stykke. Saa skar Dronningen et Stykke af til og puttede det i Munden paa hende, og der kom et lidet Gran af det ned, før end hun fik det spyttet ud, og saa sagde hun, at nu spiste hun ikke mere, om hun saa pinte hende eller slog hende ihjel derfor. «Kan hænde», sagde Dronningen, og lo derved, «at det allerede forslaar noget». Saa fór Bera bort, hjem til sin Fader, og tung var den Byrde, hun havde at bære. Hun fortalte nu sin Fader alt om, hvorledes det var gaaet hende og nu stod til med hende, og lidt efter blev hun syg og fødte et Drengbarn, men af en underlig Skabning, thi han var et Menneske oventil, men fra Navlen ned efter var han en Elg; han blev kaldet Elgfrøde. Der kom en Dreng til, og han blev kaldet Torer; han havde Hundefødder fra Vristen af, derfor blev han kaldet Torer Hundefod, men ellers var han det fagreste Drengbarn, man kunde se. Der kom en tredje Dreng, og han var den fagreste af dem alle, han blev kaldet Bødvar; han havde ingen Lyder, og ham elskede hun mest. De skød nu i Vejret som Græs, og naar de holdt Lege med andre Folk, vare de grumme og uskaan-
somme og handlede ilde med Folk; Frøde skamslog mange Mænd for Kongen, og somme slog han helt ihjel.

28. Der led nu saa en Tid, til de vare tolv Vintre gamle, da vare de saa stærke, at ingen af Kongens Mænd kunde staa sig imod dem, og de kunde da ikke mere være med i Legene. Da sagde Frøde til sin Moder, at han vilde fare bort, «jeg kan ikke længer have med Folk at gjøre, thi de er ikke andet end Stakler alle til Hobe og gaa i Stykker strax, saa snart man rører ved dem». Hun sagde, at han ikke kunde færdes imellem andre Folk paa Grund af sin Uskaansomhed, fulgte saa med ham til Hulen og viste ham det Gods, hans Fader havde bestemt til ham, thi Bjørn havde nøje fastsat, hvad hver især

skulde have. Frode vilde tage mere, thi det var den mindste Del af Godsset, der var bestemt til ham, men han kunde ikke faa det. Han saa' nu Vaabnene stikke frem fra Bjærget, tog først fat i Hjaltet, men Sværdet sad fast, saa han ikke kunde faa det, greb saa i Øxeskaftet, men det sad ikke løsere. «Kan hænde», sagde han, «at den, der har lagt disse Klenodier ned her, har ment, at det skulde være med Vaabenskaftet som med Delingen af det andet Gods»; saa greb han i et Hefte, og det sad strax løst for ham; der fulgte et kort Sværd med. Han saa' paa det en Stund og sagde saa: «Ikke har den, som har skiftet disse Klenodier, gjort lige Skjel». Saa slog han Sværdet med begge Hænder i Bjærget og vilde bryde det i Stykker, men det gik ind i Klippen, saa det smældede i Heftet, men det brast ikke. «Hvad Magt ligger der paa, hvorledes jeg handler med dette onde Klenodie», sagde Elgfrode, «men ikke er det urimeligt, at det kan bide». Saa bød han sin Moder Farvel og skiltes fra hende. Han fór op i et Fjældpas, blev Ildgjerningsmand og dræbte Folk og plyndrede dem. Han byggede sig et Hus og indrettede sig der.

29. Kong Hring mente nu at skjenne, hvilke Trolddomskunster der stak bag ved alt dette, dog yppede han intet derom for Folket, men lod alt gaa rolig som før. Kort efter bad Torer Hundefod om Lov til at fare bort; hans Moder fulgte ham til Hulen og viste ham det Gods, der var ham bestemt, sagde ham ogsaa om Vaabnene og bad ham tage Øxen, saaledes havde hans Fader bestemt det, sagde hun. Han greb først i Hjaltet, men Sværdet sad fast, saa tog han i Skaftet, og Øxen sad løs, thi den var tiltænkt ham. Han tog ogsaa sit Gods, bød saa sin Moder leve vel og fór bort; han lagde Vejen saa, at han først fór til sin Broder Elgfrode; han gik ind i hans Hus, satte sig i Sædet og trak Hatten ned over Øjnene. Lidt

efter kom Frode hjem, og han saa' ikke mildt til den fremmede Mand, men trak Sværdet og sagde:

«Skrigende skrider
af Skeden Sværdet,
Haanden mindes
Hildes Værk»,

og dermed hug han i Bænkestokken ved Siden af sig og var da overmaade vred og rasende. Da kvad Torer:

«Jeg kan ogsaa
lade min Øxe
synges for dig
den samme Vise».

Og nu dulgte Torer sig ikke længer, og Frode kjendte sin Broder og bød ham være halvt med ham om alt, hvad han havde samlet, thi der skortede ikke paa Guld og Gods, men det Tilbud vilde Torer ikke tage imod, dog blev han der en Stund. Siden, da han fór bort, viste Elgfrøde ham til Gøtland og sagde ham, at Gøternes Konge nylig var død, og bad ham tage ved Styret i deres Rige. Han sagde ham mange Ting herom. «Det er Lov hos Gøterne», sagde han, at der bliver holdt et talrigt Ting; alle Gøterne stævnes did; der bliver sat en Stol der paa Tinge, saa stor, at to Mænd magelig kunne sidde i den, og den bliver saa Konge, som fylder det Sæde, men det tykkes mig, at du tilfulde maa kunne gjøre det». De skiltes nu med de bedste Ønsker for hinanden; Torer fór, til han kom til Gøtland til en Jarl, som tog godt imod ham, og der var han om Natten. Det sagde alle, som saa' Torer, at han kunde godt være Konge over Gøterne for Væxtens Skyld, og at kun faa vare hans Lige-mænd der, og da de kom paa Tinge, gik det, som hans Broder Frode havde sagt. Der var sat en Dommer til at

dømme i Sagen med al Redelighed, og mange satte sig i Sædet, men Dommeren sagde, at ingen af dem var det voxen; tilsidst gik Torer frem, og strax han havde sat sig i Stolen, sagde Dommeren: «Dig passer Sædet bedst, og dig dømmer jeg Riget til». Saa gav Landsens Folk ham Kongenavn, og han blev kaldet Kong Torer Hundefod, og der gaar store Frasagn om ham. Han var vennesael og holdt mange Slag, og som oftest havde han Sejr. Han sad nu i sit Rige en Tid.

30. Bødvar var hjemme hos sin Moder; hun elskede ham meget, og han var ogsaa den dygtigste og fagreste Mand, man kunde se, men det var kun faa, der kjendte ham mere end af Anseelse. Han spurgte en Gang sin Moder, hvem der var hans Fader; hun fortalte ham om hans Død og hvorledes det hele var gaaet til, og om den Trolddom, hans Stifmoder havde lagt paa ham. «Ondt have vi at lønne denne Hex for», sagde Bødvar. Saa sagde hun ham, hvorledes Dronningen havde tvunget hende til at spise af Bjørnekjød, «og det er nu at se paa dine Brødre Torer og Elgfrode». «Det tykkes mig», sagde Bødvar, «at det mere var Frodes Skyldighed at hævne vor Fader paa denne onde Troldkvinde end at dræbe sagesløse Mænd for at tage deres Gods og øve andre Ildgjerninger, og ligesaa tykkes det mig underligt af Torer at fare herfra, førend han havde givet denne Hex en Amindelse; tænker jeg, at det er bedst, jeg giver hende en for os alle». «Vår dig da, at hun ikke kan øve sin Trolddom imod dig og gjøre dig Skade dermed», sagde Bera. Han sagde, at det skulde han nok, og saa fór de sammen til Kongen, og efter Bødvars Raad sagde Bera Kongen, hvorledes det hele hang sammen, og viste ham Ringen, som hun havde taget under Dyrets Bov og som havde tilhørt hans Søn Bjørn. Kongen sagde, at han visselig kjendte Ringen, «og det har næsten anet mig,

at hun havde sin Haand i alle de Trolddomskunster, her er bleven øvet, men for den Kjærligheds Skyld, jeg bar til Dronningen, har jeg ikke gjort noget derved». «Lad hende nu fare herfra», sagde Bødvar, «ellers tage vi Hævn over hende». Kongen sagde, at han vilde give Bøder for hende, hvad han selv vilde kræve, om han blot vilde lade alt blive, som det var; han vilde ogsaa give ham Land at raade for og Jarlenavn nu strax, og Kongedømmet skulde han faa efter hans Død, om han vilde lade være at gjøre hende noget til Mén. Bødvar sagde, at han vilde ikke være Konge, hellere vilde han være hos Kongen og tjene ham, «men saalunde har dette Utske hildet dig i sit Garn, at du næppe har hverken Forstand eller Kongemagt mere, og aldrig mere skal hun trives fra nu af». Bødvar var da saa rasende, at Kongen ikke turde give sig af med ham. Han gik nu hen til Dronningens Fruerstue med en Sæk i Haanden; Kongen og hans Moder gik efter ham, men da Bødvar kom ind i Fruerstuen, gik han hen til Dronning Hvit og kastede Sækken over Hovedet paa hende og trak den sammen om Halsen, gav hende saa nogle Kindheste, slog hende ihjel med alskens Pinsler og slæbte hende saa igjennem alle Gaderne. Det tyktes mange eller de fleste der inde i Hallen, at hun ikke havde faaet mere end Hælvten af hvad hun havde fortjent, men Kongen huede det saare ilde, men han kunde ikke gjøre noget derved. Saalunde lod Dronning Hvit sit usle Liv; da var Bødvar atten Vintre. Kort efter fik Kong Hring Sot og døde, og Bødvar tog da ved Styret og slog sig til Ro der i Riget en stakket Stund, men saa stævnedes han Landsens Folk til Tings og lod dem vide, at han vilde fare bort, men sin Moder giftede han med en Mand, der hed Valslejt og var Jarl der i Landet. Han var med til deres Bryllup, førend han fór derfra.

31. Saa red han ene bort, og ikke havde han meget

med, hverken af Guld eller Sølv eller andet Gods, men han var vel udrustet med Vaaben og Klæder. Han red nu først paa sin gode Ganger til Hulen, som hans Moder havde anvist ham, og han fik Sværdet løst, saa snart han tog i Hjaltet. Saalunde var det Sværd beskaffent, at det aldrig kunde drages uden at blive en Mands Bane; det maatte aldrig lægges under Hovedet og aldrig rejses op paa Hjaltet; kun tre Gange i al dets Tid skulde dets Ægge hvæsses, og til sine Tider maatte det ikke drages, saa vanskeligt var det, men dette kostelige Klenodie vilde alle Brødrene eje. Bødvar lavede en Skede til Sværdet af Birk og gav sig saa paa Vej til sin Broder Elgfrøde. Der timedes ham intet paa hans Færd, før han en Kvæld kom til et stort Hus; der boede Elgfrøde. Bødvar trak sin Hest ind og bar sig ad, som han havde lovlig Ret til alt, hvad han mente at have nødig. Da Frode kom hjem om Kvælden, saa' han med onde Øjne paa den fremmede; men Bødvar brød sig ikke derom og lod, som om han vilde begynde Ufred, og deres Heste kunde heller ikke forliges, men vilde jage hinanden af Stalden. Saa tog Frode til Orde: «Det er en saare overmodig Mand, der drister sig til at sætte sig her inde uden mit Minde». Bødvar trak Hatten ned over Øjnene og svarede ikke. Elgfrøde stod da op og drog sit Sværd og stødte det i igjen, saa det klang i Heftet, og det gjorde han to Gange, men Bødvar rørte sig ikke. Saa drog Elgfrøde sit Sværd for tredje Gang, og nu gik han imod ham, thi han mærkede, at denne fremmede Mand ikke ræddedes, og var det nu hans Agt at gjøre det af med ham. Men da Bødvar saa', hvor vidt det var kommet, vilde han ikke tøve længer, stod op og løb ind under Armen paa ham. Elgfrøde knugede ham haardt ind til sig, og de brødes vældig, til Bødvars Hat faldt af, da kjendte Frode ham og sagde: «Velkommen, Frænde; altfor længe have vi taget Tag»

«Endnu er ingen Skade sket», sagde Bødvar. «Varligere maa du dog fare, Frænde», sagde Elgfrøde, «om du vil slaas med mig og vi skulle sætte Kraft paa. Du vil faa at mærke, at der er Forskjel paa vore Kræfter, i Fald vi skulle slaas og ikke spare hinanden». Frode bød ham nu blive hos ham og være halvt med ham om alt, hvad han havde, men det vilde Bødvar ikke, det huede ham ilde at dræbe Folk for at tage deres Gods, og saa fór han da videre. Frode fulgte ham paa Vej og sagde ham, at han havde givet mange Fred, som det skortede paa Mod og Manddom; det blev Bødvar glad ved at høre, det gjorde han vel i, sagde han, «og du skulde lade de fleste fare i Fred, om det end tykkes dig, der var noget ved dem». «Den Lod, jeg har faaet, er ond i alle Maader», sagde Elgfrøde, «men du har intet at betænke dig paa, du skulde fare til Kong Hrolv, thi til ham søge alle de største Kæmper og ville være der, thi hans Storsind, Rundhaandethed og Mod og Manddom overgaar langt alle andre Kongers». Saa gav Frode ham et Puf. «Du er ikke saa stærk, som du burde være, Frænde», sagde han, skar sig saa i Læggen og bød ham drikke af hans Blod, og det gjorde Bødvar. Frode tog nu igjen fat i ham, og denne Gang stod han fast. «Nu er du stærk nok, Frænde», sagde Elgfrøde, «jeg mener, at du har haft god Nytte af Drikken, og nu vil du blive de flestes Overmand i Kraft og Styrke som i alt Mod og Mandighed, og det under jeg dig vel». Saa traadte Frode i Bjærget ved Siden af sig, saa Kloven gik helt i, og sagde: «Hver Dag vil jeg komme og se, hvad der er i dette Spor; er du død af Sot, vil der være Muld deri, men Vand, hvis du er død paa Søen, og Blod, hvis du er faldet for Vaaben, og saa skal jeg hævne dig, thi du er mig kjærest af alle mine Frænder».

32. De skiltes nu, og Bødvar fór videre, til han kom

til Gøtland. Kong Torer Hundefod var ikke hjemme den Gang, men han og Bødvar vare hinanden saa lige, at man ikke kunde kjende Forskjel paa dem, og Landsens Folk troede da, at det var Torer, der var kommen hjem; de satte ham i Højsædet og tjente ham i alle Maader, som om han var Kongen, og han blev vist til Leje hos Dronningen, thi Torer var gift. Bødvar vilde ikke ligge under samme Tæppe som hun, og det tyktes hende sælsomt, thi hun troede, at det virkelig var hendes Husbond, men Bødvar sagde hende alt, hvorledes det hang sammen. Hun talte ikke derom til andre, og de laa da saaledes hver Nat og talte sammen, til Torer kom hjem, da først fik Folk at vide, hvem han var. Der blev stor Glæde, da Brødrene mødtes; Torer sagde, at han ikke vilde betrogen nogen anden at ligge hans Dronning saa nær, og bød ham blive hos ham og være halvt med ham om alt, hvad han ejede af Gods. Det vilde Bødvar ikke, og Torer sagde da, at han maatte gjøre, som han vilde, og tilbød at give ham Mandskab, men det vilde han heller ikke tage imod. Da han red bort, fulgte Torer ham paa Vej, og de skiltes i Venskab, men dog saa, at hver tænkte sit. Der er nu intet at melde om hans Færd, før end han kom til Danmark og kun havde et Stykke Vej igjen til Hlejdargaard.

33. En Dag regnede det stærkt; Bødvar blev meget vaad, og Hesten blev mat og mædig under ham, thi han red langt og Jorden var overmaade blød og tung at gaa i. Om Natten blev det meget mørkt, og Regnen styrtede ned, og inden han fik set sig for, mærkede han, at Hesten stødte med Fødderne imod noget. Bødvar stod da af og følte sig for; han skjønnede da, at det var et Hus, fandt Døren og bankede paa den. Der kom en Mand ud. Bødvar bad ham om Nattely, og Manden sagde, at han ikke vilde vise ham bort midt om Natten, ukjendt som han var der paa Eggen; han skjønnede ogsaa af alt, hvad han

kunde se, at han maatte være en anselig Mand. Bødvar var nu der om Natten, og der blev sørget godt for ham. Han spurgte meget om Kong Hrolvs og hans Kæmpers Størværker og hvor langt der var did. «Der er kun et lidet Stykke Vej», sagde Bonden; «agter du dig did?» «Ja», sagde Bødvar, «det er min Agt». Bonden sagde, at det vilde passe godt for ham, thi jeg ser, at du er en stor og stærk Mand, og de tykkes at være store Kæmper». Men som de nu taltes ved om Kong Hrolv og hans Kæmper i Hlejdargaard, gav Bondens Kvinde sig lydelig til at græde. «Hvi græder du, stakkels Kvinde?» sagde Bødvar. «Min Husbond og jeg have en Søn, som hedder Høtt», sagde Konen; «han gik en Dag op til Borgen for Morskabs Skyld; Kongens Mænd drillede ham, og det vilde han ikke finde sig i; saa tog de ham og satte ham hen i Dyngen, hvor de kaste deres Ben, naar de spise, og nu have de for Skik, saa snart de have gnavet et Ben, at kaste det hen paa ham, og tit gjør det ham stor Fortrød, naar de ramme ham, saa jeg hverken véd, om han er levende eller død. Nu vilde jeg bede dig lønne mig min Gjæstfrihed ved hellere at kaste smaa end store Ben paa ham, hvis han ikke allerede er død deraf». «Jeg skal gjøre, hvad du beder om», sagde Bødvar, «og ikke tykkes det mig synderlig mandhaftigt at kaste Ben paa Folk eller at gjøre Børn eller Smaafolk Fortrød». «Da gjør du vel», sagde Konen, «thi din Haand ser mig ud til at være stærk, og jeg er vis paa, at dine Hug vil han ikke kunne staa sig for, naar du ikke vil lægge Fingrene imellem».

34. Bødvar fór nu videre til Hlejdargaard, hvor Kongen havde sit Sæde. Han trak sin Hest ind i Stalden ved Siden af Kongens bedste Heste uden at spørge nogen om Forlov og gik saa ind i Hallen. Der var kun faa der inde; han satte sig yderst, og da han havde siddet lidt, hørte han en Støj et Steds henne i et Hjørne af

Hallen; han saa' derhen og saa' en Menneskehaand komme frem fra en stor Bendynge, der laa, og den Haand var ganske sort. Bødvar gik derhen og spurgte, hvem der var i Bendyngen, og fik han da til Svar, men meget svagt: «Jeg hedder Høtt, gode Bøkke». «Hvorfor er du her?» sagde Bødvar, «og hvad tager du dig til?» «Jeg laver mig en Skjoldborg, gode Bøkke», sagde Høtt. «Ussel er din Skjoldborg», sagde Bødvar, greb fat i ham og trak ham frem af Bendyngen. Høtt skreg da højt op og sagde: «Nu volder du min Død; gjør det ikke! Saa godt, som jeg nu havde faaet det lavet, og nu har du revet min Skjoldborg i Stykker! Jeg havde faaet gjort den saa høj uden om mig, at den skjærmede mig for alle eders Hug, saa at længe ingen havde ramt, men jeg var endnu ikke bleven helt færdig med at indrette den, som jeg vilde have den». «Du skal ikke længer lave Skjoldborg», sagde Bødvar. «Vil du nu slaa mig ihjel, Bøkke?» sagde Høtt og græd. Bødvar bad ham ikke skribe saa højt, tog ham saa op og bar ham ud af Hallen til en Sø, der var i Nærheden, men faa gave Agt derpaa. Der toede han ham ren og gik saa tilbage til den Plads, han før havde taget, og trak Høtt med sig og satte ham ved Siden af sig, men han var saa ræd, at hvert et Lem rystede paa ham, men han syntes dog, han kunde skjønne, at det var denne Mands Mening at hjælpe ham. Det blev nu Kvæld, og Folk kom ind i Hallen. Dø Hrolvs Kæmper saa', at Høtt havde faaet Plads paa Bænken, tyktes det dem, at den, der havde vovet sig til det, havde været lovlig dristig. Høtt blev ilde til Mode, da han saa' sine Kyndinger, thi han havde aldrig haft andet end Fortræd af dem; han vilde gjerne slippe derfra med Livet og ty hen i sin Bendynge, thi han var ikke der saa udsat for deres Hug som nu, mente han, men Bødvar holdt paa ham, saa han ikke kunde komme løs. Hirdmændene

gjorde nu, som de havde for Skik, og kastede først smaa Ben tværs over Gulvet hen paa Bødvar og Høtt. Bødvar lod, som han ikke saa' det, men Høtt var saa ræd, at han hverken kunde spise eller drikke, og hvert Øjeblik mente han, at nu maatte han blive ramt. «Gode Bøkke», sagde han til Bødvar, «der kommer en stor Knokkel farende imod dig, det maa være Meningen, at den skal gjøre en Ulykke paa os». Bødvar bød ham tie, satte den hule Haand imod og fangede Knoklen — der var et helt Ben med —, sendte den saa tilbage til den, der havde kastet den, og slyngede den saa haardt lige imod ham, at han fik Bane. Hirdmændene bleve da meget bange, og omsider spurgtes det op i Højborgen hos Kong Hrolv og hans Kæmper, at der var kommet en saare anselig Mand til Hallen og havde dræbt en af hans Hirdmænd, og nu vilde de tage Livet af ham. Kong Hrolv spurgte, om Hirdmanden var bleven dræbt sagesløs. «Ja, næstendels», sagde de, og saa kom hele Sandheden frem for Kongen. Kong Hrolv sagde, at det var langt fra, at de maatte tage Livet af denne Mand, «det er en ond Sæd, I der have optaget, at kaste Ben paa sagesløse Folk; det er til Vanhæder for mig og stor Skam for eder at gjøre sligt; jeg har jævnlig sagt eder det før, men I have ikke agtet derpaa; men næppe, tænker jeg, er denne Mand, som I nu have villet til Livs, nogen ringe Mand; kald ham hid til mig, at jeg kan faa at vide, hvem han er». Bødvar gik nu frem for Kongen og hilsede ham høvisk. Kongen spurgte, hvad han hed. «Eders Hirdmænd kalde mig Høtts Vogter, men jeg hedder Bødvar», sagde han. «Hvad byder du mig i Bod for min Hirdmand?» sagde Kongen. «Han havde fortjent, hvad han fik», sagde Bødvar. «Vil du blive min Mand og tage hans Plads?» sagde Kongen. «Det siger jeg ikke Nej til, jeg vil gjerne være eders Mand, men ikke vil jeg skilles fra Høtt, som Sagerne

staa, og vi ville begge sidde dig nærmere, end han gjorde, som jeg fældede, eller ogsaa fare vi herfra». «Jeg ser ikke, at der er nogen Hæder ved at have ham», sagde Kongen, «men jeg vil dog ikke spare Maden til ham». Bødvar gik nu frem til den Plads, der huede ham bedst; han vilde ikke sidde, hvor den anden havde siddet, men rykkede tre Mænd op af Sæderne et Sted og satte sig der med Høtt, højere oppe i Hallen, end der var tiltænkt dem Plads. Det tyktes de andre Hirdmænd, at Bødvar ikke fór med Læmpe, og han gav dem adskilligt at tænke paa.

35. Alt som det nu lakkede ad Julen, blev der mindre og mindre Glæde i Hallen. Bødvar spurgte Høtt, hvor det kunde være; han sagde, at der nu to Vintre i Træk var kommet et stort og forfærdeligt Dyr med Vinger paa Ryggen og som for det meste fløj; «to Gange har det nu været her og gjort megen Fortræd, men Vaaben bide ikke paa det, og de ypperste af Kongens Kæmper komme ikke hjem». «Ikke er her saa godt Mandskab i Hallen, som jeg havde troet», sagde Bødvar, «naar et Dyr skal kunne øde Kongens Land og Kvæg». «Det er ikke noget Dyr, men den værste Trold», sagde Høtt. Da Juleaften kom, sagde Kongen: «Nu vil jeg, at mine Mænd skulle holde sig stille og rolige i Nat; jeg forbyder alle at vove sig i nogen Fare ved at gaa imod Dyret, med Kvæget faar det saa gaa, som Skæbnen vil, men mine Mænd vil jeg ikke miste». Alle lovede at gjøre, som Kongen bød, men om Natten listede Bødvar sig bort og tog Høtt med, men Høtt gjorde det ikke med sin gode Vilje og sagde, at han vilde styrte ham i Ulykke, men Bødvar sagde, at det nok vilde løbe bedre af, end han troede. De gik nu bort fra Hallen, men Bødvar maatte bære ham, saa ræd var han. Da de fik Øje paa Dyret, gav Høtt sig til at skribe det bedste han kunde, og sagde, at det vilde sluge ham; Bødvar bød ham tie stille, Hvalp

som han var, og kastede ham ned paa Mosset, og der laa han og var ikke lidt ræd, gaa hjem turde han heller ikke. Bødvar gik nu imod Dyret; det traf sig saa, at Sværdet sad fast i Balgen for ham, dog fik han svunget Balgen saaledes, at Sværdet kom løs, og han jog det da strax ind under Dyrets Bov, saa stærkt, at det gik ind i Hjærtet, og Dyret faldt dødt til Jorden. Han gik saa hen til hvor Høtt laa, løftede ham op og bar ham hen til Dyret. Høtt skjaldv umaadelig, men Bødvar sagde: «Nu skal du drikke af Dyrets Blod». Høtt søgte længe at slippe derfor, men han turde dog ikke andet, og Bødvar lod ham drikke to store Slurke og ogsaa spise noget af Dyrets Hjærte; saa tog han fat i ham, og de brødes længe. «Nu er du kommen dygtig til Kræfter», sagde Bødvar, «saa nu tænker jeg ikke mere du er ræd for Kong Hrolvs Hirdmænd». «Jeg er hverken ræd for dem eller for dig fra nu af», sagde Høtt. «Det er vel saa, Ven Høtt», sagde Bødvar; «lad os nu rejse Dyret op og stille det saaledes, at man tror, det er levende». De gjorde saa, og derefter fór de hjem og lod som ingen Ting, og ingen anede, hvad de havde taget sig til.

36. Om Morgenen spurgte Kongen, hvad der var at melde om Dyret, om det havde været der om Natten; der blev svaret ham, at alt Kvæget var uskadt i Foldene. Kongen bad nogle af sine Mænd se efter, om der ikke var Mærker at se af, at det havde været der; de gjorde saa og kom strax tilbage og sagde, at Dyret var paa Vej op imod Borgen og fór saare rasende frem. Kongen bad nu sine Hirdmænd have Mod og Mands Hjærte og bød hver især gjøre alt, hvad han evnede, for at de kunde faa Bugt med dette Utyske. De gjorde, som Kongen bød, og gjorde sig rede. Kongen saa' paa Dyret og sagde: «Jeg kan ikke se, at Dyret rører sig, men hvem vil nu vove den Dyst og gaa imod det?» «Der vilde en modig Mand nok

kunne faa sin Nysgjerrighed styret», sagde Bødvar, «ryst du nu det daarlige Lov af dig, Høtt, som Folk giver dig; de siger, at du duer til ingen Ting; gaa du nu imod Dyret og drøb det, du ser jo, at ingen andre har Mod derpaa». «Ja», sagde Høtt, «jeg vil paatage mig det». «Jeg véd ikke», sagde Kongen, «hvor du har faaet det Mod fra, Høtt; saare har du forandret dig i kort Tid». «Giv mig Sværdet Gyldenhjalte, som du har i din Haand», sagde Høtt, «saa skal jeg fælde Dyret eller selv lade Livet». «Dette Sværd maa kun bæres af en brav og modig Mand», sagde Kong Hrolv. «Det skal du komme til at sande, at saadan en Mand er jeg», sagde Høtt. «Hvem kan vide, om der ikke er andet forandret hos dig, end hvad man kan se», sagde Kongen; «de færreste kjende dig igjen, som du er nu; tag da Sværdet og før det som en gjæv Mand, om du faar øvet denne Daad». Saa gik Høtt modig løs paa Dyret, og da han var kommen nær nok dertil, hug han til det, og Dyret faldt dødt om. «Se nu, Herre, hvilken Daad han har øvet», sagde Bødvar. «Vis-selig har han forandret sig meget», sagde Kongen, «men ikke har han været ene om at drøbe Dyret, snarere har du gjort det». «Kan hænde, at det er saa», sagde Bødvar. «Vel vidste jeg, da du kom hid, at faa være dine Jævninger», sagde Kongen, «men det tykkes mig dog det ypperste Størværk, at du har gjort en Kæmpe ud af Høtt, ikke tyktes han mig baaren til synderlig Lykke, men nu skal han ikke længere hedde Høtt, fra nu af skal du hedde Hjalte, saa skal du kaldes efter Sværdet Gyldenhjalte». Her ender Fortællingen om Bødvar og hans Brødre.

Fortælling om Hjalte.

37. Det led nu ud paa Vinteren, og den Tid var nær for Haanden, da Kong Hrolvs Bersærker kunde ventes

hjem. Bødvar spugte Hjalte om Bersærkernes Maade at være paa, og Hjalte sagde, at de havde for Skik at gaa frem for hver Mand især, naar de kom hjem til Hirten, og først for Kongen og spørge, om han holdt sig for deres Jævning i Mod og Manddom, og saa svarede Kongen: «Det er vanskeligt at sige, saa drabelige Mænd som I ere, og saadan Hæder som I have vundet i Slag og Blodbad hos forskellige Folkefærd baade i Sønder og Nord», og det Svar giver Kongen mere af Storsindethed end fordi det skorter ham paa Mod, thi han skjønner paa, hvad Hjælp han har af dem, og de skaffe ham herlig Sejr og vinde stort Bytte til ham; saa gaa de fra ham og spørge enhver især i Hallen om det samme, men ingen mener at være deres Jævning». «Saa er det kun et ringe Udvalg af Mænd, Kong Hrolv har, naar de alle tale saa fejgt til Bersærkerne», sagde Bødvar, og de talte nu ikke mere herom. Bødvar havde nu været hos Kong Hrolv et Aar, og saa skete det den anden Julekvæld, som Kongen og hans Mænd sad til Bords, at Hallens Dør sprang op, og ind tren de tolv Bersærker, alle graa af Jærn, som var det Is, man saa'. Bødvar spurgte lønlig Hjalte, om han turde prøve en Dyst med en af dem. «Ja», sagde Hjalte, «ikke med én, men med dem alle, thi jeg kan ikke blive ræd, har jeg end Overmagt imod mig, og ikke skjælver jeg for nogen af dem». Bersærkerne gik først op igjennem Hallen; de saa', at Kong Hrolvs Kæmpeflok var bleven øget, siden de fór hjemmefra; saa' de da nøje paa dem, der vare komne til, og tyktes det dem, at den ene af dem saa' ud til at være en anselig Mand, og Ordet gaar, at deres Formand blev noget underlig til Mode derved. De gik nu frem for Kong Hrolv, som de havde for Skik, og lagde det samme Spørgsmaal for ham, som de plejede at gjøre ham, og derefter gik de til alle de andre i Hallen; men sidst kom de til Bødvar og Hjalte. Da deres For-

mand spurgte Bødvar, om han holdt sig for deres Jævning i Manddom, svarede Bødvar, at han holdt sig ikke for deres Jævning, men for deres Overmand, hvad de saa end vilde prøve ham i; han skulde ikke kyse ham som en anden So, saadan en ussel Søn af en Hoppe som han var, og i det samme sprang han ind paa Bersærken og løftede ham op i fuld Hærklædning og kastede ham saavoldsomt i Gulvet, at det var nær ved, han havde faaet hvert et Ben i sig brudt, og Hjalte bar sig lige saadan ad med en anden. Der blev nu stor Raaben og Skrigen i Hallen, og det tyktes Kong Hrolv, at det begyndte at se farligt ud, naar hans Mænd saaledes fældede hverandre; han sprang da op fra sit Højsæde, hen til Bødvar og bad ham holde Fred og Venskab, men Bødvar sagde, at Bersærken skulde miste Livet, hvis han ikke vilde vedgaa, at han var hans Undermand. Kong Hrolv sagde, at det var snart gjort, og saa lod han Bersærken staa op, og ligesaa gjorde Hjalte paa Kongens Bud. Mændene bænkedesig nu igjen, og Bersærkerne satte sig paa deres Pladser, tunge i Hu; Kong Hrolv talte dem alvorlig til og sagde, at nu kunde de se, at der ikke var noget saa ypperligt, stærkt eller stort, at der jo kunde findes Mage dertil. «Jeg forbyder eder», sagde han videre, «at yppe nogen Kiv i min Hal, og handler I imod dette mit Bud, skal det koste eders Liv, men naar jeg har med mine Fjender at gjøre, maa I være saa glubske som I vil, og da vinde I Hæder og Ære derved; jeg har nu saadanne Kæmper, at jeg ikke har nødig at holde paa jer». Alle bifaldt lydelig Kongens Tale, og der blev sluttet fuldkomment Forlig imellem dem, og saalunde blev Pladserne fordelt i Hallen, at Bødvar blev holdt højest i Ære, han fik sit Sæde Kongen næst paa højre Haand, og saa kom Hjalte den hugprude, det Navn gav Kongen ham, og vel maatte han kaldes hugprud, thi han var hver Dag sammen med

Kongens Hirdmænd, der havde handlet saa ilde med ham, som før blev meldt, og gjorde dem ingen Mén, fast han nu var bleven en langt aneligere Mand end de og Kongen vel vilde have ment, at det var til at undskyldte, om han havde givet dem en Amindelse eller dræbt en eller anden af dem. Men paa venstre Side af Kongen sad de tre Brødre Svipdag, Hvidsærk og Bejgad, saa stor Anseelse havde de vundet, og efter dem kom de tolv Bersærker, og saa mange andre ypperlige Mænd, som ikke ere nævnte, paa begge Sider hele Højborgen igjennem. Kongen lod disse sine Mænd ove alskens Lege og Kunster med allehaande Gammen og Skjemt, og bedst af alle hans Kæmper stod Bødvar sig, hvad det saa end gjaldt, og saa stor Anseelse kom han i hos Kong Hrolv, at han gav ham sin eneste Datter Driva til Ægte. Der led nu en Stund saa, at de sad hjemme i deres Rige og vare saare navnkundige Mænd.

Om Adils Upsalekonge og Kong Hrolvs og hans Kæmpers Færd til Svearige.

38. Nu er at melde, at Kong Hrolv en Dag sad i sin Kongesal med alle sine Kæmper og Stormænd og holdt et kosteligt Gilde. Saa saa' Kong Hrolv sig om til begge Sider og sagde: «En stor Styrke er her samlet i én Hal», og derefter spurgte han Bødvar, om han kjendte nogen Konge, der var hans Jævning og havde saadanne Kæmper under sig. Bødvar sagde, at han vidste ingen, «men én Ting er der, som tykkes mig at gjøre Skaar i eders kongelige Værdighed». Kong Hrolv spurgte, hvad det var. «Det mangler eder, Herre», sagde Bødvar, «at I ikke har hentet eders fædrene Arv, som eders Maag Kong Adils raader over med Urette». Kong Hrolv sagde, at det vilde blive vanskeligt at hente den, «thi Kong

Adils er ikke nogen enfoldig Mand, men saare troldkyndig, snedig, listig, klog, grum og overmaade slem at have med at gjøre». «Dog bør det sig, Herre», sagde Bødvar, «at I kræver, hvad eders er, og en Gang træffer Kong Adils og hører, hvad han svarer til denne Sag». «Det er en stor og vigtig Sag, du der har yppet», sagde Kong Hrolv, «thi det er ogsaa vor Skyldighed at tage Hævn over vor Fader paa den gjerrige og lumske Kong Adils, og vist ville vi vove os dertil». «Ikke skal jeg laste, at vi en Gang prøve, hvad der bor i Kong Adils», sagde Bødvar.

39. Kong Hrolv rustede sig nu til sin Færd med hundrede Mand og derhos hans tolv Kæmper og tolv Bersærker. Der er intet at melde om deres Færd, før end de kom til en Bonde; han stod udenfor, da de kom til hans Hus, og bød dem alle til Gjæst. »Du er en brav Mand», sagde Kongen, «men har du Raad og Lejlighed til det? thi vi ere ikke saa faa i Følge, og det er ikke for Smaafolk at tage imod alle os». Bonden lo og sagde: «Jo, Herre, jeg har stundum set ikke færre Mænd komme, hvor jeg har været, og ikke skal det skorte jer paa Drik eller anden Levemaade, eller hvad andet I ellers trænger til Natten igjennem». «Saa lad os da prøve derpaa», sagde Kongen. Bonden blev glad, der blev sørget for deres Heste og vist dem al Gjæstfrihed. «Hvad hedder du, Bonde?» sagde Kongen. «Somme kalde mig Hrane», svarede han. Der blev ydet dem saa stor Gjæstfrihed, at det tyktes dem, de ikke kunde være komne paa noget bedre Sted. Bonden var saare glad, og der var ikke den Ting, de spurgte ham om, som han jo ikke vidste Rede paa, saa han tyktes dem over al Maade kløgtig. De lagde sig nu til at sove, men siden vaagnede de ved at de frøs, saa Tænderne klaprede i Munden paa dem; de sprang alle op og lagde Klæder og alt, hvad de kunde faa, over sig undtagen Kong Hrolvs Kæmper, de lod sig nøje med

de Klæder, de allerede havde, men de frøs alle om Natten. Om Morgenen spurgte Bonden, hvorledes de havde sovet. «Godt», sagde Bødvar, men Bonden sagde til Kongen: «Jeg véd, at dine Hirdmænd mene her har været noget for svalt i Stuen i Nat; det var her ogsaa, men ikke maa du tro, at de kunne staa ud med alle de Prøver, Kong Adils i Upsale vil sætte jer paa, naar denne har været dem saa stræng; send du Halvdelen af dit Mandskab hjem, Herre, i Fald du vil bjærge Livet, thi dit Mandskabs Mængde hjælper dig ikke til Sejr over Kong Adils». «Du er en dygtig Mand, Bonde», sagde Kongen, «og jeg vil følge dit Raad». De fór nu videre, da de havde gjort sig færdige og budt Bonden Farvel, men Kongen sendte Hælvten af sit Mandskab hjem igjen. De red nu, til de kom til en anden lille Gaard, og det tyktes dem, de kjendte Bonden her igjen, at det var den samme, de sidst havde gjæstet, og det kom dem hel sælsomt for. Bonden tog godt imod dem og spurgte, hvorfor de kom saa tit. «Jeg véd ikke, hvad det er for Kunster, der drives med os», sagde Kongen, «men du maa være en rigtig Troldkarl». «Dog skal der blive sørget godt for jer ogsaa denne Gang», sagde Bonden. De var nu der den Nat, og der blev víst dem god Gjæstfrihed, men da de havde lagt sig til at sove, vaagnede de op, ved at der var kommen saa voldsom en Tørst over dem, at det næsten tyktes dem ulideligt, de kunde ikke røre Tungen i Munden. De stod da op og gik hen og drak af et Kar, der stod med Vin i. Om Morgenen sagde Hrane Bonde: «Det er nu atter saa, Herre, at I faar lyde mig; det tykkes mig, at Folk, der maa drikke om Natten, kun vise liden Udholdenhed; større Prøver ville I blive satte paa, naar I kommer til Kong Adils». Der kom nu et stort Uvejr over dem, saa de blev nødt til at blive der den Dag, og saa kom den tredje Nat. Om Kvælden blev der tændt Ild op for dem, og

tyktes det dem da, som de sade ved Ilden, at de fik det for hedt, de fleste rømmede de Pladser, Hrane Bonde havde anvist dem, og alle veg bort fra Ilden, undtagen Kong Hrolv og hans Kæmper. «I faar atter gjøre Udvalg af eders Flok, Herre», sagde Bonden, «og mit Raad er, at I ikke skal tage andre med jer end eders tolv Kæmper, saa er der nogen Udsigt til, at I kan komme tilbage, men ellers ikke». «Du ser mig ud til, Bonde, at det vil baade os bedst at følge dine Raad», sagde Kong Hrolv. De var nu der tre Nætter, saa red Kongen videre med sine tolv Kæmper, men alt sit øvrige Mandskab sendte han tilbage. Kong Adils fik Nys om hans Færd og sagde, at det var vel, Kong Hrolv vilde hjem søge ham, «han skal visselig komme herfra med saa forrettet Sag, at det skal blive værd at spørge Frasagn om».

40. Kong Hrolv og hans Kæmper red nu til Kong Adils' Hal, og alle Folk i Borgen flokkedes op i de højeste Taarne for at se Kong Hrolvs og hans Kæmpers statelige Færd, thi de vare prægtig rustede, og det tyktes mange at være meget værd at se saa høviske Riddere. De red først langsomt paa Stormænds Vis, men da de var komne nær op til Hallen, gav de Hestene af Sporerne og sprængte op til Hallen, saa at alt, hvad der var paa deres Vej, veg til Side for dem. Kong Adils lod tage vel og venskabelig imod dem og bød, at man skulde tage deres Heste. «Pas godt paa Svende», sagde Bødvar, «at hverken Dusk eller Hale paa Hestene kommer i Ulave, røgt dem vel og giv nøje Agt paa, at de ikke blive smudsige». Det blev strax meldt Kong Adils, hvor nøje de havde indskærpet dem at røgte deres Heste vel. «Det er svært, saa overmodige og hoffærdige de er», sagde Kongen; «gjer nu, som jeg siger og byder, hug Halerne af helt oppe ved Bagdelen og skær Duskene af, saa Pandehuden følger med, og handl i alle Maader saa haanlig med dem, som I kan, saa de lige kan

slæbe Livet hen». De blev nu fulgt til Hallens Dør, men Kong Adils kom ikke til Syne. Da sagde Svipdag: «Jeg er kjendt her, lad mig derfor gaa først, thi jeg er saare langt fra at tro det bedste om den Modtagelse, man vil give os, og de Anstalter, man har gjort; lad os ikke sige noget om, hvem der er Kong Hrolv, at Kong Adils ikke skal kjende ham i vor Flok». Svipdag gik da et Stykke foran alle de andre, efter ham kom hans Brødre Hvidsærk og Bejgad, saa Kong Hrolv og Bødvar og saa de andre en for en, men ikke havde de nødigt at tage sig i Agt for Svendene, thi de, der havde budt dem ind i Hallen, vare allerede bort. De havde deres Høge paa Skuldrene, det holdtes for en stor Pryd i de Tider; Kong Hrolv havde en Høg, som hed Haabrok. Svipdag gik foran og tog omhyggelig alt i Øjesyn; han saa, at der var gjort store Forandringer rundt omkring; de kom over saa mange Forhindringer paa deres Vej, at det ikke vil være let at gjøre Rede for dem, og det blev værre og værre, jo længere de kom ind i Hallen, men omsider naaede de saa langt frem, at de kunde se Kong Adils sidde og brede sig i Højsædet; det tyktes dem allerede store Ting, at de var komne saa vidt, at de kunde se hinanden, men de skjønnede nok, at det endnu ikke var nogen let Sag at naa frem for Kong Adils, skjønt de nu vare hinanden saa nær, at de kunde høre hinandens Ord. Da sagde Kong Adils: «Er du nu kommen hid, Ven Svipdag? Hvad Ærinde har Kæmpen her? Eller er det ikke, som jeg synes:

Ar i Panden,
 et Øje ud af Hov'det,
 Hugsaar paa Hænderne
 og Hul i Nakken,

og hans Broder Bejgad er helt fuld af Knuder». Svipdag sagde saa højt, at alle kunde høre det: «Nu vil jeg kræve

den Fred af dig, Kong Adils, som du har lovet mig, for de tolv Mænd, her ere komne». «Det gaar jeg ind paa», sagde Kong Adils, «skynder eder ind i Hallen som modige Mænd med uforfærdede Hjærter». Det tyktes dem nu, de kunde se, at der var gravet Faldgruber i Hallen for dem, og at det ikke vilde løbe fredelig af for dem at prøve de Anstalter, der var gjort til deres Modtagelse, men Kong Adils sad i saadant et Mørke, at de kun utydelig kunde se hans Ansigt; de saa' ogsaa, at Tæpperne, hvormed Hallen var tjældet til Prydelse, vare skudte frem, og at der vist maatte være væbnede Mænd bagved dem, og det var ogsaa i Sandhed saa, thi da de var komne over Gruberne, stormede der en brynjeklædt Mand frem fra hver Flig, men Kong Hrolv og hans Kæmper yppede den haardeste Dyst med dem og kløvede dem ned til Tænderne. Der led nu saa en Stund, uden at Kong Hrolv blev kjendt, men Kong Adils' Mænd faldt i Mængde. Adils sad i sit Højsæde og svulmede helt op ved at se, hvorlunde Hrolvs Kæmper hug hans Mænd ned som andre Hunde; han skjønnede, at den Leg kom han ingen Vegne med, stod op og sagde: «Hvad skal al den Ufred til? I er nogle store Tosser i hvad I tage jer for, anfalde saadanne ypperlige Mænd, som ere komne for at gjæste os! Hold strax op og sæt jer ned, og lad os alle glæde os sammen, Hrolv, min Maag». «Du holder kun daarlig dit givne Lejde, Kong Adils», sagde Svipdag, «æreløst handler du imod os». De satte sig nu ned, inderst Svipdag, saa Hjalte den hugprude, men Bødvar og Kongen sad sammen, thi de vilde ikke, at man skulde kjende ham. «Jeg ser», sagde Kong Adils, «at I ikke sætter jer efter eders Værdighed, naar I er i fremmed Land; men hvorfor har min Maag Hrolv ikke flere Folk med?» «Jeg ser, at du ikke sparer at pønse paa Svig imod Kong Hrolv og hans Mænd», sagde Svipdag, «og der er kun lidet at undres over, enten

han kommer hid med faa eller mange i Følge», og dermed lod de den Tale falde.

41. Kong Adils lod nu Hallen rydde; de døde bleve baarne ud, thi mange af Kong Adils' Mænd vare faldne, og mange vare saarede. «Lad os nu tænde Langilde op for vore Venner», sagde Kong Adils, «og for Alvor sørg for saadanne Mænd, saa at vi alle synes vel derom». Der blev nu sat Folk til at tænde Ild op for dem. Hrolvs Kæmper sad stadig med deres Vaaben hos sig og vilde aldrig slippe dem af Hænderne. Ilden blussede hurtig op, thi der blev ikke sparet paa Beg og tørt Ved. Kong Adils tog selv Plads med sine Hirdmænd paa den ene Side af Ilden, men Kong Hrolv og hans Kæmper viste han til Sæde paa den anden Side; de sad paa Langbænke og taltes nu meget fredelig ved. «Ikke er der talt for store Ord om jer Hrolvs-Kæmpers Mod og Manddom», sagde Kong Adils, «I tykkes anseligere end alle andre, og ikke er der løjet om eders Kræfter; men øg nu Ilden», sagde Kong Adils, «thi jeg kan ikke ret skjelne Kongen, og I flyr vel ikke Ilden, om I end faar det noget varmt». Der blev gjort, som han bød, og paa den Vis mente han han skulde faa at vide, hvem af dem der var Kong Hrolv, thi han tænkte, at han ikke vilde kunne staa sig imod Heden saa godt som Kæmperne, og han holdt for, at det vilde blive ham lettere at komme ham til Livs, naar han kjendte ham, thi det var visselig hans Agt at tage Kong Hrolv af Dage. Det skjønnede Bødvar og flere af de andre vel, og de skjærmede ham mod Heden det bedste de kunde, men dog kunde de ikke hindre, at han jo blev kjendt. Og som de nu trængtes haardest af Ilden, mindedes Kong Hrolv, hvad han havde lovet, at han aldrig vilde fly hverken Ild eller Jærn, og derhos skjønnede han, at Kong Adils vilde prøve, om de vilde lade sig brænde op, hvor de var, eller bryde deres Løfte. De saa', at

Kong Adils' Stol og ligesaa hans Mænds Bænk var rykket helt ud af Hallens Dør, og saa voldsomt blussede Veddet imod dem, at de skjønnede, at Luerne vilde slaa over dem, hvis de ikke gjorde noget derved, deres Klæder vare allerede næsten forbrændte. Kastede de da deres Skjolde paa Ilden, og Bødvar og Svipdag sagde:

«Øge vi Ilden
i Adils' Huse»,

og hver greb sin af de Mænd, der havde holdt Ilden vedlige, og kastede dem ind i Baalet og sagde: «Nyd nu godt af Varmen for den Flid og Umage, I har gjort jer; nu er vi bagte nok, bag nu jer selv, I har længe haft travlt med at lægge paa for os». Hjalte greb ogsaa en Mand og kastede ham ind i Ilden, og saa gik det med alle dem, der havde øget Ilden, de brændte til Aske, thi ingen turde vove sig saa nær, at han kunde bjærge dem. Da det var gjort, tog Kong Hrolv til Orde:

«Den flyr ej Ild,
som over den springer»,

og saa sprang de alle over Ilden, og nu var det deres Agt at gaa imod Kong Adils og gribe ham, men da Kong Adils saa' det, flyede han og løb hen til et Træ, der stod i Hallen, og som var hult inden i, og saalunde slap han ud af Hallen ved sin Trolddom og Galdren og kom til Dronning Yrsas Sal og vilde tale med hende. Hun tog saare ilde imod ham og talte ham til med mange haarde Ord: «Først lod du min Herre, Kong Helge, dræbe», sagde hun, «og gjorde dig til Nidding mod ham, og nu forholder du dem Godset, som det tilkommer med Rette, og vil oven i Kjøbet dræbe min Søn. Du er den værste og grummeste Mand, jeg véd af at sige, og alt vil jeg gjøre, for at Kong Hrolv kan faa Godset og du den Spot og

Skam, du har fortjent». «Det staar nu saa til», sagde Kong Adils, «at ingen af os mere kan lide paa den anden, og fra nu af vil jeg ikke mere komme dem for Øje». Saalunde endte det Ordskifte.

42. Dronning Yrsa gik nu til Kong Hrolv og tog over al Maade venlig imod ham, og han gav hende hendes Hilsen tilbage med Glæde. Hun satte en Mand til at tjene dem og sørge for dem paa det bedste, og da denne Mand kom for Kong Hrolv, sagde han: «Denne Mand er noget smalkindet, han ser ud som en Krake; er det eders Konge?» «Nu har du givet mig et Navn, som jeg vil beholde», sagde Kong Hrolv, «hvad giver du mig nu i Navnefæste?» «Jeg har intet at give», svarede Vøgg, «thi jeg er en fattig Mand». «Saa faar den give, som har», sagde Kongen og trak en Guldring af sin Arm og gav Manden den. «Hil og sæl være du for din Gave», sagde Vøgg, «det er et kosteligt Klenodie», men da Kongen saa, at han satte saa stor Pris paa den, sagde han: «Lidet gjør Vøgg glad». Da satte Vøgg den ene Fod op paa Bænken og sagde: «Det lover jeg, at, lever jeg længere end du, skal jeg hævne din Død, om du falder for Fjendehaand». «Det er vel talt», sagde Kongen, «dog er der andre, som jeg ikke venter mig mindre af». De skjønnede, at denne Mand maatte være huld og tro i det lidet, han evnede, men de tænkte, at meget orkede han ikke, thi han var kun en uanselig Mand, men de lagde nu ikke Skjul paa noget for ham. De vilde nu lægge sig til at sove og tænkte, at de vel kunde sove trygt i det Herberge, Dronningen havde givet dem. «Her er sørget godt for os», sagde Bødvar, «og Dronningen vil os vel, men Kong Adils vil gjøre os alt det onde, han kan; meget skal det undre mig, om vi slippe herfra med hvad han alt har gjort os». Vøgg sagde dem, at Kong Adils var saa stor en Blotmand, at hans Lige ikke var til; «han bloter til

en Galt, og Mage til Djævel tror jeg ikke der er til, saa I skal være meget varsomme, thi han gjør sig al mulig Umage for at gjøre det af med jer paa en eller anden Maade». «Rimeligt tykkes det mig», sagde Bødvar, «at han husker os, hvorledes han maatte fly af Hallen for os i Kvæld». «I skal vel tage i Betænkning, at han er baade snedig og grum», sagde Vøgg.

43. Saa lagde de sig til at sove, men vaagnede ved, at der blev saa vældigt et Gny udenfor, at det gav Gjenlyd alle Vegne, og det tyktes dem, at Huset, de laa i, rystede som i Jordskjælv. «Nu maa Galten være paa Vejen», sagde Vøgg, «Kong Adils har sendt den imod jer, for at den skal hævne ham paa jer, og den er saa vældig en Trold, at ingen kan staa sig imod den». Kong Hrolv havde en stor Hund, som hed Gram, et ypperligt Dyr i Styrke og Mod; den havde han med. Der kom nu en Trold ind i en Galts Skikkelse, og det skreg ynkelig i denne lede Trold. Bødvar hidsede Hunden paa Galten, og Gram tabte ikke Modet, men fór imød Udyret, og der blev en haard Dyst. Bødvar kom Hunden til Hjælp og hug til Galten, men det bed aldrig paa dens Ryg, men saa stærk var Hunden Gram, at den rev Ørene af Galten, og alt Kindkjødet fulgte med, og stakket Stund var der imellem at Dyret fór ind paa den og at Galten faldt om paa Stedet. Saa kom Kong Adils til Huset med meget Mandskab og stak strax Ild derpaa. Skjønnede Kong Hrolv og hans Mænd da, at endnu skortede det dem ikke paa Ved, og Bødvar sagde: «En skammelig Død vilde det være at brænde inde her, hellere vilde jeg da vælge at falde for Vaaben i aaben Mark, og en daarlig Udgang faar Kong Hrolvs Liv, om det skal gaa til paa denne Vis; nu ser jeg ingen bedre Udvej end at gaa saa haardt løs paa Væggen, at den gaar sønder, saa at vi paa den Vis bryde os Vej ud af Huset, i Fald det lader sig gjøre», men det

var ingen Børneleg, thi Huset var overmaade stærkt bygget, «og lad saa hver tage sin Mand, naar vi komme udenfor, saa faa vi vel snart gjort dem myge igjen». «Det er et ypperligt Raad», sagde Kong Hrolv, «det vil baade os vel».

44. De gjorde nu, som Bødvar havde sagt, løb saa haardt og stærkt imod Væggene, at de brast, og saalunde slap de ud. Borggaarden var fuld af brynjeklædte Folk, og blev der da den haardeste Strid, og Kong Hrolv og hans Kæmper gik drabelig frem. Ingen holdt Stand imod dem, aldrig mødte de nogen saa stolt eller strunk, at han jo maatte neje sig for deres store Hug. Medens denne haarde Dyst stod paa, kom Kong Hrolvs Høg flyvende fra Borgen, og saalunde vare dens Lader, som om den roste sig af en stor Sejr. «Den fører sig, som havde den øvet en Stordaad», sagde Bødvar. Den Mand, som havde at passe Høgene, skyndte sig til Loftet, hvor de vare forvarede, thi det tyktes ham underligt, at Kong Hrolvs Høg var kommen ud; og da han kom did, fandt han alle Kong Adils' Høge døde. Saalunde endte Slaget, at de havde fældet en Mængde Mænd, og ingen kunde staa sig imod dem, men Kong Adils var borte, og ingen vidste, hvor han var bleven af. De af Kong Adils' Mænd, der endnu vare paa Fode, bade om Fred, og den fik de. Saa gik Kong Hrolv og hans Kæmper djærvelig ind i Hallen. Bødvar spurgte, hvor Kong Hrolv vilde tage Sæde. «Vi ville sætte os paa selve Kongebænken, og jeg vil tage Højsædet», sagde Kong Hrolv. Kong Adils kom ikke ind i Hallen; det tyktes ham, at Lykken gik ham haardt imod og at han kun havde vundet stor Spot og Skade, hvor listig han end havde baaret sig ad. De sad nu en Stund i Rø og Fred; da sagde Hjalte den hugprude: «Mon det ikke er raadeligt, at en ser til vøre Heste, om de have faaet, hvad de trænge til?» Der blev nu sendt en Mand ud, og da han

kom tilbage, meldte han, at Hestene vare haanlig medhandlede og skamskjændede, og fortalte, hvad der var blevet gjort ved dem, som før blev sagt. Kong Hrolv tog sig ikke dette nær, men sagde blot, at Kong Adils var sig selv lig i alle Maader. Nu kom Dronning Yrsa ind i Hallen, gik frem for Kong Hrolv og hilsede ham høvisk og fagert, og han hilste hende venlig igjen. «Ikke er du bleven modtaget, som jeg vilde, Frænde, eller som det burde sig», sagde hun, «og ikke skal du tøve længere her, min Søn, saa utilbørlig som her handles imod dig, thi der drages meget Mandskab sammen over hele Sveavælde, og Kong Adils agter at dræbe eder alle, som det har været hans Agt længe, om han havde kunnet det, men din Lykke har været stærkere end hans Trolddom. Her er et Sølvhorn, som jeg vil give dig, i det ligge alle Kong Adils' bedste Ringe forvarede, ogsaa den, der hedder Sveagris og som han skatter højere end alle de andre», og meget andet Guld og Sølv gav hun ham desforuden; saa meget var der, at man næppe skulde kunne sige, hvad det var værd. Vøgg stod hos dem, da dette skete, og Kong Hrolv gav ham meget Guld for hans trofaste Tjeneste. Saa lod Dronningen tolv Heste føre frem, alle røde af Lød undtagen én, den var hvid som Sne, den skulde Kong Hrolv ride paa; det var den, der havde vist sig at være de bedste af alle Kong Adils' Heste, og alle vare de brynjeklædte; hun gav dem ogsaa Skjolde og Hjælme, Hærklæder og andre gode Klæder, de ypperste, hun kunde skaffe til Veje, thi Ilden havde ødelagt deres egne Klæder og Vaaben, og alt, hvad de havde behov, gav hun dem med den største Rundhaandethed. «Har du nu givet mig alt, hvad der rettelig tilkom mig som Arv efter min Fader?» sagde Kong Hrolv. «Dette er meget mere, end du havde Krav paa», sagde Dronningen, «og dertil have du og dine Mænd vundet stor Hæder her; ruster eder nu paa det

bedste, at de ikke skal kunne overvælde eder, thi I ville atter komme til at staa en Dyst ud». Saa satte de sig op paa deres Gangere; Kong Hrolv talte kjærlig til sin Moder, og de skiltes i det bedste Venskab.

45. Kong Hrolv og hans Kæmper red nu fra Upsale ned over de Sletter, der hedde Fyrisvolde. Kong Hrolv saa' en stor Guldring ligge og skinne paa Vejen foran dem, og det klang i den, da de red over den. «Den synger saa højt», sagde Kong Hrolv, «fordi det tykkes den ilde at ligge der saa ene», og saa strøg han en Guldring af sin Arm og lod den falde ned paa Vejen til den anden og sagde: «Det skal spørges, at jeg ikke tager Guld op, ligger det end paa min Vej, og heller ikke skal nogen af mine Mænd djærves at gjøre det, thi det er kastet her for at sinke vor Færd». De lovede ham alle at gjøre, som han bød, og i det samme hørte de Lurklang alle Vegne fra og saa' en utallig Hær komme efter dem, og saa voldsomt fór den frem, at hver Mand sprængte afsted det forreste hans Hest kunde strække ud. Kong Hrolv og hans Mænd blev ved at ride lige frem som før. Bødvar sagde: «De sætte skarpt efter os, og vel vilde jeg ønske, de maatte faa noget for deres Umage, jeg tænker, de vil træffe os». «Lad os ikke bryde os om dem», sagde Kongen, «de ville sinke sig selv»; saa tog han i Hornet, som Guldet var i, og som Bejgad red med, og saaede Guldet rundt omkring paa Vejen, hvor de red, hele Fyrisvolden over, saa at den skinnede, som var den af Guld. Men da Fjenderne saa' Guldet skinne paa Vejen, sprang de fleste af Hestene, og den tykkes sig bedst faren, som kommer først til at samle op; de reves og sloges om det, det bedste de kunde, og her gjaldt det, om hvem der var stærkest, og sent gik det nu for dem at forfølge Kong Hrolv og hans Mænd. Men da Kong Adils saa' dette, var han lige ved at gaa ud af sit gode Skind derover;

han gik i Rette med dem med haarde Ord og sagde, at de slap det, der var mest værd, af Hænderne, for at gribe det mindre, og denne Skam og Spe vilde spørges over alle Lande, «at I lade en liden Flok paa tolv Mand undslippe jer, saa utallig en Hær, som jeg har draget sammen fra alle Herreder i Svearige». Kong Adils sprængte nu afsted foran alle de andre, thi han var saare vred, og hans Mandskab kom bag efter. Da Kong Hrolv saa' Kong Adils storme saaledes frem, at han strax var lige ved ham, tog han Ringen Sveagris og kastede den paa Vejen, og da Kong Adils saa' den, sagde han: «Den, der har givet Kong Hrolv dette Klenodie, har været ham mere huld end mig, men alligevel skal nu jeg og ikke Kong Hrolv eje den»; saa rakte han med sit Spydskaft hen til hvor Ringen laa og vilde for al Ting have fat i den; han bøjede sig stærkt frem over Hesten, idet han stak Ringen paa Spydet, og da Kong Hrolv saa' det, vendte han sin Hest og sagde: «Svinebøjet har jeg nu den mægtigste af Svearne», og idet Kong Adils vilde trække Spydskafte med Ringen til sig, sprængte Kong Hrolv hen til ham og hug hele Bagen af ham lige til Benet med Sværdet Skøvnung, som var det ypperste Sværd, der har været baaret i de nordiske Lande. Saa talte Kong Hrolv Kong Adils til og bød ham nu beholde denne Skam en Tid, «her kan du se Kong Hrolv, som du saa længe har spejdet efter». Kong Adils mistede nu saa meget Blod, at han blev vanmægtig deraf, og der var nu ikke andet for end at vende om, saa ynkelig som han kom derfra, men Kong Hrolv tog Sveagris tilbage; saalunde skiltes de for denne Sinds, og der meldes intet om, at de mødtes siden. De dræbte ogsaa alle de Mænd, der vare redne længst frem og havde vovet sig mest i Fare, og længe havde de ikke nødig at bie paa Kong Hrolv og hans Kæmper, og ingen af dem holdt sig

for god til at give dem, hvad de havde nok af, og ingen af dem skød Lejligheden fra sig, naar den tilbød sig.

46. Kong Hrolv og hans Mænd fór nu videre og red næsten hele den Dag. Da Natten begyndte at falde paa, kom de til en Gaard, og da de gik til Døren, traf de Bonden Hrane; han bød dem al Gjæstfrihed og sagde, at det ikke var gaaet stort anderledes med deres Færd, end han havde sagt. Kong Hrolv sandede hans Ord og sagde, at han var en Mand, der ikke lod sig blænde. «Her er nogle Vaaben, som jeg vil give dig», sagde Hrane Bonde. «Det er nogle grimme Vaaben», sagde Kong Hrolv, der var Skjold, Sværd og Brynje. Kong Hrolv vilde ikke tage imod dem, men Hrane var nær bleven vred derover og fandt, at det var en stor Vanære, der vistes ham; «du ser ikke saa vel paa dit eget Tarv i dette Stykke, som du tror, Kong Hrolv», sagde han, «det hænder jævnlig, at I ikke er saa kloge, som I selv mener». Bonden tog dette som en stor Forhaanelse; der blev nu ikke noget af at være der om Natten, de vilde ride deres Vej igjen, skjønt det var mørk Nat; Bonden saa' ikke blid ud og fandt, at de kun viste ham ringe Hæder, siden de ikke vilde tage imod hans Gaver, og han bad dem ikke lade være at ride deres Vej, hvorhen de vilde. Saa red de da, uden at de bød hinanden Farvel. Men da de vare komne et lidet Stykke paa Vej, standsede Bødvar Bjarke sin Ganger og sagde: «Uklog Mand er tit bagklog, saa gaar det mig nu; det aner mig, at vi ikke have baaret os kløgtig ad, og at vi have sagt Nej, til hvad vi burde have sagt Ja til, og have vist Sejren fra os». «Det samme aner mig», sagde Kong Hrolv, «thi det har vist været Odin den gamle, visselig havde Manden kun ét Øje». «Lad os vende om, det forteste vi kan», sagde Svipdag, «at vi kan faa den Sag paa det rene». De gjorde saa, men da de kom tilbage til Stedet, var Gaarden forsvunden

og Manden med. «Det nytter ikke at søge efter ham», sagde Kong Hrolv, «thi han er en ond Aand». De fór da videre, og der meldes intet om deres Færd, førend de kom hjem til Danmark, der sad de nu i Fred og Ro. Bødvar gav Kongen det Raad, at han fra nu af ikke skulde gaa saa meget i Slag; det tyktes dem rimeligt, at faa vilde angribe dem, naar de selv holdt sig rolige, men han var ræd for, at Kongen ikke vilde være sejsræl fra nu af, om han led for fast derpaa, sagde han. «Skæbnen raader for hver Mands Liv», sagde Kong Hrolv, «og ikke den onde Aand». «Dig vilde vi sidst miste, om vi maatte raade», sagde Bødvar, «dog aner det mig, at det ikke vil vare længe, før der sker store Ting for os alle». Dermed endte de dette Ordskitte. Af denne Færd bleve de saare navnkundige.

Om Slaget med Skuld og Kong Hrolv Krakes og hans Kæmpers Død.

47. Der led nu lange Tider saa, at Kong Hrolv og hans Kæmper sade i Fred i Danmark; ingen angreb dem, alle hans Skatkonger vare ham hørige og lydige og betalte ham deres Skat, og det gjorde ogsaa Hjervard, hans Maag. Saa var det en Gang, at Dronning Skuld talte med sin Husbond Kong Hjervard og sagde med tunge Suk: «Det huer mig ilde, at vi skulle betale Kong Hrolv Skat og lade os underkue af ham; det skal ikke være saa længer, at du er hans Undermand». «Bedst vil det baade os som andre at finde os deri og holde os rolige», sagde Hjervard. «Du er en daarlig Karl», sagde Skuld, «at du vil finde dig i al den Skam, man gjør dig». «Det er ikke muligt at give sig i Kast med Kong Hrolv», sagde Hjervard, «thi ingen vover at løfte Skjold imod ham». «Der er ingen Kraft i jer, derfor er I saadanne usle

Karle», sagde Skuld, «den vinder ej, som intet vover; du kan ikke vide, om du kan faa Bugt med Kong Hrolv og hans Kæmper, førend du har prøvet derpaa; jeg tror nu, det staa saa med ham, at Sejren er vegen helt fra ham; det tykkes mig, det ikke var af Vejen at prøve det, og er han end min Frænde, vil jeg dog ikke skaane ham. Det er Grunden til, at han stadig holder sig hjemme, at han selv aner, at Sejren er vegen fra ham. Nu skal jeg finde paa et godt Raad, i Fald noget kan hjælpe, og vi skal nu ikke undlade at forsøge alle Kunster for at faa Bugt med ham». Skuld var overmaade galdrekyndig, hun stammede fra Alfer paa mødrene Side, og det maatte Kong Hrolv og hans Kæmper undgælde for. «Nu skulle vi først sende Bud til Kong Hrolv», sagde hun, «og bede ham unde os tre Aars Frist med Skatten, saa ville vi betale ham alt, hvad der tilkommer ham, paa én Gang. Det tykkes mig rimeligt, at denne List vil lykkes, og dersom det gaar godt, skulle vi holde os i Ro». Der blev da skikket Sendemænd ud, som Dronningen vilde have det; Kong Hrolv gav sit Minde til, at det blev med Skatten, som de bad ham om.

48. I den Tid, der saa led, samlede Skuld alle de anseligste Mænd, hun kunde faa, og alt Pak fra de nærmeste Herreder, og saa lønlig gik hun til Værks med sin Svig, at Kong Hrolv ikke mærkede noget dertil, og heller ikke Kæmperne anede noget, thi det gik mest for sig med Galdren og Trolddom. Skuld øvede den værste Sejd for at faa Bugt med sin Broder Kong Hrolv, saa at hun altid havde Alfør og Norner og utallige andre Utysker, som den menneskelige Natur ikke kunde staa sig imod, om sig. Men Kong Hrolv og hans Kæmper sad i Gammen og Glæde i Hlejdargaard; alskens Lege, som man kjendte til den Gang, øvede de med Høviskhed og Kunstfærdighed, og hvor havde de sin Frille.

Nu er at melde, at da Kong Hjørwards og Skulds Hær var fuldt rustet, fore de til Hlejdargaard med denne utallige Mængde Folk og kom dertil ved Juletid. Kong Hrolv havde ladet rede til et stort Julegilde, og hans Mænd drak stærkt om Julekvælden. Hjørvard og Skuld rejste deres Telte udenfor Borgen, de vare baade høje og lange og underlig indrettede, der var ogsaa mange Vogne, og alle vare de fulde af Vaaben og Hærklæder. Kong Hrolv gav ikke Agt paa dette, han tænkte mere paa at lade se sit Storsind og al sin Pragt, sit Mod og al den Manddom, der boede i hans Bryst, at der blev sørget paa det bedste for alle dem, der vare komne did, og at hans Hæder maatte spørges vidt og bredt, og han havde alt, hvad der kunde tjene en verdslig Konge til Pryd og Hæder. Men ikke meldes der noget om, at Kong Hrolv og hans Kæmper nogensinde har blotet til de hedenske Guder; de troede paa deres egen Kraft og Styrke, thi da var den hellige Tro endnu ikke forkyndt her i de nordiske Lande, og derfor havde de, der boede i den nordlige Del af Verden, kun lidet Rede paa deres Skaber.

49. Nu er at melde, at Hjalte den hugprude gik til Huset, hvor hans Frille boede; skjønnede han da grandt, at der ikke saa' fredelig ud i Hjørwards og Skulds Telte, men dog holdt han sig rolig og forandrede ikke en Mine derved. Han lagde sig nu til Hvile med sin Frille, som var en saare fager Kvinde, men da han havde ligget en Stund, sprang han op og sagde til hende: «Hvad huer dig bedst, to Ungersvende paa to og tyve Aar eller en Gubbe paa firs?» «Jeg skjætter mere om to Knøse paa to og tyve end om en Gubbe paa firs», sagde hun. «De Ord skal du nu undgjælde for, din Skjøge», sagde Hjalte, gik saa hen til hende og bed Næsen af hende. «Nu kan du give mig Skylden, i Fald Folk ryger sammen for din Skyld, men jeg tænker, at de fleste ville finde, at der

kun er lidt ved dig fra nu af», sagde han. «Ilde og usømmelig har du handlet imod mig», sagde hun. «Man kan ikke tænke paa al Ting», sagde Hjalte. Saa tog han sine Vaaben, thi han saa', at der var helt fuldt af brynjeklædte Mænd rundt omkring Borgen, og Bannerne vajede, saa han skønnede, at nu kunde det ikke nytte længere at skjule for sig selv, at der var Ufred paa Færde. Han søgte til Hallen, ind, hvor Kong Hrolv og hans Kæmper sad. «Op, Herre Konge», sagde han, «her er Ufred i Gaarde, andet have vi nu at gjøre end at favne Kvinder; lidet, tænker jeg, vil Gildet i din Hal øges af den Skat, din Søster Skuld bringer; hun slægter Skjoldungerne paa i Grumhed, og det kan jeg sige dig, at det ikke er nogen ringe Hær, der gaar omkring Borgen med dragne hvasse Sværd og i fuld Hærklædning; ikke er Kong Hjervard kommen hid for at handle med dig som din Ven, visselig er det hans Agt, at det skal være sidste Gang, han kræver Rige af dig. Nu gjælder det for os», sagde Hjalte videre, «at styre vor Konges Hær, han har aldrig sparet paa noget til os; lad os nu tro holde vore Løfter og værgе vel den berømmeligste Konge, der nu for Tiden lever i de nordiske Lande, saa at det kan spørges i alle Lande, og lad os nu lønne ham for Vaaben og Hærklæder og mangt andet godt, han har givet os, og ikke ville vi gjøre vor Skyldighed trent som lejede Svende. Store Varsler ere gaaede forud for dette, have vi end længe dulgt det for os selv, og grandt bæres det mig for, at her vil komme store Tildragelser efter, saa at de længe ville mindes. Kan hændе, at somme ville sige, at jeg taler saa af Frygt, men vel kan det være, at Kong Hrolv nu drikker sidste Gang med sine Kæmper og Hirdmænd. Op nu, alle Kæmper», sagde Hjalte, «skynder eder nu at forlade eders Friller, thi nu ligger der andet for, som er vigtigere, at vi gjøre os Rede til at tage imod, hvad der vil komme.

Op, alle Kæmper, til drabelig Kamp, griber nu alle til Vaaben!» Da sprang Hromund den haarde og Hrolv den raphaandede op, Svipdag og Bejgad og Hvidsærk den hvasse, Haklang, Hardrevil, Hake den frække, Vøtt den stærke, Starolv hed den tiende, Hjalte den hugprude var den ellefte, den tolvte var Bødvar Bjarke, som kaldes saa, fordi han jog alle Kong Hrolvs Bersærker fra deres Pladser formedelst deres Overmod og Ubillighed og dræbte somme, saa at ingen af dem kunde trives for ham, thi de vare som Kvinder ved Siden af ham, hver Gang det gjaldt en Prøve, men dog holdt de sig stadig for hans Overmænd og pønsede stadig paa Svig imod ham. Bødvar Bjarke stod strax op og hærlædte sig; nu havde Kong Hrolv bolde Mænd nødig, sagde han, og nu maatte de alle vise Mod og Mands Hjærte og ikke krybe bag Kongens Ryg. Da sprang Kong Hrolv op og tog til Orde uden Frygt: «Tager nu den bedste Drik, thi først ville vi drikke og være glade, og saa ville vi vise, hvad Hrolvs-Kæmperne er for Folk, og kun stunde efter, at vort Mod maa leve i Mindet, thi de største og tapreste Kæmper ere nu stævnedede hid imod os fra alle Lande i Nærheden. Siger Hjørvard og Skuld og deres Mænd, at vi ville drikke os glade, før end vi tage imod Skatten». Det skete, som Kongen bød. «Ulig er min Broder Kong Hrolv alle andre Mænd», sagde Skuld, «og stor Skade er det, at en saadan Mand skal bort, men dog skal der nu lige fuldt en Ende derpaa». Saa anselig en Mand var Kong Hrolv, at baade Venner og Fjender gav ham et godt Lov.

50. Da de havde drukkert en Stund, sprang Kong Hrolv op fra sit Højsæde og alle hans Kæmper ligesaa; de skiltes nu fra den gode Drik for denne Sunde og gik saa ud undtagen Bødvar Bjarke, han var ingen Steds at se; de undrede sig saare derover og tænkte, at han vist enten maatte være bleven fangen eller dræbt. Men saa

snart de var komne ud, brød det løs med en forfærdelig Kamp. Kong Hrolv fulgte selv frem med sine Mærker, og hans Kæmper med ham paa begge Sider af ham og alt Borgens Mandskab, som var saa meget, at det vilde være svært at tælle, men som dog kun var for lidet at regne. Der fik man store Hug at se i Hjælme og Brynjer, mange Sværd og Spyd i Luften, og saa mange Lig i Dynger, at Jorden var helt bedækket dermed. Hjalte den hugprude sagde: «Mangen Brynje er nu sleden, mange Vaaben brudte og mangen Hjælm søndret og mangen bold Riddersmand stødt ned af sin Ganger, men vor Konge er ved godt Mod, thi han er saa glad nu, som da han var ivrigst ved Drikken, og stadig svinger han sit Sværd med baade Hænder; saare ulig er han andre Konger i Slag, thi det bæres mig for, som havde han tolv Kongers Styrke, og mangen bold Mand har han fældet, nu faar Kong Hjørvard at se, at Sværdet Skøvnung bider, højt gnyr det i deres Hjærneskaller». Saa var Skøvnung beskaffent, at det klang højt i det, naar det traf paa Benene. Det blev nu saa voldsomt et Slag, at intet kunde staa sig imod Kong Hrolv og hans Kæmper. Kong Hrolv vog saa med Skøvnung, at det tyktes alle et Vidunder, og han og hans Mænd trængte saa drabelig ind paa Kong Hjørwards Mandskab, at det faldt for Fode. Da saa Hjørvard og hans Mænd en stor Bjørn gaa frem foran Kong Hrolvs Mænd og stadig Kongen næst; den dræbte flere med sin Lab end fem andre af Kongens Kæmper tilsammen, Hug og Skudvaaben prellede af paa den, men den kastede baade Mænd og Heste af Kong Hjørwards Hær under sig, og alt, hvad der kom i dens Nærhed, knuste den med sine Tænder, og Kong Hjørwards Mænd klagede ynkelig. Da Hjalte saa' sig om, savnede han sin Stalbroder Bødvar: «Hvorledes mon det hænger sammen», sagde han til Kong Hrolv, «at Bødvar saaledes kryber i

Skjul og ikke holder sig i Nærheden af sin Konge, saa drabelig en Kæmpe, som vi troede han var og som han tit har víst sig». «Han er nok et eller andet Sted, hvor det baader os bedst», sagde Kong Hrolv, «i Fald han selv raader for sin Færd. Tag du blot Vare paa din egen Hæder og Fremgang og last ikke ham, thi ingen af eder er hans Jævning, dog det siger jeg ikke for at laste jer, thi I ere alle saare mandhaftige Kæmper». Hjalte løb nu op til Kongens Herberge, og der saa' han Bødvar Bjarke sidde uden at røre sig til noget. «Hvor længe skulle vi vente paa den navnkundigste Kæmpe?» sagde Hjalte, «en stor Skam er det, at du ikke er paa Benene og bruger dine stærke Arme, saa stærke som tamme Bjørne. Op nu, Bødvar Bjarke, min Overmand, ellers brænder jeg Huset og dig med! Det er den største Skam, saadan en Kæmpe som du er, at Kongen skal vove sig i Fare for os, og paa den Vis øder du den store Navnkundighed, du har haft en Tid». Da stod Bødvar op, trak Vejret dybt og sagde: «Til intet tjener det, Hjalte, at du vil gjøre mig ræd, det er jeg dog ikke endnu, men nu er jeg rede til at gaa med. Da jeg var ung, flyede jeg hverken Ild eller Jærn; Hd har jeg sjælden prøvet, men Jærn har jeg stundum staaet for, og hidindtil er jeg ikke veget for nogen af Delene, og det skal du komme til at sande, at jeg hel gjerne vil slaas. Altid har Kong Hrolv kaldt mig den ypperste af hans Kæmper, og mangt og meget skylder jeg ham, først Svogerskab og de tolv Gaarde, han har givet mig, og dertil mange kostelige Klenodier. Jeg vog Kong Angar, som ogsaa var Bersærk, og vel tænker jeg, at den Daad skal mindes»; saa opregnede han for Hjalte de mange Stovværker, han havde øvet, og hvor mange Mænd, han havde givet Bane, og bad ham være vis paa, at han gik uræd i Kamp; «men dog mener jeg, at vi her have med langt større Trolddom at gjøre end noget andet

Sted, hvor vi have været, og ikke har du handlet saa vel i Kongens Tarv, som du selv mener, ved hvad du nu har gjort, thi det var alt nær ved at være afgjort, hvem der skulde fange Sejr; dog har det mere skortet dig paa Vid end paa god Vilje imod Kongen, og ingen andre af hans Kæmper end dig, og saa Kongen selv, skulde det være gaaet godt for at kalde mig ud, enhver anden havde jeg dræbt, men nu faar det gaa, som det vil, at alle Raad briste; det skal du vide, at nu evner jeg kun at yde Kongen langt ringere Hjælp end førend du kaldte paa mig». «Det er aabenbart», sagde Hjalte, «at dig og Kong Hrolv skylder jeg mest, men vanskeligt er det at sige, hvilken Udvej man skal vælge, naar Sagerne staa, som de staa».

51. Efter at Hjalte saalunde havde ægget ham, stod Bødvar op og gik ud i Slaget. Da var Bjørnen forsvunden, og nu begyndte Kampen at falde dem svær. Medens Bjørnen var i Kong Hrolvs Hær, havde Dronning Skuld ikke kunnet fremme sine Trolddomskunster, som hun sad paa Sejdhjalet i sit sorte Telt, men nu blev der en Forvandling, som naar den mørke Nat kommer efter den lyse Dag. Kong Hrolvs Mænd saa' nu en ræddelig Galt komme frem fra Kong Hjørwards Hær; den var ikke mindre at se til end et tre Vintre gammelt Nød, ulvegraa af Lød, af hver af Børsterne paa dens Ryg fløj der Pile, og den dræbte Kong Hrolvs Hirdmænd i Dyngevis, saa man aldrig havde set Mage til Mandefald. Bødvar Bjarke ryddede drabelig op om sig, hug til baade Sider og tænkte nu ikke paa andet end at fælde saa mange, som han kunde, før end han faldt; de faldt ogsaa for Fode ovenpaa hverandre for hans Hug, han havde begge Arme blodige helt op til Skuldrene og dyngede Val op om sig til alle Sider. Han fór frem, som han var helt rasende, men hvor mange han og flere andre af Hrolvs Kæmper end fældede af Hjørwards og Skulds Hær, saa hørte dog aldrig det Vidunder op,

at Fjendernes Flok ikke mindskedes, og det tyktes dem, at saa sælsom en Strid havde de aldrig været i. «Drøjt er Skulds Mandskab», sagde Bødvar, «det aner mig, at de døde staa op igjen og fare om her og slaas imod os, og vanskeligt vil det blive at kæmpe med Drauger; hvor mange Ben her end er kløvet, Skjolde søndrede, Hjælme og Brynjer knuste, saa er dog de døde de værste at have med at gjøre, og lidet mægte vi imod dem. Men hvor er nu den af Kong Hrolvs Kæmper henne, som skjældte mig for fejj og maatte ægge mig saa længe til at gaa ud, før end jeg vilde svare ham? jeg ser ham ikke nu, men ikke er det min Sædvane at tale ilde om nogen». «Det er sandt», sagde Hjalte, «ikke plejer du at tale ilde om nogen; her staar den Mand, som hedder Hjalte; jeg har en Del at gjøre nu; der er ikke saa langt imellem os, men jeg trænger til gode Mænds Hjælp, thi alt, hvad jeg havde til Værn, er hugget af mig, Fostbroder, og skjønt det tykkes mig, jeg kæmper drabelig, kan jeg dog ikke faa hævnnet alle de Hug, jeg har faaet; men ikke skulle vi nu skaane os, om vi skulle sidde i Valhal i Kvæld. Aldrig har jeg set noget saa sælsomt, som hvad her gaar for sig, men længe have vi haft Varsler om de Ting, som nu ske». «Giv Agt paa mine Ord», sagde Bødvar Bjarke, «i tolv store Slag har jeg nu kæmpet, og altid har jeg haft Ord for at være en modig Kæmpe, og aldrig er jeg veget for nogen Bersærk. Jeg æggede Kong Hrolv til at hjemsoøge Kong Adils, og vel mødte vi nogen Trolddom der, men det var for lidet at regne imod alt dette Djævelskab, og nu er jeg saalunde til Mode, at jeg ikke har den Glæde af at slaas som før. Jeg mødte Kong Hjørvard før i den forrige Dyst, og da vi stævnedes imod hinanden, talte ingen af os Haansord til den anden, men vi skiftede Hug og Stød en Stund; gav han mig da et Stød, saa jeg mærkede, at det vilde blive min Bane, men jeg

hug Arm og Ben af ham, og et andet Hug gav jeg ham i Axlen, saa det kløvede ham ned langs Siden igjennem Ryggen, og saalunde krympede han sig derved, at Enden blev, at han opgav Aanden. Men som han nu havde ligget en Stund, som om han sov, og jeg troede, han var død, da gjorde han, hvad jeg mener faa gjøre ham efter, thi han kæmpede siden lige saa djærvelig som før, og ikke véd jeg, hvad han kan taale. Her er nu kommet mange mægtige og anselige Mænd sammen imod os, og fra alle Kanter flokkes de, saa det ikke nytter at rejse Skjold imod dem, men Odin kan jeg ikke se noget til, og dog aner det mig, at han farer om her imod os, den fule og lumske Herjans Søn; kunde nogen sige mig, hvor han er, skulde jeg kryste ham som en usselig liden Mus; ilde skulde jeg handle med det lede Edderdyr, om jeg fik ham imellem mine Hænder, thi hvem skulde være mere fuld af Harm og Had end jeg ved at se sin Drot saaledes tilredt, som vi nu se vor». «Ikke er det let at bøje Skæbnen», sagde Hjalte, «eller at staa imod Naturen», og saalunde endte det Ordskifte.

52. Kong Hrolv vægede sig vel og mandig som saa bold en Helt, at ingen vidste at nævne hans Lige. De trængte haardt ind paa ham, og Kong Hjervards og Skulds allerypperste Kæmper sloge Kreds om ham. Skuld kom nu til Slaget og æggede paa det ivrigste sine Utysker til at gaa imod Kong Hrolv, thi hun saa', at Kæmperne ikke kunde komme ham nær nok, og det harmede Bødvar Bjarke og ligesaa flere af de andre Kæmper mest, at de ikke kunde komme deres Herre til Hjælp, thi de vare nu lige saa ivrige efter at komme til at dø sammen med ham, som de før havde været efter at leve med ham, da de vare i deres Livs Vaar. Nu var hele Kongens Hird fældet, saa at der ikke var én Mand i Live, og de fleste af Kæmperne havde faaet Banesaar, og det var ikke andet,

end hvad man maatte vente, sagde Mester Galterus, at menneskelig Kraft ikke kunde staa sig imod saadan Djævlens Magt, naar ikke Guds Kraft kom den til Hjælp, og det alene havde du imod dig, saa du ikke kunde fange Sejr, Kong Hrolv, at du ikke havde Rede paa din Skaber. Der kom nu et saadant Trolddoms-Uvejr over dem, at Kæmperne faldt oven paa hverandre; Kong Hrolv slap ud af Skjoldborgen, men var som død af Mødighed, og, kort at melde, der faldt Kong Hrolv og alle hans Kæmper med Hæder og Ære, men hvor store Hug de havde givet forinden, det lader sig ikke sige med Ord. Der faldt ogsaa Hjørvard og hele hans Hær paa nogle faa Niddinger nær, som slap derfra med Livet tilligemed Skuld. Hun lagde Kong Hrolvs Riger under sig og styrede dem baade ilde og en stakket Stund. Elgfrøde hævnede sin Broder Bødvar Bjarke, som han havde lovet ham, tillige med Torer Hundefod, som det meldes i Fortællingen om Frode, og stor Hjælp fik de fra Svearige, fra Dronning Yrsa, og saa siges der, at Vøgg var Høvding for den Flok. De stævnede til Danmark med hele Hæren og kom bag paa Dronning Skuld, fik hende fanget, saa at hun ikke naaede at faa øvet sine Trolddomskunster, og dræbte alle hendes Utysker og gav hende selv Døden med alskens Pinsler. Saa gav de Rigerne tilbage til Kong Hrolvs Døtre, og derefter fór hver hjem til sit. Der blev kastet en Høj over Kong Hrolv, og Sværdet Skøvning blev lagt ved hans Side; hver af hans Kæmper fik ogsaa sin Høj, og der blev lagt nogle Vaaben hos dem. Her ender Kong Hrolv Krakes og hans Kæmpers Saga.

Anmærkninger.

- S. 4 L. 4. Nogen nøjagtig Bestemmelse af, hvad man har tænkt sig ved Huneland, Serkland og mange andre af de i disse Sagaer forekommende Navne paa Lande og Steder, lader sig ikke give.
- S. 5 L. 3. •hvad det havde at sæde• o: at betyde.
- S. 25 L. 1 f.n. vandøst, o: døbt. (Det var en religiøs Skik alt i Hedenskabets Tid, at den nyfødte overøstes med Vand, naar han fik Navn).
- S. 28 L. 1 f.n. Flodens Flamme, digterisk Omskrivning for Guldet.
- S. 32 L. 11. Hugin er Navnet paa en af Odins Ravne. Her betegner det Ravnene i Almindelighed. At gjøre Ravnene glade er en ofte forekommende digterisk Omskrivning for at fælde Fjender.
- S. 39 L. 5 f.n. Ty er Navnet paa en Rune ligesom Nød, S. 40 L. 11 f.n.
- S. 41 L. 13 o. 14 f.n. Aarvaagen og Alsvinn hedde Solens Heste.
— L. 11 f.n. Røgner, et af Odins Navne.
- S. 95 L. 1 f.n. primsignet o: mærket med Korsets Tegn (foreløbig Indvielse til Kristendommen).
- S. 103 L. 2. Rævild, Navn paa en Søkonge. Rævil's Heste, digterisk Omskrivning for Skibe.
- S. 107 L. 4. at hasle Vold vil sige ved oprejste Hasselstænger at afmærke en Plads til Kamp.
- S. 109 L. 17 f.n. Gudvæv, et Slags kostbart Tøj (Purpur el. Atlask).
— L. 10 f.n. Gyge o: Jættekvinde.
- S. 111 L. 4. Ødlinger o: Konger.
- S. 112 L. 7. Veddets Hund o: Ilden (som æder Veddet).
- S. 127 L. 5 f.n. Sote, Navn paa en Søkonge. At gaa med Sote o: at fare i Leding.
- S. 134 L. 5. Drauger, Gjenfærd.
- S. 135 L. 3. Helgrinden, Leddet for Helhjem, Dødens Port.
- S. 154 L. 3. Delling er Navnet paa en Dværg. Uden for Delling's Dør vil altsaa sige uden for Dværgens Bolig o: Fjældet.
— L. 11 f.n. Saarløg o: Sværd.
- S. 164 L. 3. Ur, en af nedstyrtede Sten dækket Strækning under Fjældet.
- S. 227 L. 16. Fylgjer, Skytsaander (Følgediser).
- S. 250 L. 11 f.n. Skigaard o: Gjerde af Stager, Stakit.
- S. 264 L. 13. Elg o: Elsdyr.
- S. 288 L. 10. Krake, Træstamme med stynede Greno, der bruges som Stæge.